

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

Majandusaasta algus: 01. jaanuar 2012.a.
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2012.a.

Mittetulundusühingu nimi: **LASTEKAITSE LIIT**
Registrikood: 80013442
Aadress: Endla 6 -18 10142 Tallinn
Telefon: 372 6311 128
Faks: 372 6311 735
E-mail: liit@lastekaitseliit.ee
Veebilehekülg: www.lastekaitseliit.ee

Eesmärk ja tegevuse põhisuunad:

- Lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse seaduslikest huvidest
- Lastekaitsealase tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises

Audiitorkontroll: Rödl & Partner Audit OÜ

Majandusaasta aruandele lisatud dokumendid:

- Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)
- Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

SISUKORD

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	
Konsolideeritud bilanss	95
Konsolideeritud tulemiaruanne	96
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	97
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	98
Konsolideeritud finantsaruannete lisad	
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	99
Lisa 2 Arvestuspõhimõtete muutus.....	100
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	102
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	102
Lisa 5 Varud	103
Lisa 6 Materiaalne põhivara	103
Lisa 7 Laenukohustused	104
Lisa 8 Kasutusrent	105
Lisa 9 Võlad ja ettemaksed	105
Lisa 10 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	105
Lisa 11 Annetused ja toetused	106
Lisa 12 Tulu ettevõtlusest	107
Lisa 13 Tööjõukulud	108
Lisa 14 Finantstulud ja -kulud	108
Lisa 15 Bilansipäevajärgsed sündmused	108
Lisa 16 Seotud osapooled	108
Lisa 17 Liikmete arv.....	108
Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta	
Lisa 18 Konsolideerimata bilans.....	109
Lisa 19 Konsolideerimata tulemiaruanne	110
Lisa 20 Konsolideerimata rahavoogude aruanne	111
Lisa 21 Konsolideerimata netovara muutuste aruanne	112
Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)	113

TEGEVUSARUANNE

Tegevuse alused, liikmeskond ja juhtimine

Organisatsiooni eesmärgiks on lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse seaduslikest huvidest, lastekaitsealase tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises. Lastekaitse Liidu tegevus põhineb kodanikualgatusel ja tegutsetakse avalikes huvides. Lastekaitse Liit on 28.aprillil 1919 asutatud Eesti Lastekaitse Ühingu õigusjärglane.

Missioon

Lastekaitse Liidu missioon on aidata kaasa lapse õiguste tagamisele ja lapsesõbraliku ühiskonna kujundamisele.

Visioon

Lastekaitse Liit on valitsusväline mittetulunduslik organisatsioon, mis lapse õiguste tagamise alase tegevusega on Eesti ühiskonnas kujunenud ühenduseks, mida tunnustavad ja toetavad avaliku, äri- ning mittetulundussektori institutsioonid ja elanikkond.

Lastekaitse Liidu tegevuse üldpõhimõtted

Lastekaitse Liit:

- väärtustab iga last
- lähtub lapse huvidest
- väärtustab lapse parima kasvukeskkonnana perekonda
- toetab oma tegevusega lapse osalust
- on avatud uutele ideedele

Lastekaitse Liidu tegevuse põhisuunad

Organisatsioon

Liikmete võimestamine eestkoste ja praktilise tegevuse teostamiseks kohalikul tasandil, kohalikest vajadustest lähtuvalt ja kohaliku omavalitsusega koostöös.

Valdkond

Lastekaitse Liit jälgib laste õiguste tagamise ja lastekaitse valdkonnas toimuvat. Juhib tähelepanu lapse õiguste rikkumistele, teeb ettepanekuid olukorra parandamiseks. Pakub välja ja viib ellu uusi algatusi laste ja perede toetamiseks.

Ühiskond

Lapse õigustest teavitamine ja ühiskonna väärtushinnangute ja hoiakute kujundamine lapse õiguste paremaks tagamiseks.

Prioriteetidid

Lähtuvalt Lastekaitse Liidu põhikirjalisest eesmärgist, missioonist ja visioonist on järgnevate aastate prioriteetideks:

1. lapse õiguste olukorra edendamine;
2. avalikkuse teavitamine lapse inimõiguste sisust ja nende tagamise tähtsusest;
3. lapse osaluse toetamine.
4. perekeskse lähenemisviisi põhimõtete tutvustamine, levitamine ja elluviimine.
5. organisatsiooni pideva arengu tagamine

Strateegilised eesmärgid ja põhitegevused eesmärkide saavutamiseks

Lastekaitse Liidu strateegilised eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud põhitegevused on järgmised:

1. suudab kiirelt reageerida laste heaoluga seotud aktuaalsetele teemadele

- a. ühiste seisukohtade väljakujundamine organisatsiooni siseselt arutelude ja tõhustatud infoliikumise kaudu;
- b. toimiva süsteemi loomine info kogumiseks ja analüüsimiseks laste olukorrast.

2. ühiskonnas on suurenenud arusaam lapse õiguste kui inimõiguste sisust

- a. spetsialistide koolitus;
- b. avalikkusele suunatud selgitustöö;
- c. teabematerjalide ja erialakirjanduse väljaandmine.

3. lapse arvamus selgitatakse välja ja võetakse arvesse tegevuste kavandamisel, lapsi kaasatakse tegevuste elluviimisse

Alar Tamm

Juhataja

- a. toimiva mehhanismi loomine laste arvamusel väljaselgitamiseks ja laste kaasamiseks oma tegevuse kavandamisse;
- b. Lastekaitse Liidu Noortekogu tegevuse aktiveerimine ja toetamine;
- c. koostöö edendamine laste- ja noorteorganisatsioonidega.

4. lastega peredega töötamisel lähtutakse perekeskse lähenemisviisi põhimõtetest

- a. avalikkuse väärtushinnangute kujundamine pere esiletõstmiseks ühiskonnas;
- b. avalikkuse tähelepanu juhtimine pere- ja lastekaitsepoliitika kitsaskohtadele;
- c. abi perekesksete teenuste väljatöötamisel ning koostöövõrgustike käivitamine;
- d. uute algatuste ja ideede pakkumine ning elluviimine, mis aitavad kaasa vanemliku kasvatuspraktika tõhustamisele.

5. organisatsiooni pideva arengu tagamine

- a. liikmesorganisatsioonide jõustamine /lastekaitse liikumise kandepinna laiendamine liikmesorganisatsioonide aktiivse kaasamise ja motiveerimise kaudu (piirkondades liikmete kaasamine, koolitamine);
- b. koostöö tõhustamine siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil partneritega, kelle kohustus ja/või huvi on panustada lapsesõbralikuma ühiskonna kujundamisse (koostöö omavalitsuste liitudega, MTÜ-dega, avaliku sektoriga, partnerorganisatsioonidega Lätis, Soomes, Rootsis. Osalemine EU koostöövõrgustikes);
- c. pideva mitmetasandilise (töötajad, nõukogu, liikmeskond) arendustegevuse tagamine (Organisatsiooni põhiväärtuste sõnastamine, Organisatsiooni tegevuse mõju hindamise süsteemi väljatöötamine, töötajate motivatsioonisüsteemi välja töötamine, suhtekorraldusstrateegia, imago kujundus).

Lastekaitse Liidu tegevus on seotud ja eesmärgistatud LÖK põhimõtete järgimisega ning artiklites sätestatuga. ÜRO lapse õiguste konventsioon lähtub põhimõttest, et lisaks vanematele on ka ühiskonnal kohustus tagada ja igati kaasa aidata laste põhivajaduste rahuldamisele ning pakkuda tuge lapse isiksuse, annete ja võimete arenguks. Eesti Vabariik, ühinedes konventsiooniga võttis endale kohustuse need nõuded ellu viia. Laste olukorra kohta teabe kogumine ning selle analüüsimine võimaldab selgunud probleemide põhjal teha ettepanekuid lahendusteede leidmiseks.

Lastekaitse Liidu liikmeskonda kuulub 31 juriidilist isikut (lastekaitse ühingut, seltsi või klubi), kelle põhikirjalise tegevuse eesmärk ja tegevuse põhisuunad on sarnased ja kooskõlas Lastekaitse Liidu eesmärgi, tegevuse põhisuundadega ning kes soovivad arendada lastekaitsealast tegevust. Liikmetest 3 on tegevad Tallinnas, 7 Harjumaal, 2 Ida-Virumaal, 1 Jõgevamaal, 2 Järvamaal, 1 Läänemaal, 3 Lääne-Virumaal, 1 Põlvamaal, 1 Pärnumaal, 1 Raplamaal, 2 Saaremaal, 3 Tartumaal, 1 Valgamaal, 2 Viljandimaal ning 1 Võrumaal.

Organisatsiooni juhtimine ja arendus toimib kolmetasandilises tegevuses (strateegiline juhtimine, igapäevane organisatsioonitöö ja tegevuste juhtimine ning rakenduslik töö, mis on seotud projektides püstitatud eesmärkide saavutamiseks).

Liidu tegevust planeeriv, juhtimist korraldav ja järelevalvet teostav organ on vanematekogu. Üheksaliikmelise vanematekogu kaheksa liiget valitakse Liidu üldkogu poolt üks aasta pärast presidendi valimist salajasel hääletusel kolmeks aastaks.

Vanematekogu 2010.a üldkogu poolt valitud 2010-2013.a koosseisu kuuluvad:

Loone Ots	– president (2012-....)		
Algis Perens	– Lastekaitse Liidu toetaja	Viktor Kurusev	– Harku valla Lastekaitse Ühing
Irina Golikova	– Sillamäe Lastekaitse Ühing	Eve Liblik	– Lastekaitse Liidu toetaja
Ille Jõgi	– Tartu Lastekaitse Ühing	Monika Liiv	– Saue Lastekaitse Ühing
Aimar Karu	– Kesklinna Lastekaitse Ühing	Ene Tomberg	– Tallinna Lastekaitse Ühing

Lastekaitse Liidu vanematekogu pädevuses on:

1. Liidu üldkogu kokkukutsumise otsustamine, ühingu liikmete üldkogul osaluse esindusnormi määramine ja üldkogu päevakorra ja otsuste eelnõude koostamine;
2. juhatuse liikmete määramine ja tagasikutsumine;
3. Liidu liikmeks vastuvõtmise ja liikme väljaarvamise otsustamine;
4. Järelevalve teostamine Liidu juhatuse tegevuse üle, majandusaasta aruande ja tegevuskavade läbivaatamine, arvamusel andmine ning esitamine üldkogule;
5. Liidu tegevuskava ja finantseerimise, palgaliste töötajate arvu ja tasustamise korra kinnitamine; Liidu töökorraldust reguleerivate eeskirjade kinnitamine;
6. Liidu osakondade asutamise ja lõpetamise otsustamine ning osakondade juhatuste

Alar Tamm
Juhataja

ametijuhendite kinnitamine;

7. Liidu liikmetele toetuse maksmine ja toetuse suuruse otsustamine;

8. toetuste määramine erakorralistel juhtudel;

9. Liidule kuuluvate kinnisasjade ja registrisse kantavate vallasasjade võõrandamine ja asjaõigustega koormamise otsustamine ja tingimuste määramine nimetatud tehinguks;

10. Liitu esindavate isikute välismaale lähetamise otsustamine, samuti personaalse esindusõiguse andmise otsustamine Liidu esindamiseks Liidu välistes institutsioonides;

11. Liidu sümboolika statuutide kinnitamine.

12. juhatusele volituste andmine igapäevasest majandustegevusest väljuvate kulutuste tegemiseks alates 3 200 eurost;

13. Liidu toetajaliikmeks vastuvõtmise ja toetajaliikme väljaarvamise otsustamine;

14. muude küsimuste otsustamine, mida seaduse või põhikirjaga ei ole antud Liidu üldkogu ainupädevusse, või mille juhatus esitab otsustamiseks vanematekogule.

Lastekaitse Liidu tütarettevõtja Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ on registreeritud 01.09.2004. Lastekaitse Liidul on tütarettevõtjas 100%-line osalus. Osaühingu koosseisu kuuluvad Remniku puhkekeskus Ida-Virumaal Alajõe vallas ning Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus Läänemaal Hanila vallas. Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ juhataja on Alar Tamm.

ALALISED TEGEVUSED

Lastekaitse Liidu tegevus oli 2012.a. korraldatud läbi seitsme alalise tegevussuuna ehk valdkonna.

- A1 Projekt "Kiusamisest vaba lasteaed"
- A2 Projekt „Targalt internetis“
- A3 Projekt „Lapse õiguste infokeskus Märka Last“
- A4 Projekt „Lapse hääl“
- A5 Projekt „Laste õiguste programmi arendus“
- B1 Organisatsioon ja organisatsiooni arendus
- B2 Koolituskeskus

A1 – Projekt «Kiusamisest vaba lasteaed»

Projektimeeskond: Liivia Tuvike, Viive Rull

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaeesmärk: Laste vaimse ja füüsilise turvalisuse suurendamine väärtushinnangute kujundamise kaudu kogukonnas koostöös lasteaia ja lapsevanematega.

Projekti alaeesmärgid:

1. Laste (vanuses 3-7) sotsiaalsete käitumismudelite kujundamine ja metoodika rakendamine, kaasates 74 lasteaeda kokku 68 rühma.
2. Tõsta õpetajate, lapsevanemate ja laste teadlikkust väärtushinnangute kujunemisel ja kaasata kõiki projektiga seotud sihtgrupe erinevatesse tegevustesse kogukonnas (üritused, kohtumised, rühmasisesed seminarid, koolitused).
3. Kiusamise ennetamisega seotud praktiliste oskuste ja teadmiste rakendamine ning projekti laienemine kõikidesse Eesti maakondades, mille läbi 2012. aasta lõpuks on 24 lasteaeda välja kujunenud "Kiusamisest vaba lasteaed" metoodikakeskusteks.
4. Projekti "Kiusamisest vaba lasteaed" raames valmistatakse ette metoodika üleminekut lasteaia algklassidesse.

Projekti sihtgrupp: Lapsed, lasteaiaõpetajad, lapsevanemad ja teised lapsele olulised inimesed (vanavanemad, õed, vennad ...)

Selleks, et 2013-2014. aastal toimuks üldine laienemine, viiakse Lääne maakonnas 2012. aastal pilootprojekti raames läbi 2-päevane põhikoolitus ja jätkukoolitus mis hõlmab maakonna kõiki 19

lasteaia meeskondi.

Projekt "Kiusamisest vaba lasteaed" on seotud 01.septembril 2008.a. jõustunud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga kui ka 2010.aastal jõustunud põhikooli-ja gümnaasiumiseadusega, mistõttu on see Eesti lasteadeadele väga sobiv

Tegevuskava elluviimisega luuakse alus projekti jätkusuutlikkuseks, mistõttu enamik tegevusi on seotud koolituste või teavitustööga, et suurendada sihtgrupi teadlikkust antud valdkonna kohta ning pakkuda võimalikke lahendusi olemasolevatele probleemidele ja parimaid praktikaid. Koolitusi ja metoodika rakendamist toetavad uuringud, supervisioon ja pidev tagasiside projekti sihtgrupilt.

II Tegevused.

1. Eesmärk: Laste sotsiaalsete käitumismudelite kujundamine metoodika rakenduse kaudu.

1.1. "Kiusamisest vaba lasteaed" meetodi materjali tõlkimine, täiendamine ja tootmine.

On toodetud 90 komplekti uusi täiendatud materjale. Lisandus uus käsiraamat, ning 11 uut teemakaarti. Ettevalmistamisel on A. Kumpase poolt koostatud lauluraamat ning tõlgitud õpetaja käsiraamat vene keelde. Metoodiline materjal: 22 teemakaarti, käsiraamat, massaažiraamat, plakat, voldik vanematele, klepsud ja kohver.

1.2. Teavitamine.

1.2.1. MTÜ Lastekaitse Liidu projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ tutvustamine maakondlikel teabepäevadel lasteasutuste juhtidele ja omavalitsuste haridusspetsialistidele.

- 10.01.12. toimus Tallinna Haridusametis kohtumine alushariduse osakonna juhataja M. Kallas ja TAHJÜ esinase S.Suur'ega kus projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projekti tegevustest ja arutelul projekti laienemine aastatel 2013- 2014;
- 13.01.12. toimus Rakveres projekti teabepäev Rakvere linna lasteasutuste juhtidele kus projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti ja K. Vahula Rakvere Lasteaia Triin õppealajuhataja tutvustas oma lasteaia parimaid praktikaid projektis osalemisel. Teabepäeval osalesid kõikide Rakvere linna lasteasutuste direktorid ja õppealajuhatajad ja mõned õpetajad ning Rakvere linnavalitsuse haridusspetsialist M. Kuuse. Kokku osalejaid 15;
- 17.01.12. toimus projekti teabepäev Rakveres Lääne – Viru Maavalitsuses maakonna lasteasutuste juhtidele. Projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti ja selle tegevusi. Teabepäeval osalesid Lääne – Viru maakonna lasteasutuse direktorid ja õppealajuhatajad ning maavalitsuse esindaja. Osalejaid kokku 20;
- 23.01.12. toimus projekti teabepäev Tallinna Õpetajate Majas Tallinna alushariduse ainesektsioonis osalevatele õpetajatele. Projektijuht L. Tuvike ja koolitaja K. Nugin tutvustasid projekti ja sellega seonduvaid tegevusi. Osalejaid teabepäeval 30;
- 24.01.12. toimus teabepäev Kohtla- Järvel, Ida – Virumaa lasteasutuste juhtidele. Projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti ja sellega seonduvaid tegevusi ning Kohtla- Järve lasteaia „Kirju – Mirju“ õpetajad tutvustasid oma parimaid praktikaid projektis osalemise kohta. Teabepäeval osales ka Kohtla- Järve linnavalitsuse hariduse peaspetsialist E. Karus. Osalejaid 56;
- 07.02.12. toimus projekti teabepäev Paldiskis PÄide lasteaias Järvamaa lasteasutuste juhtidele. Projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti ja sellega seonduvaid tegevusi. Osalejaid teabepäeval 25;
- 14.03.12. toimus projektis osalevate Tallinna lasteadeade piirkonnapäev Tallinna Paekaare Lasteaias. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projekti edasisest arengust. Toimus karukoosoleku vaatlus ja parimate praktikate esitlus õpetajalt õpetajale. Piirkonnapäeval osales ka M.Kallas Tallinna Haridusametist. Osalejaid kokku 17;
- 12.04.12. toimus Võru Lasteaias Sõleke projekti teabepäev Võru linna ja Võru maakonna lasteasutuste juhtidele. Projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull tutvustasid osalejatele projekti ning projekti laienemist aastatel 2013-2014. Teabepäeval osales ka Võru linnavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja P. Poltimäe. Osalejaid 12;
- 17.04.12. toimus Aruküla Lasteaias Rukkilill projekti tutvustav infotund kus osales Harju Maavalitsuse Haridus- ja Kultuuritalituse peainspektor E. Roos. Projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti laienemist aastatel 2013-2014. Osalejaid 12;
- 18.04.12. toimus Kuresaare Pargi Lasteaias projekti tutvustav infotund kus osales Kuressaare Linnavalitsuse haridusnõunik Ö. Salumäe. Projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull tutvustasid projekti ning projekti laienemist aastatel 2013-2014. Osalejaid 10;

- 24.04.12. toimus Pärnu Raeküla Lasteaias projekti tutvustav infotund kus osales Pärnu Linnavalitsuse alushariduse peaspetsialist M. Napp. Projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti laienemist aastatel 2013-2014. Raeküla lasteaia õpetajad tutvustasid projektiga seonduvaid parimaid praktikaid õpetajalt õpetajale Pärnu linna lasteaedadele. Osalejaid 24;
- 25.04.12. toimus Jõgeva Lasteaias Rohutirts projekti tutvustav infotund Jõgeva maakonna ja linna lasteaedadele kus osales ka Jõgeva Linnavalitsuse haridustöö spetsialist H. Kajaste. Projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti laienemist aastatel 2013-2014. Raeküla lasteaia õpetajad tutvustasid projektiga seonduvaid parimaid praktikaid õpetajalt õpetajale Jõgeva linna ja maakonna lasteaedadele. Osalejaid 27;
- 25.04.12. toimus Tartu Lasteaias Päkapikk projekti tutvustav teabepäeva Tartu lasteaedade juhtidele. Teabepäeval tutvustas projekti Lasteaed Päkapikk direktor P. Arendi. Teabepäeval osales 30 Tartu linna lasteasutuse direktorit;
- 26.04.12. toimus Elva Lasteaias Murumuna projekti tutvustav infotund Elva linna ja selle lähikümbruse lasteaedadele. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektist ja selle arengust ning tutvustas projekti laienemist aastatel 2013 – 2014. Elva Lasteaia Murumuna 4 õpetajat jagasid oma 2 aastaseid parimaid praktikaid projektist teistele kohalolijatele. Osalejaid kokku 26;
- 27.04.12. toimus kohtumine Tartu Linnavalitsuse Haridusosakonna alushariduse peaspetsialisti M. Tampere´ga kus projektijuht L. Tuvike tutvustas projekti laienemist aastatel 2013- 2014. ja sellega seonduvast teavitustööst;
- 08.05.12. toimus kohtumine Rakvere Linnavalitsuse haridusspetsialist M. Kuuse´ega. Kohtumisel osales projektijuht L. Tuvike, arutelul projekti laienemine aastatel 2013- 2014;
- 09.05.12. toimus Kärddlas Kärddla Lasteaias projekti tutvustav infotund kus osales Hiiu Maavalitsuse haridusnõunik – peainspektor I.Rommelg. Projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull tutvustasid projekti ning projekti laienemist aastatel 2013-2014. Osalejaid 8;
- 10.05.12. toimus Raplas, Rapla Lasteaias Päkapikk projekti tutvustav infotund kus osales Rapla Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna haridusasutuste peainspektor A. Peets. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektist ja selle arengust ning tutvustas projekti laienemist aastatele 2013- 2014. Osalejaid 12;
- 15.05.12. toimus projektis osalevate Tallinna lasteaedade piirkonnapäev Tallinna Pallipõnni Lasteaias. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projekti edasisest arengust. Toimus karukoosoleku vaatlus ja parimate praktikate esitlus õpetajalt õpetajale. Piirkonnapäeval osales ka M.Kallas Tallinna Haridusametist. Osalejaid kokku 23;
- 24.05.12. toimus Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti väärtuskohtlemise alane konverents kus projektijuht L. Tuvike ja koolitaja K. Nugin esinesid projekti tutvustava ettekandega „Kiusamisest vaba lasteaed“;
- 31.05.12. saatis MTÜ Lastekaitse Liit kõikidele maavanematele, Eesti Linnade Liidule ning Eesti Maaomavalitsus Liidule projekti laienemisinfor 2013- 2014.a.;
- 01.06.12. edastas MTÜ Lastekaitse Liit pressiteate „Laste väärtuskasvatus algab kodust ja lasteaiaist“ kus teavitatakse, et MTÜ Lastekaitse Liidu väärtusarendust ja laste väärtuskasvatust edendav projekt „Kiusamisest vaba lasteaed“ esimene laienemisring hõlmab 340 lasteaeda kõikides maakondades. Projektiga saab liituda 1. juunist 2012 maavalitsuste kaudu;
- 01.06.12. edastati projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ liitumis- ja laienemisinfor 2013-2014 kõikide maakondade kontaktisikutele;
- 17.08.12. toimus kohtumine Valga Linnavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja A. Rantse´ga. Kohtumisel osales projektijuht L. Tuvike, arutelul projekti laienemine aastal 2013. Valga maakonnas;
- 22.08.12. toimus kohtumine Vanalinna Hariduskolleeegiumi klassiõpetaja T. Koitjärv´ega. Arutelul projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ üleminek lasteaia kooli. Kohtumisel osales MTÜ Lastekaitse Liit poolt projektijuht L. Tuvike;
- 23.08.12. toimus kohtumine Rapla maakonna kontaktisiku L. Ross´iga. Arutelul projekti laienemine 2013 Rapla maakonnas. Kohtumisel osalesid MTÜ Lastekaitse Liit poolt projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull;
- 23.08.12. toimus kohtumine Harju maakonna kontaktisiku E. Roos´iga. Arutelul projekti laienemine 2013 Harju maakonnas. Kohtumisel osalesid MTÜ Lastekaitse Liit poolt projektijuht L. Tuvike;
- 28.08.12. esines projektijuht L.Tuvike Tartus Haridus-ja Teadsusministeeriumis alushariduse infopäeval ettekandega „Kiusamisest vaba lasteaed“ Infopäeval osalesid linnade ja maakondade alushariduse spetsialistid. Osalejaid 60;
- 06.09.12. toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev Kohtla–Järvel Ida-Virumaa lasteasutuste juhtidele. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektis ja selle laienemisest Ida-

- Virumaal 2013. Osalejaid 26. Teabepäeval osalejaid said näha lastekoosolekut Kohtla –Järve lasteaias Kirju –Mirju;
- 19.09.12. toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev Viimsis, Harjumaa lasteasutuste juhtidele. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektis ja selle laienemisest Harjumaal 2013a. Osalejaid 25;
 - 20.09.12. toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev Põlvas, Põlvamaa lasteasutuste juhtidele ja lasteaiaõpetajatele. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektis ja selle laienemisest Põlvamaal 2013. Osalejaid 32;
 - 27.09.12. toimus Tallinna Lasteaed Pallipõnn projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ Mustamäe piirkonna infopäev 2013a. uutele liitujatele ja huvilistele. Osalejatele tutvustati metoodikat „Kiusamisest vaba lasteaed“ ja said näha 2 rühma lastekoosolekut. Osalejaid 16;
 - 02.10.12. toimus Rakvere Lasteaias Triin projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ Lääne –Viru maakonna infopäev 2013a. uutele liitujatele ja huvilistele. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektist ja selle laienemisest Lääne-Virumaal 2013a. Osalejaid 24. Osalejaid said näha kahe rühma lastekoosolekut;
 - 03.10.12. toimus Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaias projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ Tallinna piirkonnapäev. Osalesid Tallinna 8 lasteaia (metoodikakeskuse) lasteaiaõpetajad. Osalejad said näha kahe rühma lastekoosolekut ja pärast toimus osalejate vestlusring kus anti tagasiside nähtule. Osalejaid 16;
 - 04.10.12. toimus Võru Lasteaias Sõleke projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ Võru maakonna infopäev 2013a. uutele liitujatele ja huvilistele. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projektist ja selle laienemisest Võrumaal 2013. Osalejaid 19. Osalejaid said näha ühe rühma lastekoosolekut;
 - 16.10.12. toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ Lasnamäe piirkonna infopäev 2013a. uutele liitujatele ja ja huvilistele Tallinna Paekaare Lasteaias. Osalejatele tutvustati metoodikat „Kiusamisest vaba lasteaed“. Osalejaid 21;
 - 24.10.12. toimus Tallinna Õpetajate Majas projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ tutvustus ja laienimine 2013.aastal Tallinna ja Harjumaa lasteasutuste õppealajuhatajatele. Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaia õpetaja M.Palla tutvustas oma kogemusi antud metoodikaga ja projektijuht L.Tuvike andis ülevaate projekti tegevustest ja laienimisest 2013 lasteaedadesse. Osalejaid 54;
 - 29.10.12. toimus Pärnus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev Pärnu linna ja maakonna uutele liitujatele ja huvilistele. Oma lasteaia kogemusi metoodika „Kiusamisest vaba lasteaed“ jagas Pärnu Raeküla Lasteaia õppealajuhataja E. Laidevee. Projektijuht L.Tuvike tutvustas lühidalt projekti laienemist 2013.aastal. Osalejaid 57;
 - 31.10.12. toimus Kuressaare Pargi Lasteaias projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev Saare maakonna uutele liitujatele ja huvilistele. Teabepäeval esinesid oma kogemusliku ettekandega antud metoodikast Pargi Lasteaia õpetajad. Osalejaid 19;
 - 14.11.12. toimus Tallinna Linnupesa Lasteaias Tallinna piirkonnapäev kus jagasid oma kogemusi Tallinna Linnupesa Lasteaia õpetajad. Osalejad said näha noorema ja vanema rühma lastekoosolekut. Osalejaid 16;
 - 28.11.12. toimus Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaias kesklinna linnaosa lasteaedade projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev. Lasteaiaõpetaja M.Palla tutvustas lühidalt projekti eesmärgi ja tegevusi ning andis ülevaate Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaiast. Osalejaid said näha keskmise ja vanema rühma lastekoosolekut. Osalejaid 15;
 - 28.11.12. toimus Tallinna Rännaku Lasteaias Nõmme linnaosa lasteaedade projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ teabepäev. Õpetajad E. Simmulson, K. Lookson tutvustasid metoodikat ja andsid ülevaate antud metoodika kasutamisest Rännaku Lasteaias. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projekti eesmärkidest, tegevustest ja laienimisest 2013a. Osalejaid 27.

Meediakajastus:

23.01.2012 Eesti Päevaleht: KIUSAMISEST KARUGA VABAKS

<http://www.epl.ee/news/eesti/kiusamisest-karuga-vabaks.d?id=63811560>

09.02.2012 Järva Teataja: KARUKE JULGUSTAB KIUSAMISEGA VÕITLEMA

<http://www.jt.ee/733202/karuke-julgustab-kiusamisega-voitlema/>

25.02.2012 Saarte Hääli: LASTEAED ÕPETAB MUDILASED KIUSAMIST VÄLTIMA

<http://www.saartehaal.ee/index.php?content=artiklid&sub=41&artid=30439&sec=1>

09.03.2012 Lääne Elu: LÄÄNEMAA LASTEAEDNIKUD ÕPIVAD KIUSAMIST ENNETAMA JA VÄLTIMA

<http://online.le.ee/2012/03/09/laanemaa-lasteaednikud-opivad-kiusamist-ennetama-ja-valtima/>

26.03.2012 Pealinn: VÄGIVALLA VASTU LASTEAIAS: Kiusamist tuleb õppida märkama
<http://www.pealinn.ee/index.php?pid=110&lang=5&nid=9640>
20.04. 2012 Harju Elu -ARUKÜLA LAPSED KASVAVAD KIUSAMISEST VABAKS
http://www.harjuelu.ee/index.php?option=com_content&task=category§ionid=11&id=284&Itemid=296
Mai 2012 ajakiri Psühholoogia Sinule K.Traks KIUSAMINE ALGAB JUBA LASTEAIAS
05.06.2012 TV3 Seitsmesed uudised <http://www.tv3play.ee/play/274146/>
15.06.12. Õpetajate Leht KUIDAS OLLA LASTEGRUPIS HEA KAASLANE?
http://www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=7635
17.06.12. Postimees online KIUSAMISE ENNETUS JÕUAB IGASSE LASTEAEDA
<http://www.postimees.ee/877892/kiusamise-ennetus-jouab-igasse-lasteaeda>
21.06.12 Sakala LILLAD KARUD TULID, ET JÄÄDA
28.09.12. Järvamaa infoportaal LASTEAIÄÕPETAJATE TEABEPÄEV PAIde LASTEAIAS.
http://www.jarva.ee/index.php?article_id=14907&page=541&action=article&
15.11.12. Kuressaare Sõnumid KUIDAS ENNETADA KIUSAMIST JUBA LAPSEEAS?
http://www.kuressaare.eu/uus/public/sonumid_1511.pdf
30.11.12. Nõmme Sõnumid KIUSAMISEST VABA LASTEAED
<http://nommesonumid.blogspot.com/2012/11/kiusamisest-vaba-lasteaed.html#>

Projekti on tutvustatud pidevalt meedias (sh projektipartnerite poolt), millega jätkatakse teadlikult ja süsteemselt ka aastal 2013.

1.2.2. Projekti kodulehe arendamine.

31.05.12.a. valmis projekti uus koduleht aadressil: www.kiusamisestvabaks.ee
Uue info lisamine kodulehele toimub pidevalt

1.3. Projekti uuringud lasteaedades.

Projekti uuringud lasteaedades. Eesmärk: Metoodika rakendusuuring Tallinna Ülikool ja Taani Roskilde Ülikooliga koostöös, hinnata metoodika mõju lastevahelistele suhetele rühmas, metoodiliste materjalide praktilist kasutamist ja selgitada lastevanemate hinnangud projekti kohta ja personali kaasatust projekti.

Tallinna Ülikooli eelkoolipedagoogika osakonnas 18.01.12. kaitses A.Jürs magistritöö: „Kiusamisest vabaks“ metoodika tulemuslikkus lasteaias õpetajate hinnangutes“. Uurimistöö eesmärgiks oli välja selgitada lasteaias õpetajate arusaamad lastevahelisest kiusamisest ning uurida „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodika tulemuslikkust. Uurimus hõlmas projektis osalevaid õpetajaid. Projektist võttis 2010/2011 õppeaastal osa 10 lasteaeda Harjumaalt, Tartumaaalt, Läänemaaalt, Lääne-Virumaalt ja Ida Virumaalt ning igast lasteaiast kahe rühma õpetajad. Uurimus viidi läbi kahes osas: esimene uurimus viidi läbi 2010 aasta oktoobris, teine 2011 aasta detsembris Kokku 40 õpetajat. Esimeses küsitluses osales 34 õpetajat, teises küsitluses osales 30 õpetajat. Kahe läbiviidud uuringu tulemuste ja nende võrdluse põhjal võib välja tuua, et „Kiusamisest vabaks“ metoodika võeti nii õpetajate kui laste poolt hästi vastu ning õpetajad leidsid, et see aitas parandada lastevahelisi suhteid rühmas. Võrreldes kahe uurimuse tulemusi, võib välja tuua, et muutused olid väikesed, mida võis põhjustada kahe uurimuse vahele jäänud suhteliselt lühike ajaperiood. Metoodika tulemuslikkus väljenduks paremini, kui kahe uurimuse vahele jääks pikem periood õpetajatele metoodika rakendamiseks. Olulise tulemusena võib välja tuua, et õpetajad olid teadlikud kiusamise olemusest ning oskasid seda kirjeldada. Metoodikale „Kiusamisest vaba lasteaed“ tuginevalt on siiani valminud 6, hetkel on töös 2 – 3 bakalaureusetööd ja 1 magistritöö. Teadustööde kaitsmise ajad jäävad 2013 – 2014. aastasse.

1. 4. Koostöö ja osalemine rahvusvahelises võrgustikus.

- 11.01.12. toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ raames Tallinna Pallipõnni Lasteaia külastus koos Friends Across Borders programmi välisvaatleja George'ga SCS poolt;

- 08.10.12. külastas Archimedese Hariduskoostöökeskuse õppelähetuse „Turvaline kasvukeskkond“ raames Tallinna Lasteaeda Pallipõnn 10 juhtivat haridustöötajat erinevatest Euroopa riikidest, sealhulgas Hollandist, Saksamaalt, Belgiast. Külalised said osa lastekoosolekust ning õpetaja K. Kõõp andis külalistele põhjaliku ülevaate projektist „Kiusamisest vaba lasteaed“ Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt osales S. Lepasaar, MTÜ Lastekaitse Liit poolt juhataja A. Tamm, projektijuht L. Tuvi.

2. Eesmärk: Tõsta õpetajate, lapsevanemate ja laste teadlikkust väärtushinnangute kujunemisel.

2.1. Koolitused

2.1.1. „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodi põhikoolitus

- 02.-03.02.12 toimus Tallinnas Õpetajate Majas I põhikoolitus kus osalesid 11 uue liitunud lasteaia 4-liikmelised meeskonnad (2 rühmaõpetajat, õpetaja abi ja üks juhtkonna esindaja);
- koolitusel osalejaid 44. Koolitust viisid läbi koolitajad: K.Nugin, A.Andersalu –Targo, K.Kuld, M. Lage. Koolitusel tutvustati projekti eesmärke ja tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituse I pooles osales ka T. Peterson HTM üldhariduseosakonna peaekspert, kes andis suurepärase hinnangu koolituse kohta. T. Peterson tõi välja, et koolitusel oli kajastatud vägaoluline temaatika. Üldine tagasiside koolitusel osalejate poolt väga hea, toodi välja, et kaasatud oli kogu rühma meeskond;
- 09.-10.02.12. toimus Tallinnas Õpetajate Majas II põhikoolitus kus osalesid 11 uue liitunud lasteaia 4-liikmelised meeskonnad (2 rühmaõpetajat, õpetaja abi ja üks juhtkonna esindaja). Koolitusel osalejaid 40. Koolitust viisid läbi koolitajad: K.Nugin, A.Andersalu –Targo, K.Kuld, E. Simmulson. Koolitusel tutvustati projekti eesmärke ja tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituse lõppedes võeti kõikidelt osalejatelt kirjalik tagasiside. Koolituse tagasiside oli väga hea ja vastas osalejate ootustele, eriti toodi välja koolituse teemade aktuaalsust, praktilisust ja antud „kohvri“ metoodika vajalikkust lasteaias, mis toetab lasteaiaõpetajat igapäevases õppe-kasvatustsüklis;
- 08.-09.11.12. toimus Tallinna Padriku Lasteaia põhikoolitus kus osalesid Tallinna 17 lasteaia 4-liikmelised meeskonnad (2 rühmaõpetajat, õpetaja abi ja üks juhtkonna esindaja). Koolitusel osalejaid 66. Koolitust viisid läbi koolitajad: K.Nugin, A.Andersalu –Targo. Koolitusel tutvustati projekti eesmärke ja tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituse tagasiside väga hea ja vastas osalejate ootustele, eriti toodi välja koolituse teemade aktuaalsust, praktilisust ja antud „kohvri“ metoodika vajalikkust lasteaias, mis toetab lasteaiaõpetajat igapäevases õppe-kasvatustsüklis;
- 22.-23.11.12. toimus Tallinna Padriku Lasteaia põhikoolitus, kus osalesid Tallinna 15 lasteaia 4-liikmelised meeskonnad (2 rühmaõpetajat, õpetaja abi ja üks juhtkonna esindaja). Koolitusel osalejaid 60. Koolitust viisid läbi koolitajad: K.Nugin, A.Andersalu –Targo. Koolitusel tutvustati projekti eesmärke ja tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituse tagasiside väga hea ja vastas osalejate ootustele, eriti toodi välja koolituse teemade aktuaalsust, praktilisust ja antud „kohvri“ metoodika vajalikkust lasteaias, mis toetab lasteaiaõpetajat igapäevases õppe-kasvatustsüklis.

2.1.2. „Kiusamisest vaba lasteaed“ jätkukoolitus.

- 28.09.12. toimus Tallinnas, Õpetajate Majas jätkukoolitus 2012a. veebruaris liitunud 11 lasteaia I grupele. Osalejaid 43. Koolitust viisid läbi K. Nugin ja Auli Andersalu – Targo. Koolitusel käsitleti uuringuid mis tehtud „Kiusamisest vaba lasteaed“ projekti raames, lastevanemate kaasamist ja koostööd ning osalenute meeskonnad tutvustasid oma parimaid praktikaid. Tagasiside selgus, et koolitus vastas osalejate ootustele;
- 05.10.12. toimus Tallinnas, Õpetajate Majas jätkukoolitus 2012a. veebruaris liitunud 11 lasteaia II grupele. Osalejaid 37. Koolitust viisid läbi K. Nugin ja Auli Andersalu – Targo. Koolitusel käsitleti uuringuid mis tehtud „Kiusamisest vaba lasteaed“ projekti raames, lastevanemate kaasamist ja koostööd ning osalenute meeskonnad tutvustasid oma parimaid praktikaid. Tagasiside selgus, et koolitus vastas osalejate ootustele.

2.1.3. „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodi alased rühmasisesed seminarid lapsevanematele.

Lasteaedade õpetajad on läbi viinud rühmasisesed koosolekud lapsevanematele projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodika tutvustamiseks ja vanemate kaasamiseks.

Alates veebruarist toimusid kõigis 2012a. liitunud uutes lasteaedades ja rühmades projekti tutvustavad koosolekud lapsevanematele. Koosolekuid viisid läbi rühmaõpetajad ja juhtkonna esindajad.

2.2. Koolitused ja teabematerjalid 2010-2012.a. projektis osalevatele lapsevanematele.

Kõik pered said projekti tutvustaval koosolekul infovoldiku kus peal 5 olulist nõuannet vanemale. Nõuannete plakat lapsevanematele rühmas : viis nõuannet lapsevanematele on trükitud ka plakatile et juhtida neile nii rohkem tähelepanu. Swedbanki annetuskeskonna „Kiusamisest karuga vabaks“ toel koolitused lapsevanematele kõigile Lääne maakonna lasteasutustele, kes osalevad pilootprojektis. Koolitused toimuvad ajavahemikul 01.03.-31.05.13.

01.- 29.12.12 toimus metoodiliste materjalide (kohvrid + karud) komplekteerimine ja saatmine maakondadesse.

2.3. „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodi rakendamine.

Aasta 2012 lõpuks rakendatakse Kiusamisest vaba lasteaed meetodit 74 lasteaias üle Eesti, kaasates 118 lasterühma. Projekti on kaasatud 2832 last, 236 lasteaiaõpetajat, 118 õpetaja abi ja 74 juhtkonnaliiget ja kõikide projektis osalevate laste vanemad ja vanavanemad. Metoodikat rakendatakse järgmistes lasteaedades: Tallinna Linnupesa Lasteaed, Tallinna Lasteaed Pallipõnn, Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaed, Tallinna Paekaare Lasteaed, Tallinna Padriku Lasteaed, Tallinna Allika Lasteaed, Tallinna Lasteaed Pääsusilm, Tallinna Rännaku Lasteaed, Pärnu Raeküla Lasteaed, Võru Lasteaed Sõleke, Elva Lasteaed Murumuna, Tartu Lasteaed Päkapikk, Rapla Lasteaed Päkapikk, Jõgeva Lasteaed Rohutirts, Viljandi Männimäe Lasteaed, Valga Lasteaed Buratino, Põlva Lasteaed Lepatriinu, Aruküla Lasteaed Rukkilill, Rakvere Lasteaed Triin, Kohtla- Järve Lasteaed Kirju – Mirju, Haapsalu Lasteaed Vikerkaar, Kuressaare Pargi Lasteaed, Kärda Lasteaed, Mäetaguse Lasteaed, Haapsalu Lasteaed Tõruke, Haapsalu Lasteaed Pääsupesa, Haapsalu Lasteaed Tareke, Haapsalu lasteaed Päikesejänku, Haapsalu Lasteaed Vikerkaar, Ridala lasteaed, Linnamäe Lasteaed, Taebla Lasteaed, Lihula Lasteaed, Noarootsi Lasteaed – Põhikool, Martna Lasteaed, Palivere Lasteaed, Virtsu Lasteaed, Kõmsi Lasteaed – Algkool, MTÜ Lepatriinu Mängumaa, Vormsi Lasteaed, Kullamaa Lasteaed, Risti Lasteaed, Uuemõisa Lasteaed – Algkool. Tallinna Päikesejänku Lasteaed, Tallinna Meelespea Lasteaed, Tallinna Piiri Lasteaed, Tallinna Suur –Pae Lasteaed, Tallinna Lasteaed Kikas, Pelguranna Lasteaed, Tallinna Lasteaed Sinilind, Tallinna Lasteaed Delfiin, Tallinna Lasteaed Kiikhobu, Tallinna Liivaku Lasteaed, Tallinna Mahtra Lasteaed, Kolde Lasteaed, Tallinna Kiisupere Lasteaed, Tallinna Männikäbi Lasteaed, Taime Lasteaed, Tallinna Magdaleena Lasteaed, Tallinna Lauliku Lasteaed, Tallinna Kannikese Lasteaed, Tallinna Kullatera Lasteaed, Tallinna Luha Lasteaed, Tallinna Lasteaed Karikakar, Tallinna kristiine Lasteaed, Pirita Kose Lasteaed, Tallinna Kullerkupu Lasteaed, Tallinna Endla Lasteaed, Tallinna Tihase Lasteaed, Tallinna Jaan Poska Lasteaed, Lasteaed Päikene, Sitsi Lasteaed, Tallinna Lepatriinu Lasteaed.

Eestis on 644 lasteaeda, selleks, et 2013 – 2014 aastal toimuks üldine laienemine, viidi Lääne maakonnas 2012.aastal pilootprojekti raames läbi 2-päevane põhikoolitus ja jätkukoolitus, mis hõlmas maakonna kõiki 19 lasteasutuste meeskonda. Aasta lõpuks on igas maakonnas üks lasteaed, mis on metoodikakeskuseks ning Tallinna igas linnaosas üks, kokku üle vabariigi 24 metoodikakeskust. See annab eelduse, et 2013.aastal viiakse läbi 2-päevased koolitused kõigis maakondades, mis hõlmab ligikaudu 350 lasteaia meeskondi ja hiljem toimuvad metoodikakeskustes nõustamisseminarid kõigile liitunud lasteaedadele.

Haridus- ja Teadusministeerium peab oluliseks, et 2014.aastaks hakkavad metoodikat rakendama kõik Eesti lasteaiad. Aastatel 2013 – 2014 on võimalik kõigil lasteasutustel liituda metoodikaga „Kiusamisest vaba lasteaed“. Metoodika edukaks rakendamiseks on toodetud 600 komplekti metoodilisi materjale (kohver + karud), millele täiendavalt toodetakse 2013 aastal A. Kumpase poolt koostatud lauluraamat, venekeelne õpetaja käsiraamat ning õppefilm.

2.4. Nõustamised “Kiusamisest vaba lasteaed” meetodi koolituse läbinud meeskondadele.

Nõustamised toimusid järgmistes lasteaedades:

- 12.04.12. Valga Lasteaias Buratino toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusring – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, assistent V. Rull, nõustaja E.Tigas ning lasteaiaõpetajad ja õpetaja abi ning direktor M. Kaar. Osalejaid 6;

- 12.04.12. Võru Lasteaias Sõleke toimus vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, assistent V. Rull, nõustaja E.Tigas ning lasteaiaõpetajad ja õpetaja abi ning direktor T. Kala, Võru Linnavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja P. Poltimäe ning Võru Lasteaed Päkapikk õpetaja, õppealajuhataja, Väimela Lasteaia hoolekogu esidaja, Puiga Lasteaia juhataja. Osalejaid 12;
- 13.04.12. Põlva Lasteaias Lepatriinu toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, assistent V. Rull, direktor E.Tigas, õppealajuhataja V. Kutser ja lasteaiaõpetajad. Osalejaid 6;
- 17.04.12. Aruküla Lasteaias Rukkilill toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, koolitaja- nõustaja K. Nugin, direktor K. Reiska, õppealajuhataja P. Otti ja lasteaiaõpetajad ja Harju Maavalitsuse Haridus- ja Kultuuritalituse peainspektor E. Roos. Osalejaid 9;
- 18.04.12. Kuresaare Pargi Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, assistent V. Rull, direktor R. Saar, õppealajuhataja K. Poom ja lasteaiaõpetajad. Osalejaid 8;
- 24.04.12. Pärnu Raeküla Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, koolitaja- nõustaja E. Simmulson, direktor K. Nõupuu, õppealajuhataja E. Laidvee, õpetajad Pärnu teistest lasteaedadest ja M. Napp Pärnu Linnavalitsuse alushariduse peaspetsialist- Osalejaid 24;
- 25.04.12. Jõgeva Lasteaias Rohutirts toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, lasteaia direktor, õppealajuhataja, õpetajad teistest Jõgeva lasteaedadest ning Jõgeva Linnavalitsuse haridustöö spetsialist H. Kajaste. Osalejaid 27;
- 26.04.12. Elva Lasteaias Murumuna toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, lasteaia direktor, õppealajuhataja õpetajad teistest Elva lasteaedadest. Õpetajad esitlesid oma kolleegidele parimaid praktikaid, Osalejaid 26;
- 27.04.12. Tallinna Rännaku Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osales koolitaja – nõustaja K. Kuld. Osalejaid 7;
- 30.04.12. Viljandi Männimäe Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, koolitaja- nõustaja K. Kuld lasteaia direktor, õppealajuhataja, õpetajad. Osalejaid 8;
- 03.05.12. PAIde Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L. Tuvike, õppealajuhataja õpetajad. Osalejaid 8;
- 04.05.12. Tallinna Padriku Lasteais toimus karu koosoleku vaatlus 2 rühmas ning vestlusing õpetajatega ja juhtkonna liikmetega. Õpetajate suhtumine projekti on väga positiivne, peetakse väga vajalikuks ja kasulikuks projektiks nii lastele kui lapsevanematele. Õpetajad on märganud positiivseid muutusi ka lapsevanemate suhtumises. Lastekaitse Liidu poolt osales nõustaja M. Kallas. Osalejaid 8;
- 08.05.12. Tallinna Linnupesa Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt assistent V. Rull, koolitaja – nõustaja K. Nugin lasteaia direktor, õppealajuhataja õpetajad. Osalejaid 12;
- 08.05.12. Tallinna Lasteaias Pääsusilm toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt koolitajad- nõustajad M. Lage, M. Liinev, õppealajuhataja S. Sepp, õpetajad. Osalejaid 8;
- 09.05.12. Kärkla Lasteaias toimus kahes rühmas karu koosoleku vaatlus ja vestlusing õpetajatega. Õpetajad andsid positiivset tagasisidet projekti vajalikkusest ja soovisid, et projektiga saaks liituda kogu maja. Lastekaitse Liidu poolt osalesid projektijuht L. Tuvike, ja assistent V. Rull. Osalejaid 9;
- 10.05.12. Rapla Lasteaias Päkapikk toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt projektijuht L.Tuvike, koolitaja – nõustaja K.Saar lasteaia direktor, õppealajuhataja, õpetajad ja Rapla Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna haridusasutuste peainspektor A. Peets;
- 14.05.12. Tallinna Allika Lasteaias toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusing – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt koolitaja – nõustaja M. Koho lasteaia õppealajuhataja, õpetajad. Vestlusringis andsid õpetajad head tagasisidet projekti vajalikkusele. Toodi välja, et tänu projektile on lapsed üksteise vastu läinud sõbralikumaks ja tagasihoidlikumad lapsed julgevad oma arvamust välja öelda;

- 15.05.12. Tartu Lasteaias Päkapikk toimus karu koosoleku vaatlus ja vestlusring – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt koolitaja – nõustaja M.Lage lasteaia direktor, õpetajad;
- 23.05.12. Tallinna Paekaare Lasteaias toimus karude koosoleku vaatlus ja õpetajate arutelu projekti tegevustest. Õpetajad töid välja, et projekti metoodika on neile lisaväärtuseks, annab uusi võimalusi väärtuskasvatusega tegelemiseks ning on suureks abiks käitumismudelite õpetamisel. Lasteaia juhtkond on õpetajatele toeks ja väga huvitatud projekti edaspidisest toimimisest ja suuri huvi laieneda kogu lasteaial. Lastekaitse Liidu poolt osales nõustaja K. Saar;
- 25.05.12. Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaias toimus kahe rühma karu koosoleku vaatlus ja arutelu õpetajatega. Õpetajad suhtumine projekti on positiivne, oluliseks peetakse projekti nii lastele, kui lapsevanematele. Lastekaitse Liidu poolt osales nõustaja M. Kallas;
- 24.10.12. toimus nõustamine Jõgeva Lasteaias Rohutirts. Nõustamist viis läbi A. Andersalu-Targo;
- 29.10.12. toimus nõustamine Tallinna Pallipõnni Lasteaias. Nõustamist viis läbi E. Simmulson;
- 15.11.12. toimus nõustamine Tallinna Allika Lasteaias. Nõustamist viis läbi M. Koho;
- 16.11.12. toimus nõustamine Tallinna Rännaku Lasteaias. Nõustamist viis läbi K. Kuld;
- 19.11.12. toimus nõustamine Viljandi Männimäe Lasteaias. Nõustamist viis läbi K. Kuld;
- 23.11.12. toimus nõustamine Valga Lasteaias Buratino. Nõustamist viis läbi E. Tigas;
- 28.11.12. toimus nõustamine Võru Lasteaias Sõleke. Nõustamist viis läbi E. Tigas;
- 03.12.12. toimus nõustamine Põlva Lasteaias Lepatriinu. Nõustamist viis läbi E. Tigas;
- 04.12.12. toimus nõustamine Tallinna Lasteaias Pääsusilm. Nõustamist viis läbi R. Koit;
- 31.12.12. Tallinna Kristiine Lasteaias toimus karukoosoleku vaatlus ja vestlusring – arutelu õpetajatega. Osalesid Lastekaitse Liidu poolt koolitaja – nõustaja A. Andersalu-Targo lasteaia õppealajuhataja, õpetajad.

3. Eesmärk: Kiusamise ennetamisega seotud praktiliste oskuste ja teadmiste rakendamine ning projekti laienemine kõikidesse Eesti maakondadesse.

3.1. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ pilootkoolitus kõikidele Läänemaa lasteaedade meeskondadele.

- 08.-09.03.12. toimus Haapsalus, Haapsalu Linnavalitsuse suures saalis põhikoolitus kus osalesid 19 Läänemaa lasteaia 4-liikmelised meeskonnad (2 rühmaõpetajat, õpetaja abi ja üks juhtkonna esindaja). Koolitusel osalejaid 58. Koolitust viisid läbi koolitajad: K.Nugin, A.Andersalu –Targo, K.Kuld. Koolitusel tutvustati projekti eesmärke ja tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituse lõppedes võeti kõikidelt osalejatelt kirjalik tagasiside. Koolituse tagasiside väga hea ja vastas osalejate ootustele, eriti toodi välja koolituse teemade aktuaalsust, praktilisust ja antud „kohvri“ metoodika vajalikkust lasteaias, mis toetab lasteaiaõpetajat igapäevases õppe-kasvatustsotsessis. Koolitusel osales ka Haapsalu Linnavalitsuse haridusosakonna juhataja M. E.Täht. Koolitusel osalejaid tervitas ka Haapsalu abilinnapea A. Rahuvarm ja Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja asetäitja A. Vaarpuu;
- 18.10.12. toimus ühepäevane jätkukoolitus Lääne maakonna lasteaedadele Haapsalus, Haapsalu Linnavalitsuse saalis. Jätkukoolitusel osalejaid 43. Koolitust viisid läbi K. Nugin ja A. Andersalu – Targo. Koolitusel andsid 15 lasteaia meeskonnad tagasisidet kuidas nad on „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodikat oma lasteaias kasutanud ja rääkisid oma parimatest praktikatest. Koolituse tagasiside väga positiivne ja vastas osalejate ootustele.

3.2. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitajate – nõustajate koolitus.

- 18.-19.05.12. toimus Pivarootsis projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitajate nõustajate supervisioon. Supervisiooni viis läbi T. Vellamaa. Supervisioonil osales 16 koolitajat nõustajat ja külalisena oli kutsutud T. Peterson HTM üldharidusosakonna peaekspert;
- 14.09.12. toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitajate- nõustajate supervisiooni jätkukoolitus Pivarootsis. Supervisiooni jätkukoolitust viis läbi T. Vellamaa, osalejaid 17. Arutlusel oli kuidas nõustaja saab anda professionaalset tagasisidet õpetajatele, kuidas antud metoodika rakendatakse. Külalisena osales T. Peterson HTM-ist.

3.3. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ võrgustiku seminar ja projekti vahehindamine
05.12.12 toimus Tallinna Rännaku Lasteaia projekt võrgustiku seminar. Osalejaid 37, sealhulgas 23 metoodikakeskuse esindajat, koolitajad ja maakondade kontaktisikud. Seminaril tegi ettekande T. Peterson HTM-ist teemal „Lasteaia meeskond kui lapse arengu toetaja“, A. Tamm MTÜ Lastekaitse Liit teemal „Muutused on võimalikud laste kaudu“, L. Tuvike projektijuht andis ülevaate „Kiusamisest vaba lasteaed“ arengutest ja edasistest plaanidest ning tutvustas lühidalt metoodika üleminekut kooli. K.Nugin Tallinna Ülikoolist rääkis teemal „Õpetajate koolitus Kiusamisest vaba lasteaed projektis“, praktilisi kogemusi jagas osalejatele Tallinna Pallipõnni Lasteaia õppealajuhataja R. Laev, kelle ettekande teemaks oli „Tallinna Pallipõnni Lasteaia laste ja õpetajate projekti kogemused“. Seminari lõpus andsid T. Peterson ja A.Tamm üle „Kiusamisest vaba lasteaed“ sertifikaadid pilootlasteaedadel. Meie koostööpartner Tartu Ülikooli Eetikakeskuse koolitaja M.E.Täht tutvustas väärtuskasvatusemängu, mille said osalejad praktilised läbi mängida.

3.4. Metoodika ülemineku ettevalmistus lasteaiast algklassidesse.

Lasteaia loodud head suhted on kooli minevatele lastele vajalik pagas, mis aitab toime tulla sotsiaalsete suhetega koolis. Sõbralikuma ja positiivsema koolikeskkonna saavutamiseks on vajalik probleemi ennetamisega tegeleda varases koolieas. Seda kõike aitab saavutada metoodika „Kiusamisest vaba kool“, mille sihtgrupiks on 7-10 aastased lapsed, lapsevanemad ja õpetajad. Metoodika „Kiusamisest vaba kool“ on seotud põhikooli riikliku õppekavaga ning 2010a. jõustunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega. Selleks, et antud metoodikat koolides rakendada alustati detsembris 2012a. „Kiusamisest vaba kool“ metoodiliste materjalide tõlkimist ja tootmise ettevalmistamist.

4. Eesmärk: Tagada projekti juhtimine ja tegevuste koordineerimine ning sidustegevused püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

4.1. Projekti juhtimine

4.1.1. Projekti meeskond.

Projekti meeskonda kuuluvad: projektijuht L.Tuvike, assistent V. Rull, Karin Saar – Tallinna Linnupesa lasteaed, direktor, Katrin Kuld – Tallinna Lasteaed Pallipõnn, õpetaja; Mariana Koho – Tallinna Lasteaed Pallipõnn, õpetaja, Erika Simmulson – Tallinna Rännaku Lasteaed, õpetaja Ruth Koit – SA Innove – koordinaator Kristina Nugin –Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut, eelkoolipedagoogika osakond, dotsent, Marika Kallas – Tallinna Haridusamet, alushariduse osakonna juhataja, Auli Andersalu- Targo – Audentese Erakool ja Spordigümnaasium, psühholoog.

Merit Lage - MTÜ Lastekaitse Liit, ajakirja „Märka Last“ peatoimetaja.

- 12.01.12. toimus meeskonna töökoosolek kus arutelul veebruaris ja märtsis toimuvate põhikoolituste ettevalmistamine. Osalesid L. Tuvike, V. Rull, K. Nugin, A. Andersalu –Targo, K. Kuld, K. Saar;
- 23.03.12. toimus meeskonna töökoosolek kus osalesid kõik projekti meeskonna liikmed, kokku 11 liiget. Arutelul projekti laienemine aastatel 2013-2014, ning nõustajate määramine lasteaedadesse ja nõustamise tagasiside lehtede analüüs;
- 19.05.12. toimus projekti meeskonna koosolek Pivarootsis. Arutelul nõustamised lasteaedades ja projekti laienemine 2013.-2014. Osalesid kõik 11 meeskonna liiget;
- 04.09.12. toimus MTÜ Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitajate töökoosolek, arutelul oktoobri toimuvate jätkukoolituste ettevalmistamine. Osalesid koolitajad: K.Nugin, A. Andresalu – Targo ning L. Tuvike ja V. Rull;
- 14.09.12. toimus projekti meeskonna töökoosolek Pivarootsis, kus projektijuht L. Tuvike tegi ülevaate projekti senistest tegevustest ja edasistest plaanidest. Arutelul oli ka projekti laienemine lasteaiast kooli;
- 01.11.12. toimus MTÜ Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitajate töökoostamine. Arutelul 2013 aastal toimuvate koolituste täpne temaatika ja järgmisel aastal toimuvate koolituste toimumiste ajad maakondades. Osalesid koolitajad: K. Nugin, M. Lage, A. Andersalu – Targo, K. Kuld, E. Tubalkain, E. Simmulson ning projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull;
- 22.10.-26.11.12. projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ aastataotluse koostamine Hasarmängumaksu Nõukogule. Projekti koostasid projektijuht L. Tuvike, assistent V. Rull.
-

4.1.2. Projekti juhtkomitee

Projekti juhtkomitee on strateegiline, toetav üksus. Liikmed on:

Tiina Peterson – Haridus- ja Teadusministeerium, alushariduse õppekorralduse peaekspert, Kristina Nugin – Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut, eelkoolipedagoogika osakond, dotsent., Marika Kallas – Tallinna Haridusamet, alushariduse osakonna juhataja, Alar Tamm – MTÜ Lastekaitse Liit, juhataja, Kaia Iva Riigikogu, kultuurikomisjoni liige, Lars Stilling Netteberg – Save the Children Denmark „Free of bullying“ programmijuht, Helle Ostergaard – The Mary Foundation programmijuht. Juhtkomitee korralised koosolekud toimuvad 2 korda aastas.

- 14.06.12. toimus Tallinnas juhtkomitee koosolek. Kus osalesid T.Oxholm Jacobsen Mary Fondist, L. Stilling Netteberg Save the Children Denmark, prof.M. Sutrop Tartu Ülikooli Eetikakeskusest, T. Peterson HTM-st, M. Kallas Tallinna Haridusametist, A.Tamm, K.Nauts, L.Tuvike ja V.Rull Lastekaitse Liidust. Juhtkomitee korralisel koosolekul andis projektijuht L.Tuvike tagasiside projekti I poolaasta tegevustest ja ülevaate edasistest plaanidest aasta lõpuni ning laienemistest aastatel 2013-2014. Taani kolleeg L. Stilling Netteberg tutvustas Taani kogemust –projekti üleminek lasteaiast kooli. Prof. M. Sutrop TÜ Eetikakeskusest tutvustas lühidalt Eetikakeskuse juhtimisel ellu viidavat programmi "[Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013](#)". Juhtkomitee liikmed andsid projekti tegevustele ja arengule väga positiivse tagasiside;
- 11.09.12. toimus Tartus Haridus- ja Teadusministeeriumis juhtkomitee korraline koosolek, kus arutati projekti üleminekut lasteaiast kooli. Koosolekul osalesid: W. K. Jansen Mary Fondist, L. Stilling Netteberg Save the Children Denmark, prof.M. Sutrop ja K. Velbaum Tartu Ülikooli Eetikakeskusest, T. Peterson HTM-st, K. Nugin Tallinna Ülikoolist ning MTÜ Lastekaitse Liit poolt A.Tamm, K.Nauts, L.Tuvike ja V.Rull ja Pärnu Vanalinna Põhikooli õpetaja A. Metspalu, A. Rants Valga Linnavalitsusest. Juhtkomitee raames külastati Tartu Lasteaeda Pääpikk kus lasteaija direktor P.Arendi andis ülevaate lasteaiast ja tutvustas metoodika „Kiusamisest vaba lasteaed“ arengut ja tegevusi nende lasteaias. Juhtkomitee osalejatel oli võimalus näha ka kahe rühma lastekoosolekut.

Taani partnerid andsid projekti tegevustele ja arengule väga positiivse hinnangu.

III Tulemuslikkuse hindamiste mõõdikud ja väljundid

- Metoodikat rakendatakse 74 lasteaias, kokku 118 rühmas, kaasatud 2832 last, 236 lasteaijaõpetajat, 118 õpetaja abi, 74 juhtkonna liiget ning kõikide laste vanemad ja ka vanavanemad;
- täiustatud metoodilisi materjale kasutatakse 74 lasteaias, kokku 118 rühmas;
- kaasatakse erinevatesse seotud tegevustesse sihtgrupe kogukondlikul tasandil (üritused, kohtumised, rühmasisesed seminarid, koolitused).
- 23.01.12. toimus kohtumine Tallinna abilinnapea M. Kõlvart'iga. Kohtumisel osalesid Lastekaitse liidu poolt juhataja A. Tamm ja projektijuht L. Tuvike. L. Tuvike tutvustas projekti ja selle laiendamise seonduvat aastatel 2013- 2014. Arutelu ka koostöövõimalused Tallinna linnaga.
- 13.03.12. toimus Tallinnas, Haridus-ja Teadusministeeriumi Tallinna esinduses tervise ja turvalisuse temaatiline nõupidamine kus peamisena teemana oli tutvustamisel projekt „Kiusamisest vaba lasteaed“ ja arutlemisel, millised on võimalused lasteaijaõpetajate tasemekoolituse õppekavas tervise ja turvalisuse teemade käsitlemiseks. Lastekaitse Liidu poolt osales L. Tuvike, HTM-ist T. Peterson, T.Õun Tallinna Ülikoolist, L. Varava TAI-st;
- 28.03.12. toimus kohtumine TÜ Eetikakeskuse juhataja M. Sutrop'iga –arutelul projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koostöövõimalused. Lastekaitse Liidu poolt osalesid kohtumisel juhataja A. Tamm ja projektijuht L. Tuvike;
- 28.03.12. toimus kohtumine S. Lepasaar'ega HTM-i üldharidusosakonna peaekspertiga. Arutelul metoodika ülemineku ettevalmistus lasteaiast algklassidesse ja ühisprojektid last toetava koolikeskkonna kujundamiseks. Kohtumisel osalesid Lastekaitse Liidu poolt juhataja A. Tamm ja projektijuht L. Tuvike;
- 30.03. 12. Kohtumine DNB (pank) turunduse ja kommunikatsiooniosakonna grupiga, Terje Pällo'ga. Eesmärgiks projekt „Kiusamisest vaba lasteaed“ laienemiseks kapitalilaenu idee tutvustamine metoodilise kohvri tootmiseks. Lastekaitse Liidu poolt osalesid juhataja A. Tamm ja projektijuht L. Tuvike;
- 08.05.12. toimus kohtumine Rakvere Linnavalitsuse haridusspetsialisti M. Kuusega kus arutelul projekti laienemise seonduva Rakvere linna lasteaedades. Osales projektijuht L. Tuvike;
- 10.07.12. toimus Tartus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koostöökohtumine Tartu Ülikooli Eetikakeskuse esindajate prof. M. Sutrop'iga ja K. Velbaum MTÜ Lastekaitse Liit poolt osalesid juhataja A.Tamm, „Kiusamisest vaba lasteaed“ projektijuht L. Tuvike ja projektijuht K. Nauts.

- Arutlusel oli koostöövõimalused [Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013](#)“ ja kiusamisest vaba lasteaed vahel;
- 14.08.12. toimus kohtumine Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja T. Peterson'iga. Arutelul projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ laienemine 2013 aastal. Lasteaedadesse, MTÜ Lastekaitse Liit poolt osalesid kohtumisel juhataja A. Tamm ja projektijuht L. Tuvike ja projekti assistent V.Rull;
 - 23.10.12. toimus kohtumine Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja T. Peterson'iga. Arutelul projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ laienemine kooli ja projekti rahastamine 2013 aastal. MTÜ Lastekaitse Liit poolt osalesid kohtumisel juhataja A. Tamm ja projektijuht L. Tuvike;
 - võimaldatakse lapsevanematele koolitusi teadmiste omandamiseks lapse arengu toetamiseks, positiivseks kasvatuspraktikaks (19 lasteaeda, Läänemaa);
 - Swedbanki annetuskeskonna „Kiusamisest karuga vabaks“ toel koolitused lapsevanematele kõigile Lääne maakonna lasteasutustele, kes osalevad pilootprojektis. Koolitused toimuvad ajavahemikul 01.09.12 – 31.05.13.a.;
 - 04.06.12. avanes Swedbanki annetuskeskkond **Maaidata** <https://www.swedbank.ee/about/support/donate/projects#lastekaitseliit>;
 - 2012. aasta lõpuks on 24 lasteaias välja kujunenud „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodikakeskused;
 - valmistatakse ette meetodika üleminekut lasteaiast algklassidesse;
 - osalejate arv: lapsi 2832 ja nende vanemad ja 236 lasteaiatöötajate, 118 lasteaiatöötaja abi, 74 juhtkonna liiget;
 - meetodikat kasutavate lasteaedade arv: 74 lasteaeda.

Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudist on alates 2012.aasta sügisest võimalik alushariduse pedagoogi eriala üliõpilastel valikainena võtta 3 EAP ulatuses kursust „Sotsiaalsed suhted lasteaias“ mis annab ülevaate positiivsete suhete loomisest eelkooliealiste laste rühmas ning nende säilitamisest, toetades üliõpilaste oskuste kujunemist sotsiaalselt turvalise kasvukeskkonna kujunemiseks ja meeskonnatöös lasteaias. Valikaine keskendub meetodikale „Kiusamisest vaba lasteaed“. Aastal 2012 osales aines 71 tudengit (40 päevaõppes, 31 kaugõppes) ning meetodikale tuginevalt on siiani valminud 6, hetkel on töös 2-3 bakalaureusetööd ja üks magistr töö. Teadustööde kaitsmise ajad jäävad 2013 – 2014.aastasse.

Tegevuskava elluviimisega on loodud alus projekti jätkusuutlikuseks, mistõttu enamik tegevusi on seotud koolituste või teavitustööga, et suurendada sihtgrupi teadlikkust antud valdkonna kohta ning pakkuda võimalike lahendusi olemasolevatele probleemidele ja parimaid praktikaid. Koolitusi ja meetodika rakendamist on toetanud uuringud, koolitajate-nõustajate supervisioon ning pidev tagaside projekti sihtgrupilt. Väga oluliseks on venekeelse sihtgrupini jõudmine ja selleks tõlgiti 2012a. detsembris õpetaja käsiraamat vene keelde.

IV Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Haridus-ja Teadusministeerium, Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudi eelkoolipedagoogika osakond, Tallinna Haridusamet, Save the Children Taani, Taani kroonpintsessi Mary fond, DNB pank ja kõik projektis osalevad 74 lasteaeda, kõik maavalitsused ja Tartu Ülikooli Eetikakeskus.

A2 Projekt: Teadlikkuse tõstmine interneti turvalisemaks kasutamiseks – Targalt internetis – Safer Internet in Estonia (EE SIC)

Projektimeeskond: Malle Hallimäe, Kerli Kuusk, Käthlin Mikiver

I Projekti lühikirjeldus

Projekti eesmärk: laste ja lapsevanemate targem internetikasutus ning internetis leviva ebaseadusliku sisuga materjalide leviku tõkestamine.

Projekti sihtgrupp: Otsene sihtrühm: koolitajad: 15 täiskasvanut ja 15 noortepaneeli liiget; jätkukoolitajad: 100 õpetajat, kes on osalenud interneti turvalisuse e-kursusel; infopäevadel, koolitustel osalejad: 20 üldhariduskooli 1500 põhikooliõpilast, 12 lasteaia 300 last ja 1000 täiskasvanut (lapsevanemad, õpetajad); Nõuandva kogu 19 liikmesorganisatsiooni.
Kaudne sihtrühm: Eesti avalikkus (sh Postimehe tellijad, interneti kasutajad).

Tegevuse lühikirjeldus: Projekti tegevusi viis perioodil 01.01.-31.05.2012 ellu 5 organisatsiooni: MTÜ Lastekaitse Liit, Sotsiaalministeerium, Tiigrihüppe Sihtasutus, Politsei- ja Piirivalveamet ja MTÜ Eesti Abikeskused. Perioodil 01.06.-31.12.2012 viis jätkuprojekti tegevusi ellu 4 liikmeline konsortsium MTÜ Lastekaitse Liit, Tiigrihüppe Sihtasutus, Politsei- ja Piirivalveamet ja MTÜ Eesti Abikeskused. Projekti tegevust koordineerib MTÜ Lastekaitse Liit

Projekti eesmärkide saavutamiseks viiakse tegevused ellu kolmel suunal:

I Teavitustöö: viib ellu Tiigrihüppe Sihtasutus koostöös teiste partnerorganisatsioonidega:

- koolitajate koolitus ja teabepäevade läbiviimine koolides interneti turvalisuse teemadel
- avalikud üritused aastatel 2011-2012: Turvalise Interneti Päeva kampaania (eesti ja vene keeles) 2011 ja 2012; interneti turvalisust käsitlevad konverentsid 2011 ja 2012
- temaatiliste konkursside läbiviimine ja õppematerjalide koostamine
- projekti Noortepaneeli tegevuse toetamine
- siseriikliku ja rahvusvahelise temaatilise koostöö edendamine; osalemine INSAFE võrgustikus (ühendab eri maade teavituskeskusi ja abiliine www.safeinternet.org)

II Ebaseadusliku sisuga materjalide leviku tõkestamine internetis –Vihjeliin: viib ellu MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga

- luuakse veebikeskkond www.vihjeliin.ee, mille kaudu on võimalik edastada teavet internetis levivast ebaseadusliku sisuga materjalist - laste seksuaalne ärakasutamine, lastega kaubitsemise (inimkaubandus)
- tehakse koostööd INHOPE võrgustikuga – ühendab eri maade vihjeliine www.inhope.org
- viiakse läbi uuring (2) elanike suhtumisest ebaseadusliku sisuga materjalidest teavitamisesse
- teavitatakse Eesti avalikkust vihjeliinist

III Abiliini tegevus - lasteabitelefoni 116111: viivad ellu Sotsiaalministeerium ja MTÜ Eesti Abikeskused

- arendatakse tegutseva lasteabitelefoni 116 111 võimekust vastata nii veebipõhiselt kui ka telefoni teel laste ja lastevanemate küsimustele seoses interneti ja teiste kommunikatsioonitehnoloogiate kasutamisega
- teavitatakse avalikkust teenusest
- viiakse läbi uuring abiliini nähtavusest sihtrühmadele
- tehakse koostööd INSAFE võrgustikuga avaldatakse perioodiliselt statistikat

Projekti tegevuste läbiviimist nõustab projekti Nõuandev kogu, kuhu kuulusid lisaks konsortsiumi organisatsioonide esindajatele Haridus- ja Teadusministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Riigi Infosüsteemide Ameti, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu, Microsoft Eesti, EMT, Rate.ee, Koolipsühholoogide Liidu, Lastevanemate Liidu, Tallinna Informaatika õpetajate aineseksiooni, Tartu Last Tugikeskuse, Andmekaitse Inspeksiooni, uudisteportaali Delfi ja Noortepaneeli esindaja.

Projekti juures tegutseb 15 liikmeline Noortepaneel, mille ülesandeks on nõustada konsortsiumi tegevuste kavandamises ja läbiviimises, ning teha noorte vaatenurgast lähtuvaid ettepanekuid.

Projekti elluviimist toetas Euroopa Komisjon programmi Turvalisem internet (Safer Internet) kaudu 316 650 euroga.

Projekti käesoleva aruandeperioodil läbiviidud tegevuste tulemusena:

- on Noortepaneeli 15 liiget saanud oskusi ja teadmisi interneti turvalisuse teema edastamiseks õpilastele ja lapsevanematele ning osalenud projekti „Targalt internetis“ perepäeva ürituste ettevalmistamises ja läbiviimises;
- jätkuprojekti raames (01.06.2012 – 30.09.2014) valiti projekti uus noortepaneel, mille liikmeteks on 15 last/noort vanuses 10-17 aastat 10 üldhariduskoolist Eesti eri regioonidest;
- on toimunud projekti Nõuandva kogu 2 töökoosolekut (esindab 19 organisatsiooni), mille jooksul on arutatud viit olulist interneti turvalise kasutamise edendamise seotud teemat;

- projekti veebilehel on kättesaadavad sihtgruppidele ja laiemale avalikkusele päevakajaline info projekti tegevustest 36 uudisloo näol ning 13 uut temaatilist teabe- ja õppematerjali, samuti projekti lõpparuanne eesti, vene ja inglise keeles;
- vihjeliini veebikeskkonna kaudu käideldi 1 kuus keskmiselt 81 teadet, kokku käideldi 968 teadet, millest 27 sisaldasid teavet laste seksuaalset ärakasutamist esitavast materjalist;
- vihjeliini töötajad on osalenud INHOPE võrgustiku aastakoosolekutel (2) ning koolitusel, kus on antud teavet Eesti vihjeliini tegevustest ning teiste vihjeliinidega on vahetatud häid praktikaid ebaseaduslike veebilehtede leviku tõkestamiseks;
- toimus koolitus vihjeliini töötajatele INHOPE veebikeskkonnas vihjete edukaks haldamiseks;
- Eesti vihjeliin võeti INHOPE täisliikmeks 19.-22. novembril toimunud INHOPE-i aastakoosolekul;
- Turvalise interneti päeva ürituste raames korraldati 11.veebruaril Lindakivi keskkuses perepäev, millest osa võtnud lapsed ja lapsevanemad said infot ja teadmisi interneti turvalisemaks kasutamiseks ning sellest, kuidas eri põlvkonnad saavad üksteist interneti turvalises kasutamises toetada;
- Turvalise interneti päeval 7.veebruaril ilmus Postimehe lisana temaatiline infoleht „Targalt internetis“, (eestikeelne tiraaž 56500, venekeelne 12000). temaatilised artiklid on kättesaadavad avalikkusele projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2012/02/Targalt-internetis.pdf> ;
- viidi läbi projekti mõju-uuring ning on olemas ülevaade elanikkonna teadlikkusest ja hoiakutest interneti turvalisema kasutuse küsimustes ja teadlikkusest abi ja nõu saamises;
- esindati Eestit INSAFE võrgustiku koolitusseminaril Sofias ja Budapestis, mille raames on antud ülevaade Eesti projekti „Targalt internetis“ tegevustest, ning toimunud temaatiline infovahetus, millega anti panus rahvusvahelise koostöö arengusse;
- esindati Eestit on INSAFE võrgustiku konverentsil Nikosias, kus tutvustati Eestis läbiviidud temaatilisi tegevusi ning toimus heade praktikate vahetamine rahvusvahelisel tasandil;
- vihjeliini monitoorijate psühholoogilise nõustamise kaudu suurendati töötajate võimekust igapäevatööks;
- avalikkusele on kättesaadav projekti lõpparuanne paberväljaandes eesti ja inglise keeles (tiraaž 300) ning veebikeskkonnas eesti, inglise ja vene keeles.

II Elluviidud tegevused

1. Noortepaneeli koolitusseminarid

Noortepaneeli viies kohtumine toimus 3.-4. veebruaril Nelijärve Puhkekeskuses. Kohtumisel osales 10 noort ja 5 täiskasvanut.

Esimesel päeval toimus töötuba „Turvalise interneti päeva tähistamine“, kus noortepaneeli liikmed arutasid, kuidas nad Turvalise interneti päeva oma koolides tähistavad. Teavituskeskuse projektijuht Ilvi Pere tutvustas noortele Turvalise interneti päeva tutvustavat videot „Avastame digimaailma üheskoos – turvaliselt“, noortepaneeli küsimustikku, võistlust ja teisi Turvalise interneti päeva materjale. Lisaks näidati multifilmi „Jänku-Juss avastab internetimaailma“ esimest osa ning valiti noortepaneeli liige, kes loeb multifilmi teises osas tiigri teksti sisse. Seejärel arutati Targalt internetis perepäeva ettevalmistavaid tegevusi. Lepiti kokku, et noortepaneeli liikmed osalevad Kinecti mängunurgas, nõustamise ja arvutikaitse infoboksides ja turvalise interneti alases mängunurgas. Lõpuks arutati gruppides, kuidas tutvustada Noortepaneeli ja selle tegevusi nii koolitustel kui ka laiemale avalikkusele. Koostati voldiku kavand ning video stsenaarium.

Seminari teisel päeval toimus arutelu Noortepaneeli senisest tegevusest, uute liikmete juurde kutsumisest ning jätkuprojekti tegevustest. Praegused noortepaneeli liikmed jäävad uute liikmete mentoriteks ning osalevad võimalusel projektis noorte koolitajatena. Gruppides arutati, milline võiks olla noortepaneeli seminari ametliku osa programm ning milliseid sotsiaalsed tegevusi võiks seal läbi viia. Seminari lõpus täitsid noored noortepaneeli tagasiside küsimustiku.

Jätkuprojekti esimene noorteseminar toimus 25.-27.ndal oktoobril Kloogaranna noortelaagris. Noorteseminaril osalesid üheksast koolist üle Eesti 26 aktiivset õpilast vanuses 10-16 aastat koos oma juhendajatega. Seminari jooksul toimusid projekti koolitajate eestvedamisel erinevad temaatilised õpitoad, ning prooviti läbi tunnikavad 10-12 ja 13-16 aastastele, mille jooksul noored väljendasid aktiivselt oma arvamusi. Seminari teisel päeval valmistasid noored gruppitöödena 4 õpetlikku video- ja fotolugu, kuidas internetis riske vältida ja hästi toime tulla, mida siis ka üksteisele esitleti. Pärast lugude tehnilist toimetamist saavad neist õppematerjalid, mida koolitajad õppepäevadel koolides kasutada saavad. Lisaks pingelistele õpi- ja töötundidele jätkus noortel energiat ka põnevaks vaba-aja tegevuseks: mängiti lõbusaid ühismänge ning esitleti oma laulu- ja tantsuoskust.

Alar Tamm
Juhataja

Seminari päevade jooksul said noored omavahel headeks sõpradeks ning viimasel päeval oma esindajaid noortepaneeli valides oli kahju, et kõik ei mahu noortepaneeli. Valik tuli aga teha ning uued liikmed noortepaneeli on: Dalia ja Kirke Harkujärve Põhikoolist, Georg Jõhvi Gümnaasiumist, Juta Kohtla-Järve Ühisgümnaasiumist, Kristofer Tartu Erakoolist, Ksenija ja Vlad Ehte Humanitaargümnaasiumist, Einar ja Lauri Jäneda Põhikoolist, Lee Marion Tallinna Pelgulinna Gümnaasiumist, Liina ja Sirelin Pärnu-Jaagupi Gümnaasiumist ja Meeri Peetri Koolist. Eelmisest koosseisust jätkab Marek Tallinna Lilleküla Gümnaasiumist.

2. Nõuandva kogu koosolek

Nõuandva kogu viies kohtumine toimus 10. mail Euroopa Liidu maja infokeskuses Tallinnas. Kohtumisel osalesid: Kalev Pihl (AS Sertifitseerimiskeskus ja Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit), Kärt Käesel (Eesti Koolipsühholoogide Ühing), Pille Luiga (Politsei- ja Piirivalveamet), Anniki Tikerpuu (Sotsiaalministeerium), Birgy Lorenz (Informaatikaõpetajate Tallinna Ühendus), Alar Tamm (MTÜ Lastekaitse Liit), Mari-Liis Mänd (MTÜ Abikeskused), Triin Kangur (Tiigrihüppe Sihtasutus), Malle Hallimäe (MTÜ Lastekaitse Liit), Anu Baum (Politsei- ja Piirivalveamet), Külli Friedemann (MTÜ Abikeskused), Kerli Kuusk (MTÜ Lastekaitse Liit).

Kohtumisel andsid projekti juhtkomitee liikmed ülevaate projekti Targalt internetis tegevustest ajavahemikul detsember 2011 – mai 2012. Triin Kangur, Tiigrihüppe Sihtasutuse projektijuht alates mai 2012, andis ülevaate projekti raames perioodil detsember 2011 – mai 2012 läbiviidud teavitustöö tegevustest. Malle Hallimäe ja Kerli Kuusk andsid ülevaate vihjeliini tööst. Külli Friedemann andis infot abiliini tegevustest ja statistikast. Võrreldes 2011 I kvartaliga on käesoleval aastal abiliinile pöördumiste arv kasvanud 42%. Interneti kasutamisega seotud probleemide osas palju nõu ei küsita. Kerli Kuusk andis ülevaate projekti noortepaneeli tegevustest: kõik noortepaneeli liikmed on läbi viinud Targalt internetis koolipäevi nii oma koolis kui ka ümbruskonna koolides ning osalenud aktiivselt ja edukalt nii siseriiklikel kui ka rahvusvahelistel üritustel.

Järgnes jätkuprojekti tegevuste tutvustamine projektimeeskonna poolt. Jätkuprojektis viivad tegevusi ellu 4 partnerorganisatsiooni: MTÜ Lastekaitse Liit, MTÜ Abikeskused, Tiigrihüppe Sihtasutus ja Politsei- ja Piirivalveamet. Sotsiaalministeerium osaleb Nõuandva kogu töös ja toetab vihjeliini ja abiliini tegevust. Jätkuprojekti raames hakatakse välja andma uudiskirja projekti tegevustest teavitamiseks.

Kohtumisel tegi ettkande Anu Baum Politsei- ja Piirivalveametist, milles tutvustas dokumenti „Euroopa Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. Lisaks arutati 2013. aasta Turvalise interneti päeva sõnumi (õigused ja kohustused) käsitlemist Eestis.

Jätkuprojekti esimene Nõuandva kogu koosolek toimus 6.detsembril Politsei- ja Piirivalveametis. Kohtumisel osalesid: Anu Baum (Politsei- ja Piirivalveamet), Ann Lind (Sotsiaalministeerium), Kadri Ann Salla (Haridus- ja Teadusministeerium), Külli Riistop (Tiigrihüppe Sihtasutus), Evelin Tamm (Tartu Laste Tugikeskus), Karin Soolep (Serenda Invest OÜ), Tiina Viiderfeld (Microsoft Eesti), Triin Kangur (Tiigrihüppe Sihtasutus), Signe Rosin (Tiigrihüppe Sihtasutus), Kristiine Vahtramäe (Eesti Lastevanemate Liit), Elina Udjekul (noortepaneel), Alar Tamm (MTÜ Lastekaitse Liit), Käest Käesel (Eesti Koolipsühholoogide Ühing), Külli Friedemann (MTÜ Eesti Abikeskused), Birgy Lorenz (Informaatikaõpetajate Selts), Silver Sarapuu (Andmekaitse Inspeksioon), Liisa Tallinn (Riigi Infüsüsteemide Amet), Piret Hanson (Delfi), Katrin Mesilane (MTÜ Abikeskused), Kerli Kuusk (MTÜ Lastekaitse Liit), Kristi Vinter (Tallinna Ülikool), Malle Hallimäe (MTÜ Lastekaitse Liit). Nõuandev koguga liitusid uued liikmed, kogus on esindatud ka Tartu Laste Tugikeskus, Andmekaitseinspeksioon ja uudiste portaali Delfi.

Kohtumisel andis projekti „Targalt internetis“ koordinaator ülevaate projekti esimese etapi tulemustest ning Euroopa Komisjoni hinnangust lõpparuandele. Euroopa Komisjoni hinnang projekti lõpptulemusele oli väga hea. Ülevaade projekti esimese etapi tulemustest on antud projekti lõppraportis, mis on kättesaadav projekti veebilehel www.targaltinternetis.ee. Seejärel tutvustasid projektimeeskonna liikmed jätkuprojekti tegevusi.

Anu Baum Politsei- ja Piirivalveametist andis ülevaate *Global Alliance against Child Sexual Abuse* (Üleilmne liidust laste seksuaalse ärakasutamise vastu) loomisest, mille raames hakkavad 48 riiki, sh Eesti, koos võitlema interneti kaudu toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu. Osalisriigid võtavad poliitilise kohustuse saavutada mitmeid eesmärgi: tugevdada jõupingutusi ohvrite tuvastamiseks ning neile vajaliku abi, toe ja kaitse pakkumiseks; tugevdada jõupingutusi internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise juhtumite uurimiseks ning kurjategijate tuvastamiseks ja kohtu ette toomiseks; suurendada laste teadlikkust internetis varitsetavatest ohtudest, sealhulgas ise piltide ülesriputamise ja pedofiilide kasutatavatest piltide moonutamise võtetest; vähendada internetis leiduva laste kuritarvitamist kujutava materjali hulka ja laste uuesti ohvriks muutmist (vt lähemalt pressiteatest http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1308_et.htm).

Seejärel toimus arutelu 2013. aasta Turvalise interneti päeva teema (*Connect with respect*) käsitlemisest Eestis (kampaania, konverents, Märka Last temaatiline eriväljaanne).

3. Projekti veebilehe haldamine ja täiendamine

Aruandusperioodi jooksul lisati projekti veebilehele 13 teabe/õppematerjali ja 36 uudislugu.

Teabe- ja õppematerjalid õpetajatele (3): õppemäng „Paaris ja paaritu“; õppemäng „Loo oma QR kood“, õppemäng „Avastades päriselu“.

Teabe- ja õppematerjalid lastele ja noortele (7): multifilm Jänku-Jussi internetimaailm“ 3 osa; veebimäng „Nastix seikleb internetis“, õpilastööde konkursi „Õpilastelt õpilastele“ 3 tööd (videod).

Teabematerjalid lapsevanematele (2): video Kaitse oma last ka internetis“, „Petuskeemid“.

Teabematerjalid laiemale avalikkusele: projekti aastaraamat september 2011- mai 2012.

Veebilehe külastatavuse statistika: perioodil 01.01.- 31.12.2012 registreeriti veebilehel 39832 külastust, külastajaid oli 27645, veebilehe kuvamisi oli 153004.

Veebilehte külastati 72 riigist.

4. Veebilehe materjalide tõlkimine

Aruandeperioodil tõlgiti eesti keelest vene keelde 3 teabematerjali (voldikud lapsevanematele ja projekti aastaraamat); eesti keelest inglise keelde tõlgiti 3 teabematerjali lastele ja noortele ning projekti aastaraamat. Lisaks tõlgiti eesti keelest inglise keelde ka projekti perioodilised aruanded (2), mis esitati Euroopa Komisjonile.

Multifilmi „Jänku-Jussi internetimaailm“ on kättesaadavad nii eesti, inglise kui ka vene keeles. Veebimäng „Nastix seikleb internetis“ on kättesaadav nii eesti kui ka vene keeles.

Soome keelest tõlgiti eesti keelde raamat „*Suojele minu kaikelta*“ (56 lk) - Kaitse mind“. Raamat annab ülevaate laste seksuaalsest ärakasutamisest interneti ja digitaalse meedia vahendusel. Raamat on mõeldud sotsiaaltöötajatele ja teistele lastega töötavatele spetsialistidele. Raamatu toimetamine ja trükkimine toimub 2012/2013. aasta sügis/talvel. Toimetatud raamat pdf formaadis pannakse üles ka projekti kodulehele.

5. Vihjeliini veebilehe haldamine

Aruande perioodi jooksul jaanuar-detsember laekus vihjeliini veebilehe kaudu **978** teadet, mida käideldi vastavalt vihjeliini tööjuhisele. Laekunud teadetest sisaldas **37** teavet ebaseaduslikust materjalist, sealhulgas INHOPE võrgustiku vihjete edastamise süsteemi kaudu Eesti vihjeliinile edastatud **4** teadet Eesti kaudu hallatud veebilehtede kohta, mis sisaldasid laste seksuaalset ärakasutamist esitavat materjali, **706** teadet sisaldas materjali, mis osutus ebasobivaks lastele (pornograafia 18+), muud infot sisaldas 235 teadet.

Vihjeliini veebilehe www.vihjeliin.ee üldine külastatavus aruandeperioodil oli 1585 külastust 1283 külastaja poolt, lehti kuvati 2985-l korral.

Veebilehte külastati 55 riigist.

6. Vihjeliini töötajate osalemine INHOPE võrgustiku aastakoosolekul

INHOPE võrgustik on rahvusvaheline internetipõhiste vihjeliinide assotsiatsioon. Võrgustiku missioon on toetada ja edendada vihjeliinide tööd võitluses ebaseadusliku materjali leviku tõkestamisel internetis. Võrgustikku kuuluvad hetkel 42 vihjeliini 37 riigist üle maailma www.inhope.org.

24.-26.aprillil osalesid Eesti vihjeliini esindajad Malle Hallimäe ja Kerli Kuusk Londonis INHOPE-i võrgustiku aastakoosolekul. Aastakoosolekul kinnitati 2011. aasta aruanne ning võeti vastu 2012. aasta tööplan. Aastakoosolekul valiti võrgustiku uus juhatus, toimusid arutelud võrgustiku lähiaastate tegevusstrateegiast, uute liikmete kaasamisest ja liikmete motiveerimisest ning toetamisest.

19.-23.11.2012 toimus INHOPE võrgustiku 2012. aasta II üldkoosolek. Osales 82 delegaati 38 riigist üle maailma. 19. novembril toimus töö töögruppides. Eesti vihjeliin esitas kirjaliku taotluse INHOPE võrgustiku täisliikmelisuse saamiseks oktoobris 2012. Vastavalt relemendile esitles vihjeliini projektijuht Eesti vihjeliini tööd töögrupi *Network Expansion Workgroup*. liikmetele ning vastas nende küsimustele. Lisaks Eesti vihjeliinile taotlesid täisliikmelisust ka Türgi ning Bosnia ja Hertsegoviinia vihjeliin. Esialgse liikme staatust taotles Hispaania vihjeliin Alia2.

20. novembril, aastakoosoleku esimese päeva hommikupoolsel sessioonil arutati ning võeti vastu INHOPE strateegia 2013-2015. Strateegia sätestab peamised strateegilised eesmärgid aastateks 2013-2015 (lisatud aruandele). Päeva teisel poolel esitles INHOPE'i president John Shehan kvoorumile täisliikmelisust taotlenud organisatsioone (Eesti, Türgi, Bosnia & Hertsegoviinia vihjeliine) ning esialgset liikmelisust taotlenud Hispaania organisatsiooni Alia2. Seejärel said sõna esitluseks oma tööst kandidaatorganisatsioonide esindajad. Eesti vihjeliini esimese tööaasta kogemusi, õnnestumisi ja peamisi väljakutseid tutvustas vihjeliini projektijuht Malle Hallimäe. Kõikide organisatsioonide taotlused kiideti liikmete poolt heaks. Seega sai eesti vihjeliin INHOPE võrgustiku täisliikme staatuse ning kohustub oma tööd tegema vastavalt võrgustiku tööprintsipidele. Esimene tööpäev lõppes ettekannetega arengutest programmi Connected European Facility (CEF) loomisest. Ülevaate INHOPE'i sisendist programmile andis INHOPE nõukogu liige Agnese Krike ning Euroopa Komisjoni esindaja Margareta Traung esitles Euroopa Komisjoni tööd programmi strateegiliste

Alar Tamm

Juhataja

eesmärkide koostamisel. Aastakoosoleku teise päeva esimesel poolel esitles Europoli esindaja Europoli tööd võitluses laste seksuaalse ärakasutamise vastu. Seejärel tutvustasid oma igapäevast tööd viie riigi (Portugal, Leedu, Austraalia, Taiwan, Holland) viiheliinid. Esitlejad vastasid ka osalejate küsimustele. Päeva teine pool sisaldas gruppitööd, kus arutleti eelnevalt tõstatatud küsimuste üle: trendid illegaalse materjali liikumise internetis; eri maade taustategurid, mis mõjutavad konkreetse viiheliini tööd ja viiheliinide koostööd, sh teabe edastamist INHOPE andmebaasi kaudu. Aastakoosoleku viimasel päeval toimus arutelu viiheliinide sertifitseerimise teemal. Koostamisel on sertifikaat, mis omistatakse auditeerimise edukalt läbinud viiheliinidele.

7. Vihjeliini töötajate koolitus

INHOPE-i aastakoosoleku viimane päev (26.04) oli koolituspäev, kus toimusid ettekanded ja arutelud järgnevatel teemadel: seksuaalkurjategijate profiil ja ajendid tegutsemiseks, koostöö illegaalse tegevuse tõkestamiseks, ning INHOPE-i tehnilise baasi areng ja vahendite kasutamine.

8. Turvalise interneti päeva 2012 perepäeva läbiviimine Lindakivi keskuses

Selle aasta Turvalise interneti päeva teema „Avastame digimaailma üheskoos - turvaliselt“ ärgitas mõtlema, kuidas saavad täiskasvanud ja lapsed üksteist virtuaalses maailmas toetada, et ohtu ei satuks kellegi privaatsus, maine ega tervis ja internetimaailmas toimetamine oleks positiivne kogemus. Kui aasta varem korraldati peamiselt õpetajatele ja sotsiaaltöötajatele suunatud konverents, siis sel korral otsustati pöörata tähelepanu peredele.

Turvalise interneti päeva tähistamiseks toimus 11. veebruaril Targalt internetis perepäev Tallinnas, Lasnamäe linnaosa kultuurikeskuses Lindakivi, mis on populaarne kooskäimiskoht eriti vene keelt kõneleva elanikkonna hulgas. Kohalik oli teadlik, sest senini oli Targalt internetis projektile mõneti etteheidetud vene noortele mõeldud ürituste-tegevuste vähesust. Perepäeval pakuti täiskasvanud külastajatele erinevaid töötube ja loenguid nii eesti kui ka vene keeles; lapsed leidsid tegevust projekti teavituskeskuse loodud õppemänge katsetades ning Xbox 360 mängudes võisteldes. Lapsed ja noored osalesid projekti koostööpartnerite MTÜ Vaata Maailma, Limpa.ru ning EMT interaktiivsetes töötubades. Avatud oli nõuandekohvik, toimusid viktoriinid ja õnneloos. Kinosaalis said kõige pisemad osalejad kaasa elada Jänku-Jussi seiklustele internetimaailmas või uudistada Netilammaste toimetusi. Üritusel olid avatud Targalt internetis, Vihjeliini ja Abiliini infopunktid. Oma kogemusi ja häid nõuandeid jagas veebipolitseinik Andero Sepp. Päev tipnes 2011. aastal Eestit Eurovisioonil esindanud Getter Jaani kontserdi ja autogrammitunniga.

Üritusel osales hinnanguliselt 400 inimest.

9. Teemaatilise infolehe väljaandmine Postimehe lisalehena

Koostöös ajalehega „Postimees“ ilmus Turvalise interneti päeval, 7. veebruaril, ajalehe lisana MTÜ Lastekaitse Liit ajakirja „Märka last“ eriväljaanne „Targalt internetis“. Eriväljaande artiklid avasid 2012.aasta Turvalise interneti päeva teemat „Avastame digimaailma üheskoos...turvaliselt“. Väljaanne sisaldas artikleid eri põlvkondade kogemustest interneti ja digitaalsete meediavahendite kasutamises ning, kuidas lapsed, noored ja täiskasvanud saavad üksteist abistada interneti turvalisemas kasutamises. Lisaks tutvustati projekti teavitustegevusi ning samuti viiheliini ja abiliini tööd. Eriväljaandele tegid kaastööd 8 autorit, sh projekti partnerorganisatsioonide ja projekti noortepaneeli esindajad. Eriväljaande tiraaž eesti keeles 68 500 ja vene keeles 12 000.

Eriväljaanne on kättesaadav ka projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/2012/02/targalt-internetis-teemaleht/>

10. Projekti mõju-uuringu läbiviimine

Omnibuss-uuringu läbiviija firma väljaselgitamiseks koostati pakkumiskutse, millele vastas 3 firmat ning parimaks osutus hinna ja ülesandele vastavuse kriteeriumi alusel Turu-uuringute AS.

Küsitluse läbiviimiseks kasutati Turu-uuringute AS-i veebipaneeli, millel on hetkel 7500 aktiivset liiget.

Valimi koostamisel lähtuti neljast rühmast, kuhu kuulusid 15-60 aastased – eesti naised ja eesti mehed, vene naised ja vene mehed. Kutse saajad iga grupi sees valiti juhuvalikuga.

Pärast küsitlustulemuste laekumist võrreldi vastajate taustatunnuseid tegeliku elanikkonna mudeliga ning kaaluti tulemused (ka regiooniti) sellega vastavaks. Eesmärk oli läbi viia 500 intervjuud

Küsitluskeskkond avati 8. mail ja suleti 14. mail, mil vastused laekusid 532-lt respondendilt

Vastuseid oodati 10 küsimusele, mis puudutasid informatsiooni kättesaadavust interneti turvaliseks kasutamiseks, milliste kanalite kaudu sellist infot saadakse ja soovitakse saada, teadlikkust projekti raames töötavatest abi- ja viiheliinist, valmidusest anda teavet internetis kohatud laste õigusi rikkuvatest materjalidest ning kellele sellest ollakse valmis teada andma.

Peamised järeldused:

Alar Tamm

Juhataja

- Netiohtudest ja riskidest teavitamine oleks kõige toimivam kui jõutaks nii traditsioonilistesse audiovisuaalsetesse ja trükimeedia kanalitesse kui ka virtuaalsetesse kanalitesse ja keskkondadesse (suhtlusportaalid).
- Noored ja venekeelses keeleruumis suhtlejad on suuremal määral ohustatud internetiohtudest - Küberkiusamisega on kokku puutunud 19% venekeelt kõnelevatest ja petuskeemide ohvriks on langenud 26% 15-19 aastastest vastajatest.
- Venekeelne elanikkond on võimetum (ja osa neist ka tahtmatum) sobimatust materjalist internetist asjaomaseid instantsse ja kodanikualgatusele loodud vihjeliine informeerima.
- 41% vastajatest on valmis lapsi ärakasutatavatest väärmaterjalidest netikeskkonnas teatama spetsiaalsele vihjeliinile. Selliste vihjeliinide olemasolust on aga teadlikud 23%.

Võrreldes projekti alguses läbiviidud küsitluse tulemusi kirjeldatud küsitlustega tulemusega võib välja tuua elanike suuremat valmisolekut teavitada internetis kohatud laste seksuaalset ärakasutamist esitavast materjalist spetsiaalselt selleks loodud veebipõhisele vihjeliinile, vastavalt 30 ja 41 protsenti.

Vihjeliini suhtes seati projekti raames ülesande, et vähemalt veerand Eesti elanikkonnast oleks teadlik vihjeliinist. Projekti lõppedes võib öelda, et see ülesanne sures osas täideti, sest vihjeliinist on teadlik 23% küsitluteest. Elanikkonna teadlikkus Lasteabi telefonist 116111 on samuti suurenenud, jaatavalt vastas 48% küsitluteist.

11. Osalemine INSAFE võrgustiku koolitusseminaridel

27.-28.03.2012 toimus INSAFE-i võrgustiku koolitusseminar Sofias. Seminaril osalesid Euroopa 30 riigi Turvalise interneti keskuse projekti esindajad. Seminari peamisteks teemadeks olid: laste ja noorte käitumine sotsiaalmeedias: millise kuvandi nad endast võrgus loovad; privaatsus internetis, kuidas seda mõistetakse ja millist infot endast antakse. Samuti toimus arutelu ja hinnangu andmine 2012. aasta Turvalise interneti päeva tähistamisele. Seminaril tutvustasid oma tööd Facebook-i, Google-i ja Youtube'i keskkondade esindajad, iga tutvustuse järel toimus arutelu, kuidas parimal viisil teha koostööd eri huvigruppide vahel, et interneti keskkond oleks sobiv lastele ja noortele.

Seminaril toimus ka Teavitusmaterjalide laad, kus eri riikide teavitustöökeskused tutvustasid enda loodud õppe- ja teavitusmaterjale. Eesti esitles projekti raames loodud 3 multifilmi „Jänku-Juss avastab internetimaailma“.

26.-28.09.2012 toimus Insafe võrgustiku koolitusseminar Budapestis. Seminaril osalesid Euroopa 30 riigi Turvalise interneti keskuse esindajad.

Seminaril käsitleti järgnevaid teemasid: õigused ja kohustused internetis; noorte osalus – tokenismist reaalse osaluseeni; Turvalise interneti päeva 2013 teema ja läbiviimine.

Teemasid käsitleti interaktiivsetes töötubades, kus kasutati ka maailmakohvikumeetodit. Toimus ka arutelu projekti tulemuste hindamisindikaatorite määratlemisest ning projekti tulemuslikkuse hindamisest.

Seminaril toimus ka Teavitusmaterjalide laad, kus eri riikide teavitustöökeskused tutvustasid enda loodud õppe- ja teavitusmaterjale. Eesti esitles projekti raames loodud veebipõhist mängu „Nastix“.

12. Osalemine Insafe võrgustiku konverentsil

14.-16. mail 2012 toimus Larnacas Insafe võrgustiku esimene rahvusvaheline konverents „*Promoting internet safety globally: Connecting generations*“ (Interneti turvalisuse edendamine globaalselt: põlvkondade ühendamine), kuhu kutsuti osalema ka projekti „Targalt internetis“ esindajad. Konverentsi eesmärgiks oli tuua kokku 43 riigi eksperdid, akadeemikud, õpetajad ja interneti turvalisema kasutamise alase teadlikkuse tõstjad, et üheskoos arutada interneti turvalisema kasutamise teematikat ja otsida läbi koostöö probleemidele lahendusi. Insafe võrgustiku liikmed tutvustasid oma tegevusi interneti turvalisema kasutamise edendamises ning osalejad väljaspoolt Euroopa Liitu (Brasiilia, Liibanon, Uganda) andsid infot erinevatest temaatilistest projektidest, mis on ellu viidud nendes riikides. Euroopa Komisjoni esindaja andis teavet Euroopa Liidu strateegiast 2020. aastani. Maailmakohviku meetodil arutati 2020. aasta väljakutseid laste kaitsmisel interneti keskkonnas. Projekti „Targalt internetis“ esindajad tutvustasid osalejatele projekti tegevusi ning projekti raames loodud materjale, sh veebipõhist mängu „Nastix seikleb internetis“.

13. Psühholoogiline nõustamine vihjeliini töötajatele

Vihjeliini töötajate (projektjuht, projekti assistent-monitoorija, monitoorija) psühholoogiliseks nõustamiseks valiti teenusepakkujate hulgast Murrik Koolitused OÜ-st Pille Murrik. Psühholoogiline nõustamine on oluline toetamaks töötajate heaolu, kuna töös puututakse kokku ebaseadusliku materjaliga, mis võib töötajate vaimsele tervisele häirivalt mõjuda. Teenusepakkuja valimisel osutus määravaks eelkõige tema eelnev töökogemus ja professionaalsed oskused, ning teenuse hinna ja kvaliteedi vastavus.

Esimene nõustamine toimus 11.jaanuaril Viimsi Spa Konverentsi keskuse ruumides. Nõustamine viidi läbi kahes osas, kus esimeses osas osales kogu projekti „Targalt internetis“ meeskond (teavitustöö, abiliin ja vihjeliin, kokku 7 inimest), ning teises osas toimus vihjeliini töötajate nõustamine töö spetsiifikast lähtuvalt.

Kogu projektimeeskonna nõustamine oli oluline meeskonna töö parandamise ning sisepingete maandamise seisukohalt. Nõustamise positiivne tulemus ilmnas nii koheses tagasisides osalejatelt kui ka paranenud suhtlemisstiilis ning koostöös projekti järgnevate tegevuste elluviimisel.

20. aprillil toimus vihjeliini töötajate (3) teine supervisioon MTÜ Lastekaitse Liit koolituskeskuses. Supervisiooni viis läbi Pille Murrik OÜ-st Murrik Koolitused. Supervisiooni käigus lahati situatsioone, mis tekitavad pingeid ja vaimset stressi, ning supervisiooni läbiviija viis läbi praktilise töötoa tehnikatest, mis aitavad leida ja säilitada vaimset tasakaalu.

14. Projekti lõpparuande trükis

Projekti esimese etapi Teadlikkuse tõstmine interneti turvalisemaks kasutamiseks – Targalt internetis – Safer Internet in Estonia (EE SIC) lõpparuanne koostati perioodil juuni-juuli. Aruanne annab ülevaate projekti tegevustest ja tulemustest keskendudes peamiselt perioodile september 2011 mai 2012. Ülevaade antakse toimunud teavitustegevusest, abiliini ja vihjeliini tööst, eraldi on kirjeldatud siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö ning noortepaneeli tegevus projekti raames.

Aruanne on eesti, vene ja inglise keeles pdf formaadis kättesaadav projekti veebilehel www.targaltinternetis.ee/projektist/lopp-aruaane/.

Trükisena ilmus aruanne eesti ja inglise keeles septembris, tiraaž 300.

15. Projekti koordineerimine

Käesoleva aruandlusperioodi jooksul viidi aruandes kirjeldatud tegevused ellu projekti partnerorganisatsioonide koostöös. Tegevuste planeerimiseks ja elluviimise tagamiseks on toimunud 6 projekti juhtkomitee koosolekut (17.01, 08.02, 27.02, 12.03, 19.04, 16.08, 05.11, 14.11, 28.11). Koosolekutel käsitletu on protokollitud ning protokollid saadetud kõikidele osavõtjatele. Lisaks on toimunud temaatilised kohtumised konkreetse tegevuse elluviimise organiseerimiseks (Turvalise interneti päeva 2012 perepäev, temaatilise infolehe koostamine, koolitus- ja õppematerjalide koostamine ja ajakohastamine jm).

Koosolekute vahepeal toimus igapäevane regulaarne infovahetus e-maili ja telefoni teel.

Projektkoordinaator valmistab ette ka Nõuandva kogu kohtumised (ruumi organiseerimine, päevakava koostamine, kutsete saatmine), aruandeperioodil toimus 2 Nõuandva kogu koosolekut (10.mai, 6. detsember), vt punkt 2.

Projekti koordinaator koos projekti assistendiga on vastutav ka uudiste, teabematerjalide ja muu info ajakohase ülespanemise eest projekti veebilehele ning nende materjalide tõlke organiseerimise eest. Projekti koordinaator vastutab ka aruannete koostamise ja esitamise eest projekti rahastajatele (Euroopa Komisjon, Sotsiaalministeerium).

Euroopa Komisjonile esitati projekti lõppraport juulis. Lõppraporti koostamist ja tõlkimist vene ja inglise keelde koordineeris projektkoordinaator. Juuli lõpus edastati Euroopa Komisjonilt projekti lõpparuande heakskiit. Seega oli projekt täitnud oma eesmärgi viies ellu kõik kavandatud tegevused õigeaegselt ning pidades kinni kinnitatud eelarvest. Jätkuprojekt alustas juunis ning perioodil juuli-august toimusid koordinaatori juhtimisel läbirääkimised Euroopa Komisjoni esindaja F.Borelliga, et jõuda jätkuprojekti toetuse lepingu sõlmimiseni. Leping allkirjastatakse osapoolte poolt septembris.

Projektkoordinaator osaleb ka INSAFE-i võrgustiku juhtkomitee töös. Aruandeperioodil osales projektkoordinaator juhtkomitee koosolekul Sofias (28.03.). Regulaarselt toimub infovahetus ja päevakajaliste küsimuste arutelu juhtkomitee liikmete vahel e-kirjade teel.

Projekti koordineerimine hõlmab ka teavitust projektist erinevatele sihtrühmadele koostööpartnerite üritustel (nt „Targalt internetis“ Noortepaneeli liikmete osalemine temaatiliste Jänku-Jussi multifilmide esitlemisel lastele ja lapsevanematele Tallinnas ja Pärnus märts/aprill, kohtumine Tallinna Perekeskuse töötajatega aprillis, Õpetajate Liidu õpovahendite laat märtsis, esinemised Tallinna raamatukogudes jne) ja meedias (vt projekti meediakajastus).

16. Vihjeliini projektijuht

Vihjeliini projektijuhi ülesanne on tagada veebikeskkonna www.vihejliin.ee tõrgeteta töö: veebivormi kaudu laekunud teadete vastuvõtmine, ebaseadusliku sisuga teadete kiire edastamine selle riigi kontaktasutusele, kus veebikeskkond on loodud, et vastavalt riigi seadustele saaks alustada toiminguid ebaseadusliku materjali eemaldamiseks, leviku tõkestamiseks ning kuriteo menetlemiseks.

Vihjeliinile saabunud teadete statistikat vt punkt 5.

Vihjeliini projektijuhi ülesanne on ka pidevalt teavitada avalikkust ja interneti kasutajaid vihjeliini eesmärgist ja tegevusest.

Samuti vastutab projektijuht statistika igakuise edastamise eest INHOPE võrgustiku andmebaasi.

Alar Tamm

Juhataja

17. Projekti- ja vihjeliini assistent, vihjeliini monitoorija

Käesoleval aruandlusperioodil on projekti assistendi poolt ettevalmistatud ning protokollitud 6 projekti juhtkomitee koosolekut (17.01, 08.02, 27.02, 12.03, 19.04, 16.08, 05.11, 14.11, 28.11, 2 projekti nõuandva kogu kohtumist (10. mai, 6. detsember), 2 noortepaneeli kohtumist (3.-4. veebruar, 25.-27. oktoober). Lisaks on projektiassistent osalenud temaatilistel töökoosolekutel konkreetse tegevuse elluviimise organiseerimiseks (8).

Projekti tegevustest on infot antud järgnevatel siseriiklikel ja rahvusvahelistel üritustel: INSAFE koolitusseminar Sofias 27.-28.03; INSAFE konverents Nikosias; INHOPE aastakoosolek London 24.-26.aprill), ENACSO võrgustiku kohtumine Brüsselis 30.-31.05; Targalt internetis Perepäev 11.02, „Targalt internetis“ infotunnid Sõle ja Kesklinna raamatukogus 07.-08.02, „Targalt internetis“ infotund Tallina Perekeskuses 13.04, Lastekaitse Liidu üldkogu 28.04, konverentsil „See on Turvaline IT“ Rakveres 23.10. Projekti assistent on koostanud 4 artiklit projekti tegevustest.

Projekti assistent koos projekti koordinaatoriga on vastutav uudiste, teabematerjalide ja muu info ajakohase ülespanemise eest projekti veebilehele www.targaltinternetis.ee, nende materjalide tõlke organiseerimise eest ning veebilehe www.vihjeliin.ee haldamise eest. Info aruandlusperioodil veebilehele ülesse pandud materjalidest vt. punkt 3 (Projekti veebilehe täiendamine ja haldamine) ja punkt 4 (Veebilehe materjalide tõlkimine). Projekti assistent ja projekti koordinaator koostavad projekti aruandlust ning esitavad vastavad dokumendid projekti rahastajatele (Euroopa Komisjon, Sotsiaalministeerium).

Vihjeliini monitoorija käitleb vihjeliini veebilehele (www.vihjeliin.ee) saadetud teavet vastavalt vihjeliini tööjuhisele ning koostab laekunud teadete statistikat. Aruandlusperioodil vihjeliinile laekunud teadete statistika on leitav käesoleva aruande punkt 5 (Vihjeliini veebilehe haldamine, saabunud teadete käitlemine) juures. Vihjeliini monitoorijate poolt on käideldud ühes kuus keskmisel 109 teadet. Igakuiselt sisestatakse statistilised andmed INHOPE võrgustiku andmebaasi.

18. Vihjeliini monitoorija

Vihjeliini monitoorija käitleb vihjeliini veebilehele (www.vihjeliin.ee) saadetud teavet vastavalt vihjeliini tööjuhisele ning koostab laekunud teadete statistikat. Aruandlusperioodil vihjeliinile laekunud teadete statistika on leitav käesoleva aruande punkt 5 (Vihjeliini veebilehe haldamine) juures.

Projekti meediakajastus

Turvalise interneti päev 2012

<http://uudised.err.ee/index.php?06245322>

<http://www.tallinnatv.eu/index.php?id=1740>.

http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1733071,

http://r4.err.ee/helid?main_id=1098314

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eeesti/tana-on-turvalise-interneti-paev.d?id=63883395>

<http://www.arvutikaitse.ee/tana-tahistatakse-kogu-maailmas-turvalise-interneti-paeva/>

<https://www.ria.ee/turvalise-interneti-paev/>

<http://laagna.tln.edu.ee/2012/01/31/turvalise-interneti-paev/>

<http://www.sindigymnaasium.ee/?p=961>

<http://www.vaatamaailma.ee/?p=581>

<http://www.ttu.ee/et/uudised-ja-sundmused/sundmused/uritused-2/turvalise-interneti-paev-7-veebruari-targalt-internetis/>

10.02.2012 Intervjuu Raadio 4-s Targalt internetis perepäev - M.Hallimäe

Targalt internetis perepäev

<http://www.abikeskused.ee/targalt-internetis-perepaeeval-raeaegitakse-lasteabitelefoni-116111>

Netilambad õpetavad targalt internetis toimima

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eeesti/vorgulammaste-elu-naeb>

<http://www.ekk.edu.ee/120154>

27.04.2012 Kuidas käituda targalt internetis?

<http://www.kylauudis.ee/2012/04/27/kuidas-kaituda-targalt-internetis/>

20.06.2012 "Targalt internetis" koolituse läbis sel õppeaastal üle 10 000 inimese

<http://koolielu.ee/info/readnews/176230/targalt-internetis-koolituse-lbis-sel-ppeaastal-le-10-000-inimese>

10.07.2012 Kuhu mure korral pöörduda?

<http://www.targaltinternetis.ee/2012/07/kuhu-mure-korral-poorduda/>

Uudised, ERR: ETV, Aktuaalne kaamera *Uudised* – Eesti laste internetikasutus: ohud ja riskid; intervjuu Malle Hallimäe

Vikerraadio Uudis+: Eesti laste internetikasutus: ohud ja riskid; intervjuu Malle Hallimäe

11.07.2012 Interneti turvalisemaks kasutamiseks saab nõu ja abi.

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120711&ID=289043>

<http://www.postimees.ee/903348/haller-eesti-lastevanemate-muretuse-pohjus-on-teadmatus/>

11.07.2012 Eesti lapsed on Internetis ühed ohustatumad Euroopas!

<http://naistekas.delfi.ee/perekond/koolilaps/eesti-lapsed-on-internetis-uhed-ohustatumad-euroopas.d?id=64663382>

13.08. "Nastix seikleb internetis" Kerli Kuusk, ajalehe "Postimees" koolilehes

August 2012. INHOPE Members Newsletter. National and International Cooperation in the Work of Estonian Hotline. Kerli Kuusk; Cooperation Seminars with Child Protection Workers. Malle Hallimäe

September 2012. Koostöö laste turvalisema internetikasutuse edendamiseks – projekt „Targalt internetis“. Kerli Kuusk. Infoühiskonna aastaraamat. Väljaandja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

17.10.2012 Tasuta õppekäikude sari „Targalt internetis“ lasteaedadele

<http://koolielu.ee/info/readnews/193271/tasuta-oppekaikude-sari-%E2%80%99Targalt-internetis%E2%80%99C-lasteaedadele>

07.11. Intervjuu M.Hallimäe raadio 4, Vikerraadio <http://vikerraadio.err.ee/saade/vikerhommik/4204>

27.11.2012 Eesti vihjeliin sai rahvusvahelise tunnustuse

<http://uudised.err.ee/index.php?06266816&print=1>

<http://www.perekool.ee/artiklid/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse/>

<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/11/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse/>

<http://m3.err.ee/ee/eesti/53611>

<http://ilm.ee/?inf=16&ID=222022>

<http://novosti.etv24.ee/index.php?06266816>

<http://news.station.ee/story/51842193/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse.html>

<http://www.postimees.ee/1054880/vihjeliini-on-teavitatud-200-laste-arakasutamist-esitavast-internetilehest/>

<http://www.vorumaateataja.ee/index.php/ee/82-eesti-uudised/5718-lastekaitse-vihjeliinile-on-tulnud-ligi-1700-vihjet>

<http://www.sakala.ajaleht.ee/?r=248>

<http://www.kylauudis.ee/2012/11/27/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse/>

M.Hallimäe intervjuu Raadio 7

A3 - „Lapse õiguste infokeskus Märka Last“

Projektmeeskond: Käthlin Mikiver, Kiira Nauts, Mart Valner, Merit Lage

I	Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.
	Peaesmärk: Suurendada ühiskonnas sihtrühmade informeeritust ja teadlikkust lapse õiguste sisust ning tagamise tähtsusest ajakohase teabe, koolitus-, teavitus- ja arendustegevuse kaudu.
II	Tegevused:

3.1. Eesmärk: Edendada lapse õiguste alast kommunikatsiooni teabe koondamise, analüüsi, infomaterjalide levitamise, toodete müügi, teematilist infotundide, seminaride, kursuste, konverentside, sotsiaalmeedia kaudu.

3.1.1. Lapse õiguste alane suunatud kommunikatsioon ajakiri "Märka Last" kaudu (laste ja pere arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.)

Ajakiri „Märka Last” ilmub kaks korda aastas: kevadel ja sügisel. Lisaks ilmub teemaleht 2012 veebruar: „Targalt internetis”. Ajakirjas käsitletakse lapse õiguste alaseid teemasid järgmistes rubriikides: haridus, kasvatus, lapse õigused, kaasatus, targalt internetis jne. Lood on kirjutatud omaala spetsialistide poolt. Igas ajakirjas saavad sõna ka lapsed ja noored.

Ajakirja kevadnumber ilmub 28.aprillil. Kevadnumbri peateema on pühendatud lapse õigusele mängida ja õigusele jõudeajale. Kevadnumber postitati 212 tellijale ja 800 numbrit viidi jaekaubandusse. Ajakirja sisu kujundamisel löid kaasa 3 Lastekaitse Liidu liikmesorganisatsiooni (Harku, Viljandi, Tapa). Jätkus koostöö Eesti Advokatuuriga. MTÜ-dest kaasati perekeskus Sina ja Mina, Tartu Laste tugikeskus, Toidupank ja ka Tallinna Ülikool, Õiguskantsleri Büroo, Finantsinspeksioon jt.

Veebruaris ilmub ajakirja „Märka Last” teemaleht Targalt Internetis. Leht ilmub 7.02.2012 ajalehe „Postimees” vahel. Teemaleht postitati kõigile „Märka Last” ajakirja tellijatele. Teemalehe autorid Ilvi Pere (Tiigrihüppe Sihtasutuse internetiturvalisuse projektijuht), Veronika Kalmus (Tartu Ülikooli meediuuringute professor), Stiina Liivrand (andmekaitse inspeksiooni nõunik) jt. Kevadnumber ja vaheleht on saanud palju positiivset tagasisidet lugejaskonnalt.

Ajakirja sügisnumber ilmub 5. novembril. Ajakirja peateema oli pühendatud laste kaasamisele ja kehalisele karistamisele. Käsitleti kohtinguvägivalla, pere harmoonia seost ja mõju lapse arengule, agressiivse käitumise ohjamise meetodikat, seksuaalselt teisi lapsi väärkohtlevate laste teemat jms.

Ajakirja sisusse panustasid Tapa lastekaitseühing, Tartu lastekaitseühing, Sillamäe Lastekaitseühing. Artiklite osas jätkus koostöö Eesti Advokatuuriga, perekeskusega Sina ja Mina, Tartu Laste tugikeskusega ja Õiguskantsleri Bürooga. Uuematest koostööpartneritest lisandusid Poola Suursaatkond, tarbijaweb www.minuraha.ee, Põffi alafestival Justfilm jt.

Sügisnumber postitati 300le tellijale. Jaekaubandusse viidi 1300 eksemplari.

Internetikeskkond tutvustamiseks, suhtlemiseks - teenus, haldamine ajakiri.lastekaitseliit.ee, facebook.com.

- Ajakirjal „Märka last” on avatud uus sotsiaalmeedia lehekülg portaalis Facebook. www.facebook.com/marka.last. Leht oli kogunud 30 juuniks 2012 171 fänni. Eelmisel lehel oli 300 fänni. II poolaasta lõpus 31. detsembril on ajakirja suhtlusportaali lehekülg kogunud 1300 järgijat. Uus leht oli vajalik turundusvõimaluste laiendamiseks. Leht on aktiivne: iga nädal mitu sissekannet;
- ajakirjal on uus kodulehekülg <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/> Ajakirja kodulehekülg uueneb iga ajakirja ilmumisega, iga uue numbri ilmumisel tehakse vabalt kättesaadavaks ja webis sirvitavaks eelmine number. Lugejatel on võimalik vabalt lugeda kõiki ajakirja vanemaid numbreid. Lisaks ilmuvad kodulehel pressiteated ja artiklid eelnevatest ajakirjanumbritest;
- nii ajakirja Facebooki kui kodulehe külastatavus on aastaga tõusnud ka ajakirja ilmumise välisel ajal.

Ajakirja „Märka Last” kokkuvõtetest/ artiklitest venekeelsed tõlked:

MTÜ Lastekaitse Liidu vene keelsel kodulehel alajaotuses Lapse õigused:

<http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/?lang=ru>

Tõlgitud on kaks artiklit: Sügisnumbrist: Andres Aru: Ikka veel ihunuhtlus; kevadnumbrist Lemme Haldre „Märka väärkohtlemist”

Lugeja tagasisidefoorum ajakirjas „Märka Last” käsitletud teemadel.

Lugejate suuline tagasiside on positiivne, lisaks ajakirja tagaside foorumisse ja ka otse toimetaja meilile. Samuti on laekunud 30 murekirja. Kirjutajateks on nii täiskasvanud kui ka noored. Põhilisteks on perekondlike suhete teemad, muret valmistavad ka kooli ja lasteaiaga seonduv. Lisaks igapäevased murekirjad MTÜ Lastekaitse Liit üldmailile: liit@lastekaitseliit.ee. Hea meel oli tõdeda inimeste huvi tõusu liikmesühingute liitumise osas pärast sügisnumbris ilmunud kokkuvõtet ühingute tegemistest projekti „Kasvame koos!” raames.

Laste osalemine

- Ajakirjas on kasutatud 2011 „Kuidas elad, Eestimaa laps?” fotokonkursil ja esseekonkursil osalenud laste ja noorte töid ning lugejate kirju;

- koostöös MTÜ Lastekaitse Liidu noortekoguga toimus 12. mail aktsioon Viru Keskuses lapse õiguste ja ajakirja teemade tutvustamiseks. Aktsioonis osales umbes 40 noort kellest üle poolte olid lapsed;
- 26. mail toimus koostöös Lastekaitse Liidu noortekoguga ajakirja tutvustamine Maailma päeva eelnädala avamisel Kehrwieideri kohvikus;
- 1.juunil toimus koos Lastekaitse Liidu Noortekoguga Lastekaitse päeva tähistamine Tapal;
- ajakirja 2012 sügisnumbris on kaasa lõõnud artiklite ja tutvustuste näol ka Noortekogu.

Kohtumised koolides, raamatukogudes.

- 16. veebruar - kohtumine Puhja lapsevanematega, Puhja Rahvamajas – osales 12 inimest;
- 7. märts - ajakirja tutvustamine Jüri lasteaia Tõruke. Osales lasteaia personali kokku kolmest lasteaiaast, kokku 20 inimest;
- 14. märts ajakirja tutvustamine Nõmme Linnaosa kooliturvalisuse võrgustiku kohtumisel Pääsküla Gümnaasiumis. Kokku 13 inimest;
- 26. märts ajakirja tutvustamine Kelvingi lasteaia lapsevanematele - 12 inimest;
- 15. mail ajakirja tutvustamine Tartu lasteaed Pääsküla juhtkonnale ja personalile;
- 29. mail ajakiri on külas Türi Lastekaitse Ühingu – kohtumine kohalike lapsevanematega, kokku 9 inimest;
- 31. mail toimus Tallinnas Maailmapäeva eelürituse raames, Pühavaimu kiriku hoovis, kell 15.00. kohtumine lapsevanematega ajakirja tutvustamiseks. Osales 10 inimest.

Lisaks on ajakirja reklaamitud projekti „Kiusamisest vaba lasteaed” kohtumiste raames lasteaedades üle Eesti ja täiendavalt ka kohtumisel 15 maavalitsusega.

- 11.oktoobril Ajakirja teemade tutvustus Kõpu põhikooli (Viljandimaa) laspevanematele. Osales 17 inimest;
- 16.oktoobril tutvustus Pajusti, Kulina ja Vinni lasteaedade õpetajatele. osales 25 inimest;
- 25.oktoober tutvustamine Rakvere Gümnaasiumi õpetajaskonnale, osales 40 õpetajat;
- 15.november: ajakirja tutvustamine Tallinna Männikabi lasteaia Õpetajatele ja lapsevanematele : 25 õpetajat, 30 lapsevanemat;
- 29. november ajakirja tutvustamine Saku Gümnaasiumis – osales 14 õpetajat.

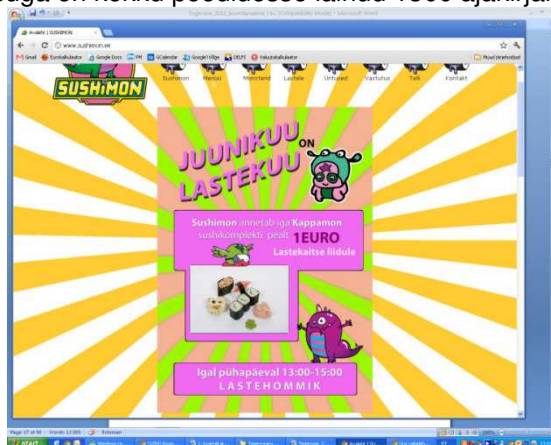
Osalemine konverentsidel, messidel ja üritustel.

- Ajakirja esitleti 28.aprillil Lastekaitse Liidu üldkogul (ajakiri jagati osalejatele 75 inimest);
- mais PÕFFi Laste Õiguste programmi ajal jagati filmikülastajatele ajakirja "Märka Last";
- 1. juunil lastekaitsepäeva tähistamine Tapal. Ajakirja eksponeeriti Lastekaitse Liidu Noortekogu boksis. Üritust külastas ca 300 inimest;
- 2. juunil Tallinna Vabaduse väljakul toimunud Maailmapäeva üritusel oli ajakiri eksponeeritud Lastekaitse Liidu boksis;
- 3. juuni Pivarootsi perepäeval tutvustati ajakirja peredele, asutustele ja spetsialistidele. Perepäeva külastas ca 90 inimest;
- 17.-20. Juunil toimus Tallinna Ülikoolis konverents „ Mängu võimalused” 50 ajakirja jagati osalejatele;
- 22. novembril tutvustati ja jagati ajakirja sügisnumbrit Lastekaitse Liidu Konverentsil “Piits või piitsa” osalejatele, 250 osalejatest;
- 6. detsembril tutvustati ajakirja Tartu ülikooli Eetikakeskuse konverentsil “Mis on hea kooli mõõdupuu”.

Müük ja tellimused.

- Ajakirjal oli juuni 2012 seisuga 240 tellijat. 2012 kevade jooksul kasvas tellijate arv 28 võrra;
- detsember 2012 seisuga oli 320 tellijat. Võrreldes kevadega oli tellijate arv tõusnud 80 võrra. Tellimusi on vormistatud rohkem, kuid kõigi eest pole veel tasud laekunud;
- lugejate ja tellijate küsitlus uue tellimisaasta alguses jaanuaris 2012. Oodatav tulemus: 90% lugejatest ja tellijatest on ajakirjaga rahul ja 80 % jätkavad tellimist;
- seoses internetikuuga veebruaris, toimus kampaania, mille raames loositi veebruari kuu tellijate vahel 10 Targalt Internetis kogumikku ja 10 töövihikut. Auhinnad postitati märtsis;
- jooksvalt on loositud sotsiaalmeedias Facebook iga 50 järgmise fänni täitumisel välja ajakirja aastatellimus, loositud on välja ka raamatuid;
- mais oli ajakirja aastatellimuse hind 3 eurot, ülejäänud ajal 4 eurot;
- juunis on ajakiri müügil Toidukohas Sushimon Tallinnas Tartu mnt 47. Koostöölepingu korras annetas toidukoht ühe euro ajakirjale iga tellitud lastekomplekti pealt;

- ajakiri on jaemüügis saavutanud häid tulemusi ja seda on kaks korda poodidesse juurde viidud. Detsembrikuu seisuga on kokku poodidesse läinud 1300 ajakirjanumbrit.

Tellimuste vastu võtmine, vormistamine, postitus.

Alates 2012 kevadest ei kaasne ajakirja tellimisel postikulusid. Postikulud kaetakse Kodaniku Ühiskonnna Sihtkapitali poolt rahastatava projekti „Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus” alt.

Kolleegium.

- Ajakirja kolleegiumi koosolek toimus 17. jaanuaril. Kolleegiumis osalesid Helen Noormets, Alar Tamm, Gertha Teidla, Ain Lausmaa, Janari Lage, Anneli Kengsepp, Käthlin Mikiver, Sirje Maasikamäe jt. Eraldi kokkusaamine toimus 25. 01 kolleegiumi liikme Kristiine Vahtramäega Lapsevanemate Liidust. Arutluse all olid ajakirja kevadnumbri teemad;
- sügisnumbri kolleegium toimus 22.augustil kell 15.00. Osalesid Loone Ots, Tõnu Poopuu, Alar Tamm, Sirje Maasikamäe, Käthlin Mikiver, Mart Valner, Merit Lage;
- sügisnumbri kokkuvõttev kolleegium toimus 11.dets.15.00 Osalesid Merike Kaev, Riina Kuusik-Rajasaar, Sirje Maasikamäe, Käthlin Mikiver, Alar Tamm, Mart Valner, Merit Lage

Majanduslik külg.

Ajakiri vajab rahalist toetust, ning selleks on pöördutud ka erasektori poole:

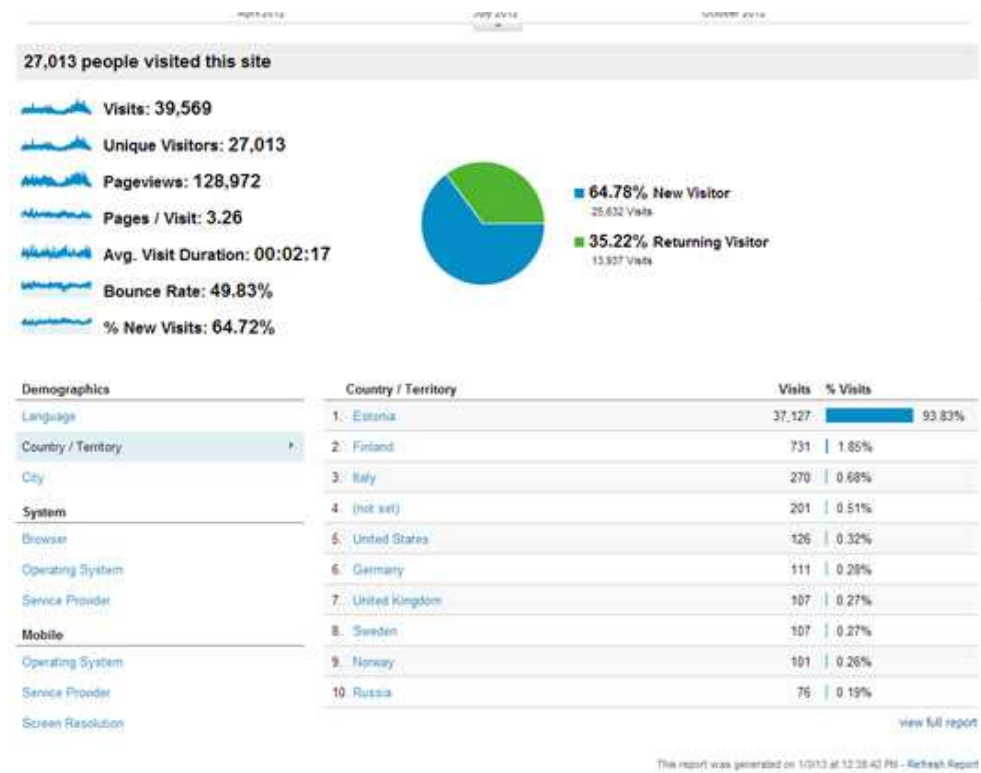
- 26. jaanuaril kohtumine LHV Panga juhatuse esimehe Erki Kertiga. Arutluse all olid ajakirja kaasrahastamise võimalused;
- 27. aprill kohtumine Eesti Posti esindajaga. Arutluse all oli ajakirja postikulude vähendamine;
- aprillis toimusid läbirääkimised EMT- ga ajakirja toetuse teemadel telefoni ja meili teel, kokkulepeteni ei jõutud;
- oleme ajakirja toetuseks otsinud võimalusi erinevatest rahastusallikatest, fondidest ja sihtkapitalidest: 2012 aasta alguses esitas Lastekaitse Liit KÜSK-i äriplaani „Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus.” Märtsis 2012 sai projekt rahastuse ajakirja paremaks turundamiseks ja tellijate arvu suurendamiseks. Projekt on kinnitanud oma vajalikkust, kuna tõusnud on nii tellijate arv, kui jaemüügis ostetavate numbrite arv, ning lausa 4-kordselt Facebook jälgijate arv;
- 01.12.2012 esitati projekt Ajakirja tellimise toetamiseks kõikidele lasteaedadele Tallinna Rahvusvahelisele Naisteklubile.

Projekti juhtimine.

Ajakirja kolleegiumisse on koondatud strateegiliste partnerite esinadajad: Sotsiaalministerium, TAI, Õiguskantsleri büroo, Lapsevanemate Liit jt. MTÜ Mondo, Perede ja Laste Nõuandekeskus. Projekti „Märka Last”juht on Merit Lage ning KÜSK-I poolt rahastatava ajakirja tutvustusprojekti „Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus” juht on Mart Valner

3.1.2. MTÜ Lastekaitse Liit koduleht www.lastekaitseliit.ee

Ajavahemikus 1.01.2012-31.12.2012 on MTÜ Lastekaitse Liit kodulehte külastatud **39 569 korda. Neist uued 27 013.** Keskmine külastatavus aeg oli 2.17 minutit. Välisriikidest (Joonis 1) on külastanud MTÜ Lastekaitse Liit kodulehte: Soome, Itaalia, USA, Saksamaa, Inglismaa, Rootsi, Norra ja Venemaa. Eesti linnades (Joonis 2) kõige rohkem kasutavad Lastekaitse liidu kodulehte Tallinn, Tartu, Pärnu, Rakvere, Jõhvi.

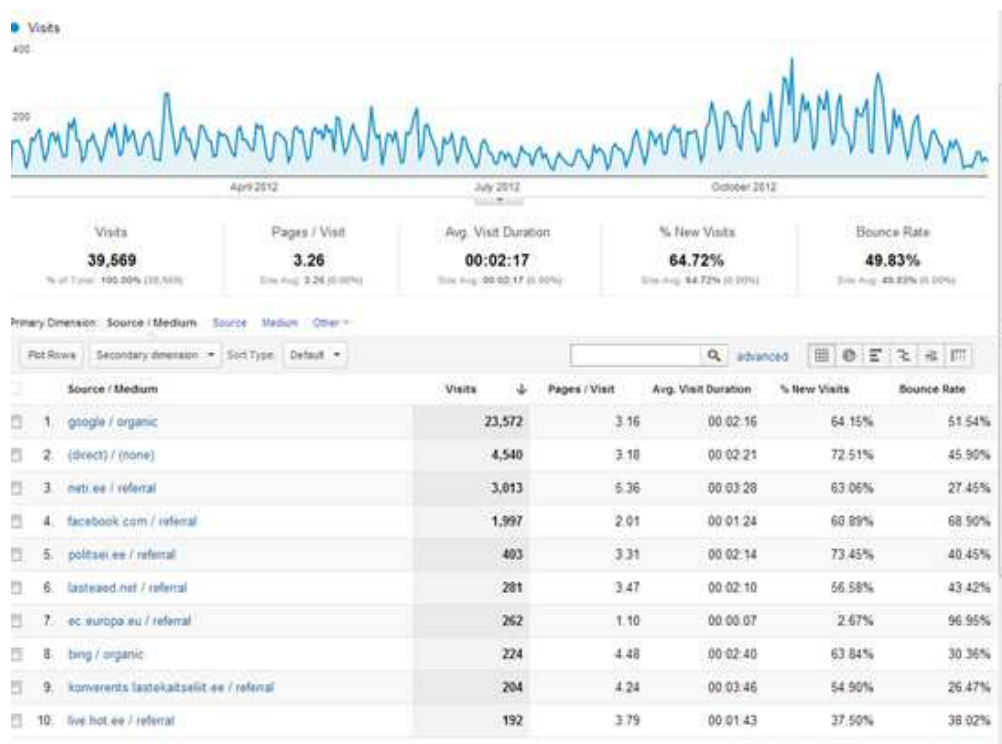

Joonis 1

Joonis 2

Peamised otsingumootorid (Joonis 3), mille kaudu MTÜ Lastekaitse Liit leheni jõuti olid: Google, neti.ee, facebook.com kaudu. Samuti on väga paljud külastajad tulnud otse MTÜ Lastekaitse Liit kodulehele (4540 külastajat) või läbi koostööpartnerite kodulehtedel olevate ristviidete. Neist peamiselt on tulnud politsei ja lasteaed.net lehtedelt.

Joonis 3

Peamised märksõnad (Joonis 4), mille järgi meid internetist on otsitud olid: Lastekaitse Liit, lastekaitse, lastekaitseliit, tasuta õigusabi.

Search Traffic	Keyword	Visits	% Visits
Keyword	1. (not provided)	7,061	29.23%
Watched Search Query	2. lastekaitse liit	3,472	14.37%
Source	3. lastekaitse	1,175	4.86%
Referral Traffic	4. lastekaitseliit	630	2.61%
Source	5. tasuta õigusabi	345	1.43%

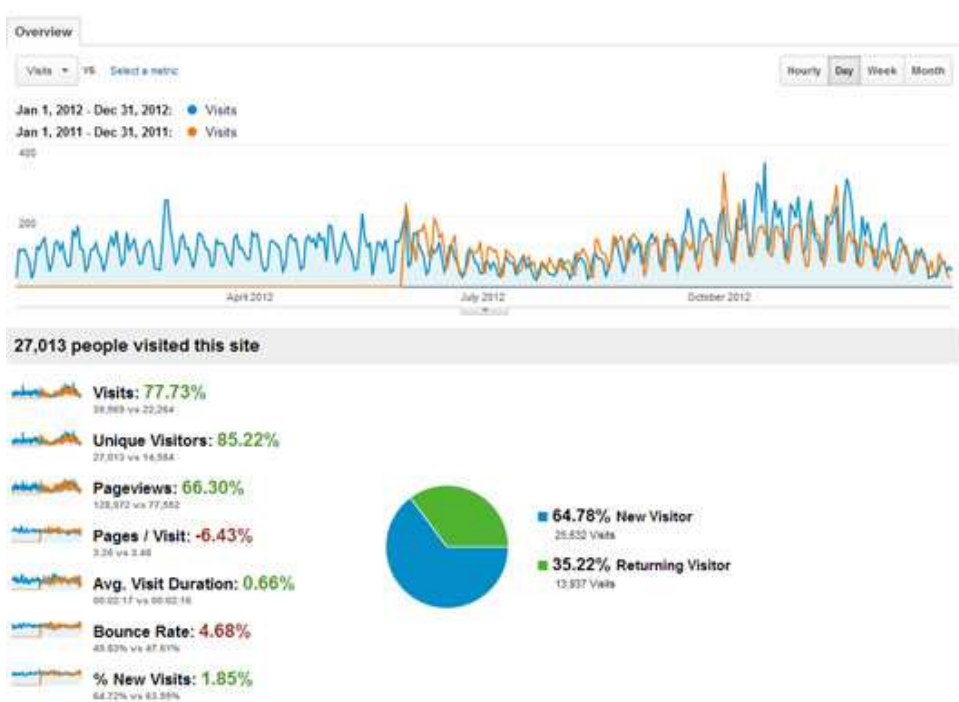
Joonis 4

Külalastatavamad kohad (Joonis 5) kodulehel olid: pealeht, konkurss Kuula last!, lapse õigused/kaasamine, 101 last Toompeale.

Landing Page	Visits	Pages / Visit	Avg. Visit Duration	% New Visits	Bounce Rate
1. /	2,368	3.86	00:02:52	67.57%	36.40%
2. /mis-taskest-konkurss/	418	2.15	00:01:27	85.41%	40.67%
3. /lapse-õigused/kaasamine/	89	2.76	00:01:31	83.15%	41.57%
4. /mis-taskest-101-last-toompeale/	84	1.54	00:00:34	94.05%	75.00%
5. /mis-taskest-kirjutada-entiat/	60	1.48	00:02:13	73.33%	66.67%
6. /mis-taskest-konkurss/konkurss-tingimused/	60	1.77	00:00:37	76.67%	70.00%
7. /2012-02-kuul-laste-õigused-2011-on-sulgunud/	58	1.24	00:00:15	87.83%	91.38%
8. /ajaloo-abi-tasuta-juridiline-muutamine/	55	2.02	00:01:40	68.48%	67.27%
9. /krediti-keskus/	54	3.11	00:02:37	72.22%	51.85%
10. /infokeskus/lapse-õigused/	46	1.98	00:01:47	91.30%	85.22%

Joonis 5

Võrreldes 2011.aastaga on MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe külalastatavus tõusnud 77,73%. Jooniselt 6 on näha, et tõusnud on nii külalastajate arv kui lehel viibitav aeg (2,17 min).

Joonis 6

Olulise faktina saab välja tuua ka, et oluliselt on tõusnud Lastekaitse Liidu kodulehe külastatavus välisriikidest (Joonis 7). Näiteks, kui aastal 2011 külastati kodulehte Soomest 408 korral siis aastal 2012 oli külastavus juba 731.

Demographics	Country / Territory	Visits	% Visits
Language	1. Estonia		
Country / Territory	Jan 1, 2012 - Dec 31, 2012	37,127	93.83%
City	Jan 1, 2011 - Dec 31, 2011	20,942	94.06%
System	% Change	77.28%	-0.25%
Browser	2. Finland		
Operating System	Jan 1, 2012 - Dec 31, 2012	731	1.85%
Service Provider	Jan 1, 2011 - Dec 31, 2011	408	1.83%
Mobile	% Change	79.17%	0.01%
Operating System	3. Italy		
Service Provider	Jan 1, 2012 - Dec 31, 2012	270	0.68%
Screen Resolution	Jan 1, 2011 - Dec 31, 2011	27	0.12%
	% Change	900.00%	462.66%
	4. (not set)		
	Jan 1, 2012 - Dec 31, 2012	201	0.51%
	Jan 1, 2011 - Dec 31, 2011	58	0.26%
	% Change	245.55%	94.99%
	5. United States		
	Jan 1, 2012 - Dec 31, 2012	126	0.32%
	Jan 1, 2011 - Dec 31, 2011	89	0.40%
	% Change	-41.57%	-20.34%

Joonis 7

Väliskülastajad võivad olla nii võõrsil elavad eestlased, kes otsivad vajalikku informatsiooni või rahvusvahelised organisatsioonid, kes on soovinud leida täpsemat informatsiooni MTÜ Lastekaitse Liit kohta. Aasta II pooles keskenduti kodulehe vene-ja inglisekeelsetele tõlgetele, et suurendada lapse õigusi puudutava info kättesaadavust mitte eesti keelt valdavale elanikkonnale.

3.1.3. Rahvusvaheline konverents: Mängu võimalused: teadusuuringute rakendusi hariduspoliitikas ja praktikas.

18.-19. juuni toimus Rahvusvaheline organisatsioon ICCP (International Council for Children's Play), Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituut ja MTÜ Lastekaitse Liit koostöös rahvusvaheline konverents "Mängu võimalused: teadusuuringute rakendusi hariduspoliitikas ja praktikas". Konverents toimus Tallinna Ülikoolis ja kokku osales üle 150 teadlase üle maailma, lisaks 50 osalejat Eestis. Konverentsi eesmärgiks oli jagada rahvusvahelisi teadmisi ja kogemusi ning avardada teemakäsitlust kaasates aruteludesse praktikuid. Konverentsi sihtgruppideks oli ülikoolide teadurid ja üliõpilased, koolieelsete lasteasutuste ja koolide õpetajad ning kohalike omavalitsuste spetsialistid. Anti välja 80 lk. apstraktide kogumik. Korralduskomitee: Jan Van Gils, Kerstin Kööp, Evelyn Neudorf, Kristiina Nugin, Triin Piip, Silvi Suur, Aili Tamm, Alar Tamm, Maire Tuul, Aino Ugaste, Marika Veisson, Tiia Õun.

3.1.4. Rahvusvaheline konverents "Vägivallavaba lapsepõlv- vundament kogu eluks" (laste ja pere arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.; 3.1.2.).

21.11.2012 toimus MTÜ Lastekaitse Liit ning Tartu Ülikooli eetikakeskuse ühiskonverents "Kuidas kasvatame – piits või pitsa?", mis oli suunatud ühiskonna teadlikkuse tõstmiseks ning lapse kasvukeskkonnas ühiste väärtuste loomiseks. Koostöös Sotsiaalministeeriumiga ning teiste koostööpartneritega kujundati konverentsi uus pealkiri (konverentsi esialgne pealkiri oli "Vägivallavaba lapsepõlv – vundament kogu eluks"). 2012. aasta konverentsi korraldamisel otsustati keskenduda eeskätt Eesti headele praktikatele ning jätta sellel korral rahvusvahelised spetsialistid välja.

Konverentsi projekti raames toimusid mitmed üritused, mis lõpuks kulmineerusid 21.11.2012 konverentsiga "Kuidas kasvatame - piits või pitsa?". Konverentsi toimumispaikka, Eesti Rahvusraamatukokku kogunesid üle Eesti oma erialalt lastega kokkupuutuvad erinevad spetsialistid (õpetajad, lasteaia õpetajad, kohaliku omavalitsuse esindajad, lastekaitsetöötajad, erinevate MTÜ-de esindajad, tudengid jt).

Konverentsi-eelsel perioodil toimus laste õiguste kuu raames mitu konverentsi eesmärke toetavat tegevust: laste essee-, joonistus-, fotokonkurs "Kuula last!", laste õiguste filmiprogramm PÕFF'i raames, Solarise keskuse aatriumis avalikkuse tähelepanu saamiseks ja kaasamiseks ning teadlikkuse tõstmiseks avalik paneeldiskussioon "Kuidas kasvatame - piits või pitsa?".

Aktiivselt oli kaasatud MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu, toetamaks oma mõtetega jooksvalt kogu projektikorraldust. Konverentsil astusid üles 11 ettekandjat, keskendudes nii muredele kui ka rõõmudele laste elus Eesti erinevates piirkondades. Osalejatele maksimaalse teave edastamiseks kasutati erinevaid tänapäevaseid interaktiivseid vahendeid: SMS-hääletus, otseülekanne jt. Konverentsil olid esindatud erinevad laste ja peredega tegelevad organisatsioonid. Avalikkuse teavitamiseks ning kaasamiseks toimus süsteemne teavitamine üritusest erinevate kanalite kaudu: pressiteated, emailid, kutsed, radio, intervjuud jt. Konverentsi ülekannet on võimalik järelvaadata <http://konverents.lastekaitseliit.ee/>.

Projekti üldeesmärgiks oli edendada ühiskonnas koostöö ja tegutsemiskultuuri lapse kasvukeskkonna toetamisel, mis kujundaks ühiseid väärtusi. Samuti suurendada ühiskonnas teadlikkust ning kujundada ühist väärtusruumi ning humaanset kultuuri lapse õigustega seotud küsimuste lahendamiseks laste ja täiskasvanute, siduserialade spetsialistide kaasamise kaudu. Projekti kavandatud eesmärgiks oli kaasata 10 % elanikkonnast vanuses 14-65 eluaastat erinevate teabe- ja infoallikate kaudu.

Kavandatud eesmärgi saavutamiseks kasutati erinevaid infokanaleid: teavitus kodulehel, suhtlusportaali Facebook, ERR raadiokanaleid, kirjavahetus partneritega jt. Konverentsist, kui laste õiguste kuu ühest olulisemast üritusest teavitati ühiskonda ning sihtgruppe edukalt mitmete kanalite ja ka koostööpartnerite kaudu (vt lisa, pressikajastus).

Konverentsi eeldatavaks osalejate arvuks oli 250 inimest. Konverentsile registreerus 262 inimest, kuid konverentsipäeval võttis üritusest osa (registreerimislehel antud allkirjad) 236 inimest. Internetis jälgijateprognoositavaks arvuks oli 600 inimest, kuid ürituse päeval jälgis konverentsi 400 inimest, kuid arvesse tuleb võtta ka Narva Kolledžis tudengitele korraldatud kollektiivset vaatamist (seega oli jälgijaid rohkem). Prognoositavatest väiksemate arvude üheks põhjuseks on riigis toimuvate poliitilised muutused. Samal päeval toimus Presidendi Kantseleis erakondade rahastamise ümarlaud.

MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe oodatavaks külastajate arvuks konverentsi perioodil oli 10 000 inimest. Perioodil september - november külastas MTÜ Lastekaitse Liit lehekülgi kokku 14 197 külastust, millest 10 075 olid unikaalsed ehk uued külastused. Konverentsi koduleheküljel <http://konverents.lastekaitseliit.ee/> kokku 3116 külastust, neist 1951 uut külastust.

Konverentsi kodulehe külastatavuse andmed perioodil 01.09.2012 – 30.11.2012

1,951 people visited this site

Visits: 3,116

Unique Visitors: 1,951

Pageviews: 10,001

Pages / Visit: 3.21

Avg. Visit Duration:
00:03:01

Bounce Rate: 45.41%

% New Visits: 58.50%

58.63% New
Visitor 1,827 Visits
41.37% Returning
Visitor 1,289 Visits

Country / Territory	Visits	% Visits
1. Estonia	3,040	97.56%
2. United Kingdom	21	0.67%
3. (not set)	14	0.45%
4. Finland	9	0.29%
5. Sweden	9	0.29%
6. Norway	6	0.19%
7. Germany	5	0.16%
8. United States	5	0.16%
9. Switzerland	1	0.03%
10. Denmark	1	0.03%

Konverentsi ja paneeldiskussiooni fotojäädvustused:

3.1.5. Ümarlauad lapsi puudutavates küsimustes lapse õigustest (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.).

Lapse vägivalla ennetamiseks ning tagajärgede leevendamiseks korraldab MTÜ Lastekaitse Liit koostöös mitmete erinevate sihtgruppide esindajatega 4 ümarlauda. Ümarlaua toetamiseks toimus 24. jaanuaril esimene vestlusring *“Lapsekeskne hoolekandesüsteem: perepõhine lähenemine lapse arengu toetamisel”*. Tallinnas, MTÜ Lastekaitse Liit Koolituskeskuses. Vestlusringi üldeesmärgiks oli edendada lapsekeskset hoolekandesüsteemi perepõhise lähenemise ja peres hooldamise kvaliteedi kaudu. Vestlusringi koostööpartneriteks olid Sotsiaalministeerium, Eesti Kasuperede Liit, MTÜ Oma Pere, MTÜ SOS Lasteküla Eesti Ühing, MTÜ Eesti Laste- ja Noorte Hoolekandeesutuste Ühendus, Tallinna Lastekodu. Vestlusringist võttis osa Matti Virtanen, PerhehoitoKumppanit Suomessa OY, kes tutvustas Soome hoolekandesüsteemi parimaid praktikaid. Vestlusringist võttis osa 18 spetsialisti. Koostööpartnerid ja huvitatud osapooled esitasid vestlusringil ettekandeid Eesti hoolekandesüsteemist, olemasolevatest teenustest, positiivsetest arengutest ning probleemkohtadest.

Vestlusringi kokkuvõttes esitati tulevaseks arutamiseks/lahendamiseks järgmised küsimused:

- Kuidas jätkuvalt arendada partnerluses ja koostöös vanemliku hoolitsuseta jäetud laste hoolekannet;
- kuidas toimib asendushooldus tervikuna sh. ettevalmistavad-, tugi- ja järelteenused, koolitus- ja nõustamissüsteem;
- kuidas võimestada perekondi, ning tagada senisest suurem ja toimivam kasuperede kogum.

Tõdeti, et probleeme on palju, kuid palju on ka positiivset. Varasemast suuremat tähelepanu on tarvis pöörata just hoolekandeesutustes olevate laste ja nende vanemate suhte tugevdamiseks. Süsteemi uuendamist ja täiustamist vajavad tugiisikute süsteem. Puudulik on kasuperede süstemaatiline koolitamine ja vajaduspõhine süsteem. Rahvusvaheliste kogemuste jagamine on väga oluline, et Eesti süsteemi täiustada, ning üle võtta sobivaid mehhanisme.

02.05.2012 toimus nelja “Lähisuhtevägivalla ümarlaud” ümarlaudade avaümarlaud “Laps perevägivalla ohvrina”. Ümarlaudade peaeesmärgiks on suurendada ühiskonna teadlikkust koduvägivalla olemusest, selle mõjust lastele ning ennetada vägivaldset käitumist laste suhtes (Laste ja perede arengukava 3.2.2; 3.2.3; Laste õiguste programm 3.1.5). Nelja ümarlaua tulemusena kaardistatakse märkamise ja sekkumise ning võrgustikutöö strateegiad ja analüüsitakse sidusrühmade koostööd.

Esimese ümarlaua peamiseks eesmärgiks oli tuua kokku lähisuhtevägivalla (perevägivald, koduvägivald, paarissuhtevägivald) valdkonnaga igapäevaselt kokku puutuvad spetsialistid Tallinnas. Sihtgrupiks olid laste ja peredega töötavad psühholoogid, psühhiaatrid, advokaadid, prokurörid, nõustajad, naiste varjupaiga töötajad, abiliini töötajad jt spetsialistid. Ümarlauast võttis osa 30 spetsialisti. Koostööpartneriteks olid Eesti Naisteühenduste Ümarlaud, Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituut, MTÜ Ühendus Emade ja Laste Kaitseks, Eesti Advokatuur. Ümarlaval tõstatati järgmisi olulisi teemasid: Mis on lähisuhtevägivald ning kuidas seda uurida? Milline on Eesti kohtupraktika lähisuhtevägivalla vaidlustes ning kuidas on selles vaidluses kaitstud last? Milliseid teenuseid pakub Tallinna linn lastega peredele? Kas ja kuidas on laps kaitstud lähisuhtevägivallas?

Esimesel ümarlaval tuli tugevalt esile probleemkoht lapse järelkaitses puudusest pärast lähisuhtevägivalla juhtumit. Just viimase asjaolu tõttu otsustati keskenduda järgmisel ümarlaval lapse heaolule ning täpsemalt lapse parima huvi väljaselgitamise erinevate viiside kasutamisele. Teine ümarlaud on plaanis korraldada sügisel, koostöös Õiguskantsleri Kantseleiga. Il poolaastal toimusid lähisuhtevägivalla ümarlauad Tallinnas ja Jõhvis.

Ümarlaud sai kajastuse nii eestikeelses kui ka venekeelses meedias:

Intervjuud:

Lastekaitse Liit: seadus on ajale jalgu jäänud

<http://uudised.err.ee/index.php?06251885>

Intervjuu Err Raadio uudistes:

02.05.2012, kell 18.17 Ene Ahas'e intervjuu ja Alar Tamm'e intervjuu

<http://uudised.err.ee/index.php?06251885&print=1>

Kajastus:

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120502&ID=282808>

http://vikerraadio.err.ee/uudisklipiarhiiv?main_id=4047837&pg=1#8

Ümarlaua intervjuu vene keeles: http://r4.err.ee/uudisklipiarhiiv?main_id=4049027#7

04.09.2012 toimus Jõhvis lähisuhtevägivalla piirkondlik seminar „Kes kaitseb last perevägivalla eest?“, koostöös Inimõiguste Instituudiga. Ümarlaval osalesid piirkonna erinevad siduseriala spetsialistid: politsei, noorsoopolitsei, sotsiaaltöötajad, naiste varjupaiga esindajad, prokuratuuri esindajad, sotsiaalpedagoogid ja teised kohaliku omavalitsuse töötajad. Ümarlaval arutati just Ida-Virumaa piirkonna probleemkohti, lähtudes kohalikest võimekusest ja võimalustest. Ümarlaval esitasid oma aruandeid: Ene Eha Urbala – lühike ülevaade Inimõiguste Instituudi tegevustest seonduvalt laste õigustega ning kaitsega vägivalla eest; Kiira Nauts tutvustas lähisuhtevägivalla ümarlaudade eesmärke ning MTÜ Lastekaitse Liit tegevusi; vandeadvokaat Ene Ahas (Eesti Advokatuuri esindaja) rääkis lapse õigustest kohtumenetluses ning hooldusõiguse vaidlustes ning Jõhvi maavalitsuse peaspetsialist Jane Koppel tutvustas kohalike võimalusi alaealistega tegelemiseks. Ettekannetele järgnes aktiivne arutelu ametnike koostöökohtadest ning ennetustööst. Jõhvi ümarlaval osales mitu ajakirjanikku kohalikest väljaannetest. KUKU raadios andis Ene Eha Urbala seminaris osas intervjuud ning Vox Populi saade oli pühendatud just prevägivalla teemale. (vt pressikajastust).

21.09.2012 toimus Õiguskantsleri kantseleis II lähisuhtevägivalla ümarlaud „Lapse parima huvi väljaselgitamine perevägivalla juhtumites“. Ümarlauast võttis osa 32 spetsialisti erinevatest valdkonadest (perekeskused, ministeeriumite esindajad, sotsiaaltöötajad, prokuratuur, Eesti Advokatuur, Tallinna Lastehaigla jne). Oma ettekandjatega astusid üles: Õiguskantsleri kantselei laste õiguste osakonna juhataja Andres Aru (lapse parimad huvid); Tartu Ringkonnaprokurör Raul Heido (laps kui kannatanu või tunnistaja kriminaalmenetluses), Moreno keskuse psühhiaater Andres Sild (lähisuhtevägivald süsteemina), Ene Di-Maria MTÜ-st Ühendus Emade ja Laste kaitseks (süsteemi kitsaskohad); Sotsiaalministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse osakonna peaspetsialist Helen Sööl (ministeeriumi tegevus perevägivalla kontekstis). Kogu ürituse vältel võtsid osalejad julgesti sõna ning tekkis aktiivne diskussioon erinevate osapoolte vahel. Ümarlaud kulmineerus diskussiooniga, mille tulemusena jõuti ühiselt ka III-da ja viimase ümarlaval esitamiseks mõeldud ettepanekutele.

31.01.2013 toimub Justiitsministeeriumis viimane, kõiki eelnevaid ümarlaldasid kokkuvõttev ümarlaud. Ümarlaval tehakse valdkonna parandamiseks konkreetseid ettepanekuid järgmistel teemadel: Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsioon laste õiguste kaitseks – ettepanek konventsiooni ratifitseerimiseks; Laps kui tunnistaja või kannatanu lähisuhtevägivalla juhtumites – ettepanek olukorra lahendamiseks; spetsialistide ettevalmistus ja koolitus laste küsitlemisel, vägivalda pealtnäinud lapsega suhtlemisel – ettepanek olukorra parandamiseks. Samuti pööratakse tähelepanu seni lahendamata jäänud probleemile, kus

tsiviilkohtumenetluses, vanematevahelistes hooldusõiguse asjades ei arvestata lapsevanema varasemat kriminaalkaristust (nt, määratakse täielik hooldusõigus vanemale, kes on oma last korduvalt vigastanud ning selle eest ka kriminaalkorras karistada saanud). Ümarlauale kutsutakse osalema valdkonna koostööpartnerid (erinevad institutsioonid ja organisatsioonid), ministeeriumite esindajad ning strateegilised partnerid.

3.1.6. Lapse õiguste kuu (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.;3.1.2.).

Perioodil 1.jaanuar kuni 30.juuni toimusid ettevalmistavad tegevused Lapse õiguste kuuks. Uuenduslikuna toimus lapse õiguste kuu raames koostöö PÖFFiga, mille raames näidati lapse õiguste teemast lähtuvaid dokumentaalfilme 15.-25.novembr 2012.

Toimus *essee-, foto- ja joonistuskonkurss* „Kuula last!“. Konkursi üldeesmärk oli laste ja noorte seas lapse õiguste alase teadlikkuse suurendamine nende kaasamise ning osalemise kaudu ning keskendus eelkõige Lapse õiguste konventsiooni artikli 12 tutvustamisele. Konkursile saabus 338 joonistust, 18 esseed ja 12 fotot. Joonistuste näitus toimus 21.11 Rahvusraamatukogus.

Seminaridel Lapse õigused meedias (koht Jõhvi 20.09 ja Tallinn 07.11) arutati kuidas laste ja perede lugusid kajastada lapse huvidest lähtuvalt. Seminari sihtrühmaks olid lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid ning laste ja perede lugusid kajastavad ajakirjanikud. Eesti Rahvusringhäälingu eetikanõunik Tarmu Tammerk tutvustas üldisi põhimõtteid, mida meedia peaks järgima oma töös. Õiguskantsleri kantselei lapse õiguste osakonna juhataja Andres Aru andis ülevaate abivajavast lapsest teavitamisest. Ajalehe Eesti Ekspress ajakirjanik Sulev Vedler ning Ajaleht Postimees ajakirjanik Anneli Ammas kõnelesid sellest, mida ajakirjanik silmas peab, kui lastest ja peredest lugusid kirjutab. Pressinõukogu esimees Eve Rohtla tutvustas pressinõukogusse pöördumise korda ja pressinõukogu otsuseid. Tallinna Ülikooli õppejõud Anne Tiko ja Ida-Viru Maavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiutalituse juhataja Evi Kruzman kõnelesid sotsiaaltöötaja eetikast ja kogemusest meediaga suhtlemisel. Seminare korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti. Ida-Viru Maavalitsuse ja MTÜ Lapse Huvikaitse Kojaga. Seminaridega aidati kaasa Laste ja perede arengukava 2012-2020 rakendusplaani täitmisele.

2013. aastal on plaanis korraldada seminarid Lõuna-Eestis ja Lääne-Eestis ning lisaks rahvusvaheline seminar koostöös Soome meediaspetsialistidega Tallinnas.

15.11 toimus *paneeldiskussioon Solraise aatriumis Kuidas kasvatame- piits või pitsa?* Paneelis osalesid Loone Ots, Igor Gräzin, Kevin Piperal, Ivar Tröner ja modereeris Marleen Pedjasaar. Paneeldiskussioon arutles tänapäeva kasvatameetodite teemal, toetudes teadusuuringutele ning panelistide isiklikele kogemustele. Kuulajaskond võttis antud teemat väga hästi vastu, esitades mitmeid kordi panelistidele diskussiooni ajal ka küsimusi. Positiivseks osutus ka vahetu tagasiside vaatajas- ja kuulajaskonnalt.

PÖFF'i JustFilm sai oma avalöögi 15.11. MTÜ Lastekaitse Liit tegi koostööd PÖFFiga *laste- ja noorteõiguste eriprogrammi osas*. Hoolikalt valiti seitse filmi, mis pakkusid mõtlemist- ja kõneainet lisaks noortele ka õpetajatele ja lapsevanematele. JustFilmi kataloogis ilmus eraldi lehekülg, mis tutvustas MTÜ Lastekaitse Liit tegevusi ja noortekogu. Lastekaitse Liit koostöös erinevate spetsialistidega viis läbi filmide järgseid arutelusid järgmistele filmidele: 19.11 Must lind; 20.11 Minu vend, kurat; 21.11 Kompanii Orheim; 23.11 Superkangelase surm; 25.11 Asendusõpetaja. Koostööd tehti ka PÖFF JustFilmi õpetajate klubiga, mille kaudu levitati lapse õiguste materjale õpetajatele ja koolidele.

16.11 toimus *101 last Toompeale*. Lastekaitse Liidu Noortekogule juba traditsiooniks saanud üritus „101 last Toompeale“ on iga-aastane üritus, mille eesmärgiks on toetada noorte osalust riiklikus otsustusprotsessis. 2013.aasta teemaks oli riigieksamid- tasemetööd, ülikooli sisseastumiseksamid jne

21.11 toimus konverents *Kuidas kasvatad- piits või pitsa?* Konverents uuris ja arutles, millised muutused peaksid leidma aset ühiskonna arusaamades laste kasvatamisest, et võimaldada lastel elada õnnelikku elu sidusas ja koostööle suunatud ühiskonnas.

Konverentsil esinesid: Ilmar Raag, Loone Ots, Margit Sutrop, Pille Isat, Aivar Simmermann, Andres Sild, David Vseeviov, Ülle Kauksi, Karl Martin Sinijärv, Katri Raik.

3.2. Eesmärk: Tõhustada koostööd lapse õiguste jälgimiseks ja hindamiseks erinevate koostööpartnerite ja sihtrühmade vahel.

3.2.1. LÕK täiendav raport (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.4.). Aastal 2012 toimusid ettevalmistavad tegevused lapse õiguste konventsiooni täiendava raporti koostamiseks. Mais esitas MTÜ Lastekaitse Liit Sotsiaalministeeriumile riigi raporti täiendavad kommentaarid ja parandused.

Kogu aasta vältel koolitati erinevate arenduspäevade ja koolituste raames MTÜ Lastekaitse Liit noortekogu ja liikmeskonda, kes annavad 2013 omapoolse sisendi LÕK täiendavasse raportisse. Samuti on Lastekaitse Liit oma koostööpartneritega teinud eelkõiguse täiendava raporti koostamise osas.

Detsembris 2012 esitas Lastekaitse Liit Avatud Eesti Fondi (VÜF) projekti, mis oma tegevustelt toetab LÕK täiendava raporti koostamist. Antud projekti rõhk on laste ja noorte kaasamises, saamaks neilt otsest tagasisidet täiendava raporti sisendiks.

LÕK täiendava raporti koostamiseni ei jõutud, kuna riik ei esitanud omapoolset raportit vabaühendustele. MTÜ Lastekaitse Liit ja koostööpartnerid on ettevalmistatud ja raporti koostamise ootel.

3.2.2. Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustus-protsessidesse (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.2.).

2006 aastal viis MTÜ Lastekaitse Liit kohalike omavalitsuste seas läbi küsitluse interneti teel, et saada infot, kas ja kuidas kohalikud omavalitsused kaasavad lapsi ja noori kogukonnaelu kujundamisse. Tulemustest selgus, et omavalitsused on küsinud arvamusi kohaliku elu korraldamises nii eelkooliealistelt lastelt, kui ka põhikooli- ja gümnaasiumiealistelt lastelt ja noorukitelt, kasutades väga mitmeid ja erinevaid vahendeid.

2012 aastal viis MTÜ Lastekaitse Liit antud valdkonna kaardistamiseks ning edaspidi omavalitsuste töö tõhustamiseks uuringu "Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides" raames läbi kordusküsitluse. Uuringu eesmärgiks oli/on leida ja levitada häid praktikaid ning tunnustada lapsesõbralikke omavalitsusi. Optimaalsete tulemuste saavutamiseks koostati kaks küsimustikku – üks omavalitsustele ning teine lastele. MTÜ Lastekaitse Liit kodulehel loodi eraldi alaleht kaasamise kohta, kust võimalik teadlikkuse suurendamiseks leida materjale ja uuringuid. Küsitlust saab jätkuvalt täita: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/kaasamine/kusitus-lastele/>

Lastesõbralik küsimustik lastele ja noortele ning küsimustik omavalitsustele koostati koostöös järgmiste organisatsioonidega: Linnade Liit, Lasteombudsman, Eesti Omavalitsuste Liit, ENL. Küsimustikku jagati MTÜ Lastekaitse Liit koostööpartnerite ning koostööorganisatsioonide kaudu. Levitamiseks kasutati liikmeskonna ja MTÜ Inimeseõpetuse Ühing jt ühingute toetust. Küsimustik tehti kättesaadavaks Connect.ee internetikeskkonnas, mis võimaldab põhjalikku sisestatud andmete analüüsi.

Täna on ankeeti täitnud 387 last ning 38 omavalitsust. Seni täidetud ankeetide tulemustest võiks kokkuvõtvalt välja tuua järgmised olulised punktid: lapsed saavad kõige rohkem oma osalusõiguse kohta infot koolis; kõige rohkem on laste arvamus küsinud klassiõpetaja; kui lastelt küsida arvamust, siis nad pigem on arvamuse ütlemisest väga huvitatud; väga vähesed on olnud kaasatud kohaliku elu kujundamisse; kõige rohkem sobiks lastele toimuva kohta info saamiseks kasutada Facebooki või valla/linna kogulehekülge jt.

KOV ankeetide tulemustest võiks kokkuvõtvalt välja tuua järgmised olulised punktid: suurem osa omavalitsustest ei kasuta laste kaasamise alusena erilisi dokumente, vaid toimetatakse kokkulepitud tava kohaselt; kõige enam on omavalitsused laste käest küsinud arvamust koolielu, kultuurielu, vaba aja kohta. Kõige rohkem on omavalitsused kaasanud lapsi kooli kaudu. Kõige enam on omavalitsused kaasanud põhikooliealisi lapsi. Arengukavadesse on omavalitsused kaasanud lapsi vaid mõnikord.

Küsitluse levitamise jätkatakse 2013. aastal, kasutades interaktiivsemaid vahendeid – Facebook, jt. Samuti pööratakse hetkel küsimustikule vastamata jättnud omavalitsuste poole individuaalselt. Küsitluse levitamine jätkub aktiivselt koostöös ENL'ga. Küsitluse tulemusi tutvustatakse 2013. aastal laste osaluse ja kaasamise temaatikat kokkuvõtval seminaril, ning tutvustatakse Lastekaitse Liidu ajakirjas „Märka Last”.

3.2.3. Rahvusvaheline projekt Governance fit for Children (LÕK rakendusmeetmete /General Measures of implementation/ realiseerimise hindamiseks riiklikul ja kohalikul tasandil)(laste ja pere arengukava rakendusplaan punkt 3.1.4.).

Antud projekti nimetus ja suund muutus. Ettevalmistati projekt "Child Budget" koostöös Save the Children võrgustikku kuuluvate Läti, Leedu, Taani, Rumeenia, Inglismaa, Rootsi ühingutega, mis esitati Euroopa Komisjoni Euroopa Põhiõiguste ja Kodakondsus programmi. Eelarvete analüüsimine teatud sihtgrupile keskendudes on uus valdkond kogu Euroopale. Projekti eesmärk oli välja töötada meetodid analüüsima lastele suunatud vahendite läbipaistvust riigi eelarves. Seda nii kohaliku omavalitsuse kui ministeeriumite tasandil. Eesmärgid olid selgitada välja strateegiate, arengukavade ja valimislubaduste toimivus ning uurida, kas on täidetud seaduste ja rahvusvaheliste lepingutega sätestatud kohustused, nt "Lapse õiguste konventsiooni" täitmine. Projekt vastas Euroopa Komisjoni Euroopa Põhiõiguste ja Kodakondsuse programmi kriteeriumitele, kuid jäi ootelisi ning ei saanud rahastust.

3.3. Eesmärk: Tagada lapse õiguste mõistmiseks ja õpetamiseks vajaliku metoodilise materjali olemasolu.

3.3.1. Lapse õiguste õpetamist toetav ja edendav infomaterjal LÕK'i levitamiseks ja teadmiste suurendamiseks ning hoiakute mõjutamiseks. Samuti laste teadlikkuse suurendamine lapse õigustest lapsesõbralikul viisil (laste ja pere arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.).

Perioodil 1. Jaanuar kuni 31.detsember toimusid ettevalmistavad tegevused uute materjalide koostamiseks, tõlkimiseks ja ka trükkimiseks. Rahaliste vahendite nappuse tõttu ei tirazeeritud materjale esialgselt planeeritud kogustes. Tõlkeraamatut "*Tasa ja targu*" ei trükitud juurde, vaid olemasolev materjal on nüüdsest tasuta lugemiseks interaktiivse raamatuna ning saadaval ka e-trükisena. Bukletti "*Positiivne vanemlus*" ehk positiivne kasvatus trükiti juurde nii eesti kui vene keeles. Tegemist on spetsialistide poolt väga hinnatud ja vajalikus peetud materjaliga, mida MTÜ Lastekaitse Liit saab oma koolituste/seminaride kaudu jagada.

Mul on õigus materjal, mis on VHS'il muudeti testiks ümber DVD kandjale, kuid kuna ei ole olemas originaalvideot, siis kvaliteet on saanud kannatada ning seetõttu ei valmistatud DVD-id esialgselt planeeritud koguses. Valmistati 3 eksemplari, et koolitajad saaksid antud materjali koolitustel näidata kasutades kaasaegseid tehnilisi vahendeid.

Bukletid "*Rasedus ja alkoholism*" ning "*beebide turvalisus*" jäid finantsiliste vahendite nappuse tõttu tirazeerimata. Materjalid on MTÜ Lastekaitse Liidul olemas ning vabade finantsvahendite tekkimisel saab need materjalid tõlkida ja trükkida.

MTÜ Lastekaitse Liit soovis tõlkida veebimängu "*Discovering Children's Rights- through the Wild Web Woods*". Euroopa Nõukogult kahjuks ei saadud tagasisidet, kas Lastekaitse Liit võib ametlikult antud mängu eesti keelde tõlkimisega tegeleda. Jätkub tegutsemine eesti keelse versiooni valmimiseks.

3.3.2. -3.3.5. Lapsesõbralikus versioonis levitatakse LÕK'i põhimõtteid ja laste õiguste sisu laiemalt (Laste ja pere arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.; 3.1.2.).

- Inglisekeelne materjal "*You have Rights!*", mis tutvustab Lapse õiguste konventsiooni, ÜRO lapse õiguste komiteed ja eesmärki. Annab infot, millised kaasrääkimise ja osalemise võimalused on noortel ja lastel ning palju mud vajalikku. Materjal on tõlgitud ja trükitud eesti keeles (1000tk). Olemas on ka venekeelne versioon, mis on kättesaadav elektroonilise brošüürina MTÜ Lastekaitse Liit kodulehel, alajaotuses Lapse õigused: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/>;

- koostatud on lapsesõbralikus versioonis lapse õiguste konventsiooni plakat, mis täiendab brožüüri Sul on õigused! Plakat trükiti nii eesti (600 tk) kui ka vene keeles (250 tk). Plakat ilmus ka ajakirja Märka Last 2012 sügisnumbri vahel (3500 ekseplari) ning lugejate tagasiside selle osas oli positiivne. Printimiseks kättesaadav: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/> Plakati jaotatakse jätkuvalt koolidele, lasteaedadele ja koostööpartneritele.

Lapse õigusi ja konventsiooni lapsesõbralikus keeles tutvustav brožüür ja plakat on saanud nii täiskasvanutelt kui lastelt väga head tagasisidet. Materjali kasutavad heameelega õpetajad koolides ja lasteaedades, kuid ka tavakodanikud. Materjale on jagatud MTÜ Lastekaitse Liit seminaridel, kohtumistel kui ka koostööpartnerite ürituste kaudu.

3.4. Eesmärk: Tõsta spetsialistide kompetentsi laste huvides tegutseda.

3.4.1. Lapse huvidega arvestamine tsiviilkohtumenetluses. (laste ja perede arengukava rakendusplan punkt 3.1.14.).

Uuringu "Lapse huvidega arvestamine tsiviilkohtumenetluses" esmaseks eesmärgiks oli laste õiguste tagamise kaardistamine, ning lapse huvi arvestava kohtumenetluse kujundamine, tõhustades vastavate spetsialistide ja otsustajate kompetentsi lapse õiguste valdkonnas. Uuringu sihtgrupiks on tsiviilkohtu kohtunikud, advokaadid, lastekaitsetöötajad ja muud puudutatud isikud. Kuivõrd tsiviilkohtumenetluse valdkond on lai, siis pärast kohtulahendite analüüsimist, otsustati keskenduda hooldusõiguse vaidlustele. Uuringu raames on analüüsitud mitmeid maakohtu lahendeid, läbi viidud neli individuaalset intervjuud nelja erineva maakohtu kohtunikuga. Intervjuud toimusid Tartu maakohtus Tartu kohtumajas (02.04), Harju Maakohtu Kentmanni kohtumajas (09.04), Pärnu maakohtu Pärnu kohtumajas (11.04) ning Ida-Viru maakohtu Rakvere kohtumajas (17.04). Kohtunike intervjuud toimusid konkreetse struktuuri järgi, need protokolliti ning salvestati diktofoniga. Kohtunike intervjuude põhjal kaardistusi välja mitmed olulised probleemid, mis olid sisendiks online-küsimustiku koostamisel. Online küsimustik viidi läbi www.connect.ee uuringute portaalis. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku hagita menetluse seaduspärasusi.

Online-küsimustik oli üles ehitatud lapse ärakuulamise protsessi väljaselgitamisele, täpsemalt aga kohtuniku nägemusele, valmidusele, tehnikatele ja teadmistele lapse ärakuulamisel. Küsimustikuga püüti kaardistada nii kohtunike ettevalmistust (läbitud koolitused, võimalikud soovitud koolitused), lapse ärakuulamise protsess (ärakuulamise koht, kasutatavad tehnikad jt) ning selle juurde kuuluv. Küsimustikule vastas kokku 24 maakohtu kohtunikku. Tulemuste põhjal joonistuvad välja ka mitmed olemasolevad probleemid, samas pakuvad mitmed kohtunikud mitmetele probleemidele ise lahendusi. Küsimustik koostati Õiguskantsleri Kantselei laste õiguste osakonna kaasabil.

Esile on tõusetunud suur kohtunike koolitusvajadus, arendamaks nende konkreetseid oskusi lapse ärakuulamisel. Küsimustiku tulemusi ning seadusandluse regulatsiooni seaduspärasusi analüüsis projektijuht Kiira Nauts oma Tartu Ülikooli õigusteaduskonna bakalaureusetöö raames. Antud uuringu raames kaitsnud bakalaureusetöö on kättesaadav LL kodulehelt. Nimetatud bakalaureusetöö leidis tunnustust Justiitsministeeriumi Õiguspoliitika teadustööde võistlusel ning on kättesaadav ka Justiitsministeeriumi teadustööde andmebaasist: <http://www.just.ee/40888>.

Antud uuringu raames esitas Kiira Nauts 05.10.2012 Sotsiaalministeeriumis toimival lastekaitsetöötajate omakogemusseminaril ettekande uuringu tulemustest lähtudes. Seminaril osales ligi 80 spetsialisti üle Eesti. Antud uuringu raames, koostöös Laste ja Perede Nõuandekeskusega, toimuvad kevadel 2013 kohtunike koolitused laste parimate huvide teemal.

3.4.2. Lapse õiguste klubi (laste ja perede arengukava rakendusplan punkt 3.1.1.).

Laste õiguste klubi raames toimus esimene testkohtumine 28.02 koolikiusamise teemal. Kuna ühist aega, mis sobiks nii sotsiaalaal tudengitele, kui ka MTÜ Lastekaitse Liit noortekogu liikmetele, oli raske leida, siis seetõttu otsustati klubiline tegevus edasi lükata sügisesse perioodi. Kindlustamaks tudengite osalus toimub Lapse õiguste klubi tegevus Sotsiaaltöö Instituudi I.kursuse tudengitele mõeldud Sotsiaalhoolekande ainekursuse raames.

Klubilises tegevuses on MTÜ Lastekaitse Liit partneriteks veel: Õiguskantsleri Kantselei lapse õiguste osakond, Inimõiguste Instituut, Inimõiguste Keskus, UNICEF.

- 05.09., 13.30-15.30 Inimõigused sotsiaalhoolekandes (lekt Merle Haruoja);
- 19.09., 16.00.-16.45 Lapse õigused (UNICEF: Toomas Palu) Teemad: Sissejuhatus lapse õigustesse. Lapse õiguste konventsioon. Lapse õiguste konventsiooni põhiprintsiibid, sh võrdne kohtlemine (puudega laps jne). UNICEFi tegevuse tutvustus. 17.00.-18.15 Laps kohtumenetluses (Inimõiguste Keskus: Merle Albrant) Teemad: Laps ohvrina kohtumenetluses (inimkaubandus, perevägivald jne). Sotsiaaltöötaja ja lastekaitsetöötaja roll lapse toetamisel kohtus. Inimõiguste Keskuse töö tutvustus. Juhtumite lahendamine;
- 26.09., 16:00-18:00 Andres Aru Teemad: Lapse õigused asutustes, lapse huvidega arvestamine, varane märkamine, õiguskantsleri kui lasteombudsmani rolli ja töö tutvustus. Juhtumite lahendamine;
- 17.10., 15:00-18:00 Merit Lage ja Kätlin Mikiver. Teemad: laste ja noorte kaasamine. Metoodika õpetus: lastele, nooretele ja lapsevanematele laste õiguste tutvustamiseks. Ülevaade MTÜ Lastekaitse Liit tegevusest.

Praktilised tegevused viidi läbi perioodil:

08.11 Tabasalu Gümnaasium. Kohtuti 5 klassi õpilastega ning räägiti MTÜ Lastekaitse Liit tegevustest ja lapse õigustest.

13.12 Liivalossi lasteaed. Mömmikute ja Mürakarude rühm. Lastega räägiti hoolimisest, sõbraks olemisest. Lasteaia rühmades infotundide läbiviimist juhendasid MTÜ Lastekaitse Liit koolitajad. Nii väikeste lastega tegelemine ja suhtlemine nõuab kogemust ja oskust. Koolitaja Esta Tubalkainen juhendamisel viidi läbi infotund Mömmikute rühmas (3-4a lapsed) ja Merit Lage juhendamisel Mürakarude rühmas (6-7a.lapsed).

Lapse õiguste klubis osales 24 noort sotsiaaltöö I.kursuse tudengit ja 8 MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget. Noorte suuliselt ja ka kirjalikult antud tagasiside näitas, et osalejad olid klubi sisu ja tegevustega väga rahul. Miinusena toodi välja, et ajaliselt oleksid kohtumised võinud olla pikemad ning mõni osaleja tõi välja, et oleks soovinud rohkem shokiteraapiat ja videosid/filme.

Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituut on väga huvitatud antud tegevuse jätkumisest, kuid kahjuks finantsvahendite puudumise tõttu nii suures mahus Lapse õiguste klubi ei jätku. Jätkuprojektina kirjutati Avatud Eesti Fondi projekt „Lapse hääl!“, mille raames hakatakse koostama lapse õiguste õppeprogrammi ülikoolidele.

3.4.3. Mul on õigus koolitus (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.). Finantsvahendite nappuse tõttu eraldi *Mul on õigus* koolitustsükli ei toimunud. Lapse õiguste temaatika on integreeritud teistesse koolitustesse.

3.4.4. Täiskasvanutevahelise positiivse suhte ja vanemliku vastutuse toetamine vanemahariduse ühendukursuste ja arutelude kaudu (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.).

Eesti erinevates piirkondades korraldati MTÜ Lastekaitse Liidu Koolituskeskuse initsiatiivil ja koostöös organisatsiooni liikmetega, piirkonna lasteaedade ja koolidega erinevaid kursuseid, koolitusi lastevanematele, õpetajatele.

Toimused järgmised koolitused:

13.jaanuar 2012.a. toimus koolitus „Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toimetulek“ Kohila Männi Lasteaias. Koolitusel osales kogu lasteaia personal (õpetajad, õpetaja abid, juhtkond ja tehnilised töötajad) ning igast rühmast lapsevanemate esindaja. Kokku osalejaid 24. Koolitust viis läbi Auli Andersalu – Targo. Koolitus oli suunatud kogu lasteaia personalile ja lapsevanematele koos. Koolitusel käsitleti järgmisi teemasid:

- Lasteaia laste arengulised iseärasused. Milline on arengu eripärade seotus sotsiaalse arenguga, eneseväljendusoskusega, emotsionaalse arenguga?;
- kiusamiskäitumise tekkimise põhjused?;
- suhted eakaaslastega. Agressiivsus inimkäitumise osana. Laste sotsiaalne staatus;
- kiusamise ilmingud. Millised on laste otsesed käitumised, mida võib nimetada kiusamiseks?;
- kiusamisega toimetulek. Toimetulek erinevatel tasanditel: õpetaja enda suhtlemisoskustele toetumine, õpetaja oskused lapsi grupina juhtida, koostöö vanematega ja sellest ressurside leidmine, lapsi ümbritseva keskkonna muutmine laste arengut toetavaks, laste emotsionaalse intelligentsuse arendamine, laste sotsiaalsete oskuste arendamine.

Koolituselt väga positiivne tagasiside, koolitus oli praktiline ja sai lahendada erinevaid käitumissituatsioone.

24.jaanuar 2012a. toimus koolitus „Koolikiusamise ennetamine ja lahendusviisid lapsevanematele“ Jüri Gümnaasiumis. Koolitusel osales 20 lapsevanemat. Koolitust viis läbi Merit Lage.

- Koolitus oli suunatud lapsevanematele;
- koolitusel käsitleti järgmisi teemasid:
- kontakt lapsega - kõige alus;
- täiskasvanu on mudel lapsele: mittesüüdistavad, lahendusekesksed konfliktilahendamise meetodid;
- mudelid, mis ei tööta: „Ära tee tast välja“, „Löö vastu“;
- aktiivne kuulamine, peegeldamine;
- koostöö kooliga, kas ja kuidas pöörduda murega.

Koolituse tagasiside väga positiivne.

26.-27.jaanuar 2012.a._toimus koolitus „Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toimetulek“ Tallinna Liivaku lasteaias.

Koolitusel osales lasteaia pedagoogiline ja tehniline personal ning lasteaia hoolekogu liikmed, kokku 30 osalejat. Koolitust viis läbi Auli Andersalu-Targo. Koolitus oli suunatud kogu lasteaia personalile ja lapsevanematele koos. Koolituselt väga positiivne tagasiside, koolitus oli praktiline ja sai lahendada erinevaid käitumissituatsioone.

27.jaanuar 2012.a. toimus koolitus „Väärtused ja väärtuskonflikt“ Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses, kus osalejad 9.

Koolitust viis läbi Kristi Raava. Koolitus oli suunatud lastega tegelevatele spetsialistidele.

Koolitusel käsitleti järgmisi teemasid:

- Mis on väärtused ja kuidas need tekivad?;
- kuidas väärtused mõjutavad meie suhtlemisoskusi?;
- mis on väärtuskonfliktid?;
- kuidas lahendada väärtuskonflikte?;
- tunnustamine, kui väärtus omaette isiksuse arengus;
- väärtuskasvatus .

Koolitus oli osalejate arvates väga vajalik, selgitamaks ja põhjendamaks erinevaid olukordi, mis võivad tekkida igapäevases suhtluses töötades laste ja lastevanematega. Konfliktid on meie igapäevaelu lahutamatu osa. Oluline on teada, millised neist on väärtuskonfliktid ja kuidas neid lahendada.

22.veebbruar 2012.a._toimus koolitus „Vitsaga või vitsata?“ Klooga Lasteaias.

Koolitusel osales 14 lapsevanemat + 5 lasteaiaõpetajat. Koolitust viis läbi Merit Lage.

Koolitus olid suunatud lasteaiaõpetajatele ja lapsevanematele koos.

Koolitusel käsitleti järgmisi teemasid:

- Tutistamine, sakutamine või laksu andmine karistusmeetodina;
- ähvardamine ja hirmutamine kui karistus;
- kuidas toimib nurkapanek?;
- piirideta kasvatus tagajärjed;
- väikelapse arenguga arvestamine kasvatusmeetodite valimisel;
- mis on reeglid ja kuidas neid tõhusalt kehtestada?;
- emotsionaalse ja füüsilise karistamise tagajärjed, mida me kohe ei näe.;
- mida teha siis, kui mitte miski ei aita ja laps ei kuula sõna?

Koolituse tagasiside positiivne.

20-21.märts 2012.a. "Ühise Mure meetodi kasutamine "Rannu Koolis, osalejad 21, koolitaja Merit Lage, osalejad, kooli juhtkond , õpetajad, lapsevanemad.

22.märts 2012.a. "Väärtused ja väärtuskonflikt" Võhma Gümnaasiumis õpetajatele ja lastevanematele, osalejad 27, koolitaja Merit Lage.

30.märts 2012.a. toimus koolitus: „Efektiivsed suhtlemisoskused töös lastega“ Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses. Koolitusel osalejad 7. Koolitust viis läbi Maili Liinev. Koolitus oli suunatud pedagoogidele, kus nad said teadmisi suhtlemise teoreetilistest alustest ja omandasid praktilisi võtteid kuidas olla ise hea suhtleja ning ergutada last suhtlema.

Koolitusel käsitleti järgmisi teemasid:

- Ülevaade suhtlemisalustest;
- aktiivne kuulamine ;
- suhtlustökked;
- õpetaja suhtlejana, õpetaja erinevad suhtlemismudelid;
- lapse suhtlemisprobleemid, abi ja toetus lapsele;
- kehtestamisoskus – erinevad käitumisviisid ja käitumistehnikad;
- konfliktide lahendamine.

Tagasiside väga hea.

02.aprill 2012.a. "Õpetaja loovus ja tasakaal igapäevatöös" Koolituskeskuses, osalejad 14, koolitaja Maili Liinev.

29.mai 2012.a. toimus koolitus „Vitsaga või vitsata?“ Türi Lastekaitse Ühingu. Koolitusel osales 13 lapsevanemat. Koolitust viis läbi Merit Lage. Koolitus olid suunatud lapsevanematele. Koolituse tagasiside positiivne.

05.juuni 2012.a. toimus koolitus „Koostöö õpetajate ja vanemate vahel lapse arengukeskkonna toetamiseks“ Saue Lasteaias Midrimaa. Koolitusel osalejaid 21. Koolitus oli suunatud eelkõige lasteaiaõpetajatele ja ka vanematele. Koolitust viis läbi Maili Liinev.

Koolitusel käsitleti järgmisi teemasid:

- Täiskasvanute vastutus lapse hea füüsilise ja sotsiaalse arengukeskkonna eest;
- täiskasvanute omavahelise koostöö mõju lapse arengule;
- võimalikud raskused, miks koostöö õpetajate ja vanemate vahel ei õnnestu;
- koostöö arendamise ja loomise võimalused läbi tõhusate suhtlemisoskuste kasutamise;
- efektiivse kuulamisoskuse, selge eneseväljenduse ja enesekehtestamise olulisus.

05.juuni 2012.a. "Koostöö õpetajate ja vanemate vahel lapse arengu keskkonna toetamiseks" Saue Lasteaed Midrimaa personalile ja lastevanematele, osalejaid 29, koolitaja Maili Liinev.

09.juuni 2012.a. "Väärtused ja väärtuskonflikt" Tallinna Karikakra lasteaia kogu personalile ja lasteaia hoolekogu liikmetele, osalejaid 35, koolitaja Kristi Raava.

15.juuni 2012.a. "Vitsaga või vitsata?" Võhma Gümnaasiumi lastevanematele ja õpetajatele, osalejaid 23, koolitaja Auli Andersalu- Targo.

15.oktoober 2012.a. "Koostöö: suhted lasteaias" Keila Lasteaias Miki, kogu personalile, osalejaid 19, koolitaja Maili Liinev.

07. ja 12. november 2012.a. "Kiusamise ennetamine põhikoolis: praktilisi võtteid kasutamiseks klassijuhataja tunnis" Saku Gümnaasiumis, osalejaid 24. koolitaja Merit Lage.

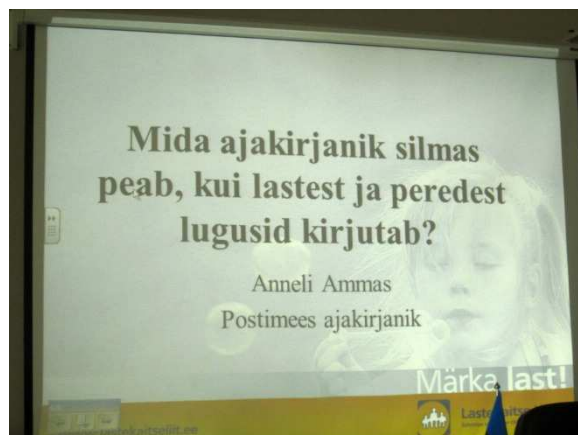
15. november 2012.a. "Vitsaga või vitsata?" Tallinna Männikäbi Lasteaias, osalejaid 35, õpetajad ja lapsevanemad, koolitaja Merit Lage.

30. november 2012.a. "Koostöö: suhted lasteaias" lastevanematele ja õpetajatele Kunda Lasteaias, osalejad 24 lasteaiaõpetajat ja 14 lapsevanemat, koolitaja Auli Andersalu - Targo.

06.detsember 2012.a. "Koostöö ja suhted lasteaias" Kurtina Lastead- Koolis, osalejaid 27, õpetajad ja lapsevanemad, koolitaja Anneli Laamann.

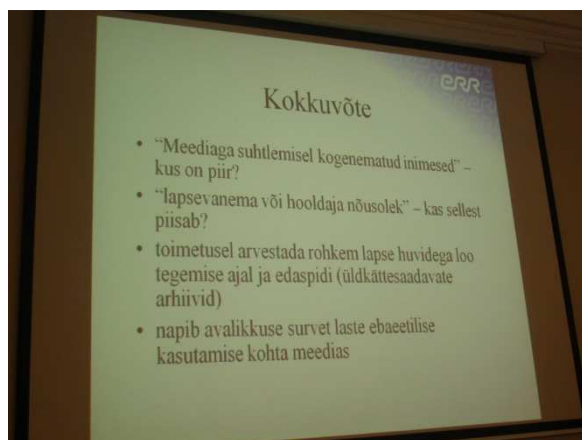
Koolitusel osalejad tõid välja kõige olulisema: tõhus koostöö lapsevanematega aitab kaasa laste heaolu ja lasteaia-, koolirõõmu hoidmisele. Õpetajad omandasid ja suudavad praktikas rakendada oskusi, mis suurendavad võimalusi positiivseks koostööks.

3.4.5. Koostöö edendamine laste õiguste tagamiseks meedias (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.3.).

A.Tamm, M. Hallimäe ja K. Kuusk MTÜ Lastekaitse Liidust kohtusid 5. märtsil Tarmu Tammerkiga Eesti Rahvusringhäälingust ja Anniki Tikerpuuga Sotsiaalministeeriumist. Arutati koostööd laste õiguste kaitsmisel meedias.

5. juunil kohtusid A. Tamm, M. Hallimäe, K. Kuusk MTÜ Lastekaitse Liidust, T. Tammerk Eesti Rahvusringhäälingust, M. Ameljušenko ja H. Karu-Baher MTÜ Lapse Huvikaitse Kojast. Kohtumisel otsustati, et septembris ja novembris korraldatakse lastekaitse töötajatele, lastega töötavatele spetsialistidele ja laste lugusid kajastavatele ajakirjanikele seminarid nii Jõhvis kui ka Tallinnas, mille eesmärk on arutada, kuidas laste ja perede lugusid kajastada lapse huvidest lähtuvalt.

MTÜ Lastekaitse Liit korraldas 20.septembril Jõhvis Ida-Viru Maavalitsuse ruumides ja 7.novembril Tallinnas Tallinna Õpetajate Majas seminarid „Lapse õigused meedias“, et arutada, kuidas laste ja perede lugusid kajastada lapse huvidest lähtuvalt. Seminari sihtrühmaks olid lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid ning laste ja perede lugusid kajastavad ajakirjanikud.

Seminaridel arutleti, kuidas meedias/meediale laste ja perede olukorrast infot anda laste õigusi riivamata ning mida teha, kui lapsi ja peresid kajastavates lugudes on rikutud laste õigusi. Eesti Rahvusringhäälingu eetikanõunik Tarmu Tammerk tutvustas üldisi põhimõtteid, mida meedia peaks järgima oma töös. Õiguskantsleri kantselei lapse õiguste osakonna juhataja Andres Aru andis ülevaate abivajavast lapsest teavitamisest. Ajalehe Eesti Ekspress ajakirjanik Sulev Vedler ning Ajaleht Postimees ajakirjanik Anneli Ammas kõnelesid sellest, mida ajakirjanik silmas peab, kui lastest ja peredest lugusid kirjutab. Pressinõukogu esimees Eve Rohtla tutvustas pressinõukogusse pöördumise korda ja pressinõukogu otsuseid. Tallinna Ülikooli õppejõud Anne Tiko ja Ida-Viru Maavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiutalituse juhataja Evi Kruzman kõnelesid sotsiaaltöötaja eetikast ja kogemusest

meediaga suhtlemisel. T. Tammerki eestvedamisel analüüsiti mõlemal seminaril ka ühte telemeedias käsitletud kaasust.

Jõhvi seminaril oli 59 osalejat ning Tallinna seminaril 55. Osalejatel paluti hinnata seminariga rahulolu skaalal „1 ei jäänud rahule ning 7 jäin väga rahule“. Kokku tagastati Jõhvi seminaril 14 ankeeti. Küsimuste vastuste põhjal võib öelda, et inimesed jäid seminariga üldiselt rahule – keskmine hinnang oli 5,64 palli. Enim toodi esile ettekannetes esitatavaid praktilisi näiteid ning kaasuse arutelu. Tallinna seminaril tagastati kokku 29 tagasisideküsitlust. Küsimuste vastuste põhjal võib öelda, et osalejad jäid seminariga väga rahule (keskmine hinnang oli 6,38 palli). Väljendati vajadust taoliste teemakäsitluste ning meediakoolituste järele. Tehti ettepanekuid teemaderingi laiendamise osas, rohkem ajakirjanikke seminaridele arutlema kutsuda ning erinevaid kaasusi lahendada.

Seminari ettevalmistuseks toimus 12.oktoobril koosolek, millest võttis osa kokku 7 inimest Eesti Rahvusringhäälingust, Eesti Ekspressist, Lapse Huvikaitse Kojast, MTÜ Lastekaitse Liidust. Kohtumisel arutati Jõhvi seminari osalejate tagasisidet ning pandi paika Tallinna seminari päevakava.

Seminare korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti, Ida-Viru Maavalitsuse ja MTÜ Lapse Huvikaitse Kojaga. Seminaridega aidatakse kaasa Laste ja perede arengukava 2012-2020 rakendusplaani täitmisele.

2013.aastal on plaanis korraldada seminarid Lõuna-Eestis ja Lääne-Eestis ning lisaks rahvusvaheline seminar koostöös Soome meediaspetsialistidega Tallinnas.

3.5. Eesmärk: Suurendada lapsevanemate teadmisi ja oskusi positiivse vanemluse teostamisel.

3.5.1. Vanemate teavitamine nende õigustest ja kohustustest koolituskursuste kaudu

05. jaan. 2012.a. "Koostöö lastevanematega" Porkuni Koolis, koolitaja Maili Liinev, osalejad 15 õpetajat ja 12 lapsevanemat.

27. jaan. 2012.a. "Väärtused ja väärtuskonflikt" Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses, koolitaja Kristi Raava, osalejaid 13 - õpetajad, lapsevanemad.

24. jaan. 2012.a. "Koolikiusamise ennetamine ja lahendusviisid lapsevanematele" Jüri Gümnaasiumis, koolitaja Merit Lage, osalejaid 18 lapsevanemat.

22. veebruar 2012.a. "Vitsaga või vitsata?" Klooga Lasteias lastevanematele, osalejaid 23, koolitaja Merit Lage.

22. märts 2012.a. toimus koolitus „Kiusamisvastase tegevuskava koostamine koolis“ Võhma Gümnaasiumis. Koolitusel osales 16 pedagoogi. Koolitust viis läbi Merit Lage. Koolitus oli suunatud koolimeeskonnale, ettevalmistamistamaks kogu kooli haarava ennetus- ja sekkumismudeli väljatöötamiseks koolivägivalla ja -kiusamise vähendamiseks. Tagasiside osalejate poolt väga positiivne.

09. juuni 2012.a. toimus koolitus „Väärtused ja väärtuskonflikt“ Tallinna Karikakra Lasteaias. Koolitusel osales kogu lasteaias personal, kokku 30 osalejat. Koolitust viis läbi Kristi Raava. Koolitusel käsitleti järgmisi teemasid: Koolitus sai väga suurepärase tagasiside, osalejaid soovivad antud koolitusele jätku 2012a. sügisel.

15. juuni 2012.a. toimus koolitus „Vitsaga või vitsata?“ Võhma Gümnaasiumis. Koolitusel osalejaid 21. Koolitust viis läbi Merit Lage. Koolitus olid suunatud kooli pedagoogidele. Koolituse tagasiside positiivne.

08. oktoober 2012.a. "Riskid vestlused lapsevanematega" koolituskeskuses, osalejaid 13, koolitaja Merit Lage.

24. oktoober 2012.a. "Kasvatamine ja reeglid" Jõgeva Lasteaias Rohutirts, lapsevanematele, osalejaid 25, koolitaja Auli Andersalu - Targo.

16.oktoober 2012.a. "Rasked vestlused lapsevanematega" Pajusi Lasteaias, osalejaid 23, koolitaja Merit Lage.

06.-07. november 2012.a. "Vitsaga või vitsata?" Tõrva gümnaasiumi, Tõrva lasteaed Mõmmik õpetajad ja Valga noorsoopolitsei esindajad , osalejaid 32. Koolitaja Merit Lage.

3.5.2. Lapsevanemate juriidiline nõustamine

Eesti Advokatuuri ja Lastekaitse Liidu heategevusliku projekti „Hea nõu lastega peredele“ raames on advokaadid pereõiguse vallas nõustanud üle 450 abivajaja. 2010. aastal alguse saanud tasuta nõustamised toimuvad eelneva registreerimise alusel kolmapäeviti Tallinnas, Lastekaitse Liidu büroos. Aasta 2012 perioodil nõustati 136 lapsevanemat. Suur järjekord kinnitab tasuta õigusabi suurt vajadust. Rõõm on tõdeda, et koos nõustatavate hulga kasvuga on suurenenud ka advokaatide hulk, kes on valmis oma abi tasuta pakkuma. Lisaks on advokatuuri liikmete sulest ilmunud huvitavaid ning kasulikke artikleid liidu poolt väljaantavas ajakirjas „Märka Last“, mille kirjastamist ja levitamist toetab advokatuur juba teist hooaega ka rahaliselt. Valdav enamus nõustatavate probleemidest on seotud vanemate õiguste ja kohustustega laste suhtes, nagu näiteks lapse hooldusõiguse, elukoha ja elatisraha sissenõudmisega seonduv; teemaks on olnud ka isade õigused. Nõustamine hõlmab ka perekonnaõigusega otseselt seonduvaid õigusvaldkondi. Nõustamisel tutvustatakse ka riigi õigusabi olemust ja pakutavaid võimalusi ning vajadusel abistab advokaat abitaotluste vormistamisel. Hea meel tõdeda, et 2013 laieneb nõustamispäevad pilootprojektina skype-vahendusel Hiiu- ja Saare maakondade koostöös Hiiu- ja Saare Lastekaitse Ühinguga.

3.6. Eesmärk: Tagada projekti juhtimine ja tegevuste koordineerimine ning sidustegevused püstitatud eesmärkide saavutamiseks

3.6.1. Projekti juhtimine ja projekti juhtkomitee

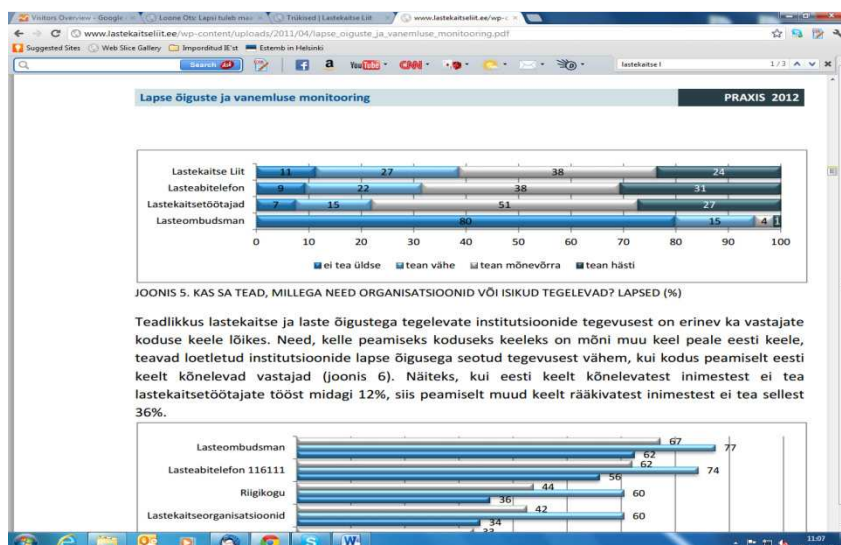
Projektil puudub eraldi juhtkomitee, kuid erinevate tegevuste juures kasutatakse spetsialiste nii MTÜ Lastekaitse Liit liikmete kui partnerite hulgast. Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm ja suunad, mis on olnud tõhusaks abiks eestkostetöö fookuseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel aastal 2012. Oluliselt on tugevnenud koostöö erinevate inimõigustega tegelevate ühendustega (Inimõiguste Instituut, Eesti Inimõiguste Keskus, MTÜ Eesti Gei Noored, ENUT, Unicef, MTÜ Emade ja Lastekaitse Eesti Varjupaikade Liit, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, Lastekaitse Koda, Eesti Lastefond). Koostöös on toimunud erinevad ümarlased, sisendid ühispidamistesse jne, mis jätkusid aktiivselt II poolaastal (sh Lapse Õiguste Klubi raames). Hoolekande süsteemi arenduse küsimustes: SOS Lasteküla, Kasuperede Liit, MTÜ Oma Pere (sh ümarlaud 24.01.2012). Tihe koostöö HTM ja SOM'iga, ning lasteombudsmani laste õiguste osakonnaga (vaesuse ennetamine, lapse õiguste laialdane teavitamine jne) ja Riigikontrolliga (kohaliku omavalitsuste suutlikkus laste hoolekandes). Samuti erinevate projektide väljatöötamisel Save the Children võrgustikuga.

III Tulemuslikkuse hindamise mõõdikud ja väljundid

- *tõstatatud teemade kuuldavus ja nähtavus meediamonitooringu kaudu:*

Kommunikatsioonitöö efektiivsemaks muutmine MTÜ Lastekaitse Liit eri tasanditel on aidanud kaasa Eesti kodanikuühiskonna teadlikkuse tõusule lapse õiguste tagamise ja heaolu vallas, läbi ühiskonnas aktuaalsete lastekaitsealaste teemade ulatusliku kajastamise meedias. Põõrame olulist tähelepanu oma sõnumi võimalikult laiale levitamisele. On hea meel tõdeda, et meediaväljaanded on varmad meie pressiteateid kajastama (vt. LISA 2). Samuti tuleb eraldi märkida, et saavutatud on 3. isikute poolne LL projektide ja ürituste kajastamine oma pressisõnumites (Advokatuur; PPA; erinevad liikmesühingud, Justiitsministeerium, Reservkorpus, KOV'id). Uus president, Loone Ots, on meedias väga aktiivselt laste õiguste teemadel sõna võtnud ja saavutanud laialdase avaldamise (vt. Lisa 2). Aastal 2011 pöörasime enam tähelepanu meediamonitooringu süsteemsusele, seega on loodud meediakajastuse andmebaas, mis võimaldab kajastusi analüüsida erinevate näidikute järgi.

Õiguskantsleri Kantselei poolt tellitud ja PRAXISE läbi viidud lapse õiguste ja vanemluse monitooringu raames uuriti ka elanikkonna teadlikkust erinevate lapse õigustega tegelevate institutsioonide kohta. Küsitluse tulemus näitab, et ainult 11% vastanutest ei teadnud, millega MTÜ Lastekaitse Liit tegeleb (allikas: Lapse õiguste ja vanemluse monitooring, lk 10-11).

- *kodulehe külastatavuse arvnäitaja ja pöördumiste arv:*

Uuenenud kodulehte www.lastekaitseliit.ee on külastanud 39 569 inimest. Keskmine lehel oldud aeg 2min 17sekundit. Uut ja täiendavat informatsiooni lisatakse kodulehele pidevalt ning info on hetkel leitav peamiselt eesti, vene ja inglise keeles. Eeldatavasti on tänu sellele tõusnud ka kodulehe külastatavus välismaalt (Soome, Saksa, Itaalia, Venemaa jne). Võrreldes 2011.aastaga on MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe külastatavus tõusnud 77,73%. Pidevalt suurenev fännide arv sotsiaalmeedias: <http://www.facebook.com/pages/Lastekaitse-Liit/143296372377328>

- *esitatud ettepanekute, seisukohtade arv ja kasutamine rakenduses lapse õiguste kaitselistes aspektides;*

Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm ja suunad, mis on olnud tõhusaks abiks eestkostetöö fookuseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel 2012.aastal, nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Aasta läbivaks teemaks (mis läbib kõiki projekte) oli laste ja noorte kaasamine. Järgnevalt on välja toodud olulisemad ettepanekute rakendused lapse õiguste kaitselistes aspektides. Kogu nimekiri ettepanekutest ja seisukohatadest on leitav B1 p. 3.1.

- Sisend Riigikontrollile ja jätkuv koostöö auditi „Laste hoolekande korraldus valdades ja linnades“ koostamiseks;
- Eurochild'ile esitati kokkuvõtte teemal: „De-Institutionalisation, quality alternative care for children and use of the Structural Funds“. Eurochild'i ametlikus dokumendis on kajastatud MTÜ Lastekaitse Liit sisend ja viidatud ka 2011 välja antud käsiraamatule „Suunised praktikutele. Asendushoolduselt lahkumine ja järelhooldus.“
<http://www.eurochild.org/fileadmin/ThematicPriorities/CIAC/Eurochild/Eurochild%20Working%20Paper%20DI%20%26%20Quality%20Alternative%20Care%20FINAL.pdf>
- vestlusring „Lapsekeskne hoolekandesüsteem: perepõhine lähenemine lapse arengu toetamisel“ ja Soome parimate praktikate tutvustamine sihtgrupile (nii avalik kui 3.sektor), millest arenes välja koostöö Soome ja Eesti spetsialistide vahel;

- ettekanne ja ettepanekud Lasteombudsmani laste vaesuse ümaralaua ja sellest lähtuvalt Riigikogu Sotsiaalkomisjonile;
- ettekanne Sotsiaalministeeriumi lastekaitsetöötajate omakogemuse seminaril „Lapse ärakuulamine tsiviilkohtumenetluses vanematevahelistes hooldusõiguse küsimustes”;
- ettepanekud Vaba Mõtte Koja Liberismi Akadeemia) kohtumistel (lapsetoetuste reform; laste ja peredele suunatud teenused KOV-tes;
- kooskõlastus ja arvamuse esitamine Justiitsministeeriumile seoses vägivalla vähendamise arengukava rakendusplaani 2011-2014, mitmeid ettepanekuid arvestati uues rakendusplaanis;
- ettepanekud Sotsiaalministeeriumile uue lastekaitseaduse ja LÕK riikliku raporti täiendamiseks;
- aramus Sotsiaalministeeriumile seoses laste kaasamist relvakonfliktidesse käsitleva lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli ratifitseerimise seaduse eelnõuga;
- uuringu „Lapse huvidega arvestamine tsiviilkohtumenetluses” raames edukalt kaitstud bakalaureusetööle alustas Tartu Ülikooli Õigusteaduskond koostööd MTÜ Lastekaitse Liiduga. Koostöö raames töötatakse välja lapse õiguste vabaaine õpetamise pilootprojekt;
- uuringu „Lapse huvidega arvestamine tsiviilkohtumenetluses” raames valmis Lastekaitse Liidul koostöös partneritega projekt „Lapse hää!”, mis esitati rahastuse saamiseks AEF (VÜF);
- koostöös Tallinna Ülikooli, Õiguskantsleri Kantselei lapse õiguste osakonna, Inimõiguste Instituudi, Inimõiguste Keskuse ja UNICEFiga viidi läbi lapse õiguste klubilised tegevused vahemikus september-detsember 2012.a.;
- fookuseeritum tähelepanu meediaharidusele ja meedia mõjule lapsi puudutavate teemade käsitlemisel (populaarsed koolitused ajakirjanikele ja sotsiaaltöötajatele Ida-Virumaal ja Tallinnas);
- suurenenud koostöö inimõiguste eest seisvate mtü-dega ja Lasteombudsmaniga (sh eriteemalised ümarlauad, PÖFF JustFilm programm, ühispöördumised, ajakirjas Märka Last jne);
- ajakirja „Märka Last” suurem tuntus ja nähtavus ühiskonnas (sh kirjutava ja telemeedia kajastuste kasv, tellijate arv, viitamiste arv);
- süstemaatilise lapse õiguste alase info kättesaadavuse võimaldamine venekeelsele elanikkonnale (tõlked kodulehel ja venekeelsed infoteavikud), samuti kodulehe täiendamine inglisekeelsete tõlgetega;
- *abi ja nõustamist saanud lastevanemate, laste ja noorte arv:*

MTÜ Lastekaitse Liit Infokeskuses käis vahemikus 01.01-28.02 abi ja nõusaamas 37 inimest. Paraku finantsvahendite puuduse tõttu oli MTÜ Lastekaitse Liit sunnitud Infokeskuse sulgema. Igapäevaselt antakse nõu ja abi ka telefoni ja e-maili teel. Keskmiselt 4-8 pöördumist e-maili ja telefoni teel päevas (nii täiskasvanud kui ka lapsed). Samuti nõustatakse MTÜ Lastekaitse Liit büroosse otse pöördunuid.

- *juriidilist nõustamist saanud lastevanemate arv:*

Koostöös Eesti Advokatuuriga läbiviidaval juriidilisel nõustamisel käis 136 lastevanemat, vanavanemat. Valdav enamus nõustatavate probleemidest on seotud vanemate õiguste ja kohustustega laste suhtes, nagu näiteks lapse hooldusõiguse, elukoha ja elatisraha sissenõudmisega seonduv; teemaks on olnud ka isade õigused. Nõustamine hõlmab ka perekonnaõigusega otseselt seonduvaid õigusvaldkondi

- *koolitust läbinud spetsialistide arv;*

662 spetsialisti (õpetajad, noorsootöötajad, noorsoopolitseinikud, lapsevanemad, koolide/lasteaedade abipersonal jt)

32 õpilast/üliõpilast Lapse õiguste klubi raames.

- ettepanekud spetsialistide täiendkoolituse osas

Läbiviimise etapis oleva uuringu raames korraldas Õiguslane täienduskoolitus Preismann Koolitus järgmise koolituse: Lapse isiklike ja varaliste õiguste tagamine: lapse heaolu. Antud koolitusel käsitleti lapse ärakuulamise aspekti kohtus.

IV Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik

Eesti Advokatuur, Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Justiitsministeerium, Õiguskantsleri Kantselei, Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituut, Tallinna Pedagoogiline Seminar, Tartu Ülikool, Save the Children võrgustik, MLL, Soome Lastekaitse Keskkliit, Inimõiguste Instituut, Inimõiguste Keskus, UNICEF, MTÜ Emade ja laste heaks, MTÜ ENUT, PÖFF, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud.

A4 - „Lapse hääl“

Projektijuht: Gertha Teidla-Kunitsõn

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu

Peaesmärk: Luua lastele osalemisvõimalused ühiskonnaelus ja kaasates neid arvamuste, seisukohtade kujundamisse läbi õppe ning praktiliste tegevuste nende heaolu, õigusi ja arenguvõimalusi puudutavates küsimustes.

II Tegevused:

4.1. Eesmärk: Toetada õpilaste algatust, suurendades teadlikust, aktiivsust ja kaasatust vägivallaalases ennetustöös ning lapse õiguste valdkonnas.

4.1.1. Loovtööde ja ideede konkursid (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.2.).

Koostöös ajakirjaga „Märka Last“ toimus koosolek 7.mail 2012.a., mille tulemusena kuulutatakse novembrikuus kui laste õiguste kuul välja loovtööde konkurss noortele. Loovtööde konkursile esitatakse nii fotosid, joonistusi kui ka esseesid jmt.

Kuna käesoleval aastal on MTÜ Lastekaitse Liit fookus suunatud laste ja noorte kaasamisele (läbib kõikide projekte), siis sellest johtuvalt otsustati 14.mail toimunud „101 last Toompeal“ koosolekul korraldada üle-Eestiline küsitlus selgitamaks välja sellel aastal toimuva „101 last Toompeal“ teema. Selgus see augusti lõpuks, vahetult enne, kui toimub meeskonnakoolitus Pivarootsi Õppe-ja Puhkekeskuses.

Novembri kui lapse õiguste kuu raames toimus essee-, joonistus- ja fotokonkurss teemal „Kuula last!“ (15.09-5.11). Konkursi üldeesmärk oli laste ja noorte seas lapse õiguste alse teadlikkuse suurendamine nende kaasamise ning osalemise kaudu. Erinevatest spetsialistidest koosnev žürii valis välja võitjad, kelleks osutusid:

Essee konkurs:

1. Merilin Jürjo
2. Marika Dodjak

Joonistusvõistlus:

1. Krisset Sossi ja Elina Kull, Viljandi Lasteaed Kröll

1. Anette Traus, Kadrina Kunstikool

Fotovõistlus:

1. Karoliine Kaljuste, Erik Lember, Allan Luup, Muhu Noortekeskus

Võitjate autasustamine toimus 21.11 konverentsil „Kuidas elad Eestimaa laps? Piits või pitsa?“ ning samuti oli Rahvusraamatukogus väljas saabunud tööde näitus.

Rohkem fotosid võimalik vaadata Lastekaitse Liidu kodulehe fotogaleriist.

„101 last Toompeale“ 2012.aasta teema selgitamiseks on küsitlus kõigile kättesaadaval Lastekaitse Liidu koduleheküljel: <http://www.lastekaitseliit.ee/noortekogu/101-last-toompeale/2012-aasta-teema/> Samuti leidis sama link kajastust ka Eesti Noorteühenduste Liidu uudiskirjas: <http://www.enl.ee/et/Organisatsioonist/uudiskiri/Uudised&nID=681> ning ka nende Facebook'i lehel ja Eesti Õpilasesinduste Liidu infokirjas <http://opilasliit.ee/juuni-infokiri-2.htm> Küsitluse tulemusena valiti 2012 aasta „101 last Toompeale“ teemaks riigieksamid, tasemetööd ning ülikooli sisseastumise kord. Nii eelfoorumite kui ka lõppfoorumi tagasisideküsitlused tõid välja teema olulisuse ja ka vajalikkuse noorte endi jaoks.

4.1.2. Koolirahu tseremoonia

Koolirahu on välja kuulutatud 1999. aastast. Alates 2008 on sündmuse eestvedajaks MTÜ Lastekaitse Liit. Tseremoonia on iga-aastaseks meeldetuletuseks, et turvalise koolikeskkonna loomisega tuleb tegeleda pidevalt – iga päev. Koolirahu tunnuslauseks on „Koos on hea“. See paneb nii õpilasi, õpetajaid kui ka lapsevanemaid mõtlema sellele, et kõigil oleks koolis parem olla ning ka ühiselt selles suunas tegutsema. Eelnevatel aastatel on koolirahu väljakuulutatud Tallinnas (1999,2000), Tartus (2001,2006), Põltsamaal (2002), Viljandis (2003), Valgas (2004), Narvas (2005), Pärnus (2007), Põlvas (2008), Elvas (2009), Rakveres (2010), Jõgeval (2011). Koolirahu linn 2012 oli Sillamäe. Tseremoonia toimus Sillamäe Linnavalitsuse eestvedamisel 1. Septembril, Sillamäe linna staadionil.

MTÜ Lastekaitse Liit kuulutas 19. märts välja Koolirahu linna 2013 valimise ning aprilli lõpus MTÜ Lastekaitse Liit vanematekogu poolt tehtud otsusega, on Koolirahu linn 2013 Kuressaare. Koolirahu linna egiidi all soovib Kuressaare jätkata laste ja noorte tervislike eluviiside ja käitumisharjumiste propageerimist, toetada nii rahaliselt kui ka sisuliselt õpilasürituste läbiviimist, pöörata enam tähelepanu põlvkondade vahelise omavahelise suhtlusele, rõhutada õigete väärtushinnangute ja aktiivse kodaniku kujundamist, toetada noorte omaalgatust, ettevõtlikust ja heategevust. Tahetakse täiustada õpilaste tunnustamissüsteemi ja märgata tublisid tegijaid igal tasandil. Kuressaare linn on oma arengutes ja tegemistes pidanud oluliseks kaasata otsuste langetamisse lapsi ja noori, neil on häid kogemusi õpilasomavalitsuste ja noortekogu ettevõtmistes. Kuressaare soovib Koolirahu programmi osapooltega teha aktiivset koostööd koolirahu sõnumi edastamisel. Lastekaitse Liidul on hea meel tõdeda, et Kuressaare on Koolirahu linna tiitliga seoses üles näidanud suurt entusiasmi.

29.05 toimus kohtumine Soome Mannerheimi Koolirahu programmi eestvedajate Marie Rautava ja Eeva-Liisa Markkaneniga. Tutvustati MTÜ Lastekaitse Liit Koolirahu projekti ning arutati võimalike koostöökohti Soome Koolirahu programmiga. Kohtumisel edastati Lastekaitse Liidule kutse Koolirahu tseremoonia avamisele Lahtisse. 28.08 toimus Lahtis Mannerheimi Lastekaitse Liidu eestvedamisel Koolirahu tseremoonia, mida külastas ka Eesti delegatsioon MTÜ Lastekaitse Liit eestvedamisel.

Delegatsioonoli 13. Liikmeline. Erinevatest asutustest olid esindatud: Haridus- ja teadusministeerium, Sillamäe Linnavalitsus, Jõgeva Linnavalitsus, Rakvere Linnavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus, Haapsalu Wiedemani Gümnaasium, MTÜ TORE, MTÜ Lastevanemate Liit, MTÜ Lastekaitse Liit. Esimesel päeval külastati Koolirahu tseremooniat Lahti staadionil. Mannerheimi Lastekaitse Liidu eestvedamisel toimuv iga aastane tseremoonia viiakse läbi laste poolt ning kogu kava on koostatud koos lastega. Tseremoonia kestis ca 60min ja koosnes erinevatest laulu ja tantsu etteastetest. Laval intervjuerisid lapsed Soome tuntud Geenias juurtega sprinterit, kes õpilastele väga meeldis. Oluline on mainida, et antud sportlane oskas väga hästi ja kaasakiskuvalt lastega rääkida. Peale etteasteid loeti laval ette Koolirahu vanne ja seda kuues erinevas keeles. Peale seda loeti vanne taas Soome keeles ette ning kõik kohalviibijad pidi valjuhäälselt järgi kordama ehk oma lubaduse andma. Lepingut ja selle allkirjastamist nagu Eestis Koolirahu tseremoonial tavaks, Soomes ei ole. Vande andmisele järgnes Soome räpp-bändi, keda kõik õpilased teadsid, etteaste. Bänd omalt poolt rääkis lühidalt Koolirahust ning mis nemad arvavad turvalisest koolikeskkonnast ja sõprusest jne.

Rohkemate Lahti tseremoonia piltidega on võimalik tutvuda MTÜ Lastekaitse Liit kodulehel Fotogaleriis.

Peale laste läbiviidud tseremoonia osa algas vastuvõtt kutsutud külalistele, kus korraldaja organisatsioon Mannerheimi Lastekaitse Liit tänas tulijaid, koostööpartnereid jne. Üle anti ka 2013 Koolirahu linna teatepulk Pori'le.

29.08. külastas delegatsioon noortekeskust, mis Eesti mõistes sarnaneb ENTK tööle ja tegevusele. Noortekeskuste osakond reguleerib kogu Lahti noortekeskuste ja noorsootöötajate tööd. Räägiti tööpadadest, eraldi noortekeskustest poistele ja tüdrukutele jpm. Kogu Eesti delegatsioon sai väga hea ülevaate Soome noorsootöö süsteemist. Veel külastati ühte kooli, mis Lahti mõistes oli eliitkool. Tegemist oli Soome ainukesel kooliga, mille juurde kuulub ka eraldi lasteaed. Kool on rahvusvaheline ehk inglise keelne- kogu õpe lasteaiast gümnaasiumini toimub inglise keeles. Külastasime nelja erinevat ainetundi, et näha antud kooli õppesüsteemi. Peale tundide külastust tutvustas kooli direktor meile lähemalt kooli ajalugu, eesmärgid jne. Mannerheimi Lastekaitse Liidu eestvedamisel toimunud Koolirahu Lahtis oli inspireeriv ja kindlasti andis uusi mõtteid MTÜ Lastekaitse Liit Koolirahu programmile. Tegevused olid hästi läbimõeldud, lastega koos väljatöötatud ja läbiviidud, mis jääb Eestis vajaka. Kuna Lahti Koolirahu tseremooniat külastas Eestist suurem grupp inimesi, andis see väga hea võimaluse uute suhete loomiseks, ideede vahetamiseks.

01.09.2012 toimus Koolirahu tseremoonia Sillamäel. Koolirahu avatseremoonial allkirjastati traditsiooniliselt Koolirahu leping ning õpilased esinesid erinevate tantsude ja lauludega. Lõpetuseks lauldi ühislaul „Me oleme koos“ gümnaasiumi õpilaste ja õpetajate esituses. Koolirahu väljakuulutamisel osalesid haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoo, Eesti Õpilasesinduste Liidu esimees Liina Hirv, Sillamäe linnapea Jelena Koršunova ja MTÜ Lastekaitse Liidu president Loone Ots, kes tseremoonia raames allkirjastasid koolirahu lepingu. Lai meediakajastus.

Rohkemate piltidega on võimalik tutvuda MTÜ Lastekaitse Liit kodulehel Fotogaleriis.

30.10 toimus kohtumine Kuressaare kui järgmise Koolirahu linnaga (2013-2014 õ/a). Kohtumisel osalesid: Tiina Talvik, Ölme Salumäe, Alar Tamm, Liivia Tuvike ja Käthlin Mikiver. Liitusid ka Kuressaare huvijuhid ning Kuressaare Gümnaasiumi õpilasesindus ning noortekeskuse juhataja. Kohtumine oli sisukas ning arutelud panid aluse jätkuvalle heale koostööle erinevate osapoolte vahel. Arutati nii 2013. Koolirahu tseremoonia sisu kui kogu Koolirahu aasta sisukate tegevuste üle. Uus kohtumine Kuressaare Koolirahu meeskonnaga toimub veebruar-märts 2013.

Meediakajastus:

<http://eesti.delfi.ee/eesti/saaremaa/kuressaare/haridus/kuressaare-valiti-koolirahu-linnaks-2013.d?id=64528652>

<http://www.kuressaare.ee/uus/46632/>

<https://www.meiema.ee/index.php?content=arhiiv&selyear=2012&selmonth=6&selday=12><http://www.saartehaal.ee/2012/06/12/kuressaare-valiti-2013-aasta-koolirahu-linnaks/>

31.08.2012 [Koolirahu leping](#)

http://www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=7818

31.08.2012 *Koolirahu kuulutatakse välja 1. septembril Sillamäel*

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/koolirahu-kuulutatakse-valja-1-septembril-sillamael.d?id=64899606>

<http://noortehaal.delfi.ee/news/kool/koolirahu-kuulutatakse-valja-1-septembril-sillamael.d?id=64899670>

https://sillamae.kovtp.ee/et/kalender?p_p_id=8&_struts_action=/calendar/view_event&_eventId=2744295&redirect=https://sillamae.kovtp.ee/et/uldinfo

<http://www.perekool.ee/index.php?id=173216>.

<http://koolielu.ee/info/readnews/180974/koolirahu-tseremoonia-sillamael>

<http://www.kuressaare.ee/uus/kuressaare-linnavolikogu-ja-linnaavalitsuse-nadalakava-2708-01092012/>

M.Lage intervjuu KUKU raadios <http://www.kuku.ee/index.php?pid=24&nid=5438&jsback=1>

01.09.2012 *Koolirahu sõlmitakse Sillamäel*

<http://www.postimees.ee/958136/koolirahu-solmitakse-sillamael/#comments>

<http://uudised.err.ee/index.php?06260338>

<http://www.lasteaed.net/2012/09/01/koolirahu-leping/>

<http://novosti.etv24.ee/index.php?06260338>

<http://uudised.err.ee/index.php?0&popup=video&id=50123n>

<http://www.hm.ee/index.php?0513030&print=1>

<http://vasalemmalastekaitse.blogspot.com/2012/09/kooli-koolirahuga.html>

<http://sillamaegymn.wordpress.com/uudised/>
<http://vikerraadio.err.ee/uudisklipiarhiiv>
<http://online.le.ee/2012/09/01/haapsalus-algas-kooliaasta-vihmases-linnuses/>
<http://www.virumaateataja.ee/958118/tanavu-solmiti-koolirahu-sillamael/>
<http://www.vestnik.ee/n31/1-sentjabrja-v-sillamjae-obijavjat-skolinoi-mir-2>
http://www.haridusportaal.ee/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=25568&cntnt01detailtemplate=uudiste_uldine_mall.tpl&cntnt01returnid=578
Uudised ERR'is ja KUKU raadios
03.09.2012 Kuressaare kuulutati järgmise aasta Koolirahu linnaks
<https://www.meiema.ee/index.php?content=artiklid&sub=1&artid=49302>

4.1.3. 101 Last Toompeale koolitused (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.2.).

Traditsioonilise „101 last Toompeale“ ettevalmistustega alustati märtsis. Esimesel koosolekul 28.märtsil 2012 otsustati, et meeskonnakoolitus leiab aset 27.-29.august 2012. Selleks oli planeerinud kolm päeva Pivarootsi Öppe-ja Puhkekeskuses. Eelmise aasta tagasisidest võib välja tuua fakti, et paljud grupijuhid tundsid, et meeskonnakoolitus polnud nende jaoks piisav. Koolitus on mõeldud 25.osalejale, kuna puudub vajadus suurema osalejate arvu järele. Osalejateks on kaheksa eelfoorumi grupijuhid (kaks grupijuhti ühest eelfoorumist) ning projektimeeskonna liikmed ning kaks koolitajat. Kõikidel noortel üle Eesti oli võimalus kandideerida eelfoorumi grupijuhiks läbi interneti. Läbi avatud kandidatuuri oli kõikidel noortel võrdne võimalus saada osaks grupijuhi tööst, seda enam, nii on võimalik grupijuhtide sekka tuua nõ „uut verd“. Kuna „101 last Toompeale“ on juba traditsiooniks (21 korda) saanud üritus, on ka teatud piirkondades juba grupijuhid välja kujunenud. Just seetõttu sooviski projektimeeskond tuua ka uusi noori grupijuhtide kohale. Kõikide kandidaatide seast valis projektimeeskond välja 16 grupijuhti. Grupijuhtide kohale kandideeris kokku üle 30 noore üle Eesti.

Meeskonnakoolituse eesmärk on tagada eelfoorumite grupijuhtide pädevus (seda nii eelfoorumi korraldamise kohapealt kui ka teema mõistes) ning neid jõustada, suurendades meeskonna omavahelist koostööd ja kommunikatsioonivõimekust. Meeskonnakoolitusel anti põhjalik ülevaade „101 last Toompeale“ 2012.aasta teemavaldkonnast ning meeskonnatööst, samuti Riigikogu tööst ja ka projektist „101 last Toompeale“.

Meeskonnakoolitus toimus 27.-29.august 2012 Pivarootsi Öppe- ja Puhkekeskuses. Koolitusel oli 25 osalejat, kellest 23 olid grupijuhid ja projektimeeskond ning kaks koolitajat. Koolitusel räägiti põhjalikult selleaastasest teemast – riigieksamid, tasemetööd ning ülikooli sisseastumise korrast. Noori aitas selles vallas kohapeal ka Edvard Ljulko, Eesti Noorteühenduste Liidu noortepoliitika nõunik. Teine osa koolituselt moodustas Riigikogu töö tutvustamisest, millest andis põhjaliku ülevaate Rannar Vassiljev ning kolmas osa „101 last Toompeale“ detailse plaani tutvustamine ning meeskonnatöö toetamine. Seda osa viisid läbi „101 last Toompeale“ projektijuht ning Eesti Õpilasesinduste Liidu poolne koordinaator. Samuti oli sellesse osasse kaasatud ka eelnevate aastate projektijuhte. Meeskonnakoolituse tagasiside mõlema osaleja, nii Edvard Ljulko kui ka Rannar Vassiljev'i suhtes oli positiivne. Koolitusel osales noori igast eelfoorumi piirkonnast ning samuti valiti välja piirkondade koordinaatorid, kes juhivad eelfoorumite läbiviimist oma piirkonnas. Koolituse tagasisidest tuli välja, et noored olid rahul ideega, pikendada koolitust ühe päeva võrra. Kui varasemalt olid meeskonnakoolitused kahepäevased, siis sel korral, tingituna eelnevate aastate tagasisidest, muudeti koolitus kolmepäevaseks. Samuti toodi tagasisidest välja asjaolu, et koolitusel lahati kõiki eelfoorumi läbiviimiseks vajalikke teemasid. Siiski tasuks järgmise aasta koolituse osas täpsemini planeerida meeskonnatöö ja grupi juhtimise osa.

4.1.4. 101 Last Toompeale eelfoorumid (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.2.).

28. märtsil toimunud koosolekul otsustati, et sel aastal toimuvad „101 last Toompeale“ eelfoorumid Tallinnas, Tartus, Pärnus, Jõhvis, Paides, Kuressaares, Võrus ja Viljandis. Kui eelmine aasta toimus seitse eelfoorumit, siis sel aastal, vastavalt võimalustele, otsustati läbi viia kaheksa eelfoorumit. Viljandi valiti sel põhjusel, et geograafiliselt oli antud piirkond eelfoorumite mõistes katmata. Eelfoorumite koordinaatorid valiti välja projektimeeskonna poolt meeskonnakoolitusel Pivarootsi Öppe- ja Puhkekeskuses ning eelfoorumid toimusid septembri ja oktoobrikuu jooksul. Suhteliselt suur ajavahemik eelfoorumi läbiviimiseks oli vajalik, et iga piirkond saaks arvestada oma tingimuste ja

võimalustega (vältimaks teise noortele mõeldud ürituse langemist samale kuupäevale kui „101 last Toompeale“ eelfoorum). Nii saab tagada võimalikult paljudele noortele võimaluse osaleda eelfoorumil. Eelfoorumite raames on planeeritud kaasata orienteeruvalt 200 noort vanuses 14-20

Eelfoorumid toimusid:

Tallinn: 29. september, 10.00 Vanalinna Hariduskolleegeiumi Gümnaasiumis;

Võru: 6.oktoober, 10.00 Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi peeglisaalis;

Jõhvi: 6.oktoober, 11.00 Jõhvi Seltsimaja;

Kuressaare: 11.oktoober, 16.30 Kuressaare Ametikoolis;

Tartu: 20.oktoober, 12.00 Jaan Poska Gümnaasiumis;

Pärnu: 14.oktoober, 11.00 Pärnu Hansagümnaasiumis;

Paide: 13.oktoober, 11.00 Paide Gümnaasiumis;

Viljandi: 13.oktoober, 11.00 Viljandi Kultuuriakadeemias.

Kõikidele eelfoorumitele kokku registreeris end Interneti vahendusel 219 noort üle Eesti. Kõiki eelfoorumeid planeerisid ning juhtisid noored ise ning neil oli võimalik kogu päev sisustada vastavalt enda soovidele. Eelfoorumite tagasisidest toodi enim välja asjaolu, et osalenud noored jäid väga rahule grupijuhtidega. Samuti rõhutati enamikel kordadel, et grupijuhid olid kursis antud teemaga ning see aitas tagada sujuvamad arutelud. Info levitamise kohta leidsid kõik tagasisidele vastanud, et informatsioon eelfoorumi kohta jõudis nendeni õigeaegselt, mis on infokanalite ja koostööpartnerite ühise töö tulemus. Infot levitati läbi MTÜ Lastekaitse Liit ja Eesti Õpilasesinduste Liidu kodulehtede ja Facebook'i lehtede kaudu, samuti saadi infot ka kohalikust koolist ja sealsest õpilasomavalitsusest, erandjuhtudel ka noorsootöötajatelt ja klassijuhatajatelt. Tagasiside ankeedid rõhutasid, et ka järgmisel aastal oleks „101 last Toompeale“ teemaks noortele oluline ja aktuaalne teema. Samuti pöördus projektijuhi poole üks noor Tõrvast, sooviga korraldada järgmine aasta eelfoorum just seal. Põhjenduseks asjaolu, et enamik Tõrva noori käivad lähilinnadesse eelfoorumile ning nende osakaal on suur. Samuti rõhutati, et Tõrva noortel on suur valmidus läbi viimaks „101 last Toompeale“ eelfoorum.

Sotsiaalmeedia kasutamine <https://www.facebook.com/101lasttoompeale> aitas samuti rohkem teemat avada ja lapsi, ning noori kaasata.

4.1.5. 101 Last Toompeale lõppfoorum (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.2.).

„101 last Toompeale“ lõppfoorum toimus sel aastal 16.novembril Riigikogus. Lõppfoorumil osales 110 noort, kes pääsesid edasi eelfoorumitest. Lõppfoorumile pääsenuid valiti eelfoorumitelt noorte endi aktiivsuse põhjal. „101 last Toompeale“ avas Riigikogu esinaine pr Ene Ergma. Samuti valiti päeva jooksul ka lapsesõbralik ühiskonnategelane, kelleks sai ENTRUM'i projektijuht Darja Saar ning lapsesõbralik organisatsioon, milleks valiti noortekonverents Lahe Koolipäev. Lõppfoorum tulemusena võtsid noored vastu dokumendi, mis kajastab nende ideid ja soove seoses riigieksamite, tasemetööde ning ülikooli sisseastumise korraga seoses. Töö dokumendiga jätkus detsembri ning jaanuarikuu jooksul ning töö tulemusena esitletakse projekti „101 last Toompeale“ ning 2012.aasta lõppdokumenti ka Kultuurikomisjonis. Noortekonverents Lahe Koolipäev sai tunnustatud noortekonverentsil Lahe Koolipäev 20.novembril Estonias. Darja Saart tunnustati MTÜ Lastekaitse Liit ja TÜ Eetikakeskuse ühiskonverentsil „Kuidas kasvatame – piits või pitsa“ 21.novembril Rahvusraamatukogus.

Lõppfoorum tagasisides on positiivse asjana korduvalt rõhutatud muudatusettepanekute rohkust. Oluliseks peeti ka võimalust sõna võtta, arvamust avaldada ja kaasa rääkida neile olulistel teemadel, mis on ilmselge märk teema olulisusest. Paljude noorte jaoks oli oluline viibida Riigikogus, istuda puldis ning osaleda sellises protsessis. Negatiivse poolena on välja toodud asjaolu, et muudatusettepanekute hääletamisel ei loetud kõiki muudatusettepanekuid ette (seda ajanappuse põhjusel, mis tekkis seoses rekordarv muudatusettepanekute), vaid lähtuti põhimõttest, et kui üks muudatusettepanek oli vastu võetud, ei loetud enam teisi, vastuvõetud muudatusettepanekule konkureerivaid või vastandlikke ettepanekuid ette ega seatud neid enam hääletusele. Tagasisides on see välja toodud negatiivse punktina, samuti nagu ka aja nappus. Just need kaks punkti – muudatusettepanekute arv ning aja

nappus – on ka omavahelises seoses.

2012. aasta „101 last Toompeale“ lõppfoorum pälvis ka rekordilise meediakajastuse:

16.11.2012 „101 last Toompeale“ Terevisioon <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=133577> alates 1h 36 min 12s

Postimehe esileht

Nädal Riigikogus - <http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174693>

Otseülekanne - <http://www.riigikogu.ee/index.php?id=31514>

<http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174727>

<http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174723>

<http://www.perekool.ee/artiklid/pressiteade-noortefoorumil-101-last-toompeale-valiti-tana-2012-aasta-lapsesobralik-uhiskonnategelane-ja-organisatsioon/>

Reporter <http://www.reporter.ee/2012/11/16/koolinoored-valisid-lapsesobralikumaa-uhiskonnategelase-ja-organisatsiooni/>

Raadio 4 (venekeelne); 13.11.2012 ERR

Tallinna TV 20.00. - <http://www.tallinnatv.eu/?id=3692>

Pervõi Baltiskii Kanal

Delfi - <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/fotod-noored-vallutasid-riigikogu.d?id=65273562>

Delfi RUS <http://rus.delfi.ee/daily/estonia/foto-v-zale-riigikogu-v-pyatnicu-zasedala-molodezh.d?id=65275576>

Õhtuleht pildid - <http://www.oh tuleht.ee/galerii/5750#1>

Postimees+ artikkel : [Riigikogus kogunes noortefoorum «101 last Toompeale»](#)

4.1.6. Kodulehe www.koolirahu.eu lastepärase informatsiooni kättesaadavuse võimaldamine laste õiguste kohta.

Kodulehte www.koolirahu.ee täiendatakse ja uuendatakse jooksvalt, edastamaks informatiivset ja lastele sobilikus formaadis informatsiooni.

4.1.7. Koolitusseminarid ja kursused õpilastele (laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.2.).

Detsembris toimus MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liikmete initsiatiivil MTÜ Lastekaitse Liit ja Noortekogu kahepäevane sisekoolitus. Vajadus koolituse järgi tulenes asjaolust, et nii MTÜ Lastekaitse Liit töötajad kui ka MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liikmed oleksid enam seotud omavahel ning rohkem teadlikud üksteise tegemistest. Koolitusel osalesid MTÜ Lastekaitse Liit töötajad ja Noortekogu liikmed. Sisekoolitusel lahatud teemad olid: noorte omaalgatus ning selle elluviimine ning noorte kaasamine MTÜ Lastekaitse Liit töösse. Koolitus toimus Sangastes, kus osalesid 14 MTÜ Lastekaitse Liit töötajat ja 10 Noortekogu liiget. Koolitus otsustati teha kahepäevaseks seetõttu, et materjali, mida koolitusel noortele anda on palju, samal ajal kui on raske noori mitmeks korraks nõ kokku saada.

4.1.8. Arendusseminarid spetsialistidele. Vt. B 2 - Koolituskeskus

4.2. Eesmärk: Arendada Noortekogu laste ja noorte kaasamise ning osalemise suurendamiseks läbi teadliku tegevuse lapse õiguste valdkonnas.

4.2.1. Noortekogu aktiivgrupi meeskonnatöö koolitus.

2012.aasta esimese kuue kuu seisuga oli Noortekogus 42 liiget. Et tagada suurem noorte kaasatus ja Noortekogu võimekus ja pädevus eakaaslastele lapse õiguste teemasid edasi anda, on vaja aktiivgrupi jõustamine (sh koolituste toel). Esimene koolitus noortekogu aktiivgrupi seas leidis aset 14.veebruari, kui Noortekogu esimees, Gertha Teidla viis läbi Rainbow of Desires'i temaatilise koolituse. Rainbow of Desires'i tehnikad kuuluvad Rõhutute teatri meetodite hulka, sisaldades endas ka foorumteatrit, mis on Noortekogu poolt suuresti kasutusel. Osalejate seas oli seitse Lastekaitse Liidu Noortekogu liiget.

Järgmine, samuti foorumteatri alane koolitus leidis aset 3.mail Tallinnas, Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses, Foorumteatri Sõprade päeval, kus Noortekogu esimees viis läbi kaks töötuba – foorumteatri töötuba ja Rainbow of Desires'i teise töötoa. Kokku osales seitse Noortekogu aktiivgrupi meeskonnaliiget.

Meeskonnatöö koolitus on planeeritud paralleelselt „101 last Toompeale“ grupijuhtide koolitusega, mis leiab aset augusti lõpus, põhjusel, et enamuse Lastekaitse Liidu Noortekogust on lõpetamas hetkel üheksandat klassi, mistõttu on nad pidevalt hõivatud nii õppimise kui eksamitega. Sel juhul saab uut aastat alustada juba meeskonnakoolitusega ning lisaks sellele saab meeskonnakoolitusega tagada ka „101 last Toompeale“ grupijuhtide koolituse. Samuti, tehes meeskonnatöö koolituse vahetult enne uue kooliaasta algust, kui enamuse liikmetest käib juba kümnendas klassis, on neil võimalik ka rohkem Noortekogu tegevustesse panustada.

14.-20.juuli 2012.a. osalesid neli MTÜ Lastekaitse Liidu Noortekogu liiget Wales'is toimuval Juggling Waters'i *facilitator training*ul, mis on mõeldud neile, kes töötavad inimestega, kes on grupijuhid ja juhendajad ning mis suuresti põhinebki just meeskonnatööl ja meeskonna juhtimisel. Samuti osales Noortekogu liikmeid ka 9.-10.oktoobril läbi viidud meeskonna arenduspäeval, kus põhirõhk oli kompetentsi kasvatamisel, kuidas tuua inimesed lapse õigust puudutavate teemade juurde ning kuidas kaasata sihtrühmasid. Noortekogu liikmed osalesid ka lapse õiguste rahvusvahelisel koolitusel 18.-19.10 ja 9.11 toimunud meediakoolitusel (vt. B1).

4.2.2. Toetatakse noorte omaalgatust projektitaotluste esitamisel ja elluviimisel.

Seoses lastekaitse päevaga 1. juunil korraldas MTÜ Lastekaitse Liidu Noortekogu üheskoos Tapa Lastekaitse Ühingu heategevuslikku kontserti Tapal. Ettevalmistusperioodil viidi läbi Noortekogu poolt rida koosolekuid: 27.veebruar, 8.märts, 2.mai Tapal, 7.mai, 14.mai ja 28.mai Tapal. Antud projekti idee ja planeerimine oli otseselt Noortekogu omaalgatus ja läbiviimine toimus koostöös Tapa Lastekaitse Ühingu. Tapal toimunud kontserdil ja perepäeval osalesid erinevad organisatsioonid (Euroopa Noored, eriNOOR, HIV ja Aids'i Ennetuskeskus, Politsei, Päästeamet, Kaitseväge Kirde Kaitseringkond, samuti oli kohapeal ka lasteombudsmani nõunik), kes jagasid kõigile huvilistele infot, lastele oli kohapeal tegevusi pakkumas batuudid ja hobused. Lastekaitse Liidu Noortekogu liikmed jagasid kohapeal infot ja materjale Lastekaitse Liidu ja lapse õiguste kohta tervikuna. Kontserdil astusid üles: Taavi Peterson, Kivamees, Black Night, Culpas, Rauno ja Hannele. Kogu üritus oli heategevuslik ning eesmärgiks oli koguda raha Tapal tegutsevale erivajadustega laste lastehoiule. Ürituse planeerimisel osales stabiilselt viis Noortekogu liiget ning 1.juunil oli kohapeal 11 Noortekogu liiget. Üks Noortekogu liikmetest oli ka päeva läbiviija rollis. Üritusel osales kokku päeva jooksul orienteeruvalt 300 inimest. Noortekogule andis taolise ürituse korraldamine praktilise kogemuse tulevikus sarnaste ürituste korraldamiseks koostöös ka teiste MTÜ Lastekaitse Liit liikmesorganisatsioonidega.

Olles omandanud suurepärase kogemuse eelmisel aastal rahvusvahelise noortevahetuse „A Chance for Changes“ läbiviimisega ca vähekindlustatud 50 noorele, otsustas Noortekogu ka sellel aastal noortevahetuse korralda. Seega esitas Lastekaitse Liidu Noortekogu 1.mai Euroopa Noorte programmi rahvusvahelise noortevahetuse projekti „Man in the mirror“ Drums for Peace'i võrgustikus. Projekti partneriteks oli Rumeenia, Suurbritannia, Itaalia ja Portugal. Projekti eesmärkideks on suurendada sallivust ja teineteisemõistmist osalevate noorte seas, samuti ka noorte enesekindluse tõstmine ja motiveerimine. Prioriteetideks on noorte osalus ning loovus ja ettevõtlikkus. Otsestesse tegevustesse oli kaasatud 65 noort, kaudselt (läbi avalike etenduste) oli kaasatud noorte arv suurem. Noortekogu võimekust iseseisvalt edukaid projekte esitada ja läbi viia tõestab asjaolu, et projekt sai positiivse vastuse rahastajalt ning leiab aset Noortekogu eestvedamisel oktoobris Eestis.

31.august – 4.september 2012.a. toimub Rootsides Drums for Peace'i (rahvusvaheline võrgustik, mille raames on Lastekaitse Liidu Noortekogu korraldanud ja ise osalenud rahvusvahelistel noortevahetustel) aastakoosolek, kus osaleb kaks Lastekaitse Liidu Noortekogu liiget.

7.-16.septembril 2012.a.osalesid kaks Noortekogu liiget Serbias toimunud labürint-teatri koolitusel.

21.-28.oktoober 2012.a. toimus Kohilas rahvusvaheline Drums for Peace'i noortevahetus „Man in the Mirror“. Projekti planeerisid, kirjutasid ning viisid läbi MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu noored. Projekt tõi kokku 65 noort viiest erinevast riigist: Eestist, Itaaliast, Portugalist, Rumeeniast ja Suurbritanniast. Samuti oli antud projekt suurim noortevahetus, mis on Drums for Peace'i võrgustikus tehtud. Projekti üheks sihtrühmaks olid vähemate võimalustega noored. Samuti külastas projekti Euroopa Noorte Eesti Büroo esindaja, kes teostas järelvalvet projekti osas. Ka tema jäi tulemustega rahule.

21.novembril 2012.a. toimus MTÜ Lastekaitse Liit ja TÜ Eetikakeskuse ühiskonverents „Kuidas kasvatame – piits või pitsa?“ ning konverentsil astus üles ja esines ka üks Noortekogu liige.

Koostöös Pimedate Ööde Filmifestivaliga aitasid MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu noored valida laste ja noorte õiguste alaseid filme noorteprogrammi. Samuti viisid kaks Noortekogu liiget läbi filmijärgset diskussiooni publikuga koostöös moderaatoriga, kes juhtis diskussiooni. Lisaks sellele avaldas Pimedate Ööde Filmifestival oma kataloogis (5000 eksemplari Tallinna koolidele) ka infot MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogust.

Augustikuus toimus Tartus filmifestival Tartuff, mille raames kutsuti MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogust kaks liiget osalema laste õiguste alasel diskussioonil.

4.2.3. Tagatakse Noortekogu tulemuslik juhtimine.

MTÜ Lastekaitse Liidu Noortekogus on sisse viidud igakuised koosolekud, mis annavad võimaluse liikmeid hoida kursis toimuvaga, teha vahetevaheliseid erinevatele tegevustele, jagada infot ning planeerida uusi üritusi (sh omaalgatuslikke projekte). Lisaks igakuistele üldkoosolekutele, toimuvad ka konkreetsete projektide ja ettevõtmiste kohtumised, näiteks lastekaitse päeva korraldamise koosolekud, „101 last Toompeale“ ja noortevahetuse „Man in the Mirror“i planeerimise koosolekud. Seoses noorte hõivatusel ei olnud suvekuudele koosolekuid planeeritud. Suurimateks märksõnadeks I poolaastal oli 1.juunil heategevuskontserdi läbiviimine Tapal ning aasta teisel poolel langes rõhk noortevahetuse „Man in the Mirror“ läbiviimisele.

Eelnevat toetab ka 5.novembril toimunud strateegiapäev, mis viidi läbi organisatsiooni erinevaid tasandeid kaasates (juhtkond, liikmed, büroo, Noortekogu), eesmärgiga alustada MTÜ Lastekaitse Liit 2015 strateegia väljatöötamist. Kokku osales 30 inimest.

9.novembril toimus koostöös Balti Filmi- ja Meediakooliga arenduspäev „Praktiline kommunikatsioon – ole nähtav!“. Arenduspäeva eesmärk oli tõhustada sise- ja väliskommunikatsiooni süsteemsete teadmiste ja heade praktikate kaudu. Arenduspäeval osales lisaks MTÜ Lastekaitse Liit töötajatele ka MTÜ Lastekaitse Liit liikmed ning MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu. MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu osales ka Eesti Noorsootöö Keskuse poolt juhitud ja läbi viidud noorsootöö tunnustuskomisjoni noortekomisjonis. Koos üle-Eestiliste organisatsioonidega (näiteks Eesti Õpilasesinduste Liit, Eesti Noorteühenduste Liit, 4H), oli esindatud ka MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu.

4.2.4. Korraldatakse laste ja noorte osaluse ja laste õiguste alased koolitusseminarid.

Noortekogu liikmed osalesid Lapse õiguste klubi tegevuses. Klubilises tegevuses on MTÜ Lastekaitse Liit partneriteks veel Õiguskantsleri Kantselei lapse õiguste osakond, Inimõiguste Instituut, Inimõiguste keskus, UNICEF.

18.-19.oktoober toimus MTÜ Lastekaitse Liit juhtimisel laste õiguste alane koolitus. Koolitaja oli Peter Dixon, kes on Save the Children'i laste õiguste alane ekspert ning koolitusel käsitleti põhjalikult ÜRO Lapse Õiguste Komitee tööd ning Lapse õiguste konventsiooni aruandluse protsessi. Erinevad praktilised harjutused, mis andsid teadmisi laste õiguste ja laste kaasamisest kogukondlikul tasandil. Koolitusel vahendati kogemusi, kuidas paremini lapsi ja noori oma igapäevases ja ühingu töös kaasata. Keskenduti ka asjaolule, kui suurt rolli omab liikme ja laste osalus ühingu ning ühiskonna arengus. Koolitusel osalesid MTÜ Lastekaitse Liit töötajad, MTÜ Lastekaitse Liit liikmed ning samuti ka MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu.

Detsembrikuus koostati Noortekogu initsiatiivil ja juhtimisel laste kaasamise kontseptsioon. Kontseptsioon annab täielik ülevaate, kuidas ning mille alusel tuleks lapsi ja noori kaasata. Samuti annab kontseptsioon põhjaliku ülevaate noorte kaasamise puhul kehtivatest standarditest ning välja on toodud ka hindamissüsteem antud standardite täitmisel. Kontseptsioon on koostatud MTÜ Lastekaitse Liit näitel ning kontseptsioon on suureks abiks erinevate projektide ja tegevuste planeerimisel seoses noorte kaasamisega. Laste kaasamise kontseptsioon on alusmaterjal edasiste noorte osaluse koolitustel.

4.2.5. Noortekogu sotsiaalteatri grupi tegevus.

Kui varasemalt kohtus Noortekogu foorumteatri grupp vaid vahetult enne etendust, siis nüüdseks on välja selgitatud foorumgrupi soov kohtuda iganädalaselt. Kohtumised hakkavad toimuma alates jaanuarist 2013, kuna varasemalt puudus võimalus noortel kohtumiseks. Kohtumiste käigus

juhendavad ja õpetavad nii-öelda vanemad Noortekogu foorumgrupi liikmed erinevaid tehnikaid ja harjutusi, mängu noorematele foorumteatri huvilistele. Seda mitte ainult foorumteatri etenduste mõistes, vaid ka töötubasid ja koolitusi silmas pidades. Peame oluliseks kõikide foorumteatri huviliste piisavat koolitamist, et hiljem saaksid nemad juba ise viia läbi töötube ja etendusi. Püsivalt on foorumteatri juures tegutsemas ligikaudu 10 noort Lastekaitse Liidu Noortekogust.

30.aprillil andis Lastekaitse Liidu foorumgrupp etenduse Viimsi Noortekeskuses. Sellele eelnes ka Viimsi Noortekeskuse külastamine, kogumaks infot ja materjale etenduse sisuks. Etenduse teemaks oli noorte riskikäitumine ning omavahelised suhted. Etendusel osales ligikaudu kümme noort Viimsi Noortekeskusest. Tagasiside oli sedavõrd positiivne, et Lastekaitse Liidu Noortekogu viis ühe foorumteatri töötoa Viimsi Noortekeskuses läbi 20.juunil (toimus Viimsi Noortekeskuse malev). Samuti viidi foorumteatri töötube Viimsi Noortekeskuses läbi ka 3.juulil ja 18.juulil (toimusid samuti linnalaager ja malev). Töötubade teemaks on foorumteatri meetodi levitamine ja noorte kaasamine neid puudutavatesse teemadesse, kuna antud meetod –foorumteater – rajanebki kaasamisel.

Lastekaitse Liidu Noortekogu juures tegutsev foorumteatri grupp on osalenud ka kahes Rainbow of Desires'i töötoas (14.veebruar ja 3.mai), samuti foorumteatri töötoas (3.mai) ning ajalehe teatri töötoas (7.mai). Kuus Lastekaitse Liidu Noortekogu juures tegutseva foorumgrupi liiget osales Inglismaal, York'is toimunud teatrilasel noortevahetusel 14.-22.aprillil.

26.mail astus Lastekaitse Liidu Noortekogu juures tegutsev foorumgrupp üles kahe avaliku foorumteatri etendusega „Maailmapäeval“ Pühavaimu 4 hoovil, seda koostöös ajakirjaga „Märka Last“.

7.-14.juuni viibisid Lastekaitse Liidu Noortekogu liikmed Remniku Öppe-ja Puhkekeskuses, kus viisid kuuel järjestikusel päeval läbi foorumteatri töötuba kõikidele lastelaagris olnud huvilistele. Töötubades osales kuue päeva jooksul kokku üle neljakümne lapse ja noore.

21.-28.oktoobril aset leidnud noortevahetuse „Man in the Mirror“ raames astus üles ka MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu foorumgrupp. Sealjuures oli publiku hulgas ka kaks ülemaailma tuntud foorumteatri praktikut.

14.novembril toimus Põlvas keskkonnahariduse konverents, kus astus üles MTÜ Foorumteater foorumteatri etendusega. Antud etenduses lõi kaasa ka kolm MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget. Samuti toimus keskkonnahariduse konverents ka 22.novembril Haapsalus, kus samuti astus MTÜ Foorumteater üles foorumteatri etendusega. Selles etenduses tegi kaasa kaks MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget ning kolmandal keskkonnahariduse konverentsil, 29.novembril Viljandis, osales MTÜ Foorumteatri etendusel kolm MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget.

4.3. Eesmärk: Tagada projekti juhtimine ja tegevuste koordineerimine ning sidustegevused püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

4.3.1. Projekti meeskond.

Projektijuht ja Noortekogu esimees – Gertha Teidla-Kunitsõn; Noortekogu aseesimees – Karoliine-Lisette Kõiv; Ann Kulasalu ja Anete Pelmas (seoses lastekaitse päeva tähistamisega Tapal), Mart Valner (koostöö ajakirjaga „Märka Last“), Nikolai Kunitsõn (rahvusvahelised noortevahetused).

III Tulemuslikkuse hindamiste mõõdikud ja väljundud

- *tegevuste arv, mille kavandamisel ja läbiviimisel on osalenud lapsed;*

Targalt Internetis perepäev Lindakivi kultuurikeskuses 11.veebruaril 2012 osales ka Lastekaitse Liidu Noortekogu. Samuti osales noortekogu Jõhvis toimunud Noortefoorumil (17.-18.veebruar) ja Lastekaitse Liidu Üldkogul (28.aprill). Koostöös MTÜ Foorumteatriga viisime läbi ja planeerisime Foorumteatri Sõprade Päeva 3.mail ning astusime üles ka keskkonnahariduse konverentsidel. Koostöös ajakirjaga „Märka Last“ astuti üles ka kahe avaliku foorumteatri etendusega 26.mail Pühavaimu 4 aadressil „Maailmapäeva“ raames. Samuti osales Noortekogu ajakirja „Märka Last“ aksioonis, viies läbi *flashmob*i Viru Keskuses 12.mail ning 30.aprillil tegime foorumteatri etenduse Viimsi Noortekeskuses.

Lastekaitse Liidu Noortekogu planeerimisel ja eestvedamisel viidi 1.juunil Tapal läbi lastekaitse päev.

20.juunil viidi Viimsi Noortekeskuses läbi ka foorumteatri töötuba Lastekaitse Liidu Noortekogu poolt. Samuti ka 3.juulil ning 18.juulil.

MTÜ Lastekaitse Liit ja TÜ Eetikakeskuse ühiskonverentsi tegevustesse oli kaasatud ka MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu. Konverentsi läbiviimist abistas ning konverentsil osales kuus noort.

„101 last Toompeale“ meeskonnakoolituse, eelfoorumite ja lõppfoorumi planeerimisel ning läbiviimisel osales rohkesti noori, nii MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liikmed kui ka noored üle Eesti.

Kokku on erinevaid tegevusi (välja arvatud koosolekud) olnud kümme. Sealhulgas on loetud näiteks Viimsi Noortekeskuse foorumteatri töötoad ja etendused üheks tegevuseks, samuti keskkonnakonverentsi etendused on loetud üheks tegevuseks ning kõik „101 last Toompeale“ etapid moodustavad kokku ühe tegevuse.

- *laste omaalgatuste ja tegevustes osalenud õpilaste arv;*

Omaalgatusi on olnud kokku neli: Foorumteatri Sõprade päev (koostöös MTÜ Foorumteatriga, osalejaid orienteeruvalt 25), *flashmob* Viru Keskuses ja 1.juuni heategevuslik kontsert. Foorumteatri Sõprade päeva läbiviijate ja korraldajate seas oli kolm Lastekaitse Liidu Noortekogu liiget. *flashmob*’il Viru Keskuses, ajakirja „Märka Last“ kampaanias osales kokku orienteeruvalt 40 noort, kellest 15 olid Lastekaitse Liidu Noortekogu liikmed. Esimesel juunil toimuva kontserti ja pööripäeva planeerimises osaleb stabiilselt viis Lastekaitse Liidu Noortekogu liiget, päeva läbiviimisel osales 11 Lastekaitse Liidu Noortekogu noort.

Olles omandanud suurepärase kogemuse eelmisel aastal rahvusvahelise noortevahetuse „A Chance for Changes“ läbiviimisega ca 50 noorele, otsustas Noortekogu ka sellel aastal noortevahetuse korralda. Seega esitas Lastekaitse Liidu Noortekogu 1.mail Euroopa Noorte Eesti Büroole rahvusvahelise Drums for Peace’i võrgustiku noortevahetuse projekti „Man in the Mirror“. Taotlus sai positiivse vastuse. 21.-28.oktoobril toimus Kohilas rahvusvaheline Drums for Peace’i noortevahetus 65.osalejale viiest erinevast riigist.

- *Noortekogu liikmeskond on suurenenud.*

2012.aasta jooksul on Lastekaitse Liidu Noortekoguga ühinenud 12 uut liiget, kellest omakorda seitse on aktiivsed liikmed.

IV Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Haridus- ja Teadusministeerium, Eesti Noorsootöö Keskus, UNICEF, Tervise Arengu Instituut, MTÜ T.O.R.E, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Politsei, Eesti Õpilasesinduste Liit, MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, MTÜ Foorumteater, Drums for Peace, Viimsi Noortekeskus.

A5 - „Laste õiguste programmi arendus“

Projektimeeskond: Alar Tamm, Helika Saar

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Laste õiguste programmi 2012 põhieesmärgi saavutamise jälgimine ja alaprojektide tegevuste täiendamine, programmi tegevuste kvaliteedi tõstmine, programmi tulemuslikkuse ja efektiivsuse hindamine.

II Tegevused:

5. Eesmärk: Tagada programmi juhtimine ja tegevuste koordineerimine ning sidustegevused püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

5.1. Programmi juhtimine.

Alar Tamm
Juhataja

„Laste õiguste programmi arendus” juhtimise eesmärk oli tagada ja edasi arendada projektitevahelist koostööd ja luua tegevuste sidusus. Juhtimistegevuse kaudu koordineeriti toetavaid tegevusi ühisressursi põhimõtte rakendusest lähtuvalt, et tagada tegevuste koostöö ja efektiivsus. Vastutusvaldkonnad olid jaotatud projektide ja vastavate sisemeeskondade vahel ning osapooli toetas konsultatsioonidega nõuandvalt MTÜ Lastekaitse Liit vanematekogu. Programmi sh. projektide arendusse ja koostöösse oli kaasatud eksperdid ja iga projekti juhtkomitee või nõustava kogu liikmed. Programmi juhtimises lähtuti „Laste õiguste programm” püstitatud eesmärkidest ja riiklikest arengukavadest, strateegiatest, kogenusest ning paraktikast.

Toimunud on kvartaalselt korralised arutelud ja infovahetus on tagatud iganädalaste nõupidamistega. Programmi tulemustest, plaanidest, arendusvajadustest ja kitaskohtadest anatakse ülevaade MTÜ Lastekaitse Liit vanematekogus kord kuus. Programmi juhtimises oli oluline suund 2012.a. inimressursi hoidmisel ja arendamisel, ning tegevustel, mis toetasid meeskonda ning olid abistavad meeskonnatöös.

Tõstatunud peamised teemavaldkondlikud küsimused:

- tulemuse mõju ja tulemuse hindamise temaatika;
- programmi eesmärgid ja projektitegevused eesmärkide saavutamiseks;
- finantseerimise ja rahastamistaotlusega seotud teemad;
- uued ideed ja efektiivne tegevus ning tulemuslikud lahendused.

5.2. Eesmärk: Tagada programmi tulemuslikkus, tegevuste kvaliteet, efektiivsus ja hindamine.

07. mai toimus siseseminar MTÜ Lastekaitse Liit koolituskeskuses, mille eesmärgiks oli lapse õiguste programmi realiseerimisel tulemuste ja mõjude hindamine, ning mida toetab MTÜ Lastekaitse Liit projektitööle põhinev tegevusplaan. Põhiplaanil oli lapse õiguste programm ning sisendid ja indikaatorid, mida kollektiiv edukaks tööks ühtselt mõistab ja programmi tulemuse saavutamist kollektiivselt teadvustab. Osales 14 in (projektimeeskonnad, juhatuse liige, vanematekogu liikmed).

Peamised analüüsikohad eesmärkide hindamisel aataplaani alusel olid (sh. näited novembri ja detsembri tegevustest 2012):

- Lapse õiguste programmist lähtumine igapäevatöö kontekstis (kasutatakse kvalitatiivseid indikaatoreid laste õigustele keskendumisel);
- projektide kaudu tegevuste mõju hindamine läbi huvikaitse eesmärkide saavutamise sh. koostöös osalemine ja koostöövõimekus (näitena: 07.11. esitati MTÜ Lastekaitse Liit ettepanekud laste kehalise karistamise kaotamiseks laste ombudsman ümarlaval. 19.11. arutati laste veasuse leevendamiseks ettepanekuid EPAN siseriikliku võrgustiku kohtumisel. 14.12. osaleti ettepanekutega vägivalda vähendamise arengukava aastakoosolekul Justiitsministeeriumis. 04.12. osaleti ümarlaud- inimõigused ja haridus- . pöördumise koostamises EV valitusele);
- ettepanekud ettevalmistavasse lastekaitse seadusesse (näitena: 01.11. osaleti vanemliku hoolitsuseta lapse perekonnas hooldamine ümarlaval Sotsiaalministeerium ja esitati ettepanekud. 28.11. arutati Riskilapse ümarlaval komisjoni koosolekul koostööküsimusi);
- laste ja perede arengukavas püsitud eesmärkide täitmisele kaasaaitamine (näitena: 05.11. osaleti ja esitati sõnavõtt ettepanekud Riigikogu sotsiaalkomisjoni laiendatud istungil seoses lastetoetustega. 29.11 osaleti Vaba Mõtte Koda ümarlaval. 05.12. osaleti Tallinna volikogu sotsiaalkomisjoni istungi töös);
- noorsoostrategia püsitud eesmärkide täitmisele kaasaaitamine (näitena: MTÜ Lastekaitse Liit poolt sisend Noorsootöö strateegia 2006 – 2013 rakendusplaan 2012.aasta aruande koostamiseks);
- osaleda ja toetuda siseriiklikule ning rahvusvahelisele koostööle (näitena: 22.-23.11. toimus Soome Lastekaitse Keskliidu 23 liikmelise delegatsiooni vastuvõtt ja viidi ellu vastav programm,

mille raames kohtuti Õiguskansleri laste õiguste osakonnaga, Tallinna abilinnapeaga sotsiaalvaldkonans ja Riigikogu sotsiaalkomisjoniga. 12-13.11. osaleti Rädna Barner poolt korraldatud partnerite aastakohtumisel Stockholmis. 12.-16.11 osaleti SCEP võrgustiku koosolekul ja rahvusvahelisel konverentsil Lissabonis. 19.-23.11.osaleti INHOPE võrgustiku aastakoosolekul Amsterdamis).

- koostati arutamiseks ülevaateid lähtuvalt terviknägemusest.

5.3. Isiksusliku arengu toetamine

Meeskonnaliikmete arengut toetati tööprotsessi ja arenguveestluste kaudu. Projektimeeskonna liikmed kogevad suheldes koostööpartnerite, klientidega väga erinevaid rolle ning olukordade läbiarutamine ning analüüs on toeks tööprotsessile jagades inimestele enesekindlust. Võimalusel on toetatud õppimist ja osalemist seminaridel ning konverentsidel, õppekäikudel enesearengu printsiibist lähtuvalt.

5.4. Lapse õiguste programm aastani 2015 väljatöötamine.

"Lapse Õiguste Programm" (lisa 2) eesmärkide täimisele kaasaaitamine on seotud organisatsiooni tasandil MTÜ Lastekaitse Liit üldstrateegia väljatöötamisega, mis on ühismissiooniks kogu liikmeskonnale ja visioon ühiskonna arenguks. "Lapse Õiguste Programm" on baasiline dokument MTÜ Lastekaitse Liit projekti kaudu eesmärgistatud tegevustele. Programmil on välja töötatud raamistik ning selle elluviimine on seotud tegevustega projektide kaudu.

- Programmi on tutvustatud MTÜ Lastekaitse Liit üldkogul, kohtumistel Linnade Liidus, Eesti Maa Omavalitsuste liidus, Sotsiaalministeeriumis, Haridus-ja Teadusministeeriumis, Õiguskansleri kantseleis jne.;
- programm koostamisse, ettevalmistusse ja arendusele on kaasatud organisatsioon tervikuna (projektimeeskonnand, juhatus, vanematekogu, liikmeskond, noortekogu);
- programmilist tegevust koordineerib MTÜ Lastekaitse Liit juhataja ja meeskonnast juhi abi;
- programmi juhtnõukoguks on MTÜ Lastekaitse Liit president ja vanematekogu;
- programm on aluseks lapse õiguste tulemuslikkuse monitooringuks ja tulemuste hindamiseks.

III Tulemuslikkuse hindamiste mõõdikud ja väljundud

- Lapse õiguste programmi muutus, programm aastani 2015;
- projektide tegevuste kvaliteedi näitajate muutus;
- tulemuse ja efektiivsuse hinnang;
- meediakajastuse ulatus;
- töökeskkonna ja meeskonnaliikmete heaolu muutus.

IV Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Sotsiaalministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Siseministeerium, EMSL, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Õiguskansleri Kantselei, Rädna Barnen, Mannerheimi Lastekaitse Liit, Soome Lastekaitse Keskliit.

B1 - Organisatsiooni arendus

Projekti juhtgrupp: Alar Tamm, Helika Saar

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Laste huve esindava mõjutajaorganisatsioonina edendab MTÜ Lastekaitse Liit ühiskonnas laste huvide eest seismist ja teadlikust laste õiguste sisust, tugevdab ja koondab selleks lapse õigusi kaitsvaid ning edendavaid struktuure ning kodanikeühendusi, kes soovivad panustada vabatahtlikku liikumisse.

Organisatsiooni võrgustiku, strateegilise ja igapäevase juhtimise kaudu viiakse ellu MTÜ Lastekaitse Liit strateegiast lähtuvalt tegevusi eesmärkide saavutamiseks, mis seotud ühiskondliku diskussiooni hoidmise ja ajakohase informatsiooni edastamisega. Arendustegevus on seotud saavutustulemusega organisatsiooni eritasandite juhtimise, töökorralduse, liikmete ja vabatahtlike kaasamise kaudu, et suurendada kodanikuaktiivsust ning – haridust lapse õiguste realiseerimiseks läbi koostöö, algatuste ning osaluse.

Peaesmärk: Organisatsioonilise ja vabatahtliku lastekaitsealase liikumise võimekuse parandamine kompetentsi ning professionaalsuse kasvu kaudu.

II Tegevused:

1. Eesmärk: Liikmeskonna kaasamine ja osalemine vabatahtliku lastekaitsealase liikumise edendamise kaudu.

1.1. Liikmeskonna jõustamine loodava liikmesprogrammi kaudu.

Selleks, et tagada organisatsiooni toimimine läbi tegevusvõimekuse kasvu, võimekus poliitikaid mõjutada ja efektiivset eestkostetööd teha, ning oma sõnumit ühiskonnas levitada, on vaja organisatsiooni pidevalt arendada. Arenduseks on vaja tegevustoetust, eriti kui peame silmas liikmesorganisatsiooni ja nende võimekust kohalikul tasandil sõnumit levitada ja otsustusprotsesside osaleda. Ainult ideoloogilisest toetusest ja teavikutest ei piisa, et hoida liikmeid motiveerituna sh. organisatsioonide liidrite motiveerimise ja võimestamise koolituste ning ühistegevuste kaudu. Vaja on liikmetele rohkem pakkuda, et neid aktiveerida, ning laiendada MTÜ Lastekaitse Liit kõlapinda ja vabatahtlikku lastekaitsetegevust. Eelnevast tingituna on 2012 plaanis Save the Children Sweden täiendaval toel liikmeskonna jõustamine loodava liikmesprogrammi kaudu. Visiooni ja ühiseesmärkide kinnistamine liikmeskonnas motivatsiooni, arendustegevuse ja õppeprotsessi kaudu:

- Organiseeritus väärtuste kujundamiseks ja ressursid organisatsioonile MTÜ Lastekaitse Liit pikemas perspektiivis riigieelarveliselt näiteks kodanikualgatusel põhineva lapse heaolu toetava kontseptsiooni väljatöötamise ja rakendamise kaudu;
- kommunikatsioon ja liikmetele võimaluste loomine omavaheliseks koostööks, läbikäimiseks juba lähiajal;
- teadmised laste kaasamise võimalustest, vajadustest, sisust (koolitus väliseksperte kaasavalt).

Liikmesprogrammi raames on kavas välja töötada organisatsiooni strateegia 2012-2015. Eelmisel aastal toimunud üldkogu ja suvekool kinnitasid liikmeskonna valmisolekut protsessis osaleda ja ühiseks hüvanguks oma aega panustada. Ümarlauad ja rahvusvaheline koolitus liikmeskonnale, ning muud tegevused viidi läbi II poolaastal.

Kohtumised ja liikmete külastused (Hiiumaa, Tapa, Sillamäe, Jõelähtme, Harku, Saue, Kesklinn, Tallinn, Tartu, Türi, Kose, Põlvamaa) on tõestanud liikmete vajadust tihedamaks kommunikatsiooniks, ning valmidust MTÜ Lastekaitse Liit sõnumi igakülgselt levitamiseks. Vabatahtlikus lastekaitseliikumises on toimumas põlvkondade vahetus, ning hea meel on tõdeda, et endised ühingu poolt kaasatud lapsed ja noored on nüüd tõusnud ühingu ja läbiviidavaid projekte juhtima (hea näide Türi LKÜ).

Aprillis toimus MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu, kus organisatsioonide (3 liiget) esindajad tutvustasid parimaid praktikaid laste kaasamisel, parimaks tunnistati Võru Lastekaitse Ühing. Üldkogul osales 2/3 liikmeskonnast. Liikmetelt saadud tagasiside oli positiivne, muuhulgas tehti konstruktiivseid ettepanekuid uue lastekaitseaduse täiendamiseks.

MTÜ Lastekaitse Liit president Loone Ots, kes valiti üldkogu poolt ametisse 28.04.2012 on toonud organisatsiooni uuendusliku ja jõulise lähenemise, kus põhirõhk organisatsiooni arenduse osas

suunatakse juhtimise erinevatel tasanditel II poolaastal liikmetega kohutmistele ja kommunikatsioonile, ning liikmete igakülgsel jõustamisele.

I poolaastal viidi liikmeskonnale läbi ka traditsiooniline konkurss "Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liige". Alates 2009 toimuva konkursi eesmärgiks, on väärtustada vabatahtlikku laste õiguste ja lastekaitsealast tegevust ning tõsta MTÜ Lastekaitse Liidu liikmete motivatsiooni sh. soodustada uute ideede sündi ning võimaldada neil realiseeruda. Aasta MTÜ Lastekaitse Liidu liikme valimise, tunnustamise ja premeerimise kaudu teavitatakse ka üldsust tänuväärsest tööst laste heaks. Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liikme eeldused: aktiivne ja laiapõhjaline tegevus; mõjutatud avalikkust; algatused, pakutud ja ellu viidud konkreetseid lahendusi. Konkurss on tõestanud oma vajalikkust, ning seda on järgnevatel aastatel kindlasti vaja jätkata, sest aasta liikme konkurss on motiveeriv, ning annab toetuse näol liikmetele võimaluse oma põhikirjalisi eesmärke paremini ellu viia. Hea näide on Põlvamaa 2010, kes sai tänu Aasta liikme tiitlile ja sellega kaasnevale toetusele korraldada 3 lisaüritust kohalikul tasandil. Aasta 2011 liikme konkurss oli väga pingeline, ning valituks osutus Harku LKÜ, kes tähistab käesoleval aastal oma 10.-ndat aastapäeva (<http://www.harku.ee/files/3489.pdf>, <http://www.harkulaps.ee/lkpaev12/lkpaev12.html>, <http://eestielu.delfi.ee/eesti/harjumaa/harku/elu/lastekaitseuuring-sai-10-aastaseks.d?id=64490402>).

Septembris 2012 andsid tagasisidet "Kasvame koos!" konkursil osalenud liikmesorganisatsioonid (10), kes kinnitasid liikmetele pakutavate konkursside, koolituste ja toetuse (sh rahalist) vajalikkust. Positiivne tagasiside Lastekaitse Liidu organisatoorsele tööle.

Strateegiapäev viidi 05.10.2012 läbi organisatsiooni erinevaid tasandeid kaasates (juhtkond, liikmed, büroo, noortekogu), eesmärgiga alustada MTÜ Lastekaitse Liit 2015 strateegia väljatöötamist (osales 30 inimest). Strateegiapäeva tagasidest tulid välja järgmised märksõnad (enam kasutada üksteise ressursse; enam kohtumisi ja kokkusaamisi; loovus on oluline; uus mõttesagedus).

Rahvusvaheline koolitus, mis viidi lapse õiguste eksperdi P.Dixoni eestvedamisel läbi 18.-19.10, keskendus laste ja noorte kaasamisele kogukondlikul tasandil. Koolitusel osales 32 inimest (sh 11 ühingut), büroo, vanematekogu, noortekogu liikmed) Koolitusel käsitleti põhjalikult ÜRO Lapse Õiguste Komitee tööd ning Lapse õiguste konventsiooni aruandluse protsessi. Erinevad praktilised harjutused, mis andsid teadmisi laste õigustest ja laste kaasamisest kogukondlikul tasandil. Koolitusel vahetati kogemusi, kuidas paremini lapsi ja noori oma igapäevases ja ühingu töös kaasata. Keskenduti ka asjaolule kui suurt rolli omab liikme ja laste osalus ühingu ning ühiskonna arengus. Erinevad uued ideed ja mõtted oma töö tõhustamiseks. Koolituse tagasiside oli väga positiivne (uus vaatenurk, praktikas rakendatav), taoliste koolituste vajadus väga suur, et lapse õigusi paremini mõista ja edasi kommunikeerida.

Arenduspäev „Praktiline kommunikatsioon - ole nähtav!” viidi läbi 09.11.2012 koostöös Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooliga. Osales 27 inimest, sh 8 erinevat liikmesorganisatsiooni, vanematekogu, noortekogu liikmed ja projektijuhid. Arenduspäeva eesmärk oli tõhustada sise- ja väliskommunikatsiooni süsteemsete teadmiste ja heade praktikate kaudu.

Tänu eesmärgipärasele jõustamisele suurenenud liikmesorganisatsioonide aktiivsuse kasv (sh koolitustel/konkursil/Lastekaitse Liidu üritustel osalenud isikute arv; liikmete meediakajastuste arv; rahastatud projektide arv).

1.2. Piirkondlike liikmete, koostööpartnerite, võrgustike koondamine.

MTÜ Lastekaitse Liit on koostööpartner piirkondliku tegevuse toetamisel vastastikuse informatsiooni saamiseks ja vahetamiseks Ida-Virumaal Sillamäe LKÜ kaudu ja Lõuna- Eesti regioonis Tartu LÜ partnerluse kaudu. Informatsioon Ida-Eesti ja Lõuna-, Kesk- Eesti piirkonnast koosneb kohalike ühingute kaudu saadavast argiteabest, mis põhineb sealsete olude tundmisele. Teabele tuginevalt algatavad MTÜ Lastekaitse Liit liikmed kohalikul tasandil ja piirkonnas diskussioone ning edastavad kogutud teavet laste, noorte ja lastega perede olukorrast ning vajadustest.

Organisatsiooni keskne ülesanne piirkondlikul on informatsiooni, oskusteabe ja võrgustike koondamine ning avaliku arvamuse mõjutamine lapse jaoks parimat silmas pidades, et arendada toetavat koostööd laste, noorte ja perede küsimusi käsitlevate ning arendavate osapooltega.

16.01. Koosolek Põlvamaa LÜ-s

24.01. Vestlusring: Lapsekeskne hoolekandesüsteem: perepõhine lähenemine

lapse arengu toetamisel. Kaasatud Ida-Virumaa esindajad
Märts- juuni "Tugiteenus puudega lapse perele" teenuse väljatöötamine koostöös piirkonna partnerite ja Sillamäe LV-ga
jaan.- juuni Koolirahu Sillamäe võrgustiku kohtumised
veebr.- juuni Projektitöö konsultatsioonid
27.04. Kohtumine Tartu Linnavalitsuse Haridusosakonna alushariduse võrgustikuga
15.06. Maavanemate ja maasekretäridega (15) kohtumine Ida- Virumaal, Remniku õppe- ja puhkekeskuses;
26.06. Võrgustiku koosolekud ja kohtumised Ida- Virumaa Omavalituste Liidu, Sillamäe võrgustikuga ja Narva võrgustikuga seoses laste suvepuhkuse korraldusega omavalituste ja maakonna kaasatuse kaudu (osales 14 in, 7 partnerit);
14.08. Lühiseminar Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli rektoraadis seoses siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendusega ühisprojektide kaudu. Teemaks üliõpilaste kaasatus erinevate ametite kogemusõppesse integreeritud kogemusõppesse.

Aastakoostöös laienenud koostööpartnerite ring:

- koostöö Poola Vabariigi Suursaatkonnaga seose lapse õiguste edendamisega Janusz Korczaki aasta kultuuriprogrammide raames;
- laiapõhjaline koostöö lapse õiguste sisu tutvustamisel PÖFF raames;
- koostöö Tartu Ülikooli Eetikeskusega seoses laste õiguste edendamisega turvalise koolikeskkonna kujundamisel;
- koostöö Eesti Lastekirjanduse Keskusega laste õigus haridusele sisu tutvustusega „Hea Lasteraamat“ valimise kaudu kaudu;
- koostöö Narva linnavalitusega, Tartu Ülikool Narva Kolledzi ja Tallinna Lasnamäe Lastekeskusega laste ning noorte integratsiooniks ja kodakondsuseta laste kaasamiseks Eesti ühiskonda;
- koostöö MTÜ Reservkorpus võrgustikuga vanemlike rollide toetamiseks;
- koostöö Eesti Karskusliiduga alkoholipoliitika mõjutamiseks lapse huvidest lähtuvalt;
- koostöö PerhehoitoKumppanit Suomessa Oy'ga seminaride korralduse (3 sem.) kaudu laste asendushoolduse kvaliteedi tutvustamiseks ning koostööpartnerite omavahelise koostöö edendamiseks;
- Koostöö MTÜ Mondo'ga laste õiguste tutvustamiseks maailmaharidus programm raames.

Lastekaitse Liit on avatud uute liikmete vastuvõtuks, ning on alanud ka vastavasisulised läbirääkimised vastavalt vanematekogu otsusele kahe potentsiaalse kandidaadiga:

MTÜ Reservkorpusega on koostöös MTÜ Lastekaitse Liit korraldanud 1. juunil 2011 rahvusvahelist lastekaitsepäeva ning MTÜ Lastekaitse Liit on nõustanud organisatsiooni projektitöös ning eesmärkide püstitamisel. Ühingu liikmed on osalenud MTÜ Lastekaitse Liit suvepäevadel 2011, MTÜ Lastekaitse Liit aastakonverentsil eelmisel aastal, 2012 Üldkogul. MTÜ Lastekaitse Liit huvi on aidata realiseerida MTÜ Reservkorpus koostöös "Riigikaitsjate lasteperede toetusprogramm" v.t. <http://www.reservkorpus.ee/article/Show/17/88/projektid-2012>

MTÜ Eesti Emade ja Lastekaitseks on ühendus, mille taga on kümme aastat tagasi partneritega koostöö laste hooldusõiguse üle vaidlevat ema. Ühendus on seda meelt, et Eesti riik ei kaitse naisi ja lapsi piisavalt. Organisatsiooni liitumine MTÜ Lastekaitse Liiduga aitaks sihtprobleeme lahendada ja vahendada paremini ühiskonnale ning tegevus toetaks laste õiguste programmi suundi vägivaldsetes olukordades ennetustöös ja kaitselistes aspektides. Oluline on koostöös tagada ohtu sattunud lastega emadele ja perevägivalda kannatanud naistele turvaline keskkond ning laste hoolduseks, kasvatamiseks ja arenemiseks vajalikud tingimused ning nende õiguste ja huvide kaitse.

Vanematekogu võttis Lastekaitse Liidu 14.12.2012 uueks liikmeks MTÜ Laste Õiguste Liidu, mis on välja kasvanud Pärnu LKÜ'st, ning ühingu on inimesi ka endisest Pärnu LKÜ'st (nt Priit Sutt). Hetkel moodustavad liikmeskonnana Pärnu lasteküla töötajad (10), kuid ühing on avatud ka teistele aktiivsetele inimestele. Oma projektides on palju kasutatud seikluskasvatuse elemente. Eelnev oluline territoriaalsest aspektist lähtuvalt, kuna Pärnu maakond oli viimased aastad ilma Lastekaitse Liidu kontaktpunkti. Liikme kinnitab MTÜ Lastekaitse Liit üldkogul 2013.

1.3. Laste kaitset vägivaldast eest teadvustavad ja lastekaitsepäeva tähistavad üritused vabariigis.

Levitamiseks ühiskonnas ja kogukonna tasandil sõnumit laste vägivallavabast kasvatuses, ning toetamiseks liikmesühinguid lastekaitsepäeva tähistavate ürituste läbiviimisel viidi aprillis-mais liikmeskonnas läbi projektikonkurss „Kasvame koos!“. Projektikonkursi eesmärgiks oli toetada lapsi ja noori kaasavaid uuenduslikke ideid ja algatusi, mis on suunatud vanemluse positiivse rolli väärtustamisele. Konkurss oli suunatud ühiskonna laiemaks teavitamiseks positiivsest ja kaasavast kasvatuses. Projektikonkursile olid oodatud projektid, kus ühe konkreetse kogukonna lapsed ja lapsevanemad on kaasatud projekti ettevalmistamisesse ja läbiviimisesse, ning mille sisuks on praktilised ühissettevõtmised või tegevused, ning mis rõhutavad põlvkondade vahelist sidusust ja laste õigust kasvatada vägivallavabas keskkonnas. Hea meel on tõdeda, et positiivset kasvatust ja laste kaasatust toetav „Kasvame koos!“ osutus populaarseks, ning taotluse esitas 12 liiget üle Eesti. Projekte iseloomustas erinäolisus, KOV'i poolne tugi, eri põlvkondade kaasatus, ning esindatud olid innovatiivsed ideed (nt. Kose LKÜ projekt oli suunatud laste- ja vanemate koostööl roheaiia loomisele lasteaija territooriumil, kus kaasatud olid mh gümnaasiumiõpilased. Keskkonnateadlik ja positiivset kaasavat vanemlust toetav). Hea oli näha viimastel aastatel passiivsete liikmete Kardina LKÜ ja Hiiumaa LKÜ aktiveerumist, ning Võrumaa LKÜ ja Kose LKÜ uute juhtide initsiatiivikut. Ajavahemikul aprill-juuni 2012 viisid liikmed MTÜ Lastekaitse Liit toel positiivset kasvatust populariseerivaid üritusi läbi üle Eesti (Võru, Hiiumaa, Saue, Harku, Kadrina, Rapla, Põlva, Tartu, Sillamäe, Türi, Kose, Tapa). Lastekaitse Liit toetas ühingu erinevate infomaterjalidega (Tasa ja targu, Märka last, Nutikas kasvatus, ning erinevate projektide teavikud jne.). Üritused leidsid kajastamist kohalikus meedias (nt. <http://www.lounaleht.ee/index.php?page=1&id=9875>), ning Märka Last sügisnumbris 2012. Eelnev kinnitab liikmete materiaalse toetamise vajalikkust ka edaspidi, et kogukondlikul tasandil LÕK põhimõtteid levitada. Septembris 2012 andsid tagasisidet „Kasvame koos!“ konkursil osalenud liikmesorganisatsioonid (10), kes kinnitasid liikmetele pakutavate konkursside, koolituste ja toetuse (sh rahalist) vajalikkust. Positiivne tagasiside Lastekaitse Liidu organisatoorsele tööle.

Lastekaitse Liidu noortekogu korraldas koostöös Tapa LKÜ'ga 1. juunil heategevusliku kontserdi Tapal, mis osutus väga populaarseks, ning erinevates tegevustes osales hulgaliselt lapsi ja noori: http://www.tapa.ee/index.php?page=0&action=article&article_id=1470

Lastekaitse Liit ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus viisid 03. juunil läbi kogupereürituse „Perepäev Pivarootsis“, mis oli pühendatud rahvusvahelise lastekaitsepäeva tähistamiseks Lõuna-Läänemaal, ning pereväärtuste propageerimiseks kogukondlikul tasandil. Perepäeva raames viidi Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses läbi mitmekülgsed õpitoad, mis väärtustasid põlvkondadevahelist sidet, positiivset kasvatust ja keskkonnaõpet. Lastekaitse Liit tutvustas osalejatele oma projekte, ning jagas hulgaliselt infoteavikuid (sh ajakirja Märka Last) ja informatsiooni laste õiguste kohta.

Lastekaitse Liit osales Maailmapäeva eelnädalal „Igal lapsel maailmas on õigus inimväärsel elule“ 26.mail ja Maailmapäeval 2. Juunil, kus jagati informatsiooni lapse õiguste, MTÜ Lastekaitse Liit tegevuste kohta, anti nõu kodanikele ning tutvustati MTÜ Lastekaitse Liit ajakirja Märka last.

Esile saab tõsta meediakajastust 01. juuniga seoses, ning eraldi saab juhtida tähelepanu 3. isikute meediakajastuse paljususele, kus märgitud ka Lastekaitse Liit.

30.05.2012 *Kogupereüritus Perepäev Pivarootsis 3. juunil*

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=6748&ctype=news_article&pageid=5314

<http://www.lastega.ee/index.php/et/lastekaitsepäev?listid=70&catid=77&resetfilters=0&limitstart70=25&start=7>

<http://www.naine24.ee/861476/huvitavaid-lastekaitsepäeva-uritusi-toimub-ule-eesti/>

31.05.2012 *Lastekaitse liit kutsub kõiki lastekaitsepäeva tähistama*

<http://www.oleht.ee/?pressnewsid=3575>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120531&ID=285800>

<http://www.kylauudis.ee/2012/05/31/lastekaitse-liit-kutsub-koiki-lastekaitsepäeva-tahistama/>

<http://www.perekool.ee/index.php?id=169989>

<http://uudised.err.ee/index.php?06254163>

<https://www.arst.ee/et/Uudised-ja-artiklid/40700/tana-tahistatakse-lastekaitsepäeva>

01.06.2012 *Lastekaitsejad tahavad vähendada kiusamist lasteaedades*

L.Otsa intervjuu KUKU raadios

<http://koolielu.ee/info/readnews/174601/lastekaitstjad-tahavad-vhendada-kiusamist-lasteaedades>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120601&ID=285873>

<http://www.valgamaalane.ee/861594/print/laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast/>

<http://www.neljas.ee/est/tallinn/nomme/?news=1017962&category=1&Laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast!>

<http://www.kylauudis.ee/2012/06/01/laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast/>

<http://www.lasteaed.net/2012/06/06/laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast/>

01.06.2012 *Politsei kutsub lastekaitsepäeval pöörama suuremat tähelepanu laste turvalisusele*

<http://online.le.ee/2012/06/01/politsei-kutsub-lastekaitsepaeval-poorama-suuremat-tahelepanu-laste-turvalisusele/>

<http://kohalik.info/article/politsei-kutsub-lastekaitsep%C3%A4eval-p%C3%B6%C3%B6rama-suuremat-t%C3%A4helepanu-laste-turvalisusele>

<http://www.politsei.ee/et/uudised/uudis.dot?id=231166>

<http://hiinadal.saartehaal.ee/print.php?content=artikkel&artid=2781&sub=1&sec=0>

01.06.2012 *Advokaadid on pereõiguse vallas nõustanud üle 400 abivajaja*

<http://www.neljas.ee/est/?news=1017975>

<http://www.pereportaal.eu/lyhiuudised/47-lyhiuudised/4080-advokaadid-on-pereõiguse-vallas-noustanud-uele-400-abivajaja.html>

<http://www.advokatuur.ee/?id=709>

01.06.2012 *Lastekaitse kuu*

<http://kajakallas.wordpress.com/>

01.06.2012 *MTÜ Lastekaitse Liit ja GoAdventure sõlmisid koostöölepingu*

<http://goadventure.ee/site-news/>

01.06.2012 *Kuidas elad, Eesti Vabariigi laps?*

http://www.harjuelu.ee/index.php?option=com_content&task=view&id=2868&Itemid=174

02.02.2012 *Lastekaitsepäev 2.juunil lastekülas*

<http://www.harkulaps.ee/lkpaev12/lkpaev12.html>

1.4. Lapse õiguste kuu sarjaüritused (sh. lapse õiguste päev).

Vt.kokkuvõtet p. A3 - „Lapse õiguste infokeskus Märka Last”

1.5. Lastekaitseliikumise kujunemisest ja tegevustest aastatel 1988- 2010

Planeeritud tegevusele aastakava raames vahendeid projektide kaudu taodelda ei õnnestunud.

2. Eesmärk: Lapse õigusi kaitsvate struktuuride ja ühenduste koondumine siseriiklik ja rahvusvahelise koostöö kaudu.

2.1. Siseriiklik koostöö lapse õiguste tagamise edendamiseks.

Märksõnaks on koostöö arendamine mitmesektoriaalsel tasandil. Oluliselt on tugevnenud koostöö erinevate inimõigustega tegelevate ühendustega (Inimõiguste Instituut, Eesti Inimõiguste Keskus, MTÜ Eesti Gei Noored, ENUT, Unicef, MTÜ Emade ja Laste Kaitse Eesti Varjupaikade Liit, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, Laste Huvikaitse Koda, Eesti Lastefond). Koostöös on toimunud erinevad ümarlauad, sisendid ühispöördumistesse jne, mis jätkusid aktiivselt kogu aasta (sh Lapse Õiguste Klubi raames). Samuti koostöö hoolekande süsteemi arenduse küsimustes: SOS Lasteküla, Kasuperede Liit, MTÜ Oma Pere (sh ümarlaud 24.01.2012). Tihe koostöö HTM ja SOM'iga, ning lasteombudsmani laste õiguste osakonnaga (sh PÕFF JustFilmi raames) (vaesuse ennetamine, lapse õiguste laialdane teavitamine jne) ja Riigikontrolliga (kohaliku omavalitsuste suutlikkus laste hoolekandes), ning PPA'ga (saatjata alaealsed, turvaline internet, varajane märkamine). Projekti „Kiusamisest vaba lasteead” raames väga aktiivne koostöö kõigi 15 maavalitsusega. Teaduspõhised uuringud koostöös Tallinna Ülikooliga, ning tihe koostöö Tartu Ülikooli teadlastega (sh Eetikakeskusega).

Erasektori osas tõuseb esile üha aktiivsem koostöö Eesti Advokatuuriga (sh väga nõutud iganädalane perekonnaõiguslane tasuta nõustamine, panus uue lastekaitseaduse koostamisel, perevägivalda ümarlauad, panus ajakirja Märka Last sisusse).

Eelnevale täiendavalt ilmestab II poolaastat suurem koostöö Eesti Rahvusringhäälingu, Avaliku Sõna Nõukogu, Pressinõukogu, Balti Filmi ja Meediakooliga meediahariduse (lapse õigused meedias) käsitlemisel. Populaarsed koolitused ajakirjanikele ja sotsiaaltöötajatele Ida-Virumaal ja Tallinnas (meediakajastus), mis jätkuvad teistes Eesti piirkondades ka aastal 2013.

Osalemine nõukogude ja töögruppide töös. Olulisemad: Tallinna volikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjon, Laste interneti turvalisuse koostöögrupp, Justiitsministeeriumi töögrupp laste vastase vägivalda vähendamise arengukava koostamiseks, Laagrijuhtide nõukogu, Eurochild büroo, Eesti Haigekassa nõukogu, Harku vangla nõukogu, Separated Children in Europe Programme, ETAK, EAPN Eesti, Sotsiaalministeeriumi KELA töörühm, ENTK töögrupp, HTMi Noortepoliitika Nõukogu, Korruptsioonivastane Eesti, Eesti Koostöö Kogu.

Nõukogu	Sisu	Periood	Kontakt/ esindaja
Eurochild	Euroopa laste õiguste eeskostevõrgustik	2012	E. Tomberg
FICE	Organisatsioonide võrgustik Euroopas laste kaitseks ja laste õiguste edendamiseks	alaline	A. Tamm
Sep. Children	http://www.separated-children-europe-programme.org/index.html	alaline	H. Saar
Tallinna sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Volikogu alaline komisjon. Esindab valdkonda EMSL-i ettepanekul	kuni 2013	A. Tamm
Murru ja Harku vangla ühiskomisjon	Konsultatiivne organ vangla juhtkonnale õiguste tagamiseks	kuni 2013	A. Tamm
Eesti Tubaka ja Alkoholi Kahjude Vähendamise Koda	Ühendus tervisttoetava alkoholi- ja tubakavaba keskkonna laienemiseks	alaline	A. Tamm
Korruptsioonivastane Eesti	Kodanikeühenduste korruptsioonivastane võrgustik, kellel on huvi ja tahtmist panustada korruptsioonivastaste põhimõtete kujundamisse ning korruptsioonivastasesse võitlusesse.	alaline	V. Kuruzev
Eesti Haigekassa nõukogu	Kindlustatute huvide esindamine	Kuni 2014	E. Tomberg
Tapa Erikooli hoolekogu	Kooli õppe- ja kasvatustöö suunamine, kavandamine ja paremate tingimuste edendamine ühistöö kaudu	2012	A. Tamm
HEV kontseptsiooni ümarlaud	HEV õppekorralduse ümberkorraldamine	2012	A.Tamm, H.Saar
Narkomaania ennetamise valitsuskomisjon	Rühma ülesandeks on ettepanekute väljatöötamine, strateegiliste eesmärkide seadmine, seniste tegevuste hindamine, ressursside leidmine ja juhtimine.	alates 2012	E.Nurmela
Eesti Koostöö Kogu	Eesti pikaajalisest arengust huvitatud valitsusväliste organisatsioonide koostöövõrgustik.	alaline	A.Tamm, H.Saar

2.2. Rahvusvaheline koostöö (FICE, Eurochild, MLL, RB, SC).

Rahvusvaheline koostöö (osalemine rahvusvahelistes võrgustikes, koostöökohtumistel, seminaridel, raporteerimises, jälgimises ja hindamises) on alati olnud MTÜ Lastekaitse Liit üheks oluliseks suunaks. I poolaastat ilmestab parimate praktikate vahetamine välispartneritega, eraldi saab välja tuua laste hoolekandes perehoolduse arendamise kontseptsiooni tutvustamise kohalikul tasandil (24.01.vestlusring „Lapsekeskne hoolekandesüsteem: perepõhine lähenemine lapse arengu toetamisel“) koostöös PerhehoitoKumppanit Suomessa OY'ga. Soome Lastekaitse Keskliidu ja Mannerheimi Lastekaitse Liidu esindajad on I poolaasta vältel korduvalt külastanud Eestit ja jaganud omi parimaid praktikaid erinevates valdkondades (perehooldus, ajakirja tootmine, lastelaagrid, füüsilise karistamise keelustamine jne).

Toimib pidev koostöö Save the Children Denmark'iga alaprojekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ ja Save the Children Sweden'iga Koolirahu ja Lapse Õiguste Programmi arenduse raames. MTÜ Lastekaitse Liidu eestkostjalase võimekuse suurendamiseks laste õiguste edendamiseks ja kaitseks töötati rahvusvahelise lastekaitseorganisatsiooni Save the Children in Sweden koostöös välja programmi Child Rights Programming: CRP raamistik ja tööriistad ning perioodiks 2012/15 lapse õiguste programm 3 aastaks, et suurendada organisatsiooni efektiivsust ja tõhusust laste õiguste valdkonnas eestkosteks rahvuslikul ja kohalikul tasandil. Child Rights Programming: CRP aluseks on lapse õigustel põhinev lähenemine ja usaldusväärsete andmete kasutamine rõhuasetusega lastele vanuses kuni 18 aastat. Tulemuste alusel kavandatakse projekte ja programme lastekaitsealase töö edendamiseks. Child Rights Programming'u mõju ilmestab eestkostetöö fookuseeritus ja edukate projektitaotluste hulk, ning kahekordistunud meediakajastuste hulk (sh oluliselt suurenenud LL tegevuse ja projektide mainimine 3. isikute pressikajastustes).

Eelmisel aastal aktiveerunud koostöö Save the Children International'iga andis tuge I poolaastal rahvusvaheliste koostööprojektide kirjutamiseks. Organisatsiooni võimekuse ja meeskonna kompetentsi tõusu kinnitab asjaolu, et koostöös Save the Children Sweden'iga esitati Euroopa Komisjoni kaks projektitaotlust (Euroopa Põhiõiguste ja Kodakondsus programmi rahvusvaheline koostööprojekt „Child budgeting“ ja DAPHNE III programmis rahvusvaheline koostööprojekt Koolirahu arendamiseks). Projektid ei saanud suure taotlejate hulga tõttu rahastust. Aastal 2013-2014 plaanitakse ellu viia (Avatud Eesti Fond'i rahastamise korral) projekt „Lapse hääl“, mis keskendub lapse õiguste monitooringule lapsi kaasates. Rahvusvahelist praktikat (Save the Children võrgustik, European Network of Masters in Children's Rights) ning laste monitooringust saadud teavet kasutades töötatakse välja lapse õiguste baasõppemoodul, mida hakatakse rakendama partnerülikoolides. Projektil on lai partnerite ring (muuhulgas Save the Children Sweden ja Save the Children Moldova).

Separated Children in Europe Programme raames esitab MTÜ Lastekaitse Liit pidevalt Eesti kohta temaatilist sisendit, ja vahendab Euroopa infot meie koostööpartneritele (Siseministeerium (Politsei- ja Piirivalveamet; Sotsiaalministeerium (Laste ja perede osakond); IOM Tallinna esindus, MTÜ Pagulasabi, Inimõiguste Keskus), mis puudutab saatjata laste temaatikat ja sellega seonduvat. 12.-16.11.2012 osales MTÜ Lastekaitse Liit esindaja Helika Saar Separated Children in Europe Programme võrgustiku koosolekul ja rahvusvahelisel kongressil „The challenges of protecting refugee children“. Vaatluse all olid erinevad päevakajalised teemad, mis on seotud saatjata laste migratsiooniga Euroopas (nt. ea määramise õiguslikud aspektid, eestkostjale esitatavad tingimused, lapse huvide määratlemise ühine kontseptsioon, tagasisaatmine jne). CPR (Reception Center for refugee Children) X rahvusvahelisel kongressil „The challenges of protecting refugee children“ tutvustas Alix Pierard 27-liikmesriiki hõlmava võrdlusuuringu „*Right to asylum for unaccompanied minors in the European Union*“ lõppraportit, mille viis läbi France terre d'asile. MTÜ Lastekaitse Liit osales uuringus Eesti partnerina (Helika Saar oli National Contact Point), andes sisendi, ning aitas läbi viia intervjuud spetsialistidega. Leitav: <http://www.france-terre-asile.org/images/stories/mineurs-isoles-etranangers/final-report-mie-en-2012.pdf> Uuringust selgus, et probleemid on riigiti suhteliselt sarnased: pagulastel infot vähe, raskesti kättesaadav/arusaamatu; eestkostjad paljudes riikides ilma koolituseta; eestkostja on vajalik kogu protsessi vältel; Dublin II ei peaks kehtima saatjata laste puhul, v.a. pere ühendamiseks; ametnike täiendkoolituse vajadus/sh intervjuude tingimuste parendamine.

Eurochild ühendab 35 Euroopa riikide valitsusväliseid 135 organisatsiooni, kelle eesmärgiks on aidata kaasa lapse õiguste tagamisele regioonis. Üheks põhiteemaks on kujunenud laste vaesus ja eestkostetöö laste õiguste edendamiseks Euroopa Parlamendis. Eurochild kaudu osaletakse Euroopa võrgustikus ja antakse omapoolne sisend laste õiguste käsitlevatesse teemadesse Euroopa tasandil.

<http://www.eurochild.org/>. Koostöös Eurochild'iga ja FICE'ga kujundab MTÜ Lastekaitse Liit poliitikaid Euroopa tasandil, edastades vajalikke sisendeid Eesti vastava informatsiooniga. MTÜ Lastekaitse Liit esitas jaanuris Eurochild'ile kokkuvõtte teemal: „De-Institutionalisation, quality alternative care for children and use of the Structural Funds”. On hea meel tõdeda, et Eurochild hindas meie panust kõrgelt, ning nende ametlikus dokumendis on kajastatud MTÜ Lastekaitse Liit sisend ja viidatud ka 2011 välja antud käsiraamatule „Suunised praktikutele”.
<http://www.eurochild.org/fileadmin/ThematicPriorities/CIAC/Eurochild/Eurochild%20Working%20Paper%20%20DI%20%26%20Quality%20Alternative%20Care%20FINAL.pdf>

Koostöö tugevnemine Mannerheimi Lastekaitse Liiduga, mh Pivarootsi õppe ja puhkekeskusesse ehitatava seiklusraja projekti raames kohtumine 18.-20.09.2012 Kajaani MLL esindajatega (nõukogu ja juhatus), kus vahetati kogemusi ja kitsaskohti nii riikliku, kui ka kohaliku tasandi perspektiivist lähtuvalt. Lastekaitse Liidu ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse tutvustus viidi läbi 6- piirkonna koolis: Teppana kool, Nakertaja kool, Otamäe põhikool, Kajaani põhikool, Kajaanin keskkool, Kätönlahde kool.

Soome Lastekaitse Keskliidu kutsel käisid MTÜ Lastekaitse Liit juhataja Alar Tamm ja Helika Saar riiklikel lastekaitsepäevadel Helsingis tutvumas Soome parimate praktikate ja uute kontseptsioonidega. Käesoleva aasta lastekaitsepäevadele „Tuleviku lood“ <http://www.lskl.fi/helsinki2012/ohjelma> oli kogunenud üle 1000 lastekaitsega seotud inimese üle kogu Soome, olid pühendatud positiivsetele sõnumitele ja tuleviku perspektiivile. Head koostöösuhted Soome Lastekaitse Keskliiduga said kinnitust 22.-23.11.2012, kui Tallinna külastas kõrgetasemeline delegatsioon (juhatus, nõukogu – 24 inimest), eesotsas SLKL presidendi Phd Pentti Arajärviga. Delegatsioon kohtus BFM'is Lasteombudsmani, Tallinna linna esindajate ja Riigikogus sotsiaalkomisjoni esindajatega, et saada ülevaade Eesti laste olukorrast ja lastekaitse korraldusest nii riigi, kui KOV tasandil.

3. Eesmärk: Organisatsiooni strateegilise ja igapäevase juhtimise tagamine hea valitsemise ning arendustegevuse kaudu.

3.1. Büroo tegevus.

Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm ja suunad, mis on olnud tõhusaks abiks eestkostetöö fookuseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel käesoleval aastal.

Aasta alguses toimus MTÜ Lastekaitse Liit moodustatud meeskonna aastakoosolek, milles osalesid töötajad, projektidega seotud meeskonnaliikmed. Koosoleku tulemiks oli 2012.a. Lapse õiguste programmis kavandatud tegevuste sidusus elluviidavate projektide vahel ja arengule suunatud organisatsioonisisene koostöö. Aasta läbivaks teemaks (mis läbib kõiki projekte) on laste ja noorte kaasamine. Veebruar- märts 2012 viidi läbi töötajate töö- ja arenguveestlused.

Käesoleva aasta märksõnaks on eestkostetöö fookuseerimine ja efektiivsemaks muutmine, organisatsiooni mõju hindamise rakendamine ning meeskonna kompetentsi tõstmine nii lapse õiguste temaatika kui ka meeskonnana toimimise osas (koolitused meeskonnale: 07.05 tulemushindamise rakendamisest; 21.-22.05. organisatsiooni sise- ja väliskommunikatsiooni arendus; 21.06. meeskonnatöö). Meeskond osales ka liikmeskonnale suunatud koolitustel ja strateegiapäevadel (5.10; 18.-19.10; 9.11 (vt. eelnev). 09.-10. okt. 2012 viidi läbi meeskonna arenduspäev, kus põhirõhk oli kompetentsi kasvatamisel, kuidas tuua inimesed lapse õigust puudutavate teemade juurde ning kuidas kaasata sihtrühmasid. 18.-19.12.2012 toimus meeskonnakoolitus Noortekogu eestvedamisel. Aastat ilmestab Lastekaitse Liidu töötajaskonna ja vanematekogu jõustamine läbi erinevate koolituste ja arenduspäevade (sotsiaalne turundus, kommunikatsioon, laste kaasamine kogukonnas jms), mis läbi suurenes organisatsiooni ühtekuuluvustunne ja lapse õiguste alane kompetents. Paranenud on kuvand MTÜ Lastekaitse Liidule ja sotsiaalne sõnum laste õiguste tutvustamisel ja mõistmisel on leidnud toetajaid. MTÜ Lastekaitse Liit projektid on saanud koostööpartnereid juurde ja kasvanud on väikeannetajate arv.

Samuti on 2012 märksõnadeks keskendumine sotsiaalse turunduse ja mõju hindamise aspektidele (nii projektid, kui ka organisatsioon tervikuna). Pidev hindamine aitab kaasa sellele, et organisatsioon teeks soovitud sihini liikudes õigeid tegevusi ja saavutaks vajalikke tulemusi. Praegu rakendatakse muuhulgas mõju hindamisel Google Analytics'i programmi koduleh(t)ede seireks. Eelkokkulepped organisatsiooni mõju hindamise osas on sõlmitud Heateo SA'ga.

Eestkostetöös olulisemad aspektid:

- Sisend ja jätkuv koostöö Riigikontrolli auditi „Laste hoolekande korraldus valdades ja linnades“ koostamiseks;
- Riigikogule DASA'ga seoses märgukirja esitamine;
- kokkuvõte EUROCHILD'i küsimustikule „De-Institutionalisation, quality alternative care for children and use of the Structural Funds“;
- vestlusring „Lapsekeskne hoolekandesüsteem: perepõhine lähenemine lapse arengu toetamisel“ ja Soome parimate praktikate tutvustamine sihtgrupile (nii avalik kui 3.sektor);
- nõupidamine Siseministeeriumis seonduvalt MTÜ Lastekaitse Liit lastelaagrite rahastamise taotlemisega EAS kaudu;
- sõnavõtt Harju maavalituses seoses MTÜ Reservkorpus pereprogrammiga;
- uuringu tutvustus Tallinna Pedagoogilise Seminari seminaril „Sotsiaalhoolekande valdkonna täiendkoolituse süsteemi terviklik arendamine“;
- osalemine Vägivalla vähendamise arengukava 2011. aasta tegevuste täitmise aruandekoosolekul Justiitsministeeriumis;
- ettekanne ja ettepanekud Lasteombudsmani laste vaesuse ümaralal;
- Hea lasteraamatu valimine ja laste lugemisharjumuste populariseerimine;
- ettekanne Euroopa asendushoolduse tendentsidest ja väljakutsetest Laste Huvikaitse Kojas;
- ettekanne Ida- Virumaa Omavalituste Liidu teabeseminaril teemal Laste vaesus ja suvepuhkuse korraldus Ida- Virumaal Remniku õppe- ja puhkekeskus baasil;
- ettepanekud laste vaesuse leevendamise osas Riigikogu sotsiaalkomisjonile;
- ENTK'le sisend Noorsootöö strateegia 2006-2013 rakendusplaani 2011. aasta aruande koostamiseks;
- kooskõlastus ja arvamuse esitamine Justiitsministeeriumile seoses vägivalla vähendamise arengukava rakendusplaani 2011-2014;
- koostöö MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud seoses Maailmapäevaga Tallinnas;
- kohtumine Laste Huvikaitse Kojas ja Eesti Lastefondi esindajatega koostöö arendamise ja ühiste eestkostete teemade kaardistamise osas;
- ettepanekud Justiitsministeeriumile seoses programmiga „Varajane märkamine“;
- rahvusvahelise projekti „Improve the implementation of right of asylum for unaccompanied children within the European Union“ (Action Grant – JLS/2009 2010/FRAC/AG) raames Eesti sisendi andmine;
- pidev MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe: www.lastekaitseliit.ee ja Facebooki täiendamine lapse õigusi puudutavate teemadega;
- SCEP uudiskirja Eesti sisendi andmine (pagulased ja saatjata lapsed);
- lähisuhtevägivalla ümarlauad koostöös Tallinna Ülikooliga;
- ettepanekute esitamine HTM'ile eelarvelistes küsimustes projekt „Kiusamisest vaba lasteaed“ 2013-14 laienemiskavast lähtuvalt;
- osalemine Justiitsministeeriumi ümarlaval arutamaks Euroopa Parlamendi ja Nõukogu lasteporno vastast võitlust käsitleva direktiivi ülevõtmist ning sisendit kujundamiseks valitsuse seisukoht SDE algatatud karistusseadustiku täiendamise seaduse eelnõu 209 SE kohta;
- ettepanekud Sotsiaalministeeriumile uue lastekaitse seaduse kontekstis;
- kohtumine MTÜ Oma Keskus esindajaga Helen Talalaev'aga. Arutelul seksuaalväheemuste ja seksuaalse orientatsiooni teematika, lapse huvid kontekstis kasvatus ja lapsendamine;
- koostöö PPA'ga koolivägivalla teemalise posterit koostamine;
- ettekanne Tallinna Riskilaste ümarlaval „Ennetustegevused laste vaesusriski leevendamisel MTÜ Lastekaitse Liit projektide 2010/2011 näidetel“;
- ettekanne Jõelähtme LS seminaril- lapse on väärtus;
- ettekanne Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti väärkohtlemise alasel konverentsil teemal „Kiusamisest vaba lasteaed“;
- MTÜ Lastekaitse Liit arvamuse esitamine teemal lapsed teadusuuringutes;
- HEV kontseptsiooni esitamine HTM'ile;
- MTÜ Lastekaitse Liit missiooni tutvustus, ettekanne maavanemate päeval;
- LÕK riiklikule raportile kommentaaride andmine ja täiendamine. Ettekanne Haridus- ja teadusministeeriumi alushariduse infopäeval Tartus, teemaks projekt „Kiusamisest vaba lasteaed“;
- Ettekanne Sotsiaalministeeriumi lastekaitsetöötajate omakogemuse seminaril „Lapse ärakuulamine tsiviilkohtumenetluses vanematevahelistes hooldusõiguse küsimustes“;
- ettepanekud Õiguskantsleri korraldatud ümarlaval seoses ennetuskavaga laste kehalise karistamise keelustamisega;

- ettepanekud Vaba Mõtte Koja Liberismi Akadeemia) kohtumistel (lapsetoetuste reform; laste ja peredele suunatud teenused KOV-tes;
- ettekanne seisukohtade kujundamiseks lastetoetustega seonduvalt, Riigikogu ümarlaul;
- ettekanne ja organisatsiooni tutvustus Strasbourgis. World Forum of Democracy & Youth Assembly;
- tagaside ja ettepanekud Eesti Koostöö Kogule uue strateegia kujundamiseks;
- INHOPE võrgustiku täisliikme staatuse saamine;
- sisend Vägivalla vähendamise arengukava rakenduskavasse;
- ühispöördumine Vabariigi Valitsusele seoses Eesti valimisega ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks;
- sisend Inimõiguste Instituudi ja Turu-Uuringute AS läbiviidud Inimõiguste alasele uuringule;
- aramus Sotsiaalministeeriumile seoses laste kaasamist relvakonfliktidesse käsitleva lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokolli ratifitseerimise seaduse eelnõuga.

Osavõtt projektihangetest on olnud 2012 väga edukas:

- osalemine SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitali taotlusvoorudes (kõik 3 taotlust rahastati);
- osalemine Leader meetme programmis kohaliku elu edendamiseks Läänemaal (rahastus kõigil 3 projektil);
- osalemine Ettevõtluse Arendamise SA programmides (mõlemad projektid rahastati);
- osalemine kohaliku omaalgatuse programmis Läänemaal (rahastus);
- osalemine Keskkonna Investeeringute Keskuse taotlusvoorudes (4 projekti rahastati);
- osalemine Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed projektikonkursil „Noorte lõimumine info- ja kultuuriruumis“ (rahastus 3 projekti);
- kandideerimine Swedbanki annetuskeskonda projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ (osutus valituks);
- osalemine Euroopa Komisjoni Safer Internet programmis (taotlus rahastati);
- osalemine Euroopa Komisjoni Euroopa Põhiõiguste ja Kodakondsus programmis rahvusvahelise koostööprojektiga „Child budgeting“ (ei rahastatud);
- osalemine Euroopa Komisjoni DAPHNE III programmis koostöös Save the Children Rootsi, Läti, Leedu ja Islandiga (ei rahastatud);
- riiklikult tunnustatud meetodika „Kiusamisest vaba lasteaed“ laieneb 2013-2014 lasteaedadesse üle Eesti (2013 liitunud üle 350 lasteaia);
- osalemine Avatud Eesti Fond'i taotlusvoorus projektiga „Lapse hääl“, mis keskendub lapse õiguste monitooringule lapsi kaasates. Rahvusvahelist praktikat (Save the Children võrgustik, European Network of Masters in Children's Rights) ning laste monitooringust saadud teavet kasutades töötatakse välja lapse õiguste baasõppemoodul, mida hakatakse rakendada partnerülikoolides. Projekt on lai partnerite ring (muuhulgas Save the Children Sweden ja Save the Children Moldova). (vastus veebruar 2013).

Lastelaagrite arenduse ja mitmekesistamisega seotud rahastatud projektid:

- KIK rahastatud projekt nr. 1384 (sisu: Pivarootsi loodusõpe, II etapp, vaatetorni rajamine);
- KIK rahastatud projekt nr. 2809 (sisu: Pivarootsi loodusõpe, III etapp, periood kuni 01. juuni – 31. detsember 2012.a.);
- KOP rahastatud projekt „Perepäev Pivarootsis“ (periood: 01.04.-31.08.2012);
- PRIA rahastatud projekt „Kõlavõõde kudumise ja paelte punumise õpitubade korraldamine, tarvikute ja vahendite ostmise“ (viitenumber 430012574773) (periood: 01. juuli – 31. detsember 2012.a.);
- PRIA rahastatud projekt „Ajaloalise Lääne ja Pärnu maakonna kivist piiriaia taastamise koolitus“ (viitenumber 430012574778) (periood: 01. september 2012.a. – 31. august 2013.a.);
- PRIA rahastatud projekt „Rannarahva teabe-käsitöö ja toiduaia Pivarootsis“ (viitenumber 430012574775) (periood: 01. juuli – 30. november 2012.a.);
- KIK rahastatud projekt nr. 4449 (sisu: Pivarootsi loodusõpe, IV etapp, Loodustarekese rajamine);

3.2. Strateegiline ja igapäevane juhtimine ning arendustegevus.

3.2.1. Vanematekogu koosolekud.

MTÜ Lastekaitse Liit vanematekogu pidas kokku 9 korralist koosolekut (17.01; 18.02, 23.03; 24.04; 25.05; 15.06; 24.08; 26.10; 14.12). Arutelu keskmes oli MTÜ Lastekaitse Liit tegevuskava ja strateegiaga seonduvad põhiküsimused (sh liikmete programm ja uued rahastamisvõimalused), haridusreform, laste vaesuse ennetamine, koostöö erasektoriga ja rahvusvaheliste partneritega, laste kaasamine, uus lastekaitse seadus, kommunikatsioon (sh jõudmine vene elanikkonnani) ning MTÜ

Lastekaitse Liit lastelaagritega (Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus, Remniku õppe- ja puhkekeskus) seonduvad kitsaskohad ja plaanid, väärtuspõhise strateegiaga koostamine (vanematekogu ja liikmete tihedam koostöö), hindamiskriteeriumid MTÜ Lastekaitse Liit mõju ja tegevusefektiivsuse osas, piirkondlik tegevus ja piirkondlike keskuste arendusvõimalused.

Uus president on toonud uuendusliku ja jõulise lähenemise, ning pöörõhk suunati juhtimise erinevatel tasanditel liikmetega kommunikatsioonile, ning nende jõustamisele.

3.2.2. Üldkogu.

MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu toimus 28. aprill 2012.a. Clarion Hotel Euroopas (Paadi 5 Tallinn). Üldkogu läbivaks teemaks oli laste ja noorte kaasamine (LL aasta projekte läbiv põhiteema). Osalejad MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, toetajaliikmed, auliikmed, kõneisikud, koostööpartnerite esindajad, kokku 75 inimest. Üldkogu oli tulevikku vaatav ning MTÜ Lastekaitse Liit 2012 sihti seadev. Kuulutati välja konkursi MTÜ Lastekaitse Liit Liige 2011 võitja – Harku Lastekaitse Ühing. Tänukirjaga tunnustati veel Jõelähtme Lastekaitse Ühingu ja Sillamäe Lastekaitse Ühingu. Organisatsioonide (3 liiget) esindajad tutvustasid parimaid praktikaid laste kaasamisel, parimaks tunnustati Võru Lastekaitse Ühingu. Liikmetelt saadud tagasiside oli positiivne, muuhulgas tehti konstruktiivseid ettepanekuid uue lastekaitse seaduse täiendamiseks. Üldkogul osalenud koostööpartnerid kinnitasid, et üldkogul osalemine andis neile võimaluse paremini mõista MTÜ Lastekaitse Liidu rolli ja tegevusi. Uueks presidendiks valiti Loone Ots. Üldkogul koostati pöördumine Eesti ühiskonna poole: *igale lapsele tore suvi!*, rõhutades kogukonna panust laste elu rikastamisel. Koostööpartnerid kajastasid osalust oma infokanalites. Olulisena tuleb rõhutada meedia elavat huvi (vt. Lisa 2)

<http://uudised.err.ee/index.php?0&popup=video&id=47664>. Uus president on meedias väga aktiivselt

laste õiguste teemadel sõna võtnud ja laialdaselt avaldatud (vt. Lisa 2 mai-juuni 2012).

MTÜ Lastekaitse Liidu 2011 tegevusest kompaktse ja atraktiivse ülevaate andmiseks anti üldkoguks

välja MTÜ Lastekaitse Liit 2011.a. tegevust tutvustav infomaterjal (lisatud aruandele).

B2 - Koolituskeskus

Projektimeeskond: Liivia Tuvike ja Viive Rull

Haridus- ja Teadusministeerium on väljastanud MTÜ Lastekaitse Liit Koolituskeskusele neli koolitusluba tööalase koolituse läbiviimiseks järgmiste õppekavade järgi:

1. Õppekava: „Lapsi toetav turvaline keskkond lasteaia ja koolis“

(Koolitusluba nr.5437 HTM, 01.juuli 2009a. kuni 30.juuni 2013a.)

Õppekava eesmärk:

Pedagoogid ja lapsevanemad omandavad praktilisi ja teoreetilisi teadmisi kuidas toetada laste arengut.

Sihtgrupp: lasteaiaõpetajad, klassiõpetajad, õpetajad, sotsiaalpedagoogid, lapsevanemad, lasteaedade juhatajad ja koolide juhid.

2. Õppekava: „Lapse arengu- ja kasvukeskkonna toetamine läbi võrgustikutöö“ (Koolitusluba nr. 5851 HTM, 14.juuni 2010 a. kuni 31.mai 2014a.)

Õppekava eesmärk:

Laiapõhjalise koostöökeskkonna loomine kogukonnas. Lapsega töötavad spetsialistid omandavad teoreetilisi ja praktilisi teadmisi kuidas toetada lapse arengut.

Sihtgrupp: lasteaiaõpetajad, kooliõpetajad, lasteaia – ja koolijuhid, sotsiaalpedagoogid, sotsiaaltöötajad, lastekaitse spetsialistid, kohaliku omavalitsuse töötajad, mittetulundussektoris töötavad inimesed, lapsevanemad.

3. Õppekava: „Lapse arengu toetamine ja võrgustikutöö muutavas ühiskonnas“ (Koolitusluba nr. 6022 HTM, 07.oktoober 2010 a. kuni 30.september 2014a.)

Õppekava eesmärk:

Laiapõhjalise koostöövõrgustiku loomine kogukonnas. Koolitustel osalejate motiveerimine ja enesekindluse tugevdamine tulemaks toime oma igapäevatoos.

Sihtgrupp:

Lasteaiaõpetajad, õpetaja-abid, lasteaia direktorid, õppealajuhatajad, kooliõpetajad, koolidirektorid, sotsiaalpedagoogid, lastekodu töötajad, sotsiaaltöötajad, avaliku sektori ning mittetulundus- ja ärisektori töötajad.

4. Õppekava: „Lapse arengu toetamine turvalises õpi- ja kasvukeskkonnas“ (Koolitusluba nr. 6118 HTM, 03.veebruar 2011 a. kuni 31.jaanuar 2015a.)

Õppekava eesmärk:

Laiapõhjalise koostöövõrgustiku loomine kogukonnas. Koolitustel osalejate motiveerimine ja enesekindluse tugevdamine tulemaks toime oma igapäevatoos.

Sihtgrupp:

Lasteaiaõpetajad, õpetaja-abid, lasteaia direktorid, õppealajuhatajad, kooliõpetajad, koolidirektorid, sotsiaalpedagoogid, lastekodu töötajad, sotsiaaltöötajad, avaliku sektori ning mittetulundus- ja ärisektori töötajad.

29.05.2012a. esitas MTÜ Lastekaitse Liidu Koolituskeskus HTM-le koolitusloa taotluse uuele õppekavale: „Lapse arengu toetamine kogukonnas“ ja millele anti koolitusluba 26.juunil 2012a.

Õppekava: „Lapse arengu toetamine kogukonnas“ (Koolitusluba nr. 6708 HTM, 29.juuni 2012a. kuni 31.juuni 2016a.)

Õppekava eesmärk: : Laiapõhjalise koostöövõrgustiku loomine kogukonnas. Lapsega töötavad spetsialistid omandavad teoreetilisi ja praktilisi teadmisi, kuidas toetada lapse arengut.

Sihtgrupp: Lasteaiaõpetajad, õpetaja – abid, alg- ja põhikooliõpetajad, lapsevanemad, sotsiaalpedagoogid, sotsiaaltöötajad, lasteaedade direktorid, lasteaia direktorite asetäitjad õppe – ja kasvatustöö alal, koolidirektorid, õppealajuhatajad.

Ajavahemikul 01.jaanuar – 31.detsember 2012a. on Lastekaitse Liidu Koolituskeskuse poolt koolitatud 378 osalejat ja koolituspäevi oli 32 (vt. Tabel)

Lastekaitse Liidu Koolituskeskuse koolitused

Periood: 01.jaanuar – 31.detsember 2012. HTM KOOLITUSLUBA NR. 5437, 5851, 6022, 6118. 670

	KOOLITUS	AEG	KOHT	OSALEJATE ARV	KOOLITAJAD
1	Koostöö lastevanematega	05.jaanuar 2012	Porkuni Kool	37 osalejat	Maili Vesiko - Liinev
2	Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toimetulek	13.jaanuar 2012	Kohila Männi Lasteaed	24 osalejat	Auli Andersalu - Targo
3	Õpetaja abi – koostööpartner õpetajale õppekasvatustegevuses	18.jaanuar 2012	Koolituskeskus	17 osalejat	Erika Simmulson
4	Õpime ja avastame mängides	19.-20.jaanuar 2012	Tallinna Lasteaed Päikene	27 osalejat	Sirje Sepp
5	Lugemise ja kirjutamise põnev maailm	23.jaanuar 2012	Koolituskeskus	5 osalejat	Maili Vesiko - Liinev
6	Koolikiusamise ennetamine ja lahendusviisid lapsevanematele	24.jaanuar 2012	Jüri Gümnaasiumis	20 lapsevan	Merit Lage
7	Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toim	26.-27.jaanuar 2012	Tallinna Liivaku Lasteaed	28 osalejat	Auli Andersalu - Targo
8	Väärtused ja väärtuskonflikt	27.jaanuar 2012	Koolituskeskus	9 osalejat	Kristi Raava
9	Lugemise ja	30.-31.jaanuar	Tallinna	29 osalejat	Maili Vesiko-

	kirjutamise põnev maailm	.2012	Lasteaed Päikene		Liinev
10	Kunstitegevused lasteaia	07.veebruar 2012	Koolituskeskus	9 osalejat	Aire Saluste
11	Kunstitegevused lasteaia	13.-14.veebruar 2012	Tallinna Lasteaed Päikene	28 osalejat	Aire Saluste
12	Sõimeõpetaja lasteaia imidži looja	14.-15.veebruar 2012	Koolituskeskus	8 osalejat	Merle Toompark
13	Õpetaja abi – koostööpartner	16.veebruar 2012	Kohila Lasteaed Sipsik	15 osalejat	Maili Vesiko - Liinev
14	Matemaatika ja väärtuskasvatus	20.veebruar 2012	Koolituskeskus	11 osalejat	Merit Lage
15	Vitsaga või vitsata	22.veebruar 2012	Klooga Lasteaed	14 lapsevan+ 5 õpetajat	Merit Lage
16	Vitsaga või vitsata	27.veebruar 2012	Koolituskeskus	10 osalejat	Merit Lage
17	Lõimitud tegevused erivanuselistest lastest rühmas	28.-29.veebruar 2012	Koolituskeskus	8 osalejat	Maili Vesiko – Liinev Maraiana Koho
18	Vitsaga või vitsata	07.märts 2012	Jüri Lasteaed Tõrke	20 osalejat	Merit Lage
19	Laste huvile toetuvad lõimitud tegevused uue õppekava valguses	13.-14.märts 2012	Koolituskeskus	6 osalejat	Sirje Sepp, Katrin Kuld
20	Õpime ja avastame mängides	19.-20.märts 2012	Koolituskeskus	8 osalejat	Virge Taimre, Sirje Sepp
21	Ühise Mure meetodi kasutamine koolis ...	20.-21.märts 2012	Rannu Keskkoolis	17 osalejat	Merit Lage
22	Kiusamisvastase tegevuskava koostamine koolis	22.märts 2012	Võhma Gümnaasiumis	16 osalejat	Merit Lage
23	Õpetaja loovus ja tasakaal igapäevatoos	30.märts 2012a.	Koolituskeskus	7 osalejat	Maili Vesiko Liinev
24	Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toimetulek	03.-04.aprill 2012	Koolituskeskus	11 osalejat	Merit Lage
25	Õuesõpe- liigu õues, tervis põues.	04.aprill 2012	Tallinna Männikäbi Lasteaed	23 osalejat	Sirje Sepp
26	Õpetaja abi – koostööpartner õpetajale õppekasvatustegevuses	18.aprill 2012	Koolituskeskus	7 osalejat	Erika Simmulson
27	Lõimitud tegevused	26.-27.aprill 2012	Koolituskeskus	8 osalejat	Erika Simmulson
28	Õuesõpe- liigu õues, tervis põues	03.mai 2012	Kurtna Lasteaed - Algkool	13 osalejat	Sirje Sepp
29	Vitsaga või vitsata?	29.mai 2012	Türi Lastekaitse	13 osalejat	Merit Lage

			Ühng		
30	Koostöö õpetajate ja vanemate vahel	05.juuni 2012	Saue Lasteaed Midrimaa	21 osalejat	Maili Liinev
31	Väärtused ja väärtuskonflikt	09.juuni 2012	Tallinna Lasteaed Karikakar	30 osalejat	Kristi Raava
32	Vitsaga või vitsata?	15.juuni 2012	Võhma Gümnaasium	21 osalejat	Auli Andersalu - Targo
33	Vaatlus kui võimalus last paremini tundma õppida	18.juuni 2012	Aravete Lasteaed Mesimumm	22 osalejat	Erika Simmulson
34	Kiusamine lasteaias laste hulgas ja sellega toimetulek	02. juuli 2012	Kohila Mäni Lasteaed	25 osalejat	Erika Simmulson
35	Linnupojad ümber puu	28.-29.august 2012	Koolituskeskus	14 osalejat	Piret Kukkk
36	Eriliste vajadustega lapsed rühmas	18.september 2012	Koolituskeskus	14 osalejat	Maili Liinev
37	Kuidas toetada lapse koolivalmiuse kujunemist lasteaias	24.september 2012	Koolituskeskus	10 osalejat	Maili Liinev
38	Kiusamine lasteaias laste hulgas ja sellega toimetulek	27.september 2012	Tallinna Kiikhobu Lasteaed	26 osalejat	Auli Andersalu - Targo
39	Kiusamine lasteaias laste hulgas ja sellega toimetulek	04.oktoober 2012	Tallinna Kiikhobu Lasteaed	26 osalejat	Auli Andresalu - Targo
40	Rasked vestlused lapsevanematega	08.oktoober 2012	Koolituskeskus	9 osalejat	Merit Lage
41	Õpetaja abi – koostööpartner õpetajale	11.oktoober 2012	Koolituskeskus	14 osalejat	Erika Simmulson
42	Kunstitegevused lasteaias	15.oktoober 2012	Koolituskeskus	9 osalejat	Aire Saluste
43	Koostöö: suhted lasteaias	15.oktoober 2012	Keila Lasteaed Miki	19 osalejat	Maili Liinev
44	Rasked vestlused lapsevanematega	16.oktoober 2012	Pajusti Lasteaed Tõrutõnn	24 osalejat	Merit Lage
45	Linnupojad ümber puu	16.-17.oktoober	Koolituskeskus	16 osalejat	Piret Kukkk
46	Linnupojad ümber puu	20.oktoober 2012	Jüri Taaramäe Lasteaed	35 osalejat	Piret Kukkk
47	Laps lugema	25.oktoober 2012	Koolituskeskus	12 osalejat	Anneli Laamann
48	Õppida saab igal pool	04.november 2012	Tammiste Lasteaed	14 osalejat	Piret Kukkk
49	Vitsaga või vitsata	07.november 2012	Tõrva Lasteaed Mõmmik	37 osalejat	Merit Lage
50	Rahutu laps lasteaias	15.november 2012	Tallinnalehola Lasteaed	12 osalejat	Auli Andersalu - Targo
51	Vitsaga või vitsata	16.november	Tallinna	35 osalejat	Merit Lage

		2012	Männikäbi Lasteaed		
52	Linnupojad ümber puu	28.november 2012	Luunja Lasteaed Midrimaa	25 osalejat	Piret Kukk
53	Koostöö: suhted lasteais	30.november 2012	Kunda Lasteaed	26 osalejat	Auli Andersalu – Targo
54	Kiusamine lasteaias laste hulgas ja sellega toimetulek	06.detsember 2012	Tallinna 26. Lasteaed	24 osalejat	Auli Anderslu - Targo
55	Laps lugema	06.detsember 2012	Kurtna Kool – Lasteaiaas	24 osalejat	Anneli Laamann
56	Lõimitud tegevused erivanuseliste laste rühmas	07.detsember 2012	Tallinna Lasteaed Karikakar	26 osalejat	Piret Kukk
57	Lõimitud tegevused erivanuseliste laste rühmas	12.detsember 2012	Tallinna Lasteaed Karikakar	26 osalejat	Piret Kukk
	Kokku koolituspäevi: 69			Kokku osalejaid: 1029	

Tulemuslikkuse hindamise mõõdikud: 2012.aastal toimus 63 koolitust, 69 koolituspäevaga ning osalejaid oli 1029.

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ põhitegevusaladeks on lastelaagrite korraldamine, toitlustus- ja majutustegevus ning seminariteenuste osutamine. Osaühingu koosseisu kuuluvad kaks tegevusloaga laagrit: 250 majutuskohaga Remniku õppe- ja puhkekeskus Ida-Virumaal Alajõe vallas ning 70 majutuskohaga Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus Läänemaal Hanila vallas. Osaühingu majandustegevus on hooajaline. Lastekaitse liidu Lastelaagrite OÜ rendib laagrite territooriumit ja ruume Lastekaitse Liidult.

Noorte tervistav ja arendav puhkus on riiklik noorsootöö valdkond, mille eesmärgiks on tagada võimalikult paljudele noortele võimalus ja toetus organiseeritud arendavaks ja sisukaks puhkuseks koos toiduga. Osaühing osutab nimetatud teenuseid Eesti Noorsootöö Keskuselt Hasartmängumaksu Nõukogu otsuse alusel saadud sihtotstarbelise toetuse osas turuhinnast madalama hinnaga. See võimaldab osta teenust ka vähemkindlustatud lastega peredel. Samuti said lastekodud ning kohalikud omavalitsused osta teenust soodsatel tingimustel lastekodudes elavate laste suvepuhkuse korraldamiseks.

PIVAROOTSI ÕPPE- JA PUHKEKESKUS

Pivarootsi puhkekeskus asub Lõuna-Läänemaal Hanila vallas vastu Pärnumaa piiri (GPS: 23°36'44" E, 58°32'20" N) Liivi lahe kaldal kadakate ja mändide vahel ning on oma puhta õhu ja kauni loodusega igati soodne paik, kus saab viia läbi erinevaid laagreid, õppepäevi, koolitusi, käsitöötube ja loodusõpet. Oleme keskendunud keskkonnateadlikkuse tõstmisele ning käsitöötubades hoiame au sees traditsioonilisi rahvuslikke käsitöövõtteid.

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus on Lastekaitse Liidu struktuuriüksus. Tegutseb aastast 1995, põhitegevuseks on laste ja noorte puhkuse ning vaba aja veetmise, perepuhkuse, kursuste, seminaride, õppekäikude, nõupidamiste, ürituste korraldamine ning selleks vajalike tingimuste

Alar Tamm
Juhataja

tagamine.

Avatud 15. aprill kuni 31. oktoober.

Majutus- ja toitlustuskohtade arv 72 inimesele.

Kehtivad registreeringud majutus- ja toitlustusteenuse osutamiseks ning lastelaagrite korraldamiseks:

MTR registreeringu nr TME001701, reg. kuupäev 17.02 2009

Toiduseaduse tunnustamise otsuse nr 27, otsuse kuupäev 15.10 2001

HTM noortelaagri tegevusluba nr 169, välja antud 10.12 2010

PAKUTUD TEENUSED JA LISAVÕIMALUSED

Majutusteenus

Toitlustusteenus

Laagriteenus

Ruumide rent – koolituste, koosviibimiste ja muude ürituste läbiviimiseks

Tervistav vaba aeg – sport, pallimängud, ujumine, ronimissein

Arendav tegevus – käelised tegevused

Keskkonnateadlikkus – loodusõpe ja -vaatlus

Piirkonnaga tutvumine – jalgsi- ja jalgrattamatkad, bussiekskursioonid.

PUHKEKESKUSE KÜLASTATAVUS

Külastajate arv aastas oli üsna suur ja rahvusvaheline, väljavõte 2012 a. statistikast. 1159 majutatut ja 4573 ööbimist, sise- ja väliskülastajad. Põhikülastaja oli eestlane, väliskülastajatest väisasid puhkekeskust soomlased, poolakad, sakslased, lätlased, venelased. Lisaks ühepäevakülastajad, kelle üle puhkekeskus arvestust ei pea. Tasuta koolitustel, perepäeval, suveetendusel osalenud ja üheks päevaks ruumi rentinuid oli u 500 inimest.

LAAGRITEGEVUS

Toimus 12 laagrivahetust, vahetuste pikkus 6 kuni 8 voodipäeva.

Laste arv oli plaanitud 702, faktiliselt oli 588.

Laagripäevade arv oli plaanitud 4 472, faktiliselt oli 3 750.

Laagripäeva maksumus oli 18,70 €. Hasartmängumaksu Nõukogu laagripäeva toetus koondprojekti "Noorte tervistav ja arendav puhkus" raames oli tavalastele 3,52 ja asenduskodudele 9,91 eurot. Väljamüügi päevahind oli vastavalt 15,18 ja 8,79 eurot.

Lisaks toetas Tallinna Spordi- ja Noorsooamet Tallinna sissekirjutusega lapsi laagritegevuse finantseerimisel. Plaanitud ja faktiline vahe tekkis sellest, et üks laagrivahetus loobus broneeritud laagriajast ja kolm laagrivahetust ei suutnud täita plaanitud arvu lastega.

Lapsi / noori osales suvelaagri vahetustes üle Eesti ning Soomest, Saksamaalt, Ungarist, Belgiast, Rootsist.

Kuna asume Matsalu Rahvusparki külje all, mis on tuntud oma linnu- ja taimeliigi rikkusega, viiakse piirkonnas läbi KIK keskkonnateadlikkuse projektide toel õuesõpet.

Kevadel ja sügisel viisid õuesõpet läbi 6 kooli, 1 lasteaed, 2 noortekestus.

Korraldati nädalalõpu kevadlaager.

Renditi ruume majutuseks, toitlustuseks, koolituste läbiviimiseks.

Koostöös KOP, Leader ja Lastekaitse Liit toimusid tasuta koolitused kogukonna liikmetele.

Majutatuid oli 571 ja ööbimisi 823.

TOIMUNUD ÜRITUSIS PIVARROOTSIS

Kogupereüritus "Perepäev Pivarrootsis" puhkekeskuse territooriumil.

Suvelavastus "Naksitrallid" puhkekeskuse territooriumil.

Vabaõhuetendus "Karl Ristikivi põlev lipp" naabertalu kinnistul.

SPONSORLUS

Aastal 2012/2013 on Soome Kajaani piirkonna koolide laste päevatööprojekti üks sihtobjektidest Pivarrootsi õppe- ja puhkekeskusesse ehitatav lapsesõbralik seiklusrada. Aasta lõpu seisuga oli kogutud 12 000 eurot.

REMONDID

Ehitasime peamajale tuulekoja ja rajasime peamaja esise teeraja ning parandasime katust. Soetasime köögiinventari, uue teleri, välikemmergu. Peamajas vahetasime dušikabiinid.

TOETATUD PROJEKTID 2012 KOOSTÖÖS MTÜ LASTEKAITSE LIIDUGA

1.MAK Leader meetmest "Rannarahva teabe-, käsitöö- ja toiduait Pivarrootsis".

Projekt lõpetamata, tähtaeg november 2013 a.

2.MAK Leader meetmest "Kõlavõõde kudumise ja paelte punumise õpituba Pivarrootsis".

Projekti kestus 01. juuli – 31. detsember 2012 a.

3.MAK Leader meetmest "Ajaloalise Lääne ja Pärnu maakonna kivist piiriaia taastamise koolitus Pivarrootsis".

Projekti kestus 01. september – 31. detsember 2012 a.

Alar Tamm

Juhataja

4.KIK "Maakondlik Keskkonnateadlikkus" programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe III etapp".

Projekti kestus 01. juuni – 31. mai 2013 a.

5.KIK "Looduskaitse infrastruktuuride arendamine" programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe II etapp, vaatetorni rajamine".

Projekti kestus 15. juuli – 30. november 2013 a.

6.EAS "Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse peamaja renoveerimistööde lõpetamine".

Projekti kestus 15. juuni 25. september 2013 a.

7.KIK "Looduskaitse infrastruktuuride arendamine" programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe IV etapp, loodusinfokeskus "Pivarootsi loodustareke" rajamine".

Projekti kestvus 01. märts 2013 a – 12. november 2014 a.

LÄBIVIIDUD JA LÕPETATUD PROJEKTID 2012 KOOSTÖÖS MTÜ LASTEKAITSE LIIDUGA

1. KIK veemajanduse programmist projekt "Lastekaitse Liidu Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse joogivee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine"

Projekt lõpetatud mai 2012.a.

2. KOP "Perepäev Pivarootsis 3. juuni 2012 a."

Projekt lõpetatud september 2012 a.

TÄNUKIRJAD JA TUNNUSTAMINE

23.08 2012 kinnitati Hanila valla heakorrakonkursi "Kaunis Kodu" võitjaks asutuste kategoorias Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus.

10.11 2012 Läänemaa maavanem tunnustas Läänemaa sädainimesi.

Hanila vallast tunnustati Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse juhatajat, kes on oma tegutsemisega toonud värske hingamise Pivarootsi ning oma aktiivse panustamisega ja vabatahtliku tööga on elavdanud Hanila valla kultuuri- ja seltsielu.

Lääne-Eesti 2012 aasta turismiarendaja üheks nominendiks oli Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus.

<http://laanlane.ee/article/haapsalu-joogafestival-v%C3%B5itis-l%C3%A4%C3%A4ne-eesti-aasta-turismiteo-ahinna>

TEGEVUSED JA EESMÄRGID 2013

Hoida ja arendada seni saavutatut. Aastal 2012 alustatud projektid lõpetada ja ellu viia ning alustada uute projektidega.

Veebruar:

Lastekaitse Liit esitas EAS programmi taotlusprojekti "Pesemismaja rekonstrueerimine"

Märts:

Lastekaitse Liit esitas KIK voozu taotlusprojekti "Pivarootsi loodusõpe V etapp, loodusõpe koos fotokaameraga".

Puhkekeskuse arengukava koostamine

Aprill:

Esitada KOP programmi taotlusprojekti "Pivarootsi kultuuripärandi trükise koostamine"

Ettevalmistused hooaja avamiseks.

Mai:

Avada "Rannarahva teabe-, käsitöö- ja toiduaht"

Lõpetada KIK loodusõppe III etapp, sellega seoses avada loodusõpperada.

Alustada KIK loodusõpe II ja IV etapiga, vaatetorni ja loodusinfokeskuse rajamine.

Alustada peamaja renoveerimisega.

Juuni kuni august:

7. juunil algab laagrisuvi. Plaanime läbi viia 10 laagriahetust 70 päeval, vastu võtta 645 last + ca 50 – 60 juhendajat, õõbimiste arv 4 470.

Laagripäeva maksumus sel aastal on ühele lapsele 20 €. Asenduskodu lapsi toetatakse 10.30 €, tavalaste päevatoetus selgub veebruaris.

Laagrisuvi lõpeb 29. august.

September:

Lõpetada peamaja rekonstrueerimistööd. Tulemus soõjustatud maja, st et saame oma hooaega pikendada detsembri lõpuni ja samas varem hooajaga alustada.

Oktoober:

Sõgisvaheaja laager Saue Noortekeskus

Esitada Leader voozu taotlusprojekti "Räägime väliskõlastajatega inglise keeles (suhtlustasandil)"

November kuni detsember:

Hooaja pikendamine, kõlastajate vastuvõtmine, jõuluprogrammi koostamine ja reklaamimine. Toitlustusteenuse pakkumine puhkekeskusest väljapoole.

TRÜKISED

Alar Tamm

Juhataja

Trükki on antud koostöös Hanila valla turismitegijatega "Hanila Linnutee voldik"
Reklaamime end Maaturismi poolt väljaantud "Eestimaa Reisijuhis".
Tutvustasime end ajakirja "Märka Last" 2012.a sügisnumbris, väljaandja Lastekaitse Liit.

MEEDIAKAJASTUSED

<http://eesti.ee/delfi.ee/eesti/harjumaa/saue-linn/elu/suvi-noortekeskuses-ei-olnud-uksluine.d?id=64894512>
<http://buduaar.ee/Article/article/millisesse-suvelaagrisse-laps-via-tutvu-2012-suvelaagritega>
<http://online.le.ee/2012/11/10/maavanem-kuulutas-valja-laanemaa-sadeinimesed/>
<http://www.postimees.ee/877970/suvelaagris-naitavad-probleemidega-noored-oma-paremat-kulge/>
<https://hanila.kovtp.ee/documents/910946/2548589b-e131-4af5-8e24-ce0239511998>
<http://www.facebook.com/lastekriis/posts/433689276664212>
<http://hanila-turism.blogspot.com/2012/02/varske-hanila-teataja-juubelinumber.html>
http://hanila.kovtp.ee/documents/910946/933840/Hanila_Valla_Teataja_04.2012.pdf
www.pivarootsi.eu
www.lastelaagrid.eu
www.lastekaitseliit.ee
www.hanila.ee
www.lihula.ee
www.linnutee.eu
www.kklm.ee
www.plk.ee
http://www.maaturism.ee/index.php?id=ee&liige_id=498
<http://www.puhkaestis.ee/et/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus>
<http://www.kultuurikava.ee/overnight/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus/>
<http://eu.tadoros.com/domaintools.pivarootsi.eu>
http://www.infoweb.ee/et/firmad/090391-LASTEKAITSE-LIIDU-LASTELAAGRITE-OU-PIVAROOTSI-OPPE--JA-http://www.ee.ee/est/info_page/Pivarootsi-%C3%B5ppe--ja-puhkekeskus/511460/?language=est&model=infopage&http://www.geoape.com/points/pivarootsi-oppeja-puhkekeskus-5372
http://www.koolipsyhholoogid.ee/uudised/2012/2012_05_21_1.htm
<http://www.matsalu.net/kulastajale/majutus.html>
<http://www.laanemaa.ee/?id=5380>
<http://public.fotki.com/lastekaitseliit/pttide-valmistamine/page2.html>
<http://www.kylauudis.ee/2011/09/28/koolitused-pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskuses/>
<http://www.rm.ee/teemad/looduses-liikujale/rahvuspargid/matsalu-rahvuspark/matsalu-koostoopartnerid>
<http://www.sauenoordekeskus.ee/et/uudised/88-suvi-pivarootsis-kunstilaager>
http://www.keskkonnaamet.ee/public/IV_L22nema_ymarlaud_memo.pdf
<http://www.keskkonnaamet.ee/matsa/kulastajale-2/majutus/>
<http://www.barprof.ee/tulemas-on-taaskordsed-eba-suvepaevad/>
<http://izzi.ee/catalog/category/Turismitalud+ja+puhkekeskused/page/5>
<http://buduaar.ee/Article/article/millisesse-suvelaagrisse-laps-via-tutvu-2012-suvelaagritega>
<http://www.tallinn.ee/est/No>
<http://www.sauenoordekeskus.ee/et/uudised/118-saue-noortekeskuse-suvekorraldus>
<http://laanlane.ee/article/haapsalu-joogafestival-v%C3%B5itis-l%C3%A4%C3%A4ne-eesti-aasta-turismiteo-auhinna>
<http://intra.harju.ee/index.php?id=15281>
http://www.bioneer.ee/eluviis/roheline_kontor/aid-12719/Kuidas-kohaliku-elu-projektid-tuulikute-tuule-tiibadesse-perekool.nupsu.ee/6454/kuhu-minna-lastekaitsepaeval/
http://hanila-turism.blogspot.com/2012_09_01_archive.html
<http://www.naine24.ee/861476/huvitavaid-lastekaitsepaeva-uritusi-toimub-ule-eesti/>
<http://online.le.ee/2012/05/29/pivarootsi-perepaeval-saab-proovida-kasitood-sportida-ja-mitmeli-alal-targaks/>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120531&ID=285800>
http://www.kunstikeskus.ee/sally/uudis/2011/sally_studio_pivarootsi_kunstipraktika_2011.pdf
<http://hanila-turism.blogspot.com/2012/05/karl-ristikivi-100.html>
http://www.eas.ee/images/doc/Avalikule_ja_mittetulundussektorile/avalike_teenuste_arendamine/hasart/prot_nr65_http://www.koostoo.ee/index.php/component/eventlist/details/25-taiega-tegijad-pivarootsis-lastelaager?Itemid=http://www.lastele24.ee/lastelaagrid
<http://pulmad.ee/pulmad/pulmafoorum/peale-pulmi/head-kogemused/sudamlikud-tanud>
<http://www.planner.ee/lastelaager/item/395-pivarootsi-puhkekeskus>
http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=6693&ctype=news_article&pageid=5314
http://www.hol.ee/index.php?id=harjumaa-kalender&event_id=1589

http://yksmyts.cma.ee/index.php?lang=est&main_id=3&id=16

<http://www.ahtmekool.ee/index.php?lang=est&p=News&id=82>

<http://online.le.ee/2012/07/24/naksitrallid-ootavad-tana-padise-ja-kirimae-huvilisi-tasuta-teatrisse/>

REMNIKU ÕPPE- JA PUHKEKESKUS

Remniku õppe- ja puhkekeskus asub imekaunil Peipsi järve põhjakaldal. Keskusel on 9 ha suurune piirdega territoorium, millel asuvad 5 kahekorruselist majutushoonet, külalistemaja, söökla, klubi ja saun. Keskuses on 2 suurt saali, igas majas eraldi väike saal, 3 rannavõrkpalliplatsi, puitkattega korvpalliväljak, 2 jalgpalliväljakut, viburada ning lisaks erinevad võimalused aktiivseks puhkuseks. Kõik keskuse hooned vastavad Päästeameti ja Terviseameti poolt esitatud nõuetele. Hoonetesse on paigaldatud nõuetekohane tulekahjusignalisatsioon.

EAS-i ja PRIA toetuse abil on tänaseks täielikult renoveeritud Remniku õppe- ja puhkekeskuse kanalisatsioonisüsteem, klubi, Vabaaja Keskus, külalistemaja, köök ja köögitehnik.

2012.aastal alustati EAS-i toetusega Remniku pesemismaja ehitustöödega, mis valmib 2013 aasta kevadeks. Pesemismaja valmimisega paranevad tunduvalt laste pesemistingimused.

2010.aastal ehitati KIK-i toetusega veepuhastusjaam.

EESMÄRGID

Käesoleva aasta lastelaagrite korraldamise eesmärk nagu ka eelmistel oli laste sotsiaalsete oskuste, toimetuleku, tervise ja sotsiaalse kaasatuse parandamiseks korraldatud vaba aja programmide läbiviimine, mis lähtub laste arengust ja vajadustest.

Kõikide vahetuste üldesmärgiks oli pakkuda noortele aktiivset tegevust ja tervistavat puhkust, arendada laste loovust, iseseisvust, anda uusi teadmisi ja oskusi rühma- ja ühistegevuste kaudu.

Eraldi tähelepanu pöörasime laste lavaliste oskuste arendamisele, esinemisjulguse ning eneseväljendusoskuse suurendamisele.

Jätkasime eelmisel aastal uuendusena sisse toodud draamapedagoogikaga.

Programmide ettevalmistamisel võeti arvesse laste eripära, vanust, sotsiaalseid oskusi ja arvestati võimaluse korral laste erisoovidega.

2012.aastal said Remniku suvelaagris viibinud 10 andekat vähekindlustatud pere last koostöös reisikorraldaja GoAdventurega auhinnad, et innustada lapsi nende tegemistes ja andekuse edasi arendamises. Auhindadeks on 10 all-inclusive reisi Türgi käesoleva aasta oktoobris.

SIHTRÜHMAD

Remniku õppe- ja puhkekeskuse peamine sihtrühm on lapsed ja noored vanuses 7-16.

Laagrisuvi algas 7 juunil, mil olid laagris Narva linna koolide õpilased keeleõppelaagri programmis ja Tartu Loodusmaja ringide lapsed. Esiõhtul 7-päevane vahetus pikenes ühe päeva võrra ning toimus reaalselt 8-päevasena.

Kolmest vahetusest võtsid osa lapsed sotsiaaltusikutega vähekindlustatud peredest ja asenduskodudest.

Suur osa sotsiaaltusikutega lapsi oli Tallinnast, teine suurem osa Ida-Virumaalt. Ülejäänud lapsed olid erinevatest Eestimaa piirkondadest sh.asenduskodudest.

LAAGRITEGEVUSED

Juuni ja juuli vahetuses toimusid edukalt keeleõppe programmid „Eesti keele õpe noorte suveleegris“.

Keeleõppe programmid said teoks tänu Kultuuriministeeriumi ja Integratsiooni ja Migratsiooni

Sihtasutus Meie Inimesed (MISA) poolt eraldatud toetusele.

Nende laagriprogrammide eesmärk oli kujundada Eestis elavate eesti keelt mitte koduse keelena kõnelevate 7–18 aastaste noorte oskusi, teadmisi, vilumusi, väärtuseid ja hoiakuid eesti keele kasutamiseks ja eestikeelses keskkonnas toimetulemiseks.

Keeleõppe toimus läbi mitteformaalse õppevormi, läbi erinevate käeliste- ja kehaliste tegevuste. Tänu keeleõppe programmi toele saime nendes vahetustes pakkuda lastele rohkem võimalusi erinevateks tegevusteks. Samuti käisid läbi nende programmide laagris külalised ja toimusid teemapäevad, mida ilma keeleõppe programmi toetuseta poleks toimuda saanud.

Keeleõppe programme juhtis juba teist aastat järjest pikaajalise pedagoogitöö kogemusega Valentina Stoljarova lisaku Gümnaasiumist.

Remniku õppe- ja puhkekeskuses läbiviidavate laagrivahetuste üheks omapäraks ongi see, et meie laagrivahetustes on nii eesti- kui vene keelt kõnelevad lapsed.

Laagri/ programmide ametlikuks keeleks oli eesti keel. Vene keelt kõnelevate laste rohkuse korral sai kõik oluline informatsioon tõlgitud vene keelde.

Augustikuu keskmises vahetuses rikastasid meie laagriprogrammi taaskord koostööpartnerid Soomest Savonia Ametikoolist (24 tudengit koos 3 juhendajaga), kes omakorda pakkusid võimalusi laste vaba aja sisustamiseks ja käelisteks tegevusteks.

Koos Soome tudengitega õpiti uusi tantse ja mängu, meisterdati ehteid, sõbrapaelu, teatrinukke, maaliti ning tehti veel palju muudki. Uue huvitava tegevusena pakuti nn jõustavat fotograafiat (Empowering photography), mis meeldis lastele väga.

Spordiklubid olid laagris oma kasvatajate ja treeneritega augustis.

Sel aastal kasutasid meie puhkekeskust Spordiklubi Budolinn, Spordiklubi Chirisan, Kohtla-Järve

Noortekeskus, Tartu Lastekaitseühing ning politsei eliitnoorte rühm.

Viimane vahetus toimus riigikaitsjate lastelaager koostööna MTÜ Reservkorpus ja MTÜ Lastekaitse Liit vahel.

MTÜ Lastekaitse Liit pressikajastus: 01.01.-31.12.2012

Detsember 2011 *Volikogu käis Pivarootsis väljasõidul*

Hanila valla Teataja: http://www.hanila.ee/pdf/Hanila_Valla_Teataja_04.2011.pdf

Eesti Advokatuur ja MTÜ Lastekaitse Liit leppisid kokku, et 2012. aastal jätkub heategevuslik nõustamisprojekt „Hea nõu lastega peredele“

http://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=116771115105702&id=169260913127037

09.01.2012 *Probleemsed lapsed vajavad aastate kaupa teraapiat, riik aga seda tagada ei suuda*

Päevaleht: <http://www.epl.ee/news/eesti/taismahus-probleemsed-lapsed-vajavad-aastate-kaupa-teraapiat-riik-aga-seda-tagada-ei-suuda.d?id=63748014>

21.01.2012 *Lastekaitsja: koolieelikut ei tohiks üksi koju jätta*

<http://www.naine24.ee/708608/lastekaitsja-koolieelikut-ei-tohiks-uksti-koju-jatta/>

23.01.2012 *Kiusamisest karuga vabaks*

Päevaleht: <http://www.epl.ee/news/eesti/kiusamisest-karuga-vabaks.d?id=63811560>

21.10.2011 *Kõne all oli kiusamise ennetamine lasteaias*

<http://www.valgamaalane.ee/606062/kone-all-oli-kiusamise-ennetamine-lasteaias/>

07.02.2012 *Täna on turvalise interneti päev*

<http://uudised.err.ee/index.php?06245322>

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eeesti/tana-on-turvalise-interneti-paev.d?id=63883395>

<http://www.riso.ee/et/node/587>

<http://www.ttu.ee/et/uudised-ja-sundmused/sundmused/uritused-2/turvalise-interneti-paev-7-veebruari-targalt-internetis/>

<http://laagna.tln.edu.ee/2012/01/31/turvalise-interneti-paev/>

<http://www.sindigymnaasium.ee/?p=961>

<http://www.vaatamaailma.ee/?p=581>

Postimees.ee 07.02. Turvalise interneti päeva banner ja anti välja vaheleht (paberversioonis)

10.02.2012 Intervjuu Raadio 4-s Targalt internetis perepäev - M.Hallimäe

12.02.2012 Hanila Valla Teataja „MTÜ Lastekaitse Liidu Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus – koht „akude“ laadimiseks“ <https://hanila.kovtp.ee/documents/910946/2548589b-e131-4af5-8e24-ce0239511998>

25.02.2012 *Lasteaed õpetab mudilased kiusamist vältima*

<http://www.saartemaal.ee/index.php?content=artiklid&sub=41&artid=30439&sec=1>

28.02.2012.a. *Selgusid mullused parimad lasteraamatud*

<http://www.tarbija24.ee/753652/selgusid-mullused-parimad-lasteraamatud/>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120228&ID=277916>

<http://klassiopetaja.blogspot.com/2012/02/head-lasteraamatud-2011-on-selgunud.html>

<http://koolielu.ee/pg/info/readnews/162576>

<http://www.veebid.net/head-lasteraamatud-2011-on-selgunud/>

<http://www.mees.eu/>

<http://www.perekool.ee/index.php?id=163565>

<http://kanal2.ee/news/article/Selgusid-mullused-parimad-lasteraamatud>

<http://w3.ee/>

<http://taheke.delfi.ee/taheke/raamatulood/vaata-millised-on-eelmise-aasta-parimad-lasteraamatud.d?id=63986113>
<http://www.lasteaed.net/2012/02/28/mtu-lastekaitse-liit-pressiteade-head-lasteraamatud-2011-on-selgunud/>
http://www.eltk.ee/head-lasteraamatud-2011-on-selgunud/image/image_view_fullscreen
ERR raadiouudised
29.02.2012 Terevisioon 2011 <http://etv.err.ee/index.php?05629907&video=3185>
Vikerhommik Vikerraadios
05.03.2012 Pealinnaleht: *Alkoholivastane võistlusmäng kooliõpilastele.*
<http://www.pealinn.ee/?pid=81&nid=9551&lang=5>
09.03.2012 Lääne Elu: *Läänemaa lasteaednikud õpivad kiusamist ennetama ja vältima*
<http://online.le.ee/2012/03/09/laanemaa-lasteaednikud-opivad-kiusamist-ennetama-ja-valtima/>
09.03.2012 Lääne-Virumaa Nädalaleht „Kuulutaja“ *Märtsis jõuab koolidesse alkoholiennetuslik mäng ISE*
http://www.kuulutaja.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=4895:maertsis-jouab-koolidesse-alkoholiennetuslik-maeng-ise&catid=47:tasub-teada
http://www.opleht.ee/?archive_mode=comment&articleid=7032
<http://www.parnupostimees.ee/759026/opilased-ennetavad-pahesid-manguga/>
<http://ave.ee/?p=165>
09.03.2012 Konverents: See on turvaline IT, Tartus
<http://itgrupp.wordpress.com/2012/03/08/konverents-see-on-turvaline-it-tartus-osailemist/>
09.03.2012 Õpetajate leht: *Uus manifest: enam eetilist kultuuri.* L.Otsa artikkel
http://www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=7015
Lisaks veel Tasa ja targu saab tähelepanu: <http://perekoool.nupsu.ee/kategooria/vaikelapsed/jonnimine/>
09.03.2012 *Keegi ei taha laste vaesuse eest endale vastutust võtta*
<http://www.epl.ee/news/eesti/keegi-ei-taha-last-vaesuse-eest-endale-vastutust-votta.d?id=64045465>
<http://eestielu.delfi.ee/archive/print.php?id=64082281>
12.03.2012 *Reservkorpus käivitas riigikaitsjate lasteperede toetusprogrammi*
<http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/reservkorpus-kaivitas-riigikaitsjate-lasteperede-toetusprogrammi.d?id=64058645>
19.03.2012 MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Eesti Linnade Liiduga kutsuvad omavalitsusi üles kandideerima Koolirahu 2013 linnaks
<http://www.perekoool.ee/index.php?id=164414>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120319&ID=279071>
<http://www.neljas.ee/est/?news=1015478&category=1&MTU-Lastekaitse-Liit-koostöös-Eesti-Linnade-Liiduga-kutsuvad-omavalitsusi-ules-kandideerima-Koolirahu-2013-linnaks>
<http://koolielu.ee/pg/info/readnews/166171>
21.03.2012 *Kui laste aitamiseks raha ei ole, tuleb neid aidata tegudega*
<http://www.epl.ee/archive/print.php?id=64104185>
21.03.2012 *Eesti inimõiguslased hakkavad rohkem koostööd tegema*
<http://www.ngo.ee/ngo/8/article/3306>
22.03.2012 *Alaealisi kaasavat pidu reklaamitakse tasuta alkoholi saamisega*
<http://reklaamivalve.wordpress.com/2012/03/05/alaealisi-kaasavat-pidu-reklaamitakse-tasuta-alkoholi-saamisega/>
23.03.2012 Algas konkurss „Koolirahu 2013“
http://www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=7158
26.03.2012 *Lasteaed kiusamisest vabaks!*
<http://www.pealinn.ee/index.php?pid=110&lang=5&nid=9640>
30.03.2012 Õpsik – klassiõpetajate ajaleht (Head lasteraamatud 2011)
30.03.2012 *Märtsist jõudis koolidesse alkoholiennetuslik mäng - ISE*
<http://eestielu.delfi.ee/eesti/harjumaa/joelahtme/haridus/martsist-joudis-koolidesse-alkoholiennetuslik-mang-ise.d?id=64144375>
05.04.2012 *Valitsus moodustas uimastiennetuse komisjoni*
<http://www.postimees.ee/798714/print/valitsus-moodustas-uimastiennetuse-komisjoni/>
13.04.2012 *Lastekaitse korraldus Eestis*
<http://lasteombudsman.ee/et/noor/lastekaitse-korraldus-eestis>
16.04.2012 *Veel on võimalik kandideerida Koolirahu 2013 linnaks*
<http://www.kylauudis.ee/category/eesti/>

20.aprill 2012 Harju Elu - "Aruküla lapsed kasvavad kiusamisest vabaks"

http://www.harjuelu.ee/index.php?option=com_content&task=category§ionid=11&id=284&Itemid=296

20.04.2012 Toomas Vaher: *Inimestel on suur vajadus esmatasandi õigusabi järele*

<http://www.advokatuur.ee/?id=688>

27.04.2012 Kuidas käituda targalt internetis?

<http://www.kylauudis.ee/2012/04/27/kuidas-kaituda-targalt-internetis/>

28.04.2012 Loone Ots valiti Lastekaitse Liidu presidendiks

<http://uudised.err.ee/index.php?06251651>

<http://www.postimees.ee/824492/lastekaitse-liidu-presidendiks-valiti-loone-ots/>

<http://www.perekool.ee/index.php?id=166037>

<http://www.ohtuleht.ee/474815>

<http://www.vabatahtlikud.ee/et/Uudised/Uudiste-arhiiv/2687/lastekaitse-liidu-presidendiks-valiti-loone-ots>

<http://www.opleht.ee/?pressnewsid=3457>

<http://koolielu.ee/info/news/23>

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/lastekaitse-liidu-presidendiks-valiti-loone-ots.d?id=64322593>

<http://www.europe.openleech.org/index.php/feeds/item/16427-lastekaitse-liidu-president-on-loone-ots>

Lastekaitse Liit: *ühiskond peab leevendama laste vaesust*

<http://uudised.err.ee/index.php?06251652>

<http://uudised.err.ee/index.php?0&popup=video&id=47664>

<http://www.ohtuleht.ee/474959>

<http://rus.err.ee/estonia/19e096e6-8225-4830-afce-cbb0ad1140d4>

Lastekaitse Liidu pöördumine Eesti ühiskonna poole: *igale lapsele tore suvi!*

<http://www.kylauudis.ee/2012/04/29/lastekaitse-liidu-poordumine-igale-lapsele-tore-suvi/>

<http://www.perekool.ee/index.php?id=166038>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120430&ID=282662>

A.Tamme intervjuu Vikerraadios, KUKU raadios

K.Saksa intervjuu Vikerraadios

30.04. L.Otsa intervjuu KUKU raadios

01.05.2012 *Ilmus ajakiri Märka Last*

<http://klassiopetaja.blogspot.com/2012/05/marka-last.html>

http://www.saareklop.edu.ee/koduleht/index.php?option=com_content&view=article&id=73:maerka-last&catid=8:uudised

Mai 2012 ajakiri Psühholoogia Sinule: K. Traks „*Kiusamine algab juba lasteaiast*”

02.05.2012 Lastekaitse liit: *seadus on ajale jalgu jäänud*

<http://novosti.etv24.ee/index.php?06251885>

02.05.2012 MTÜ Lastekaitse Liidu eestvedamisel esimene ümarlaud teemal “*Laps perevägivalla ohvrina*”

<http://uudised.err.ee/index.php?06251885&print=1>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120502&ID=282808>

http://vikerraadio.err.ee/uudisklipiarhiiv?main_id=4047837&pg=1#8

http://r4.err.ee/uudisklipiarhiiv?main_id=4049027#7

<http://rus.err.ee/estonia/db41ca09-8213-4f0a-a1e1-3c276b045c6b>

Intervjuu Err Raadio uudistes: Alar Tamm’e intervjuu

03.05.2012 Mart Valner: *lapsi tuleb kaitsta ka meediaruumis*

<http://arvamus.postimees.ee/827964/mart-valner-lapsi-tuleb-kaitsta-ka-meediaruumis/>

03.05.2012 Loone Ots: *ühiskond peaks lastele rohkem tähelepanu pöörama*

<http://novosti.etv24.ee/index.php?06251982>

04.05.2012 Koolieelse lasteasutuse seaduse muudatused tekitavad küsimusi

<http://www.ekk.edu.ee/122748>

05.05.2012 *Põhiteadmised rahaasjadest*

<http://www.kylauudis.ee/2012/05/05/pohiteadmised-rahaasjadest/>

06.05.2012 *Ilmus MTÜ Lastekaitse Liidu ajakirja “Märka Last” kevadnumber*

http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1792051

<http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/koolikiusamise-ohver-minu-elus-ei-olnud-kedagi-kes-mu-vastu-huvi-tunneks.d?id=64358201>

<http://www.kylauudis.ee/2012/05/09/ilmus-mtu-lastekaitse-liidu-ajakirja-marka-last-kevadnumber/>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120509&ID=283500>

<http://kloplaanemaa.blogspot.com/2012/05/marka-last.html>

07.05.2012 Lastekaitse Liit tänas Eesti Advokatuuri sisuka ja mitmekülgse koostöö eest

<http://www.advokatuur.ee/?id=697>

09.05.2012 Ajakiri "Märka last" kutsub fotokonkursil osalema

<http://koolielu.ee/info/readnews/172489/ajakiri-mrka-last-kutsub-fotokonkursil-osalema>

<http://masinajaht.blogspot.com/2012/06/ajakirja-marka-last-fotokonkurss.html>

http://www.saksa.tln.edu.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=508:ajakiri-gmaerka-lastq-kutsub-fotokonkursil-osalema&catid=59:kuhu-minna-mida-teha&Itemid=78

<http://21k.ee/2012/05/10/fotokonkurss-marka-last/>

<http://www.kylauudis.ee/2012/05/08/ajakiri-marka-last-kuulutab-valja-fotokonkursi/>

10.05.2012 Lastekaitse ühing valiti vabariigi parimaks

<http://www.harku.ee/files/3489.pdf>

15.05.2012 Filmiakadeemia

<http://multimeedialabor.blogspot.com/>

21.05.2012 Lastekaitse: lapsed kannatavad lahutuse tõttu rohkem kui kunagi varem

http://www.kesknadal.ee/est/g2/uudised?id=19023&sess_admin=e4d266829780948a30e68b3f4caac85d

24.05.2012 Advokaat Veronika Aunpu artikkel "Parimad kokkulepped lapse nimel" ajakirjas "Märka Last"

<http://www.apilv.ee/advokaat-veronika-aunpu-artikkel-parimad-kokkulepped-lapse-nimel-ajakirjas-marka-last/2/567/news>

26.05.2012 TÄISMAHUS: Lapse üksi jätmise aeg sõltub suuresti lapse küpsusest

<http://www.epl.ee/news/melu/taismahus-lapse-uksi-jatmise-aeg-soltub-suuresti-lapse-kupsusest.d?id=64449354>

22.05.2012 Raivo Juurak. Hoolija võtab endale ristilapse (LL uus president Loone Ots)

www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=7508

30.05.2012 Varjupaigataotlejatele suunatud õigusabi kättesaadavuse laienemine

<http://humanrights.ee/meedia/kuukiri/eesti-inimõiguste-keskuse-kuukiri-52012/>

30.05.2012 Kogupereüritus Perepäev Pivarootsis 3. juunil

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=6748&ctype=news_article&pageid=5314

<http://www.lastega.ee/index.php/et/lastekaitsepaev?listid=70&catid=77&resetfilters=0&limitstart70=25&start=7>

<http://www.naine24.ee/861476/huvitavaid-lastekaitsepaeva-uritusi-toimub-ule-eesti/>

31.05.2012 Lastekaitse liit kutsub kõiki lastekaitsepäeva tähistama

<http://www.opleht.ee/?pressnewsid=3575>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120531&ID=285800>

<http://www.kylauudis.ee/2012/05/31/lastekaitse-liit-kutsub-koiki-lastekaitsepaeva-tahistama/>

<http://www.perekool.ee/index.php?id=169989>

<http://uudised.err.ee/index.php?06254163>

<https://www.arst.ee/et/Uudised-ja-artiklid/40700/tana-tahistatakse-lastekaitsepaeva>

01.06.2012 Lastekaitsejad tahavad vähendada kiusamist lasteaedades

L.Otsa intervjuu KUKU raadios

<http://koolielu.ee/info/readnews/174601/lastekaitsejad-tahavad-vhendada-kiusamist-lasteaedades>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120601&ID=285873>

<http://www.valgamaalane.ee/861594/print/laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast/>

<http://www.neljas.ee/est/tallinn/nomme/?news=1017962&category=1&Laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast!>

<http://www.kylauudis.ee/2012/06/01/laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast/>

<http://www.lasteaed.net/2012/06/06/laste-vaartuskasvatus-algab-kodust-ja-lasteaiast/>

01.06.2012 Politsei kutsub lastekaitsepäeval pöörama suuremat tähelepanu laste turvalisusele

<http://online.le.ee/2012/06/01/politsei-kutsub-lastekaitsepaeval-poorama-suuremat-tahelepanu-laste-turvalisusele/>

<http://kohalik.info/article/politsei-kutsub-lastekaitse%C3%A4eval-p%C3%B6%C3%B6rama-suuremat-t%C3%A4helepanu-laste-turvalisusele>

<http://www.politsei.ee/et/uudised/uudis.dot?id=231166>

<http://hiinunadal.saartehaal.ee/print.php?content=artikkel&artid=2781&sub=1&sec=0>

01.06.2012 Advokaadid on pereõiguse vallas nõustanud üle 400 abivajaja

<http://www.neljas.ee/est/?news=1017975>

<http://www.pereportaal.eu/lyhiuudised/47-lyhiuudised/4080-advokaadid-on-pereoiguse-vallas-noustanud-uele-400-abivajaja.html>
<http://www.advokatuur.ee/?id=709>
01.06.2012 Lastekaitse kuu
<http://kajakallas.wordpress.com/>
01.06.2012 MTÜ Lastekaitse Liit ja GoAdventure sõlmisid koostöölepingu
<http://goadventure.ee/site-news/>
01.06.2012 Kuidas elad, Eesti Vabariigi laps?
http://www.harjuelu.ee/index.php?option=com_content&task=view&id=2868&Itemid=174
02.02.2012 Lastekaitsepäev 2.juunil lastekülas
<http://www.harkulaps.ee/lkpaev12/lkpaev12.html>
04.06.2012 Riigikogu võttis vastu keemilise kastreerimise eelnõu
<http://www.ekei.ee/56881>
<http://uudised.err.ee/index.php?06254354>
05.06.2012 Lastekaitseühing sai 10-aastaseks
<http://eestielu.delfi.ee/eesti/harjumaa/harku/elu/lastekaitseuhing-sai-10-aastaseks.d?id=64490402>
05.06.2012 Alar Tamm intervjuu TV3 Kiusamisest vaba lasteaia kohta
<http://www.tv3play.ee/play/274146/>
05.06.2012 Kooliks ettevalmistamine algab kodus
<http://www.netiemme.ee/EE/3532?art=6856&noh=1>
06.06.2012 Otsitakse teemasid 101 Last Toompeale!
<http://opilasliit.ee/juuni-infokiri-2.htm>
<http://www.enl.ee/et/Organisatsioonist/uudiskiri/Uudised&nID=669>
06.06.2012 Lõpupidude eel korraldavad alkoholi vastu võitlejad foorumi
<http://www.tarbija24.ee/867210/lopupidude-eel-korraldavad-alkoholi-vastu-voitlejad-foorumi/>
07.06.2012 Võrumaa lasteaiad tähistasid lastekaitsepäeval 95. sünnipäeva
<http://www.lounaleht.ee/index.php?page=1&id=9875>
07.06.2012 Opetaja autahis sai nurgakivi
<http://www.maaleht.ee/news/uudised/eesti-uudised/opetaja-autahis-sai-nurgakivi.d?id=64505054>
07.06.2012 Kooliks ettevalmistamine algab kodus <http://www.netiemme.ee/EE/3532?art=6856&noh=1>
08.06.2012 Loone Ots „Lapsi tuleb maast-madalast õpetada, et vägivald on keelatud ja seda ei tohi nende suhtes rakendada“
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/loone-ots-lapsi-tuleb-maast-madalast-opetada-et-vagivald-on-keelatud-ja-seda-ei-tohi-nende-suhtes-rakendada.d?id=64511982>
12.06.2012 Loone Ots: Eesti laste kolm lõvi
<http://uudised.err.ee/index.php?06255028&print=1>
<http://uudistaja.ee/online/err/artikkel/438/loone-ots-eesti-last-kolm-lovi.html>
12.06.2012 Kuressaare valiti Koolirahu linnaks 2013
<http://eestielu.delfi.ee/eesti/saaremaa/kuressaare/haridus/kuressaare-valiti-koolirahu-linnaks-2013.d?id=64528652>
<http://www.kuressaare.ee/uus/46632/>
<https://www.meiema.ee/index.php?content=arhiiv&selyear=2012&selmonth=6&selday=12>
<http://www.saartehaal.ee/2012/06/12/kuressaare-valiti-2013-aasta-koolirahu-linnaks/>
13.06.2012 TLÜs peetakse konverentsi laste arengu teemal
<http://koolielu.ee/info/readnews/175598/tls-peetakse-konverentsi-last-arengu-teemal>
14.06.2012 Loone Ots: käärid, kivi, paber
<http://arvamus.postimees.ee/876030/loone-ots-kaarid-kivi-paber/>
<http://kanal2.ee/news/article/Loone-Ots-K-auml-auml-rid-kivi-paber>
15.06.2012 Euroopa Noorteportaal: Lapse õigused
http://europa.eu/youth/your_rights/index_ee_et.html
17.06.2012 Kiusamisest vaba lasteada: Kiusamise ennetus jõuab igasse lasteada
<http://www.postimees.ee/877892/kiusamise-ennetus-jouab-igasse-lasteada>
<http://uudised.err.ee/index.php?06255417>
17.06.2012 Loone Ots: Lastest, rituaalsest lõõmisest ja mänguasjahunnikutest
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/loone-ots-lastest-rituaalsest-loomisest-ja-manguasjahunnikutest.d?id=64554344>
18.06.2012 Teadlased ja praktikud kohtuvad, et jagada kogemusi laste mängust!
<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/06/teadlased-ja-praktikud-kohtuvad-et-jagada-kogemusi-last-mangust/>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120618&ID=287312>

- 20.06.2012 Loone Ots: *Laste olukord Eestis. Vaesus. Vägivald. Lapsed meedias. Eesti lapsevanemate suhtumine oma lastesse. Laste iseteadvus ja tublidus!*
http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1829081
- 20.06.2012 "Targalt internetis" koolituse läbis sel õppeaastal üle 10 000 inimese
<http://koolielu.ee/info/readnews/176230/targalt-internetis-koolituse-lbis-sel-ppaastal-le-10-000-inimese>
- 21.06. Lillad karud tulid, et jääda. Sakala (2012)
<http://www.kodulugu.ee/article/687511>
- 30.06.2012 Mängiv laps: Riskid ja rõõm
<http://www.kylauudis.ee/2012/07/01/mangiv-laps-riskid-ja-room/#more-42143>
- 02.07.2012 Loone Ots: mängiv laps
<http://arvamus.postimees.ee/894346/loone-ots-mangiv-laps>
- 09.07.2012 Ajakiri "Märka Last" inimesele, kes hoolib
<http://www.terviseinfo.ee/et/blogi/832-ajakiri-qmarka-lastq-inimesele-kes-hoolib>
- 09.07.2012 Enamik lapsehoidjaid töötab ebaseaduslikult
<http://www.vorumaateataja.ee/index.php/ee/82-eesti-uudised/4087-enamik-lapsehoidjaid-toeotab-ebaseaduslikult>
- 09.07.2012 Mustalt palgatud lapsehoidja seaduse silmis lapse eest ei vastuta
<http://www.epl.ee/news/eesti/mustalt-palgatud-lapsehoidja-seaduse-silmis-lapse-eest-ei-vastuta.d?id=64651430>
- 10.07.2012 Kuhu mure korral pöörduda?
<http://www.targaltinternetis.ee/2012/07/kuhu-mure-korral-poorduda/>
- Uudised, ERR: ETV, Aktuaalne kaamera *Uudised* – Eesti laste internetikasutus: ohud ja riskid; intervjuu Malle Hallimäe
- Vikerraadio Uudis+: Eesti laste internetikasutus: ohud ja riskid; intervjuu Malle Hallimäe
- 10.07.2012 Vooremaa: Jõgeva gümnaasiumi noored lustisid ISE noortelaagris
<http://ave.ee/?p=377>
- 11.07.2012 Lasnamäe noored tegid tööd õpilasmalevas, puhkasid ning õppisid eesti keelt Remniku Noortelaagris
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120711&ID=289041>
- 11.07.2012 Interneti turvalisemaks kasutamiseks saab nõu ja abi.
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120711&ID=289043>
<http://www.postimees.ee/903348/haller-eesti-lastevanemate-muretuse-pohjus-on-teadmatus/>
- 11.07.2012 Eesti lapsed on Internetis ühed ohustatumad Euroopas!
<http://naistekas.delfi.ee/perekond/koolilaps/eesti-lapsed-on-internetis-uhed-ohustatumad-euroopas.d?id=64663382>
- 12.07.2012 „GoAdventure ja Lastekaitse Liidu heategevusprojekt”
http://goadventure.ee/site-news/projekt_est/
- 12.07.2012 Kandideeri "101 last Toompeale" grupijuhiks!
<http://opilasliit.ee/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=274&cntnt01returnid=29>
- 13.07.2012 Kokkuvõte 2011. a eelisvaldkondade täitmisest
<http://lasteombudsman.ee/et/taiskasvanu/prioriteet-2011>
- 20.07.2012 Koolirahu kuulutatakse tänavu välja Sillamäel
<http://koolielu.ee/info/readnews/177512/koolirahu-kuulutatakse-tnavu-vlja-sillamel>
- 31.07.2012 Foorumteater Remniku lastelaagris
http://foorumteater.com/?page_id=910
- 02.08.2012 Perekonnaõigus
<http://www.lextal.ee/est/p/>
- 08.08.2012 „GoAdventure ja Lastekaitse Liidu heategevusprojekt”II
http://goadventure.ee/site-news/projekt2_est/
- 14.08.2012 Lastekaitse Liidus saab tasuta õigusabi
<http://www.kylauudis.ee/2012/08/14/lastekaitse-liidus-saab-tasuta-oigusabi/>
- 17.08.2012 Loone Ots: lapsetoetused ei tohi muutuda insener Garini hüperboloidiks
<http://uudised.err.ee/index.php?06259342>
- 18.08.2012 Riigikaitsejate lapsed kogunevad ühislaagrisse
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/riigikaitsejate-lapsed-kogunevad-uhislaagrisse.d?id=64841140>
<http://www.kylauudis.ee/2012/08/18/riigikaitsejate-lapsed-kogunevad-uhislaagrisse/>
- 21.08.2012 Liiklusrahu
<http://www.politsei.ee/et/nouanded/liiklus/>
- 22.08.2012 Lastekaitse Liit: lapsetoetus ei ole vaesustoetus

<http://www.ohtuleht.ee/489401>
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/lastekaitse-liit-laste-heaks-tuleb-eraldada-rohkem-raha.d?id=64853020>
<http://www.epl.ee/>
<https://www.meiema.ee/index.php?content=artiklid&sub=2&artid=49160>
<http://www.maaleht.ee/news/uudised/eesti/uudised/lastekaitse-liit-lapsetoetus-ei-ole-vaesustoetus.d?id=64852998>
<http://www.kylauudis.ee/2012/08/22/lapsetoetus-ei-ole-vaesustoetus/>
<http://www.neljas.ee/est/viljandi/?news=1020137&category=1&Lastekaitse-Liit--Lapsetoetus-ei-ole-vaesustoetus>
<http://www.perekool.ee/index.php?id=172771>
<http://www.pereportaal.eu/eriteemad/83-lastetoetus-2012/4840-lastekaitse-liit-lapsetoetus-ei-ole-vaesustoetus.html>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120822&ID=290632>
<http://news.station.ee/channel/22869/delfi-ee>
<http://www.lasteaed.net/2012/08/22/mtu-lastekaitse-liit-pressiteade-lapsetoetus-ei-ole-vaesustoetus/>
<https://www.arst.ee/et/Uudised-ja-artiklid/41263/Delfi>
http://www.kesknadal.ee/est/g2/uudised?id=19422&sess_admin=613f1607bab16ffc1327a4fdc6479727
<http://www.ratas.ee/index2.php?pid=1&id=124>
L. Otsa intervjuu Vikerraadio saates Uudis+
A. Tamme intervjuu Kuku raadios <http://www.kuku.ee/index.php?pid=35&lang=1&weekday=3>
22.08.2012 *Ansip külastab riigikaitsjate laste laagrit*
<http://www.kylauudis.ee/category/ida-virumaa/alajoe-vald/>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120822&ID=290682>
23.08.2012 *Mitmekülgne koolilõuna 78 sendi eest?*
<http://www.ohtuleht.ee/489473>
24.08. „GoAdventure ja Lastekaitse Liidu heategevusprojekt” III
http://goadventure.ee/site-news/projekt3_est
24.08. *Tahe kasvada koos oma riigiga (Kõne Hirvepargis 23.08.2012)*
<http://britkerbo.blogspot.com/2012/08/tahe-kasvada-koos-oma-riigiga-kone.html>
27.08. *Linna koolitoetused aitavad paljudel peredel rahakotti säästa*
<http://www.pealinn.ee/index.php?pid=132&lang=5&nid=10093>
28.08. *Lastekaitse oma last «Väike miss Estonia» üritusele saata ei soovita*
<http://www.elu24.ee/953312/lastekaitse-oma-last-vaike-miss-estonia-uritusele-saata-ei-soovita/>
<http://www.naine24.ee/954010/pereterapeut-lapsi-ei-tohiks-taiskasvanute-mangude-nimel-ara-kasutada/>
<http://kanal2.ee/news/article/Pereterapeut-lapsi-ei-tohiks-t-auml-iskasvanute-m-auml-ngude-nimel-auml-ra-kasutada>
<http://arvamus.postimees.ee/959556/kristel-kossar-puusad-ei-valeta/>
<http://lastekaitsetoomeetodidkaugope.blogspot.com/>
29.08 M. Hallimäe intervjuu Radio2
A. Karu TV3 uudistes <http://www.tv3play.ee/play/280147/?autostart=true>
29.08.2012 *Advokatuur jagas Taani kolleegidele tasuta õigusabi kogemusi*
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120829&ID=291214>
31.08.2012 *Koolirahu leping*
http://www.opleht.ee/?archive_mode=article&articleid=7818
31.08.2012 *Koolirahu kuulutatakse välja 1. septembril Sillamäel*
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/koolirahu-kuulutatakse-valja-1-septembril-sillamael.d?id=64899606>
<http://noortehaal.delfi.ee/news/kool/koolirahu-kuulutatakse-valja-1-septembril-sillamael.d?id=64899670>
https://sillamae.kovtp.ee/et/kalender?p_p_id=8&8_struts_action=/calendar/view_event&8_eventId=2744295&redirect=https://sillamae.kovtp.ee/et/uldinfo
<http://www.perekool.ee/index.php?id=173216>
<http://koolielu.ee/info/readnews/180974/koolirahu-tseremoonia-sillamael>
<http://www.kuressaare.ee/uus/kuressaare-linnavalikogu-ja-linnavalitsuse-nadalakava-2708-01092012/>
M. Lage intervjuu KUKU raadios <http://www.kuku.ee/index.php?pid=24&nid=5438&jsback=1>
01.09.2012 *Koolirahu sõlmitakse Sillamäel*
<http://www.postimees.ee/958136/koolirahu-solmitakse-sillamael/#comments>
<http://uudised.err.ee/index.php?06260338>

<http://www.lasteaed.net/2012/09/01/koolirahu-leping/>
<http://novosti.etv24.ee/index.php?06260338>
<http://uudised.err.ee/index.php?0&popup=video&id=50123n>
<http://www.hm.ee/index.php?0513030&print=1>
<http://vasalemmalastekaitse.blogspot.com/2012/09/kooli-koolirahuga.html>
<http://sillamaegymn.wordpress.com/uudised/>
<http://vikerraadio.err.ee/uudisklipiarhiiv>
<http://online.le.ee/2012/09/01/haapsalus-algas-kooliaasta-vihmases-linnuses/>
<http://www.virumaateataja.ee/958118/tanavu-solmiti-koolirahu-sillamael/>
<http://www.vestnik.ee/n31/1-sentjabrja-v-sillamjae-obijavjat-skolinoi-mir-2>
http://www.haridusportaal.ee/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=25568&cntnt01detailtemplate=uudiste_uldine_mall.tpl&cntnt01returnid=578
Uudised ERR'is ja KUKU raadios
03.09.2012 Kuressaare kuulutati järgmise aasta Koolirahu linnaks
<https://www.meiema.ee/index.php?content=artiklid&sub=1&artid=49302>
04.09.2012 Seminar "Kes kaitseb last perevägivald eest?"
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120904&ID=291658>
<http://www.lasteaed.net/2012/09/04/kes-kaitseb-last-perevagivalla-eest/>
Intervjuu Kuku raadios Ene Eha Urbla'lt <http://www.kuku.ee/index.php?pid=35&lang=1>, milles ta korduvalt mainis ka Liitu ja ümarlauda ja meie panust, oli VOX POPULI saate osades teemaks just just perevägivald - mis põhjustab perevägivalda.
http://www.kuku.ee/index.php?action=subject&id_broadcast=12&id_subject=1317
04.09.2012 MTÜ Lastekaitse Liit: Abivajavast lapsest saab teatada ööpäev läbi
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/lastekaitse-liit-abivajavast-lapsest-saab-teatada-oopaev-labi.d?id=64916130>
<http://m.delfi.ee/eesti/article.php?id=64916130>
<http://news.station.ee/story/48395028/lastekaitse-liit-abivajavast-lapsest-saab-teatada-oopaev-labi.html>
<http://w3.ee/openarticle.php?id=1450036&lang=est>
<http://www.kylauudis.ee/2012/09/05/mtu-lastekaitse-liitabivajavast-lapsest-saab-teatada-oopaev-labi/>
<http://www.pereportaal.eu/lyhiuudised/52-operatiivteated/4969-lastekaitse-liit-abivajavast-lapsest-saab-teatada-oeopaeav-laebi.html>
Artikkel oli vastus samal päeval esitatud küsimusele: <http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/lugeja-mida-teha-kui-naen-lapse-vaarkohtlemist.d?id=64914494>
04.09.2012 Vastuta ja sekku
<http://online.le.ee/2012/09/03/laane-elu-paberleht-4-septembril/>
05.09.2012 Nutikad lapsed ohtlikus internetis
<http://arvamus.postimees.ee/962088/triin-nigul-nutikad-lapsed-ohtlikus-internetis>
06.09.2012 Loone Ots: samasoopered ja adoptiivlapsed
<http://arvamus.postimees.ee/963584/loone-ots-samasoopered-ja-adoptiivlapsed/>
<http://kanal2.ee/news/article/Loone-Ots-samasoopered-ja-adoptiivlapsed>
Aktuaalsel teemal.
<http://arvamus.postimees.ee/965496/kristjan-pomm-teame-homolapsendamisest-liiga-vahe/>
<http://kanal2.ee/news/article/Meestearst-teame-homo-lapsendamisest-liiga-v-auml-he>
06.09.2012 Eesti õpetaja autähis avatakse õpetajate päeval Haljala gümnaasiumi ees
<http://m.delfi.ee/eesti/article.php?id=64929538>
09.09.2012 Poliitikahooaja peateemaks töötab kujuneda lastetoetuste reform
<http://uudised.err.ee/index.php?06260933>
<http://m.delfi.ee/eesti/article.php?id=64940826>
http://etv.err.ee/index.php?033468&clip_id=50327
11.09.2012 TAOTLE: stipendiumid maapiirkondadest pärit ja majanduslikult raskes olukorras olevatele noortele
<http://www.maaleht.ee/news/uudised/kultuur/taotle-stipendiumid-maapiirkondadest-parit-ja-majanduslikult-raskes-olukorras-olevatele-noortele.d?id=64951280>
18.09.2012 Sotsiaalkomisjon arutab täna lastetoetuste tõstmist
<http://m.delfi.ee/eesti/article.php?id=64982462>
<http://www.riigikogu.ee/index.php?id=173984>
<http://nommesonumid.blogspot.com/2012/09/lapsetoetus-ja-palgatous-on-selle.html#/2012/09/lapsetoetus-ja-palgatous-on-selle.html>
<http://www.sekretar.ee/?PublicationId=856e987b-7bc6-4209-8a3e-aff31c991e7f&ref=rss>

<http://www.maaaleht.ee/news/uudised/eesti/uudised/vanemad-toetus-on-nagunii-naeruvaarne.d?id=64990844>
19.09.2012 *Seminar „Lapse õigused meedias” Jõhvis*
<http://www.opleht.ee/?pressnewsid=3750>
<http://www.facebook.com/lasteabi>
<http://www.kylauudis.ee/category/ida-virumaa/johvi/>
<http://koolielu.ee/info/readnews/190202/seminar-kasitleb-laste-oigusi-meedias>
21.09.2012 MTÜ Lastekaitse Liidu ümarlaud “Lapse parima huvi väljaselgitamine perevägivalla juhtumites”!
<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/09/mtu-lastekaitse-liidu-umarlaud-%E2%80%9C lapse-parima-huvi-valjaselgitamine-perevagivalla-juhtumites%E2%80%9D/>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120922&ID=293275>
<http://www.lasteaed.net/2012/09/24/mtu-lastekaitse-liidu-umarlaud-lapse-parima-huvi-valjaselgitamine-perevagivalla-juhtumite/>
21.09.2012 *Lasteülikool soovib oma tegevust Eestisse laiendada*
<http://nommesonumid.blogspot.com/#/2012/09/lasteulikool-soovib-oma-tegevust.html>
21.09.2012 „101 last Toompeale”
<http://www.lastekaitseliit.ee/author/lastekaitse-liit/>
<http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2012/09/101-last-toompeale-ootab-osalejaid-eelfoorumile/>
<http://www.kylauudis.ee/2012/09/25/101-last-toompeale-ootab-eelfoorumitele/>
24.09.2012 *Kas minna lastetoetustega Põhja- või Lõuna-Euroopa teed?*
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20120924&ID=293379>
26.09.2012 Otsitakse kandidaate konkursile „Hea Eeskuju”.
http://www.rapla.ee/index.php?page=254&action=article&article_id=2667
27.09.2012 *Lasteülikool soovib oma tegevust Eestisse laiendada*
<http://eesti.delfi.ee/eesti/tallinn/nomme/haridus/video-lasteulikool-soovib-oma-tegevust-eestisse-laiendada.d?id=65025648>
28.09.2012 *Kas lapse karistamine kerge laksuga on lubatud?*
<http://www.tv3play.ee/play/282256/?autostart=true>
Oktoober – Pivarootsi kuulutused koolituste kohta
http://hanila.kovtp.ee/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/9KYb/content/id/2908323
<http://www.kultuuri.net/n/laane/?op=events&cat=&id=149231&seldate=2012-10-13>
<http://www.visithaapsalu.com/sundmus/2012/10/23/kultuuri/149231>
03.10. 2012 *Lastekaitse Liidu fond*
<http://viljandigumnaasium.edu.ee/kodu/index.php/oppenoustamiskeskus/vastuvotuaajad-ja-kontakt/26-oppimine/osalusteated>
<http://www.htg.tartu.ee/?sub=okk#29>
06.10.2012 *Kolme riigi õpilased käisid Pivarootsi laagris*
<http://www.ahtmekool.ee/index.php?lang=est&p=News&id=82>
09.10.2012 *Ka Saaremaa noori oodatakse taas Toompeale.*
<http://www.saartehaal.ee/2012/10/09/ka-saaremaa-noori-oodatakse-taas-toompeale/>
10.10.2012 *Konkurss „Kuula last!”*
<http://www.noor.laanemaa.ee/uudised-mainmenu-1/osale/eesti/1122-mtue-lastekaitse-liit-essee--joonistus-ja-fotokonkurss-kuula-last>
<http://www.kylauudis.ee/2012/10/03/mtu-lastekaitse-liit-kuulutab-valja-konkursi-kuula-last/>
13.10.2012 *Räägime laste turvalisusest internetis*
<http://podcast.kuku.ee/2012/10/13/restart-2012-10-13/>
16.10.2012 *Tee oma hääl kuuldavaks – osale Lastekaitse Liidu konkursil „Kuula last!”*
<http://www.perekool.ee/artiklid/mtu-lastekaitse-liit-pressiteade-tee-oma-haal-kuuldavaks-osale-lastekaitse-liidu-konkursil-%E2%80%9Ekuula-last/>
<http://www.entk.ee/mtue-lastekaitse-liit-essee-joonistus-ja-fotokonkurss-%E2%80%9Dkuula-last%E2%80%9C>
<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/10/tee-oma-haal-kuuldavaks-%E2%80%93-osale-lastekaitse-liidu-konkursil-%E2%80%9Ekuula-last%E2%80%9D/>
<http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2012/10/tee-oma-haal-kuuldavaks-osale-lastekaitse-liidu-konkursil-kuula-last/>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20121016&ID=295598>
<http://www.enl.ee/et/Organisatsioonist/uudiskiri/Uudised/736/essee-joonistus-ja-fotokonkurss-kuula-last/comments>

<http://www.kylauudis.ee/2012/10/16/tee-oma-haal-kuuldavaks-osale-lastekaitse-liidu-konkursil-kuula-last/>
<http://koolielu.ee/info/readnews/193122/lastekaitse-liidu-konkurss-%E2%80%99Ekuula-last%E2%80%99D>
<http://www.lasteaed.net/2012/10/17/tee-oma-haal-kuuldavaks-osale-lastekaitse-liidu-konkursil-kuula-last/>
<http://svetvlad.blogspot.com/2012/10/20-1991.html>
http://1dklassoldino.blogspot.com/2012/10/blog-post_7539.html
<http://sunny-klass.blogspot.com/>
<https://www.oesel.ee/meiekq/?s=855>
<http://www.jooprepk.ee/>
<http://www.harku.ee/index.php?newsID=2056>
<http://www.virol.ee/maakond/noored/noorteinfo/uudised>
<http://majandusrrg.wordpress.com/2012/10/20/essee-voib-viia-brusselisse/>
<http://www.gaidid.ee/moodul.php?moodul=CMS&Komponent=NewsFront&f=viewNews&id=378>
<http://www.tore.ee/index.php?id=269>
http://www.kunda.ee/index.php?article_id=1317&page=100&action=article&
<http://vokanoortekas.blogspot.com/2012/10/et-vaheajaks-ikka-tegevusi-jaguks.html>
<http://www.ngo.ee/ngo/8/article/4430>
<http://www.sscw.ee/index.php?id=11848>
<http://www.eurodesk.ee/est/uudised/osale-konkursil-ja-voida-reis-brysselisse/>
<http://www.inimeseopetus.eu/moodul.php?moodul=CMS&Komponent=NewsFront&f=viewNews&id=94>
<http://www.noorteseire.ee/news/mt%C3%BC-lastekaitse-liit-viib-l%C3%A4bi-k%C3%BCsitluse-lastekaitse-osalemisest-ja-kaasamisest>
Kodanikuühiskonna nädalakiri 44/2012 <http://us1.campaign-archive2.com/?u=b1f5d903c963348f766fa0d71&id=a2e44dab63&e=727aa22280>
17.10.2012 "101 last Toompeale" kutsutakse osalema!
<http://keskus.vorumaanoor.ee/uudised/101-last-toompeale-kutsutakse-osalema>
17.10.2012 Tasuta õppekäikude sari „Targalt internetis“ lasteaedadele
<http://koolielu.ee/info/readnews/193271/tasuta-opekaikude-sari-%E2%80%99Etargalt-internetis%E2%80%99C-lasteaedadele>
18.10.2012 Lastekaitse Liiduga koostöö tulemused.http://goadventure.ee/site-news/tulemused_est/
18.10.2012 Loone Ots: Inimlik kurjus on ühesugune. Auschwitzis ja Lõuna-Eestis vahet ei ole
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/loone-ots-inimlik-kurjus-on-uhesugune-auschwitzis-ja-louna-eestis-vahet-ei-ole.d?id=65134534>

19.10.2012 MTÜ Lastekaitse Liit pöördumine: Ükskõiksus teeb haiget

<http://www.postimees.ee/1012178/lastekaitse-liit-peksmisvideo-naitab-uhiskonna-hoiakuid/>
<http://www.youtube.com/watch?v=UJk6ABJ02do>
<http://uudised.err.ee/index.php?06263915>
<http://www.perekool.ee/artiklid/mtu-lastekaitse-liit-poordumine-ukskoiksus-teeb-haiget/>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20121019&ID=296011>
Sakala, Pärnu Postimees, Järva Teataja,
<http://www.kylauudis.ee/2012/10/19/mtu-lastekaitse-liit-poordumine-ukskoiksus-teeb-haiget/>
<http://www.ohtuleht.ee/496541>
<http://www.lasteaed.net/2012/10/19/mtu-lastekaitse-liit-poordumine-ukskoiksus-teeb-haiget/>
<http://www.ohtuleht.ee/496382>
<http://kanal2.ee/news/article?nodeid=145014>
<http://www.facebook.com/delfi.ee/posts/444118362291849>
Raadios ERR uudistes, KUKU
Pressiteade järgnes avalikkust vapustanud kiusamisvideole, kaasatud koolitusel osalenud liikmed ja sai uuendusliku kuju youtube videona, mis alati kõigile kättesaadav
19.10.2012 Õpilasiit: Valgas toimunud vägivaldatsemine on jõhker ja häbiväärne
<http://uudised.err.ee/index.php?06263936>
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/opilasiit-valgas-toimunud-vagivaldatsemine-on-johker-ja-habivaarne.d?id=65139004>
toetusavaldus LL pressiteatele (koostöö tulemusel Noortekoguga. Mõju hinnangul oluline)
21.10.2012 Toidupank kogus nädalavahetusel raskustes peredele abi
A.Tamme intervjuu laste vaesusest

<http://novosti.etv24.ee/index.php?06264038>

22.10.2012 *Rahvusvahelise noorsoovahetuse etendus Kohilas*

<http://www.raplamaa.ee/et/kalender/35-view-5523.html>

24.10.2012 *Koostööpartnerid Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolist*

A.Tamme artikkel koostööst http://www.ttk.ee/public/Erileht_2012.pdf

01.11.2012 *November-lapse õiguste kuu!*

<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/11/november-%E2%80%93-lapse-oiguste-kuu/>

<http://www.perekool.ee/artiklid/november-lapse-oiguste-kuu/>

<http://www.lasteaed.net/2012/11/01/november-lapse-oiguste-kuu/>

<http://www.ngo.ee/ngo/8/article/4466>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20121102&ID=296917>

<http://www.kylauudis.ee/2012/11/01/loo-kaasa-lastekaitsekuu-tegemistes/>

<http://www.neljas.ee/est/?news=1021891&category=1&NOVEMBER---LAPSE-OIGUSTE-KUU!>

<http://koolielu.ee/info/readnews/195963/november-on-lapse-oiguste-kuu>

<http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2012/11/november-lapse-oiguste-kuu/>

<http://www.harkulaps.ee/november12.html>

http://www.ngo.ee/ngo/8/article/4486?utm_source=est.ngo.ee&utm_campaign=ac21a424de-45%2F2012&utm_medium=email

<http://www.virol.ee/maakond/noored/aid-8106/NOVEMBER-%E2%80%93-LAPSE-%C3%95IGUSTE-KUU->

Raadio 7 – intervjuu K.Mikiver

05.11.2012 *Riigikogu asub peretoetuste maksmise süsteemi muutma*

<http://www.postimees.ee/1030218/riigikogu-asub-peretoetuste-maksmise-susteemi-muutma/>

<http://www.vorumaateataja.ee/index.php/ee/82-eesti-uudised/5479-riigikogu-asub-muutma-peretoetuste-maksmise-susteemi>

06.-07.11.2012 Homsel seminaril arutletakse laste õiguste üle meedias

<http://koolielu.ee/info/readnews/196530/homsel-seminaril-arutletakse-laste-oiguste-ule-meedias>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20121106&ID=297323>

<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/11/seminar-%E2%80%93-lapse-oigused-meedias%E2%80%93C/>

<http://www.perekool.ee/artiklid/pressiteade-mtu-lastekaitse-liit-korraldab-kolmapaeva-7-novembril-tallinnas-seminari-%E2%80%93-lapse-oigused-meedias-et-arutada-kuidas-laste-ja-perede-lugusid-kajastada-lapse-huvidest-l/>

<http://www.opleht.ee/?pressnewsid=3840>

<http://nuusi.net/?g=81>

http://www.kesknadal.ee/est/uudised?id=19847&sess_admin=698be8eea867f68765e0d0e2271a4d3a

<http://vikerraadio.err.ee/saade/vikerhommik/algus>

<http://www.lasteaed.net/2012/11/06/seminar-lapse-oigused-meedias-7-novembril-opetajate-majas/>

http://vikerraadio.err.ee/uudisklipid?main_id=4349657

<http://www.tallinnatv.eu/index.php?id=3509>

<http://uudised.err.ee/index.php?06265342>

Intervjuu M.Hallimäe raadio 4, Vikerraadio <http://vikerraadio.err.ee/saade/vikerhommik/4204>

06.11.2012 *L.Otsa intervjuu Kanal 2 Reporteris: venekeelsete laste võimalused kasvamiseks Eestis*

10.11.2012 *Maavanem kuulutas välja Läänemaa sádeinimesed*

<http://online.le.ee/2012/11/10/maavanem-kuulutas-valja-laanemaa-sadeinimesed/>

11.11.2012 *M.Valner rääkimas Vikerhommikus ajakirjas Märka Last*

<http://vikerraadio.err.ee/saade/vikerhommik/arhiiv/2012>

16.11.2012 *"101 last Toompeale"*

Terevisioon <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=133577> alates 1h 36 min 12s

Postimehe esileht (pilt sellest manusena kaasas)

Nädal Riigikogus - <http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174693>

Otseülekanne - <http://www.riigikogu.ee/index.php?id=31514>

<http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174727>

<http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174723>

<http://www.perekool.ee/artiklid/pressiteade-noortefoorumil-101-last-toompeale-valiti-tana-2012-aasta-lapsesobralik-uhiskonnategelane-ja-organisatsioon/>

Reporter <http://www.reporter.ee/2012/11/16/koolinoored-valisid-lapsesobralikuma-uhiskonnategelase-ja-organisatsiooni/>

Raadio 4 (venekeelne); 13.11.2012 ERR

Tallinna TV 20.00. - <http://www.tallinnatv.eu/?id=3692>

Pervõi Baltiskii Kanal

Delfi - <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/fotod-noored-vallutasid-riigikogu.d?id=65273562>

Delfi RUS <http://rus.delfi.ee/daily/estonia/foto-v-zale-riigikogu-v-pyatnicu-zasedala-molodezh.d?id=65275576>

Õhtuleht pildid - <http://www.oh tuleht.ee/galerii/5750#1>

Postimees+ artikkel : Riigikogus kogunes noortefoorum «101 last Toompeale»

<http://mail.32kk.edu.ee/uus/?p=2351>

19.11.2012 Õiguskantsleri avalik pöördumine sotsiaalministri poole laste kehalise karistamise keelustamiseks

<http://oiguskantsler.ee/et/oiguskantsleri-avalik-poordumine-sotsiaalministri-poole-lastehalise-karistamise-keelustamiseks>

19.11.2012 Kuidas ennetada kiusamist juba lapseas?

<http://eesti.delfi.ee/eesti/saaremaa/kuressaare/haridus/kuidas-ennetada-kiusamist-jubalapseas.d?id=65275704>

21.11.2012 Kuidas kasvatame – piits või pitsa?

<http://www.entk.ee/eng/konverents-kuidas-kasvatame-piits-voi-pitsa>

http://www.stardiplats.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=1164%3Aosale-lastekaitse-liidu-ja-tue-eetikakeskuse-uehiskonverentsil-qkuidas-kasvatame-piits-voi-pitsaq&catid=39%3Asuendmused&lang=et

<http://et-ee.facebook.com/KodukotusParksepa>

<http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2012/11/kuidas-kasvatame-piits-voi-pitsa/>

<http://www.perekool.ee/artiklid/21-novembril-on-fookuses-estimaa-lapsed-mtu-lastekaitse-liit/>

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20121121&ID=298661>

<http://uudised.err.ee/index.php?06266335>

<http://www.kylauudis.ee/2012/11/21/kuidas-kasvatame-piits-voi-pitsa-otseulekanne-algab-kell-10/>

<http://vikerraadio.err.ee/saade/vikerhommik/4246>

http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=1916481

<http://news.station.ee/story/51546707/liit-uurib-muutusi-lastekasvatamise-arusaamades.html>

[#http://www.neljas.ee/est/?news=1022420&category=1&Kuidas-kasvatame---piits-voi-pitsa">#](http://www.neljas.ee/est/?news=1022420&category=1&Kuidas-kasvatame---piits-voi-pitsa)

<http://www.naine24.ee/1048726/margit-sutrop-direktiivne-kasvatatusviis-tanapaeva-uhiskonda-ei-sobi>

<http://koolielu.ee/info/readnews/198426/konverentsi-kuidas-kasvatame-piits-voi-pitsa-saab-jalgida-ka-veebis>

<http://www.lasteaed.net/2012/11/23/kuidas-kasvatame-piits-voi-pitsa/>

<http://www.tpl.edu.ee/joomla/>

21.11.2012 Ene Ergma: vanemad peaksid lastest ja koolis toimuvast rohkem huvituma

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/ene-ergma-vanemad-peaksid-lastest-ja-koolis-toimuvast-rohkem-huvituma.d?id=65295826>

<http://www.riigikogu.ee/index.php?id=174789>

<http://www.neljas.ee/est/?news=1022426&category=6&Ergma--laste-vaartuskasvatus-pohineb-kodu-ja-kooli-koostool>

21.11.2012 Tallinna külastab Soome Lastekaitse Keskliidu delegatsioon

<http://www.tallinn.ee/est/Tallinna-kulastab-Soome-Lastekaitse-Keskliidu-delegatsioon>

<http://www.sscw.ee/index.php?id=12046>

<http://nuusi.net/?g=31>

<http://et-ee.facebook.com/Estofennia>

Intervjuud Tallinna TV-s <http://www.tallinnatv.eu/?id=3846> KUKU raadio uudis

21.11.2012 Üle-Eesti koos Postimehega – JUSTLEHT (ajakiri Märka Last)

22.12.2012 Heategevuskontsert „Valgus võidab“ Tartu Lastekaitse Ühingu toetuseks

<http://kultuuriaken.tartu.ee/?event=1353532251>

25.11.2012 Lastekaitsja: kehaline karistamine pärsib ühiskonda

<http://www.tarbija24.ee/1052842/lastekaitsja-kehaline-karistamine-parsib-uhiskonda/>

<http://www.sakutehno.ee/lastekaitsja-kehaline-karistamine-parsib-uhiskonda-e24/>

Ajakirja Märka last artiklite kajastus Postimehe on-line väljaandes:

26.11.2012 Pereterapeut: paha last ei ole olemas

<http://www.naine24.ee/1053432/pereterapeut-paha-last-ei-ole-olemas>

<http://www.kylauudis.ee/2012/12/04/48871/>

26.11.2012 Armastus või kohtinguvägivald?

<http://www.naine24.ee/1053940/armastus-voi-kohtinguvagivald/>

27.11.2012 Vanemate head suhted - lapsepõlve varalaegas

<http://www.naine24.ee/1054590/vanemate-head-suhted-lapsepolve-varalaegas/>

27.11.2012 Andres Aru: Ikka veel ihunuhtlus

<http://lasteombudsman.ee/et/andres-aruu-ikka-veel-ihunuhtlus-ajakiri-marka-last>
27.11.2012 *Eesti vihjeliin sai rahvusvahelise tunnustuse*
<http://uudised.err.ee/index.php?06266816&print=1>
<http://www.perekool.ee/artiklid/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse/>
<http://www.lastekaitseliit.ee/2012/11/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse/>
<http://m3.err.ee/ee/eesti/53611>
<http://ilm.ee/?inf=16&ID=222022>
<http://novosti.etv24.ee/index.php?06266816>
<http://news.station.ee/story/51842193/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse.html>
Vihjeliini on teavitatud 200 laste ärakasutamist esitavast internetilehest
<http://www.postimees.ee/1054880/vihjeliini-on-teavitatud-200-laste-arakasutamist-esitavast-internetilehest/>
<http://www.vorumaateataja.ee/index.php/ee/82-eesti-uudised/5718-lastekaitse-vihjeliinile-on-tulnud-ligi-1700-vihjet>
<http://www.sakala.ajaleht.ee/?r=248>
<http://www.kylauudis.ee/2012/11/27/eesti-vihjeliin-sai-rahvusvahelise-tunnustuse/>
M.Hallimäe intervjuu raadio 7
28.11.2012 *Kahtlased hääled naaberkorteris*
<http://www.naine24.ee/1055702/kahtlased-haaled-naaberkorteris/>
29.11.2012 *Kiusamisest vaba lasteaed*
<http://nommesonumid.blogspot.com/2012/11/kiusamisest-vabalasteaed.html#!/2012/11/kiusamisest-vaba-lasteaed.html>
<http://eesti.delfi.ee/eesti/tallinn/nomme/haridus/kiusamisest-vaba-lasteaed.d?id=65335948>
<http://ariblogi.station.ee/story/51978783>
30.11.2012 *Loone Ots: Iga laps peab saama maksimaalselt areneda*
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/loone-ots-iga-laps-peab-saama-maksimaalselt-areneda.d?id=65339398>
<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/loone-ots-erivajadusega-lapse-opetamine-on-eestis-ikka-veel-probleemne.d?id=65339398>
03.12.2012 *Toetused lastele on märk hoolimisest*
<http://www.pealinn.ee/index.php?pid=132&lang=5&nid=10524>
04.12.2012 *Reporter.ee: kas head lapsed kasvavad vitsaga või vitsata?*
<http://www.ohutuleht.ee/501909>
<http://www.postimees.ee/1062280/reporter-ee-kas-head-lapsed-kasvavad-vitsaga-voi-vitsata>
04.12.2012 *A. Tamme intervjuu Terevisioonis (sh ajakirja Märka Last tutvustus)*
<http://etv.err.ee/index.php?05629907&video=5791>
04.12.2012 *Nõustaja: lapse huvid on perekonnaõiguse alustala*
<http://uudised.err.ee/index.php?06267362&print=1>
04.12.2012 *Eesti Advokatuur jätkab uuel aastal koostööd Lastekaitse Liiduga*
<http://www.neljas.ee/est/?news=1022759&category=1&Eesti-Advokatuur-jatkab-uuel-aastal-koostood-Lastekaitse-Liiduga>
<http://www.facebook.com/pages/Eesti-Advokatuur/169260913127037>
05.12.2012 *Tartu Lasteaed Pääpikk omab sertifikaati*
<http://www.tartu.ee/pakapikk/?id=03>
06.12.2012 *Ettevõtjad: advokaadid on ühiskondlikult vastutustundlikud*
<http://majandus.delfi.ee/news/uudised/ettevotjad-advokaadid-on-uhiskondlikult-vastutustundlikud.d?id=65368900>
14.12.2012 *Kui pikk peaks olema hea kooli mõõdupuu?*
<http://opleht.ee/1688-kui-pikk-peaks-olema-hea-kooli-moodupuu/>
15.12.2012 *Kas eksamite pingerea asemele tuleb hea kooli märk?*
<http://arvamus.postimees.ee/1075088/kas-eksamite-pingerea-asele-tuleb-hea-kooli-mark/>
15.12.2012 *Laste kingihitid: väikseid mõjutavad multifilmid, suuremate soove hobid*
<http://www.ohutuleht.ee/503272>
20.12.2012 *Pöördumine seoses Eesti valimisega ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks*
<http://humanrights.ee/2012/12/poordumine-seoses-eesti-valimisega-uro-inimoiguste-noukogu-liikmeks/>
30.12.2012 *L. Otsa sõnavõtt „Eestimaa Uhkuse“ tänugaalal*
<http://www.tv3play.ee/play/293823/?autostart=true>
Pidev: Kogumiku „Tasa ja targu“ kajastus Perekooli veebilehel:
<http://perekool.nupsu.ee/silt/kasvatusvotud/>

LASTEKAITSE LIIT JA LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(eurodes)

VARAD

KÄIBEVARA

	Lisa nr	31.12.2012	31.12.2011
Raha		268 030	245 786
Nõuded ja ettemaksed	3; 4	163 104	141 535
Varud	5	121 658	50 898

Kokku käibevara

552 792 438 219

PÕHIVARA

Materiaalne põhivara	6	891 821	905 075
----------------------	---	---------	---------

Kokku põhivara

891 821 905 075

VARAD KOKKU

1 444 613 1 343 294

KOHUSTUSED JA NETOVARA

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Laenukohustused	7	21 408	2 985
Võlad ja ettemaksed	9	22 310	26 849
Tulevaste perioodide tulu sihfinantseerimisest	2; 10	313 453	136 410

Kokku lühiajalised kohustused

357 171 166 244

Pikaajalised kohustused

Laenukohustused	7	50 089	6 847
Tulevaste perioodide tulu sihfinantseerimisest	2; 10	585 608	690 514

Kokku pikaajalised kohustused

635 697 697 361

KOHUSTUSED KOKKU

992 868 863 605

NETOVARA

Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	2	479 689	469 845
Aruandeaasta tulem	2	-27 944	9 844

KOKKU NETOVARA

451 745 479 689

KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA

1 444 613 1 343 294

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE**(eurodes)**

	Lisa nr	2012	2011
Liikmetelt saadud tasud		609	758
Annetused ja toetused	11	514 824	630 083
Tulu ettevõtlusest	12	191 169	157 712
Muud tulud	2	56 594	28 964
Tulud kokku		763 196	817 517
Valmistoodangu varude jääkide muutus		11 083	1 651
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud		-193 300	-320 251
Mitmesugused tegevuskulud		-74 154	-43 476
Kaubad, toore, materjal ja teenused		-99 953	-25 619
Tööjõu kulud	13	-328 111	-316 302
Põhivara kulum	6	-105 834	-103 333
Kulud kokku		-790 269	-807 330
Põhitegevuse tulem	2	-27 073	10 187
Finantstulud ja -kulud	14	-871	-343
Aruandeaasta tulem		-27 944	9 844

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE (otsemeetod)**(eurodes)**

Rahavood põhitegevusest	Lisa nr	2012	2011
Liikmetelt saadud tasud		609	758
Laekunud annetused ka toetused		744 869	946 939
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest		192 397	151 461
Muud põhitegevuse tulude laekumised		13 752	12 812
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	11	-2 940	-2 961
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest		-464 262	-335 932
Toetuse ettemaksed		-124 822	-85 356
Väljamaksed töötajatele		-327 740	-317 172
Laekunud intressid	14	261	284
Makstud intressid	14	-1 047	-627
Kokku rahavood põhitegevusest		31 077	370 206
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara soetamisel	6	-70 498	-285 967
Laekunud põhivara müügist		0	15 978
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-70 498	-269 989
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	7	64 650	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	7	-2 985	-2 800
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		61 665	-2 800
Kokku rahavood		22 244	97 417
Raha perioodi alguses		245 786	148 369
Raha muutus		22 244	97 417
Raha perioodi lõpus		268 030	245 786

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2010	469 845	469 845
Aruandeperioodi tulem	9 844	9 844
Saldo 31.12.2011	479 689	479 689
Aruandeperioodi tulem	-27 944	-27 944
Saldo 31.12.2012	451 745	451 745

Konsolideeritud finantsaruannete lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 2012. aasta kohta on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus- ja aruandluse põhimõtetele, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Aastaaruande koostamisel on kasutatud tagasiulatuvalt Raamatupidamise Toimkonna juhendeid ning sellest tulenevalt on sihtfinantseerimise kajastamise arvestuspõhimõtted muutunud. Eelmiste perioodide võrdlusandmed on viidud vastavusse uue käsitlemisega. Aruandes esitatud aruandeaasta andmed on olulises osas võrreldavad 2011.a. majandusaasta andmetega. Lastekaitse Liidu ja tema tütarettevõtja arvestusvaluutaks on euro ja raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Grupis konsolideeritakse tütarettevõtja, mille üle Lastekaitse Liidul on kontroll. Tütarettevõtjat loetakse Lastekaitse Liidu kontrolli all olevaks, kui viimane omab 50%-100% hääleõiguslikest osadest. Konsolideeritud finantsaruanded sisaldavad tütarettevõtja finantsandmeid. Konsolideeritud aruannetes on kajastatud ainult need majandustehingud, mis leidsid aset väljaspool Gruppi olevate partneritega. Aruanded on konsolideeritud rida realt, Gruppi kuuluvate ühingute vahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh. laenunõuded, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid nende finantsvarade väärtuse languse osas. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad alla nendest eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdiseväärtuseni. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Varud

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Materiaalne põhivara

Grupis loetakse materiaalseks põhivaraks materiaalet vara kasuliku elueaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 320 eurost. Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Kulutused, mis taastavad objekti algset seisundit (remont, hooldus) on kajastatud perioodikuludes. Bilansis kajastatakse materiaalet põhivara selle jääkmaksumuses, st soetusmaksumusest on maha arvatud akumuliseeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi vastavalt selle kasulikule elueale.

Amortisatsioonimäärade vahemikud aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Hooned ja rajatised	6-15%
Masinad ja seadmed	20-30%
Muu materiaalne põhivara	30%

Maad ei amortiseerita.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse põhivara puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval tõenäosust, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse. Sel juhul suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel

normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamisi kajastatakse aruandeperioodi kulu vähendamisena.

Finantskohustused

Kõik lühi- ja pikaajalised võlakohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Lühiajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, seetõttu kajastatakse lühiajalised võlakohustused bilansis maksmisele kuulavas summas. Pikaajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamine toimub nominaalse intressimäära meetodil.

Kapitalirent

Renditehingut käsitatakse kapitalirendina, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirendi tingimuste kohaselt renditud põhivara kajastatakse rendi jõustumise hetkel bilansis põhivara ja kohustusena vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Rendileandjale makstavad renditasud jagunevad põhiosa tagasimakseteks ja finantskuluks. Finantskulu jaotub kogu rendiperioodile. Kapitalirendi tingimuste kohaselt renditavat põhivara amortiseeritakse samade põhimõtete alusel nagu muud sama tüüpi soetatud vara.

Kasutusrendid

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel kasutatakse üldmeetodit. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel järgitakse tulude ja kulude vastavuse printsiipi. Varade sihtfinantseerimisel võetakse soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Sihtfinantseerimise kohustus amortiseeritakse tulusse sihtfinantseerimise tingimuste täitmisel.

Ettevõtlusest saadud tulude arvestus

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Tulu kaupade ja teenuste müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on ostjale üle läinud ning tulu tehingust ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt määrata.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud otsemeetodil. Põhi-, investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulevad rahavood on kajastatud otsemeetodil ning aruandeperioodi brutolaekumiste ja –väljamaksetena.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutanud asjaolud, mis ilmsid bilansikuupäeva ja aruande koostamise päeva vahelisel perioodil, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Lisa 2 Arvestuspõhimõtete muutus

Alates 01.01.2012 rakendatakse põhivara sihtfinantseerimisel üldmeetodit. Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse bilansis kohustusena sihtfinantseerimise tingimuste täitmiseni.

Muutused raamatupidamise aastaaruande põhjaruannetes

KONSOLIDEERITUD BILANSS

	31.12.2011 enne korrigeerimist	Korrigeerimine	31.12.2011 pärast korrigeerimist
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
KOHUSTUSED			
Lühiajalised kohustused			
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	97 197	39 213	136 410
Kokku lühiajalised kohustused	127 031	39 213	166 244
Pikaajalised kohustused			
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	709 401	-18 887	690 514

Kokku pikaajalised kohustused	716 248	-18 887	697 361
KOHUSTUSED			
KOKKU	843 279	20 326	863 605
NETOVARA			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	417 232	52 613	469 845
Aruandeaasta tulem	82 783	-72 939	9 844
KOKKU NETOVARA	500 015	-20 326	479 689

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

	2011 enne korrigeerimist	Korrigeerimine	2011 pärast korrigeerimist
Muud tulud	101 903	-72 939	28 964
Tulud kokku	890 456	-72 939	817 517
Põhitegevuse tulem	83 126	-72 939	10 187
Aruandeaasta tulem	82 783	-72 939	9 844

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Enne korrigeerimist		Pärast korrigeerimist	
	Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	Netovara kokku	Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2010	417 232	417 232	469 845	469 845
Aruandeperioodi tulem	82 783	82 783	9 844	9 844
Saldo 31.12.2011	500 015	500 015	479 689	479 689

Muutused raamatupidamise aastaaruande lisades**Lisa 10 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest**

Pärast korrigeerimist	31.12.2010	Saadud	Tulu/ Amortisatsioon	31.12.2011
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	515 351	226 461	-12 085	729 727
Enne korrigeerimist	31.12.2010	Saadud	Tulu/ Amortisatsioon	31.12.2011
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	567 964	230 461	-89 024	709 401

Lisa 18 BILANSS (konsolideerimata)

	31.12.2011 enne korrigeerimist	Korrigeerimine	31.12.2011 pärast korrigeerimist
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
KOHUSTUSED			
Lühiajalised kohustused			
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	97 197	39 213	136 410
Kokku lühiajalised kohustused	119 958	39 213	159 171
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	709 401	-18 887	690 514
Kokku pikaajalised kohustused	716 248	-18 887	697 361
KOHUSTUSED			
KOKKU	836 206	20 326	856 532
NETOVARA			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	413 635	52 613	466 248

Aruandeaasta tulem	6 701	-72 939	-66 238
KOKKU NETOVARA	420 336	-20 326	400 010

Lisa 19 TULEMIARUANNE (konsolideerimata)

	2011 enne korrigeerimist	Korrigeerimine	2011 pärast korrigeerimist
Muud tulud	101 835	-72 939	28 896
Tulud kokku	702 510	-72 939	629 571
Põhitegevuse tulem	7 139	-72 939	-65 800
Aruandeaasta tulem	6 701	-72 939	-66 238

Lisa 21 NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE (konsolideerimata)

	Enne korrigeerimist		Pärast korrigeerimist	
	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2010	413 635	413 635	466 248	466 248
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2010		417 232		469 845
Aruandeperioodi puhaskasum		6 701		-66 238
Saldo 31.12.2011	420 336	420 336	400 010	400 010
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2011		500 015		479 689

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

Nõuete ja ettemaksude liik	31.12.2012	31.12.2011
Nõuded ostjate vastu	8 491	9 788
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	4 309	27 035
Laekumata annetused ja toetused	21 210	18 781
Muud lühiajalised nõuded	2 051	154
Ettemaksed	127 043	85 777
Kokku	163 104	141 535

Kõigi nõuete maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

	31.12.2012		31.12.2011	
Maksuliik	Ettemaksed	Maksuvõlad	Ettemaksed	Maksuvõlad
Käibemaks	4 309	0	27 035	0
Üksikisiku tulumaks	0	3 651	0	3 865
Sotsiaalmaks	0	6 746	0	6 936
Kogumispensionimaksed	0	382	0	258
Töötuskindlustusmaksed	0	791	0	780
Kokku	4 309	11 570	27 035	11 839

Lisa 5 Varud

Varude liik	31.12.2012	31.12.2011
Metoodilised materjalid	81 171	0
Trükised	40 487	49 253
Muud varud- T-särgid, meened jmt	0	1 645
Kokku	121 658	50 898

Lisa 6 Materiaalne põhivara

	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitused ja ettemaksud	Kokku
31.12.2010						
Soetusmaksumus	12 252	1 106 153	110 092	97 215	0	1 325 712
Akumuleeritud kulum	0	-419 758	-75 983	-92 726	0	-588 467
Jääkmaksumus	12 252	686 394	34 110	4 489	0	737 245
Ostud ja parendused	0	39 879	43 563	5 700	196 825	285 967
Müügid soetusmaksumuses	-362	-41 383	0	0	0	-41 745
Mahakandmised	0	-38 424	-23 916	-27 935	0	-90 275
Müüdud ja mahakantud põhivara kulum	0	65 365	23 916	27 935	0	117 216
Amortisatsioonikulu	0	-87 586	-13 179	-2 568	0	-103 333
31.12.2011						
Soetusmaksumus	11 890	1 066 225	129 739	74 980	196 825	1 479 659
Akumuleeritud kulum	0	-441 979	-65 246	-67 359	0	-574 584
Jääkmaksumus	11 890	624 245	64 494	7 621	196 825	905 075
Ostud ja parendused	0	61 603	3 000	5 895	22 077	92 575
Ümberklassifitseerimised	0	196 525	0	0	-196 525	0
Mahakandmised	0	-9 502	-2 316	0	0	-11 818
Mahakantud põhivara kulum	0	9 502	2 316	0	0	11 818
Amortisatsioonikulu	0	-85 272	-16 677	-3 885	0	-105 834
31.12.2012						
Soetusmaksumus	11 890	1 314 851	130 424	80 874	22 377	1 560 417
Akumuleeritud kulum	0	-517 750	-79 607	-71 239	0	-668 596
Jääkmaksumus	11 890	797 101	50 818	9 635	22 377	891 821

Maha on kantud täielikult amortiseerunud põhivarad soetusmaksumusega 11 818 eurot. Eelmisel majandusaastal kanti maha täielikult amortiseerunud põhivarad soetusmaksumusega 90 275 eurot.

Põhivarade sihtfinantseerimine

	2012	%	2011	%
Keskkonna Investeeringute Keskus	710	1,35	123 608	53,63
Ettevõtluse Arendamise SA	28 106	53,89	63 470	27,54
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	21 737	41,68	39 383	17,09
Hasartmängumaksust Haridus- ja teadusministeerium	795	1,52		
Euroopa Komisjon	805	1,54		
Hanila valla toetusgrupp MTÜ	0		4 000	1,74
Kokku	52 153	100,00	230 461	100,00

Jaotus järeljäänud tähtaja alusel

	2012	Tulu/ amortisatsioon	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	52 153	1 600	0	50 553
	2011	Tulu/ amortisatsioon	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	230 461	4 000	0	226 461

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivara toetuse summa kajastatakse bilansis tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tuluna kuni sihtfiantseerimise tingimuste täitmiseni.

Lisa 7 Laenukohustused

	31.12.2012	31.12.2011
Laen krediidasutuselt	64 650	0
Kapitalirent	6 847	9 832
Kokku	71 497	9 832

Laen	31.12.2012	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Laen krediidasutuselt	64 650	14 561	50 089

Laenu eesmärk "Kiusamisest vaba lasteaed" metoodiliste materjalide tootmine
 Laenuandja Bank DNB AS
 Laenuperiood 08.2012-07.2015
 Intressimäär 2%+ 6 kuu Euribor

Kapitalirent	31.12.2012	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Kapitalirendikohustused	6 847	6 847	0

	31.12.2011	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Kokku	9 832	2 985	6 847

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus

	Masinad ja seadmed
31.12.2012	1 592
31.12.2011	5 396

Renditud vara Sõiduauto
 Rendileandja Nordea Finance Estonia AS
 Rendiperiood 06.2008- 05.2013
 Intressimäär 6,4%

Lisa 8 Kasutusrent

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2012	2011
Kasutusrendikulu	7 754	10 892

Alates 2003. aastast üüris Lastekaitse Liit Tallinna Keslinna Valituse kasutusrendi tingimustel Infokeskus "Märka Last" ruume Tallinnas aadressil Hariduse tn 2/ Tõnismägi tn 3. Leping oli sõlmitud tähtajatult, kuid on lõpetatud poolte kokkuleppel 2012.a algul. Aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 772 eurot. Eelmise majandusaasta üürimaksete kogusumma oli 4 558 eurot.

Alates 2007. aastast üürib Lastekaitse Liit Meke Sillamäe AS-lt kasutusrendi tingimustel keskuse "Märka Last" ruume Sillamäel aadressil Viru pst 39 a. Lepingu lõpptähtaeg on 31.12.2017. Aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 2 040 eurot. Eelmise majandusaasta üürimaksete kogusumma oli 2 039 eurot.

Alates 2008.aastast üürib Lastekaitse Liit Varme Invest OÜ-lt kasutusrendi tingimustel koolituskeskuse ruume Tallinnas aadressil Endla 4. Lepingu lõpptähtaeg on 31.12.2017.

Alates 2012.aastast üürib Lastekaitse Liit Varme Invest OÜ-lt kasutusrendi tingimustel laoruumi Tallinnas aadressil Endla 4. Lepingu lõpptähtaeg on 15.10.2013

Koolituskeskuse ja laoruumide aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 4 942 eurot. Eelmise aasta üürimaksete kogusumma oli 4 295 eurot.

Lisa 9 Võlad ja ettemaksed

	31.12.2012	31.12.2011
Võlad tarnijatele	7 434	8 115
Võlad töövõtjatele	2 425	6 165
Maksuvõlad	11 570	11 839
Muud võlad	881	730
Kokku võlad ja ettemaksed	22 310	26 849

Kõigi võlgade maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 10 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest

	31.12.2011	Saadud	Tulu/ Amortisatsioon	31.12.2012
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	729 727	50 553	-39 213	741 067

	31.12.2010	Saadud	Tulu/ Amortisatsioon	31.12.2011
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	515 351	226 461	-12 085	729 727

Jaotus järelejäänud tähtaja alusel

	31.12.2012	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	741 067	155 459	585 608

	31.12.2011	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	729 727	39 213	690 514

Lisa 11 Annetused ja toetused

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Allikas	2012	%	2011	%
Hasartmängumaks	221 326	42,99	182 382	28,95
Siseriiklikud fondid	93 053	18,07	191 680	30,42
Välisfondid	92 717	18,01	115 745	18,37
Ministeeriumid, ametid, KOV-d	91 598	17,79	119 727	19,00
Annetused	16 130	3,13	20 549	3,26
Kokku	514 824	100,00	630 083	100,00

Allikas, otstarve	2012	%	2011	%
Hasartmängumaks- Haridus- ja teadusministeerium (valdkonnad 2012: Lapse õiguste infokeskus, Lapse hääl, Lapse õiguste programmi arendus, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus) (valdkonnad 2011: Lapse õiguste tagamise edendamine, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus)	128 266	24,91	89 476	14,20
Hasartmängumaks- Sotsiaalministeerium (valdkonnad 2012: Lapse õiguste infokeskus, Lapse hääl, Lapse õiguste programmi arendus, Kiusamisest vaba lasteaed, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus) (valdkonnad 2011: Lapse õiguste tagamise edendamine, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus)	93 060	18,08	92 906	14,75
Haridus- ja Teadusministeerium (2012, 2011: Laagriteenus- voodipäeva dotatsioon)	58 512	11,37	62 814	9,97
Euroopa Komisjon (2012, 2011: Targalt internetis)	57 325	11,13	52 796	8,38
Archimedes SA (2012, 2011: Euroopa Noored)	38 374	7,45	13 551	2,15
Save the Children Sweden (2012: Lapse õiguste programmi arendus) (2011: Koolirahu)	34 677	6,74	44 462	7,06
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus (2012, 2011: Keeleõpe Remniku suvelaagris)	33 511	6,51	11 189	1,78
Sotsiaalministeerium (2012: Targalt internetis, Konverents "Minu nimi on laps") (2011: Targalt internetis, Konverents "Kuidas elad, Eestimaa laps?")	29 387	5,71	54 579	8,66
Annetused (2012: Remniku õppe- ja puhkekeskus, Kiusamisest vaba lasteaed) (2011: Remniku õppe- ja puhkekeskus, Infokeskus)	16 130	3,13	20 549	3,26
Kodanikuühiskonna Sihtkapital (2012: Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus, Äriplaanide koostamine, reisitoetus)	15 090	2,93	0	0,00
PRIA Leader (2012: Ajaloolise Lääne ja Pärnu maakonna kivist piiriala taastamise koolitus ning Kõlavõõde kudumise ja paelte punumise õpituba Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses)	3 357	0,65	0	0,00
Keskkonna Investeeringute Keskus (2012, 2011: Loodusõpe Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses)	2 471	0,48	1 576	0,25
Tallinna Spordi- ja Noorsootöö Amet (2012, 2011: Noortelaagri korraldamine)	1 976	0,38	301	0,05

Alar Tamm
Juhataja

Eesti Advokatuur (2012: Ajakiri "Märka last", Remniku õppe- ja puhkekeskus) (2011: Ajakiri "Märka last")	1 003	0,19	640	0,10
EUN Partnership AISBL (2012: sõidukulud)	737	0,14	0	0,00
Lääne Maavalitsus (2012: Perepäev Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses (2011: Kangastelgede soetamine ja koolitus, Ehe eesti ehe Pivarootsis- Klaasile uus elu)	720	0,14	1 393	0,22
Red Barnet (2012, 2011 projekt: Separated Children)	468	0,09	1 156	0,18
Peace Child Eesti MTÜ (2012: projekt "Mul on õigus")	250	0,05	0	0,00
Enacso (2012, 2011: sõidukulud)	118	0,02	98	0,02
Children's Rights Alliance for England (2012, 2011: Children's views on their engagement in European and international levels of decision making)	-608	-0,12	7 583	1,20
Avatud Eesti Fond, Kriisiprogramm (2011: Ida-Virumaa vähekindlustatud perede laste suveprogramm)	0	0,00	165 364	26,24
Viesoji Istaiga Viesosios Politikos IR (2011: Toolkit for Practitioners)	0	0,00	6 281	1,00
ECRE AISBL (2011. uuring)	0	0,00	1 877	0,30
Inclusion Europe AISBL (2011: rahvuslik raport)	0	0,00	1 100	0,17
Jarabee Jeugdzorg (2011: sõidukulud)	0	0,00	392	0,06
Kokku	514 824	300,00	630 083	100,00
Ühingute projektide finantseerimine	2012	%	2011	%
Hasartmängumaksust - Sotsiaalministeerium	2 940	100,00	2 961	100,00
Kokku	2 940	100,00	2 961	100,00

Kogu aruandeperioodil annetustest ja toetustest saadud tulu oli sihtotstarbeline. Samuti oli kogu eelmisel majandusaastal annetustest ja toetustest saadud tulu sihtotstarbeline. Toetusi on kasutatud lapse õiguste tagamise alaste projektide rahastamiseks.

Lisa 12 Tulu ettevõtlusest

Geograafiliste piirkondade lõikes	2012	%	2011	%
Müük Euroopa Liidu riikidele				
Eesti	186 634	97,63	154 503	97,97
Soome	4 535	2,37	3 209	2,03
Kokku	191 169	100,00	157 712	100,00
Tegevusalade lõikes	2012	%	2011	%
Majutusteenus	72 418	37,88	72 625	46,05
Toitlustamine	58 843	30,78	47 500	30,12
Koolituste, seminaride ja konverentside	30 633	16,02	31 497	19,97

osavõtutasud				
Ruumirent	11 582			
Kirjanduse müügitulu	3 471	1,82	3 092	1,96
Muu müügitulu	14 222	7,44	2 998	1,90
Kokku	191 169	93,94	157 712	100,00

Lisa 13 Tööjõukulud

Tööjõukulude liik	31.12.2012	31.12.2011
Palgakulu	218 855	218 115
Tegevjuhtkonnale makstud tasu	24 815	17 426
Sotsiaalmaksud	84 441	80 761
Kokku	328 111	316 302

	2012	2011
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	15	14

Lisa 14 Finantstulud ja -kulud

Finantstulude ja -kulude liik	2012	2011
Intressitulud	176	284
Intressikulud	-1 047	-627
Kokku	-871	-343

Lisa 15 Bilansipäevajärgsed sündmused

Aruande koostamise kuupäevaks on Lastekaitse Liit täitnud lühiajalise laenukohustuse krediidiastutuse ees summas 14 561 eurot ning osa pikaajalisest laenukohustust summas 30 089 eurot, kokku 44 650 eurot. Laenukohustuse tasumata jääk on aruande koostamise päeval 20 000 eurot. Ühing planeerib kogu pikaajalise laenukohustuse tasuda 2013.aasta kestel.

Lisa 16 Seotud osapooled

Juhatuse liikmele arvestatud tasu oli majandusaastal 24 815 eurot. Eelmisel majandusaastal oli juhatuse liikme tasu 17 426 eurot. Juhatuse liikme lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel, samuti tähtajalisel lõpetamisel, juhul kui juhataja uueks ametiajaks ei kandideeri, tasub ühing juhatajale lahkumishüvitist neljakordse kuutasu ulatuses.

Lisa 17 Liikmete arv

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2012	31.12.2011
Juriidilisest isikust liikmete arv	31	33

Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta

Lisa 18 BILANSS (konsolideerimata)

(eurodes)

VARAD

KÄIBEVARA	Lisa nr	31.12.2012	31.12.2011
Raha		168 280	125 970
Nõuded ja ettemaksed		154 185	125 549
Varud		121 658	50 898
Kokku käibevara		444 123	302 417
PÕHIVARA			
Finantsinvesteeringud		57 558	57 558
Kinnisvarainvesteeringud		859 419	869 299
Materiaalne põhivara		24 239	27 268
Kokku põhivara		941 216	954 125
KOKKU VARAD		1 385 339	1 256 542

KOHUSTUSED JA NETOVARA

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Laenukohustused		21 408	2 985
Võlad ja ettemaksed		18 386	19 776
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	2	313 453	136 410
Kokku lühiajalised kohustused		353 247	159 171

Pikaajalised kohustused

Laenukohustused		50 089	6 847
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	2	585 608	690 514
Kokku pikaajalised kohustused		635 697	697 361

KOHUSTUSED KOKKU

988 944 856 532

NETOVARA

Elmiste perioodide akumulieeritud tulem	2	400 010	466 248
Aruandeaasta tulem	2	-3 615	-66 238
KOKKU NETOVARA		396 395	400 010

KOKKU KOHUSTUSED JA

NETOVARA

1 385 339 1 256 542

Lisa 19 TULEMIARUANNE (konsolideerimata)
(eurodes)

	Lisa nr	2012	2011
Liikmetelt saadud tasud		609	758
Annetused ja toetused		443 416	555 780
Tulu ettevõtlusest		56 332	44 137
Muud tulud	2	55 963	28 896
Tulud kokku		556 320	629 571
Valmistoodangu varude jääkide muutus		11 083	1 651
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud		-193 300	-320 251
Mitmesugused tegevuskulud		-68 522	-92 128
Tööjõukulud		-205 836	-183 978
Põhivara kulum		-102 489	-100 665
Kulud kokku		-559 064	-695 371
Põhitegevuse tulem	2	-2 744	-65 800
Finantstulud ja -kulud		-871	-438
Aruandeaasta tulem		-3 615	-66 238

Lisa 20 RAHAVOOGUDE ARUANNE (otsemeetod) (konsolideerimata)
(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	2012	2011
Liikmetelt saadud tasud	609	758
Laekunud annetused ka toetused	673 461	874 402
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	54 638	44 055
Muud põhitegevuse tulude laekumised	13 752	12 812
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-2 940	-2 961
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-361 167	-353 655
Toetuse ettemaksed	-124 822	-85 356
Väljamaksed töötajatele	-204 517	-182 849
Laekunud intressid	176	189
Makstud intressid	-1 047	-627
Rahavood põhitegevusest kokku	48 143	306 768
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel	-65 898	-277 674
Tasutud põhivara soetamisel	-1 600	0
Laekunud põhivara müügist	0	15 978
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-67 498	-261 696
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenud	64 650	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-2 985	-2 800
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	61 665	-2 800
Rahavood kokku	42 310	42 272
Raha perioodi alguses	125 970	83 698
Raha muutus	42 310	42 272
Raha perioodi lõpus	168 280	125 970

Lisa 21 NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE (konsolideerimata)

(eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2010	466 248	466 248
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		61 155
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2010		469 845
Aruandeperioodi puhaskasum		-66 238
Saldo 31.12.2011	400 010	400 010
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		137 237
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2011		479 689
Aruandeperioodi puhaskahjum		-3 615
Saldo 31.12.2012	396 395	396 395
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		112 908
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2012		451 745

Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)

Tegevusala	2012
Koolitusseminaride ja konverentside osavõtutasud (EMTAK 85599)	30 633
Renditulu (EMTAK 68201)	7 074
Kirjanduse müügitulu (EMTAK 47991)	3 471
Muu müügitulu- T-särgid, meened jmt (EMTAK 47991)	15 154
Kokku	56 332